

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 128 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku — Ilustrirana priloga „Teden v slikah“

SLOVENEZ

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Novi človek

Očitno je, da naš vek, ki ga mnogi označujejo kat tehnično stoletje, poraja tudi novega človeka, ki se vedno bolj tipizira. Eden izrazitih predstavnikov tega novega človeka je gotovo Komsomolec, mladi komunist, kakor je zrastle iz boljševiške revolucije. Njegova bistvena lastnost je ta, da je »formiran«, to se pravi, da v vsem svojem mišljenju in delovanju predstavlja svetovnonazorno in praktično doslednega komunističnega mladina. Takšna je tudi drugod komunistična mladina. Predvsem ima svoj svetovni nazor — materializem, ki ga dosledno zahteva od slehernega, ki hoče stopiti v komunistične vrste. Tu ni nič več onega polovičarstva, kakor smo ga videli še pri starih marksistih, ki so se svetovnonazorno radi pokazali strpljive, češ vera je zasebna stvar, oficijelno socialisti ne verujemo nič, toda doma pri svoji družini lahko molijo svoj rožni venec, če se ti zdi tako prav. Ne, sedanja komunistična mladina pometa s takim polovičarstvom. Poleg svojega boga-materije, ne trpi nobenih drugih bogov ne v zasebnem, ne v javnem življenju. Nestrpna je in nepomirljivo bojevita kakor mohamedanizem v svojih početkih: z ognjem in mečem, z besedo in tiskom in z vsemi obsežnimi sredstvi moderne propagande iztrebljuje sleherni vero v netvarnega Boga in v posmrtno življenje ter obenem vbija v glave svojih »vernikov« novo vero v samoodrešenje človekovo po tehničnem napredku in materiji.

V tem svojem hotenju razvija strahovito delavnost. Vse je sama akcija, ki gre za tem, da prekvasi s komunistično ideologijo celotnega človeka. Loti se vseh panog človeškega udejstvovanja: kino, gledališče, radio, šola, umetnost, celo glasba in vsa kultura, družabno življenje, ves tisk in znanost — vse naj dosledno in smotno služi le temu edinemu cilju: prekvasiti družbo in svet s komunistom. Če se kdaj zdi, da komunisti popuščajo od svojih ciljev, se vedno izkaže, da je bila le taktika, ki naj bi pod krinko »strpljivosti«, »demokracije«, »človeških pravic« itd. zajela čim večje mase v komunistično mrežo. Kar je posebno občudovanja vredno, je istosmernost vsa komunističnega delovanja, ki razodeva zavedno totalitarnost in brezpogojno pravovernost tako vodstva kakor mase. Komunistična politika, državna oblast, kultura, armada, vzgoja, tisk... vse je za to tu, da v istem duhu oblikuje novega človeka. Ista volja na vseh področjih in brezpogojna služba istemu idealu. Na kogar pade le sum, da se je oddaljil od »generalne linije«, je že izgubljen in mora svoj dom, svojo malodušnost, svoj rahel pomislek plačati s svojo glavo. Nikogar ne skrbi, da bi morda ne bilo lepo vnašati politiko v znanost, v vzgojo, v literaturo ali agitirati za brezboštvo v šoli ali v državnih pisarni. Kajti tu se vse prepleta eno z drugim in vse služi le enemu edinemu cilju, za katerega se je vsak izmed njih dolžan boriti s fanatično verno in nepopustljivo doslednostjo.

Drug predstavnik novega človeka kakor ga oblikuje naš čas je recimo fašistični borec. Tudi ta je prav tako ves predan in z vso dušo zavzet za svoje ideale kakor njegov komunistični tekmeč. Tudi v fašizmu se svetovni nazor, politika, kultura in gospodarstvo zlivajo v enotno hotenje. Tudi tu ni večjega greha, kakor je polovičarstvo. Vodja ima absolutno oblast in veljavo, toda pokorščina in železna disciplina družijo vse v eno udarno falango. Tudi fašizem ima svojega boga, pred katerim malikuje: to je država, ki je naravno postala vseomogoča, to je rasa, kri, narod, ki je zadnja in najvišja dobrina na zemlji in edini cilj, za katerega je vredno delati in živeti. V službi tega ideala je vse dovoljeno, je vse moralno in celo krepčeno. Fašizem oznanja novo etiko in novo moralo. Pravica pesti in sile je edina pravica, volja močnejšega je tudi že zakon. Tudi fašizem zahteva za sebe celotnega človeka, slepo pokorščino in vdano službo. Tudi fašizem nalaga narodu ogromne žrtve in zahteva od slehernega, da se odpoje svojim željam, svojim ciljem in se postavi v službo onega ideala, ki mu ga predpiše država. Samopopravnost, politične svobode, sproščeniost v mišljenju in tisku... na vse to gleda fašizem enako kot komunist. Pomenja mu le predsodek, beden preostanek preživele dobe.

Kako sprejemamo katoličani te pojave novega človeka? Kakšna je naša reakcija na ta titanska gibanja, ki zajemajo cele narode in jih usmerjajo v pravec, ki krščanstvu gotovo ni prijazen? Kaj postavljamo tej totalnosti, tej absolutni volji in skoraj demonsko neumorni akciji nasproti?

Edino, kar bi morali in smeli proti-postaviti in kar bi bilo vredno krščanstva, za katerega so umirali milijoni, bi morala biti totalnost krščanskega človeka, prežetega z ognjevito voljo, boriti se iz notranjega bogastva in milosti za uresničenje kraljestva božjega na zemlji. Toda čisto jasno je, da je velikanška večina tega, kar pristevamo krščanskemu taboru neborbena in celo v daljnosežnih vprašanjih povsem pasivna. Kar bi ta večina hotela imeti je — mir, preljudi mir. Mir pred vsemi modernimi izumi in frontami, mir pred poseganjem družbe in države v njih življenje. Vse življenje niso nikomur nič žalega storili, prijatelja in sovražnika so pustili v miru, zato si ničesar bolj ne žele, kakor da se tudi nje pusti v miru v njihovi službi ali na mestu, ki ga zavzemajo in kamor so se dokopali. Ah, kaka sreča, biti dober in verjeti, da je ves svet dober ter da si ničesar drugega ne želi, kakor da bi vedno vse tako ostalo, kot je bilo včeraj in predvčerajšnjim...

Vendar je tudi mnogo razboritejših, ki prav dobro uvidevajo nevarnost, ki preti krščanstvu od modernih poganskih gibanj. Poznaajo njih silovitost, brutalnost, rafinirano totalnost, utrdijo tudi, da je borba z njimi neizogibna. Vendar bi oni hoteli to borbo počlovečiti, prenesti jo v duhovno svet, vzeti ji brutalne ostrine in si dati značaj akademske debate. Ta boj naj bi zavzel oblike viteškega turnirja, v katerem je osnovni predpogoj, da so igra, igralci in sredstva fair. Takšne viteške turnirje duhov,

Sanje rdečega Napoleona

Zakaj je bil strmoglavljen maršal Tuhačevski Buharin in Rikov — osem let robije

Pariz, 15. maja. Dopisnik »Temps« iz Moskve poroča, da o odstavitvi Tuhačevskega še ni nič podrobnega znanega, vendar je gotovo, da je prišla v zvezi z odkritji v drugem moskovskem procesu, ki je obravnaval znano afero njegovega pribojnika Smutnja. Tudi politična stremjenja odstavljenega maršala so bila merodajna za njegovo odstavitev. V tej zvezi je značilna knjiga francoskega časnika Pierre Fervacquea, ki je bil v svetovni vojski kot ujetnik zaprt skupaj s Tuhačevskim v trdnjavi Inogladt.

V tistem času je Tuhačevski proučeval izključno le življenjepis velikih osebnosti, kakor Petra Velikega, Katarine II. in Napoleona. Preziral je suženjsko moralo, a prav tako tudi marksistične in krščanske socialiste. Bil je vedno ruski nacionalist, ki je silno hrepenel, da bi se dvignil in prišel do velikih časti. Zdi se, da mu tudi položaj rdečega maršala ni zadostoval. Nosil je v sebi velike načrte,

kakor svoje dni Napoleon. In boljševiki pravijo, da so ga z odstavitvijo hoteli zavarovati pred skušnjavami. Sicer pa je bil v armadi med ostalimi šefi precej osamljen. Kot bivši aristokrat je bil Tuhačevski boljševikom vedno nekoliko sumljiv, mnogi pa so mu tudi zavidali. Dolgo je veljal za tistega častnika, ki simpatizira v Nemčijo. Res je tudi da je imel v gotovih letih precej redne stike z nemško armado. Tudi za francosko-ruski pakt se nikdar ni mogel ogreti.

(Kakor namreč je »Slovenec« že poročal je bil maršal Tuhačevski odstavljen kot pomočnik vojnega ministra Vorošilova ter poslan daleč ven iz Moskve na Volgo, kjer je dobil poveljstvo armadnega zbora. Na mesto Tuhačevskega je bil imenovan maršal Jegorova. Tuhačevskega je Stalin odstranil za to, ker se ga je bal. Osumil ga je sodelovanja s trockisti ter dosegel, da je moral iz Moskve in s svojega vodilnega položaja. V Moskvi tudi ne verja-

mejo, da bo Tuhačevski sploh prišel do dejanskega poveljevanja nad armadnim zborom v Volgi in da bodo nasprotno njegovo potovanje še nekaj časa zavlačevali, dokler da tudi on ne bo aretiran in postavljen pred sodišče. To je pot, ki so jo do sedaj morali ubrati vsi boljševiški odličniki, ki so se zamerili Stalinu. Op. ured.)

Buharin - Rikov na robijo

Varšava, 15. maja. TG. Se le sedaj so moskovski listi prinesli uradno poročilo, da sta bila bivši glavni urednik »Izvestij« Buharin, ki je bil tudi ideolog boljševizma, ter bivši predsednik sveta ruskih komisarjev (ministrski predsednik) v boljševiški Rusiji Rikov, zaradi »veleizdajniškega sodelovanja s trockisti« obojena na osem let robije, ki jo bosta odslužila v koncentracijskih taboriščih.

Senzacije s kronanja v Londonu

Maršal Blomberg eno uro z generalom Gamelinom

Najbolj delavni med vsemi Hodža, Schmidt, Eden

London, 15. maja. b. V diplomatskih krogih posvečajo največjo pozornost pogajanjem, ki se vodijo med različnimi tujimi državniki ter člani britanske vlade. Poseben pomen pa imajo pogajanja, ki jih vodi angleški zunanji minister Anthony Eden z nemškim maršalom Blombergom. Zlasti njegov drugi sestanek z Blombergom je vzbudil veliko zanimanje. Krona vseh razgovorov pa je bil seveda današnji sestanek francoskega zunanjega ministra Delbosa z angleškim zunanjim ministrom Edenom, ki je svojega francoskega tovariša povabil v svoje privatno stanovanje, kjer sta se dolgo prijetno in povsem nemoteno razgovarjala. Nocoj odpotuje francoski zunanji minister Delbos v Pariz, iz česar je sklepati, da so pogajanja, ki jih je imel z Edenom, ugodno končana in da so tudi najvažnejša za mir v Evropi. Bržkone bodo iz konference med Edenom in Delbosom sledili daljnosežnejši sklepi obeh vlad, ki bodo imeli vpliv na ves svet.

Maršal von Blomberg se je sestal tudi z angleškim ministrskim predsednikom Baldwinom in finančnim ministrom Neville Chamberlainom. Diplomatski sodružnik »Daily Telegraph« poroča, da je von Blomberg zadovoljen s svojim obiskom v Londonu in je izjavil, da ni nobenih večjih težav za ponovno prisrčno vzpostavitve angleško-nemških odnosov. Maršal von Blomberg se je sestal tudi s šefom francoskega generalnega štaba g. Gamelinom. To je bilo na sprejemu v nemškem poslaništvu, pri čemer sta se oba vojaka umaknila v poseben salon in se razgovarjala nad eno uro. »Morning Post« in »Daily Telegraph« opozarjata na navzočnost glavnega tajnika Zveze narodov Avenola v Londonu, ki je imel priložnost razgovarjati se z različnimi osebnostmi, pri kateri priložnosti je po informacijah »Morning Post« prišlo do izraza prepričanje, da nima smisla še nadalje zagovarjati samostojnost fiktivne abesinske države, vsled česar bi bilo potrebno, da se v tej smeri storijo dogovarjalni ukrepi na bodočem zasedanju Zveze narodov. V angleških vladnih krogih je želja, da čim prej pride do uraditve abesinskega vprašanja, vsled česar je zelo ugodno deloval miren ton zadnjega ekspozicija italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana.

Od vseh državnikov so bili po priznanju »Daily Telegraph« najbolj delovni českoslovaški ministrski predsednik dr. Hodža, avstrijski državni tajnik za zunanje zadeve dr. Schmidt, za katerimi pa seveda ne zaostaja prav nič britanski zunanji minister dr. Eden, ki je te dni konferiral

s 50 predstavniki tujih držav. »Morning Post« pravi, da je bila krona svačanost v Londonu nake vrste mednarodna konferenca in želeli je, da to ne ostane brez vsakega uspeha.

Hodža—Kanya

Anglija pritiska v Podonavju

Pariz, 15. maja. b. Londonski dopisnik »Echo de Paris« je dobil informacije iz angleškega zunanjega ministrstva, da je vprašanje nove gospodarske ure-

Göring — razočaran Prazen kolodvor v Benetkah

Benetke, 15. maja. b. Danes je prišla v Benetke žena generala Göringa. Istotčasno je prispel tja tudi grof Cattivini iz Rima, ki je izročil Mussolinijeve in Cianove pozdrave generalu Göringu. Göring ostane z ženo in sinovi v Benetkah še do jutri zvečer.

Basel, 15. maja. b. »Baseler Nachrichten« poročajo iz Rima, da se niso izpolnili Göringovi upi, ki jih je gojil, ko je prispel v Benetke s posebnim vlakom. Göring je bil namreč prepričan, da ga bosta na postaji v Benetkah sprejela sam šef italijanske vlade Mussolini in državni tajnik za zunanje zadeve grof Ciano. Medtem pa ni prišel niti eden niti drugi. V italijanskih uradnih krogih se celo povdarja, da niso potrebna nobena pogajanja z Göringom. Göring bo počakal na svojo ženo v Benetkah in se nato vrnil nazaj v Berlin.

V italijanski javnosti je zelo neugoden vtis napravil Göringov razkošni nastop, še bolj pa dejstvo, da se hoče v nemškem tisku potovanje gospoda Göringa dati nekak pomen na ta način, da nekateri nemški listi, v prvi vrsti pa Göringovo glasilo »Esseener Nationalzeitung« postavljajo nerazumljiva vprašanja, da nihče ne ve, kje se trenutno nahaja šef italijanske vlade Mussolini. S tem se je hotel vzbuditi vtis, kakor da se je Mussolini tajno sestal z Göringom in njegovim sprem-

ditve v Podonavju v teku zadnjih dni znatno napredovalo. Zlasti ugoden e bil izid konference med dr. Hodžo in madžarskim zunanjim ministrom Kanyo. To vprašanje se je pozneje proučilo tudi na sestanku med Edenom in Delbosom, pri čemer so se vpoštevali predlogi g. Daranya. Lahko se smatra kot zanesljivo, da bo Anglija pristala na to, da se iz obstoječih trgovinskih pogodb s podonavskimi državami izpustijo klavzule o največjih ugodnostih, odnosno, da se to vprašanje reši na temelju novih pogodb.

Poluradna agentura »Radio« ugotavlja po svojih informacijah, da je bil pri zadnjih razgovorih med Delbosom, Edenom in Neville Chamberlainom dosežen popoln sporazum o vseh mednarodnih vprašanjih. Seveda je bilo pri tem mnogo govora o zbliznanju odnosov Velike Britanije in Francije do Italije, pri čemer se je ugotovilo, da se bo to vprašanje z malo dobre volje prav lahko rešilo. Tudi »Morning Post« se bavi z vprašanjem angleško-italijanskih odnosov in ugotavlja, da se poleg vseh intrig ti odnosi ugodno razvijajo, zlasti v gospodarskem oziru. Tako je bilo v teku l. 1936 izvoženih iz Anglije v Italijo 14.000 ton premoga in če bo izvoz premoga trajal v sedanjem tempu, bo do konca letošnjega leta brez dvoma dosegel milijon ton.

V Avstriji hudi nad Göringom „Dela nepotrebne stroške...“

Dunaj, 15. maja. b. V tukajšnjih uradnih mestih se resno kritizira potovanje Göringa s posebnim vlakom skozi Avstrijo. Njegovemu potovanju pripisujejo avstrijski uradni krogi propagandni značaj, zlasti ker je Göring za svoj povratek izbral najdaljši pot skozi Avstrijo čez Beljak in Salzburg. Neki višji uradnik je izjavil, da je general Göring s svojimi posebnimi manirami prišel Avstrijo na nepotrebne izdatke, ker bo vlada porabila za čuvanje proge, po kateri se bo vozil g. Göring s posebnim luksuznim vlakom, najmanj 150.000 šillingov.

Zemunska vremenska napoved: Prevladovalo bo jasno in lepo vreme, ponekod pa niso izključene krajevne nevihte s kratkimi plohami. Temperatura bo brez posebne izpremembe.

Dunajska vremenska napoved. Precej jasno, še topleje ponekod, prehodne nevihte.

v katerih so se kresale misli in križali dokazi, je poznala še liberalna doba, ki je tudi sama skušala umsko utemeljiti svoje svobodništvo in je imela zato nekaj smisla za znanstven dokaz, za logično idejno zgradbo ali za duhovno veličino, pa čeprav je šlo za nasprotnika. Toda danes? Katoliški kulturni pa tudi sicer javni delavec lahko dan za dnem doživlja, kako ona generacija, ki je zrasla iz marksističnega materializma ali iz fašizma gladko in s pomilovalnim posmehom odklanja prav vse, kar prihaja iz katoliškega tabora. Nihče se niti ne potruzi, da bi skušal izluščiti jedro resnice. Kar nosi katoliško oznako, vse to se z apriorno sodbo odklanja kot manjvredno, kot neznanstveno, kot neumetniško. Dobrohotna pažnja in celo naklonjena pozornost in dobrovoljna kritika in upoštevanje od katoliške strani se v onem taboru sprejme kot topoglavost, slabost, popuščanje in znak, da je treba še bolj dosledno bojkotirati katoliško kulturo.

Najbrž bi si mi vsi želeli miru s samim seboj in z vsem svetom — ali vsaj akademskih odnosov v medsebojnih borbah. Toda, da je mir v hiši, je treba, da ga vsi stanovalci hočejo in akademsko morete razpravljati le s človekom, ki tudi sam pristane na enake metode. Toda vsega tega v našem javnem življenju že davno nikjer več ni. Tako vidimo, da tudi iz katoliških vrst raste nov rod, kateremu se ne vemo imena. Tip tega novega katoliškega mlada je morda belgijski žosist, ki je prvi z masovnim katoliškim pokretom pokazal, da

proti materialistični totalitarnosti ni mogoče postaviti drugega kakor katoliško totalitarnost, ki se prvenstveno izživlja v borbeni akciji. Zoisistom se je posrečilo, da so zajeli marksistično poplavo v Belgiji in sami ustvarili krepko katoliško sodobno gibanje. Danes imajo v eni ali drugi obliki posnemovalce že po vsem katoliškem svetu.

Nihče, kdor je v katoliškem taboru stvaren in objektivno in upravičen, da bi z nezaupanjem precejval radikalno katoliško mladinsko gibanje. Proti zlu vsakega časa mora rasti na drevesu Cerkev tudi času primerno zdravilo. Tako nam je sedanji papež Pij XI. nujno nasvetoval akcijo, katoliško akcijo kot tisto sredstvo, s katerim naj se borimo proti siloviti akciji modernega poganstva. Nihče tej mladini tudi ne sme očitati, da jo je zgolj zunanost. Nasprotno, kdor ima stike z njo, se lahko prepriča, da je njihovo versko in duhovno življenje mnogo bolj intenzivno kakor pa ga je nasplošno poznala predvojna katoliška generacija. Njih zahteva po totalnosti krščanskega človeka mora rasti edinele iz iskrenega notranjega življenja in tesnega združenja s Cerkvijo in njeno avtoriteto. Teodor Haecker pravi v svoji knjigi: Krščanstvo in kultura, da se je krščanskemu človeku v naši dobi posebno dvojnega treba varovati: brezbriznosti in pa sektarskega napuha. Ti dve napaki sta tisti, ki sta najbolj zapeljivi in ki najbolj oslabita katoliške vrste. Naš mladi katoliški pokret pa se ravno proti tem napakam najodločneje bori in z veliko

prepričevalnostjo izpoveduje zvestobo Cerkvi ne le, ko gre za definirano dogmo, ampak tudi za cerkvenega duha in čustvovanja s Cerkvijo. Mladina se dobro zaveda, da je edino sveto pismo, ki ga katoličanom nasprotni tabor še prebira — življenje katoliških vernikov, ki mora tudi zaradi tega realizirati vso vero in celotnega krščanskega duha. Tako imenovani »dobar kristjan«, ki prepusti svet, državo in narod samemu sebi, je le navidez kristjan. Kajti k celotnosti krščanskega prepričanja spada, da vsakdo razvije vse svoje darove, ki jih ima od Stvarnika, naravne in nadnaravne. Ako je pri tem kdo vseeno za skromnejše mere in zmernejše akcije, ni niti malo opravičen, za drževati one, ki hočejo razviti vse svoje sile.

Ničesar si ne moremo bolj želeli, kakor da nam proti boljševiški in fašistični totalitarnosti med mladino vzraste tudi cel katoliški človek, ki bo napolnjen s pravim binkoštnim Duhom močne dejavnosti in neuklonljivega poguma. Pred prihodom Sv. Duha so bili apostoli in učenci hojci strahopetci, ki so se skrivali in zakleпали pred ljudmi. Takoj, ko so bili deležni darov božjega Duha, pa so pogumno, junško nastopili in brez strahu oznanjali svojim preganjalcem Kristusa križanega. Danes, po tolikih stoletjih, gre za iste duhovne vrednote, za isto vero in postavo, za istega Kristusa križanega, ki je še vedno nekaterim sramota in drugim nespamet. Zato je tudi naloga pogumnih pričevalcev ostala ista kot pred devetnajsto leti. Drin.

Stvarno delo - prazne besede

Opozicija proti sedanji vladi, na čelu ji JNS, je imela dobri dve leti časa, da pokaže, kaj zna. Ker si je nadela ime, da je demokratična, smo čakali, kaj bo storila za uresničenje demokracije v smislu kakšnih tozadevnih načrtov, predlogov in kritike, kakor vsaka druga življenja in dela zmožna opozicija na svetu, ki vlado kritizira in nadzira, a tudi zamenja, če treba, toda s tem opravlja ustvarjajoče delo v prid ljudstva in države. Jugoslovansko ljudstvo pa čaka zaman, da bi naša jalova opozicija rodila bodisi po svoji kritiki bodisi po kakšnih pametnih iniciativah kaj koristnega za narod in državo, kakor se glasi fraza, ki jo ima noč in dan na ustih, ne stori pa za državo koristnega in vrednega nič.

Dasi javne in gospodarske razmere še niso na tisti stopnji, katero si vsak želi, in cilji sedanje režima še niso doseženi v toliki meri, kolikor bi bilo idealno, p. moramo priznati, da ni še nobena vlada v Jugoslaviji v tako kratkem času toliko pozitivnega storila za državo, kakor vlada dr. Stojadinovič-Koroševa. To je tem bolj vredno priznanja, ker je imela ta vlada pred seboj dolgo dobo popolnoma nesposobne diktature, ki je samo razdirala, ni pa kljub visoko donečim frazam svojih državnikov ničesar ustvarila, marveč je zapustila za seboj samo razdejavanje, kakor ga zapuščajo za seboj kakšen tatarski naval. Naše gospodarstvo je padlo na ničlo, za našega kmeta so prišli časi črne bede, ko je JNS-režim krizo poslabšal še s svojimi nepremišljenimi naredbami, stroj socialne postavodaje se je ustavil. Moralna avtoriteta države je bila na tleh, ker jo je diktatura zamenjala za brutalnim nasiljem svojega puhloglavca režima, tako da je bil obstoj države ogrožen od splošnega nezadovoljstva enih in popolne pasivnosti drugih, kar so vlade Zivkovića, Srkića, Uzunovića in Jevtića same pospeševale, ker so se same na vso moč trudile, da bi dobro polovico vseh državljanov obsodile kot veleizdajalske, protidržavne in nenaacionalne elemente. Diktatura je tako zelo uničila ugled naše države v inozemstvu, da ni bilo niti enega svetovnega lista, ki bi bil o naši državi pisal kaj dobrega, razun tistih, ki so bili za to plačani, ampak jo je ves ugledni neodvisni tisk pomiloval kot deželo, v kateri se svoboda z najbolj nekulturnimi sredstvi tlači, kjer je državna uprava samo orodje vsega močnega stranke, v gospodarstvu oziru pa ni prav nobene iniciative, ampak vlada samo eno načelo: da se vladajoči bogato okoriščajjo na račun ljudstva, kateremu se je v namene korupcije vzela demokracija. Zato je bila takrat naša država čisto izolirana, brez prestopa in od vseh strani ogrožena.

Kedanj vladi pa se je v primeroma tako kratkem času posrečilo, da je ugled Jugoslavije dvignila na tako visoko stopnjo, na kakršni še nikoli ni bila. Naše prijateljstvo je dragoceno in iskano, naša mednarodna politika lojalna in pametna, naša varnost in mir kar moč zasigurana. Kljub napetosti med dvema nasprotnima skupinama velesil ni Jugoslavija potegnjena v noben spor in se zato more v miru posvetiti svoji notranji politični okrepitvi in upostavitvi svojega gospodarskega blagostanja. Če se vprašamo, kaj je bivši jugoslovanski unitaristični režim naredil, bomo zaman iskali ene same pozitivne stvari, dočim izkazuje bilanca dvoletnega dela sedanje vlade celo vrsto blagoslovnih ukrepov zlasti za dvig ljudskega blagostanja. Imamo gospodarske pogodbe z vsemi državami, ki so za naše gospodarsko življenje najbolj važne, predvsem z našimi sosedi. Gospodarstvo gre počasi, a stalno navzgor in izgledi za bodočnost so le dobri. Brezposelnost se zmanjšuje in produkcija se oživlja. Skrb vladne gospodarske politike je obrnjena tudi na kmečki stan in začela se je zopet socialna politika v prid delavski množici; naj omenimo samo uvedbo starostnega zavarovanja, sanacijo bratovskih skladnic in zakon o minimalnih mezdah. V političnem oziru je med danes in JNS-diktaturo razlika kakor noč pa dan. Svobodno smejo govoriti ljudje in razpravljati o vseh političnih vprašanjih, dočim je pod Kramer-Pučljevo vlado bil vsak človek obdan od samih špijonov in vsak hip v nevarnosti, da ga tarajo kot protidržaven element in ječo in vlačijo pred sodnjo. Največjo svobodo uživa tudi opozicija, ki sme, kakor smo še nedavno videli, sprejeti demonstracije proti obstoječemu miru in redu. Dočim prej naše časopise ni smelo ziniti besedice proti režimu, in je bila prepovedana tudi najlojalnejša in najstvarnejša kritika, pa Jugosloveni sedaj lahko zabavljajo po mili volji, in dočim je fašistična diktatura s Hrvatsko ravnala kakor svojčas Angleži z irskim narodom, se sedanja vlada prizadeva pridobiti hrvatski narod za sodelovanje pri državi s pametnim in pravičnim sporazumom.

Kaj pa dela opozicija? Niti ene same koristne in razumne pobude nismo slišali od nje niti v parlamentu, niti jo čitamo v njenem časopisu. Nima prav nobenega drugega programa, kakor samo zabavljanje, obrekovanje in sumničenje ter zarotniško rovarstvo, pri čemer ji je vsako sredstvo prav brez vsakega ozira na najvišji interes države. Vse njeno delo ima samo negativen, razruševalen in anarhističen značaj. To niso več politiki, ampak pravi in pristni pučisti, ki samó prejšnjo ceno zopet priti na oblast, da obnovijo fašistično diktaturo v še hujši obliki, nego je bila prva. Nekaj časa so hlinili JNS-vodje opozicijo proti centralizmu, se začeli vleči celó za avtonomijo in se ponujati slovenskemu ljudstvu kot

pravi slovenski narodnjaki, ki hočejo braniti slovenstvo pred »belgrajsko hegemonijo«, zdaj so se pa naenkrat razkrinkali kot jugoslovanski unitaristični fašisti, kar so v resnici vedno bili, ker so pač izprevideli, da jim slovensko ljudstvo ne verjame. Naenkrat se je pojavila v njihovem glasilu zopet stara brez moralna metoda njihove politike, ki deli Slovence v protidržavne in patrijote, pri čemer je vse slovensko ljudstvo protijugoslovansko in še vedno »pod vplivom bivše tuje nadvlade«, nacionalna je pa samo tista mala peščica propadlih politikov, ki so si sami vzeli monopol jugoslovanskega narodnega mišljenja, katerega jim ni nihče dal in ki jim je od nekdaj samo sredstvo, da bi lahko s pomočjo tiste hegemonije, ki jo v opoziciji tako ljuto napadajo, zopet začeli tlačiti slovensko ljudstvo in reševati jugoslovanska narodna vprašanja s policijo in zapori. Dočim vlada Stojadinovič-Koroševa mirno in vztrajno dela, glasila opozicije ne vedo ničesar drugega, kakor da polnijo svoje predale s publicimi in praznimi nacionalističnimi frazami in teorijami, ki jih še pes ne pohača več.

Program vlade še daleč ni izvršen in veliko je še stvari, ki jih je treba rešiti, kakor tudi takih, ki jih je treba popraviti in izpopolniti. Treba je urediti naše denarstvo v živ obtoč, ki bo dal novega pogona našemu gospodarstvu, ki je bilo tako zelo zastalo, in treba bo pomagati na noge našemu združništvu. Treba bo tudi pospešiti razvoj našega političnega življenja v polno demokracijo, ki bo premagala in preživela komunistične in fašistične diktature. Treba je premakniti naprej hrvatsko vprašanje do pozitivne rešitve in oživiti oziroma vrniti avtonomno upravo ljudstvu, ter enakopravnost jugoslovanskih narodov realizirati v vsakem oziru do konca. To vse vemo, vemo pa tudi, da je sedanja vlada ustvarila pravo podlago in razpoloženje, da bo moglo to delo biti končno kronano z uspehom. Vemo pa tudi, da JNS-diktatura ni storila prav ničesar, da bi z velikopoteznim in obsežnim programom javnih del premagala krizo, dočim še pod nobeno vlado ni vladala tako delavost v tem oziru, kakor vlada pod Stojadinovič-Koroševom. Ta delavost je dan na dan večja in obsežnejša, tako da se naša država dviga po pozitivnem delu njenih pridnih rok in ljudskega režima, dočim so pod diktaturo bili delavni samó policijska sablja in pa jeziki naših jugofašistov, ki niso znali drugega, kakor kričati in poplavljeni državo s svojimi nacionalističnimi publicimi. Sedaj naj pa pametni in nepristranski človek presodi, kaj pomeni sedanja vlada in kaj je pomenila bivša jugofašistična framacionska diktatura.

Franco odklanja vsaka posredovanja

„Ker nacionalisti bodo napravili sami red“

Salamanca, 15. maja, b. Vlada generala Franca je objavila potom radiu in časopisja noto, v kateri se dotika zadnjih vesti in informacij o nekakem poskusu posredovanja med obema vojskujočima se strankama v Španiji, posebno kar se tiče posredovanja med vladami v Burgosu in Bilbaeu. Vlada generala Franca poudarja, da so neutemeljene vse te vesti, ker Burgos ne pristane na nobena pogajanja o premirju vse dotle, dokler se ne konča meščanska vojna v Španiji, to se pravi, dokler ne zmaga vlada generala Franca. Istotako odklanja vlada generala Franca vse poskuse, da se posredovalna akcija izvrši potom Zveze narodov. Nacionalistična vlada sploh ne priznava Zveze narodov tako dolgo, dokler ta ustanova ne prizna legalnosti vlade v Burgosu.

Lahko se reče, da ne more biti ni ne bo nobenih pogajanj niti premirja, niti govora o kakšnem posredovanju tretjih držav med vojskujočima se strankama v Španiji tako dolgo, dokler nacionalisti ne izvojujejo zmage. Tedaj bo vsako posredovanje odveč, ker bodo nacionalisti znali uvesti red in mir v državi.

Franca vlada se razen tega v nekem drugem poročilu dotika tudi dogodkov na baskovski fronti in zanika vse vesti iz nasprotnega tabora, češ, da je nacionalistična ofenziva zavrta in da ne more biti več govora o skorajšnjem zavzetju Bilbaea. Vlada v Burgosu poudarja, da so vse te vesti od prve do zadnje izmišljene in da se nacionalistična ofenziva nadaljuje po določenem načrtu ter da mora dovesti do končnega cilja, to je do zavzetja glavnega mesta baskovske pokrajine Bilbaea. Nacionalistične čete vedno bolj stiskajo obroč okrog tega mesta, ker imajo vesti o zmagah vladnih čet le namen dvigniti morale republikancev, ki je vsled neprestanih porazov padla na ničlo. Ni skoraj dneva, da bi Francove čete ne zavzele kakšnega strateško važnega hriba ali pa vasi, pri čemer je treba pripomniti, da nimajo niti posebno težkega dela z republikanci, ki že po krajših borbah zapuščajo svoje položaje. Desno krilo armade generala Molle pri Amorebieti je ravno včeraj doseglo sijajen uspeh in napreduje naprej proti Bilbau, ki je že neposredno ogrožen.

Sv. oče

Castel Gandolfo, 15. maja b. Sv. oče je sprejel danes 150 Askarov iz Eritreje, ki so sprejeli katoliško vero. Podelil jim je blagoslov.

Filip Snowden umri Od delavca do angleškega lorda

London, 15. maja. AA. (Reuter) Bivši finančni min. Snowden je davi ob 4 umri na svojem domu v Dillford-Surreyu. Umri je za srčno kapjo. Pokojnik je učakal 72 let. Njegova žena se je udeležila slavnostnega plesa v Buckinghamski palači in je prišla domov, ko je bil njen mož že mrtev. Čeprav je lord Snowden že nekaj časa bolehal, se je zadnje čase počutil prav dobro in je tako n. pr. še včeraj šel na svoj redni sprehod.

Letalska nesreča

Dunaj, 15. maja. AA. (Stefani) Neko britansko potniško letalo, ki je prihajalo iz Londona, je strmoglavilo blizu Ebersberga pri Lincu, ker je napadno manevriralo. Dva potnika sta se ubila.

„Vzorna šola“ tudi v Ljubljani

Beograd, 14. maja. AA. Na podlagi zadovoljivih sadov vzorne šole Kralja Aleksandra I. v Belgradu, in da bi se pouk in vzgoja v naših šolah dvignila in zboljšala, je prosvetni minister Dobrivoje Stošović izdal odlok, naj se vzorne ljudske šole otvorijo tudi v Nišu, Novem Sadu, Banjaluki, Skoplju in Ljubljani. Za vzgojnega vodjo je imenovan v Ljubljani Rudolf Kobilica, učitelj meščanske šole v Litiji. Instruktorji obiskujejo belgrajsko šolo od 10. do 18. maja, da se seznanijo z delom in sadovi te šole. Prosvetni minister Stošović je danes sprejel te vodje naših vzornih šol.

Industrijci in davek

Beograd, 15. maja. m. Industrijalci iz vse države so sinoči končali svoje delo in izdelali resolucijo za kraljevsko vlado. V resoluciji se zavzemajo za znižanje davka, češ, da se nova bano-vinska trošarina na obutev in obleko pobira od vseh izdelovalcev enako. Oprostili je treba vse one obrtnike, ki prodajajo neposredno svoje izdelke konsumentom. Istotako zahtevajo ublažitev državne trošarine na električni tok in znižanje državnih dajatev na pivo in pravilno ureditev občinskih dajatev. Končno naprošajo kraljevsko upravo, da naj čimprej izdajo zakon o finančnih upravah.

Navihanka:

Skrivnost za dobro voljo velja samo par dinarjev in se imenuje ČOKOLADNO KOLO*.

V čokoladnem kolu* so 3 kosi različnih čokolad (mlečna, mlečna s kavinim okusom, mlečna z lešniki), vsaka v posebnem stanjolu. Prijetni in različni okusi zadovolje vsakokratno razpoloženje in priliko. — Zavitki po Din 3.—, 6.—, 12.—.

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

Jetika v Belgradu

Beograd, 15. maja. m. Jutri bo imela tukajšnja protituberkulozna liga svoj redni občni zbor, za katerega je pripravila obširno poročilo o svojem delovanju v pretekli poslovni dobi. Iz tega poročila posebej omenjamo, da je lansko leto v Belgradu na tuberkulozi umrlo 818 oseb ter da je znašal odstotek 21.18%. Ob tej priliki pa ugotavlja odbor te lige, da odstotek smrtnih slučajev vsled tuberkuloze pada.

„Jutro brani jugolašiste“

Prejeli smo: Ni res, da pošilja JNSarska stranka urednješolcem brezplačno list »Našo voljo«. Res pa je, da izdaja ta list »Narodno obrambna tiskovna zadruga r. z. z. o. z. v Ljubljani« ter ga razpošilja izključno uprava tega lista, ki posluje v prostorih te zadruge. JNSarska stranka ga ne razpošilja nikomur niti za denar, niti brezplačno, ona nima z listom nobene zveze in nima nani nobenega, niti materialnega vpliva. Z nacionalnim pozdravom: Čuvajmo Jugoslavijo! N. obrambna tisk. zadruga r. z. z. o. z., Ljubljana.

Ne nasedajte lažem

Beograd, 15. maja. AA. Naši listi so poročali, da je v Franciji veliko pomanjkanje ročnih delavcev in da bo francoska vlada dovolila zaposliti 15.000 delavcev, večinoma rudarjev iz naše države.

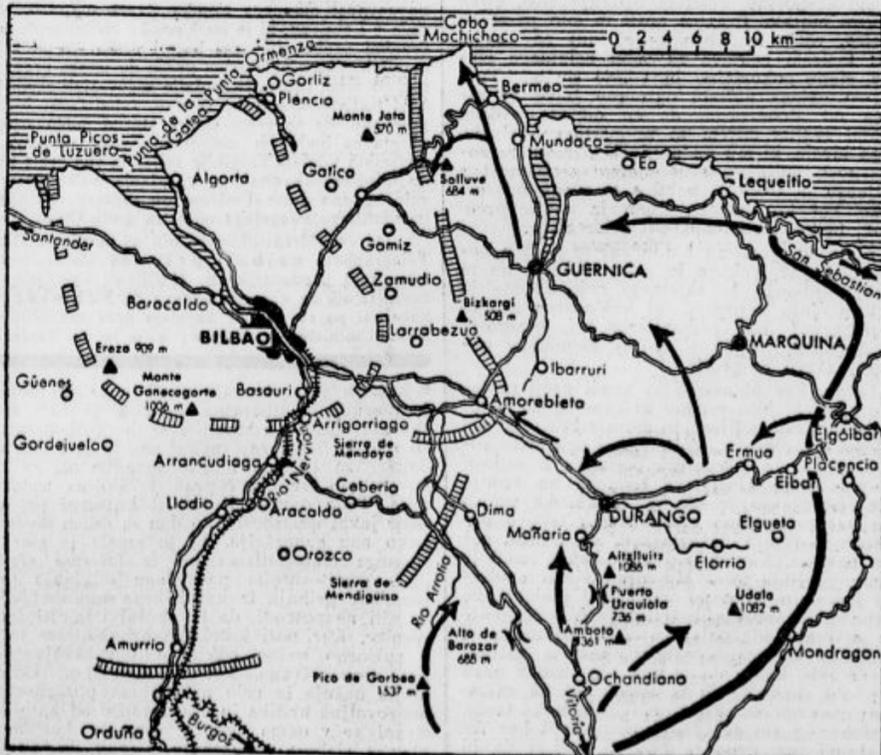
Ministrstvo za socialno politiko in ljudsko zdravje najodločneje zanika te vesti, ki so brez vsake podlage. Razširjanje podobnih poročil povzroča med našim delavstvom veliko škodo, pa tudi naše gospodarstvo trpi zaradi tega hudo izgubo. Zato naj jih listi ne razširjajo. Delavstvo pa opozarja, naj ne nasega veslem, če ne prikažejo izseljenškega oddelka tega ministrstva. (Iz oddelka za varstvo izseljencev v ministrstvu za socialno politiko in ljudsko zdravje.)

Belgrajske vesti

Beograd, 15. maja. AA. Prometni minister dr. Mehmed Spahjo odpotuje nocoj ob 22. uri na Poljsko. Spremljala ga bosta generalni ravnatelj Naumović in osebni tajnik Medmed Hadži Hasanović.

Beograd, 15. maja. AA. Danes so v Parizu odprli jugoslovansko tujskoprometni urad. Njegovi okusno urejeni prostori se nahajajo v središču Pariza blizu opere in v bližini velikih drugih tujskoprometnih agencij.

Beograd, 15. maja. m. Danes dopoldne je bila v kabinetu finančnega ministra seja gospodarsko finančnega odbora ministrov, ki so se udeležili finančni minister Letica, pravosodni minister dr. Subotić, gradbeni minister dr. Kožulj, minister za rudnike Janković, trgovinski minister dr. Vrbanić, minister za vojsko in mornarico general Marić in minister dr. Krek. Na dnevnem redu današnje seje je bilo med drugim vprašanje elektrifikacije države, debata o tem še ni končana.

Priložena skica nam nazorno kaže razvoj bojev pred Bilbaeu v zadnjih tednih in napredovanje nacionalistov proti severu in zapadu.

Po zadnjih poročilih so nacionalisti po hudih bojih zavzeli višine gore Solluve (684 m) južno Bermeoa, dalje goro Bizkargi (508 m), za katero so divjali posebno siloviti boji, in goro Jata (570 m) zapadno gore Solluve. Sedaj se vrše boji z menjačo se srečo za mestu Gatica in Munguia (na naši skici je kraj zaznamovan — vzhodno Gatica, ni pa označen z imenom). Obe

mesti so Baski že izpraznili. S tem so se nacionalisti že na nekaj kilometrov približali zadnji obrambni črti pred Bilbaeu (na skici zaznamovana s črtkastimi četrkotniki), ki jo tudi imenujejo baskiško Maginotovo črto. Posebno je nevaren pritisk Molovih čet od severovzhodne smeri (od Monte Jata), ker je v tem predelu večina raven teren in morejo nacionalisti uporabljati vsa tehnična vojna sredstva. Iz te smeri je Bilbau najbolj ogrožen.

Vas dopust v: **ABBZIA BRIONI GRADO PORTOROSE GROTE DI POSTUMIA**

Informacije in prospekti pri: „AZIENDE DI CURA“ ali pri „Putniku“

ABBZIA NOVI ZDRAVILNI DOM DR. LAKATOS	Za osebe, ki potrebujejo miru in okrepitve. Dobe se vsi pripomočki za vse kure.
MOT. JEANNETTE Leži sredi južne obale. Moderen komfort. Gorke morske kopeli. Cene zmerne.	
GRADO HOTEL ESPLANADE	Tik ob obali. Pred sezono L. 32 - 40.—, V sezoni L. 39 - 45.—.
GRADO LYDIA DRUŽINSKI HOTEL	Blizu obrežja. Tek. voda. Izv. kuhinja. Pop. penzion L. 18-22. Govori se jugoslov. Prosp.

NAKAZNICE ZA HOTELE IN BENCIN
ZNIZANA VOZNJA NA ŽELEZNICAH 50%—70%

Pojasnila: ENIT - Petra Kotica br. 6 - BEOGRAD - in vsi ostali poštinski in prometni biroji.

Kako je „Jutro“ iskalo javorškega morilca

»Kdo je zagrešil umor v Javoru? — Mnoge važne podrobnosti pomagajo odgonetati to skrivnost. — Nova važna odkritja o roparskem umoru v Javoru. — Zločinec je po umoru tudi vplomil v župnišče. Odnesel je vse dokumente ter zasebno korespondenco pokojne Jožefa Martinčičeve.«

Taki in podobni naslovi že cel mesec strašijo po »Jutru« in begajo našo javnost. Kljub temu, da imamo dovolj važnejših vprašanj, je bila pozornost vseh že dober mesec dni obrnjena samo v to smer. Izobraženci tehtajo dogodek s stališča psihologije in lastnosti človeške narave, češ, možno je vse; ženske stikajo glave in od ust do ust roma govori: »Ti, ali si že slišala, da je Jera pripovedovala, da ji je Neža povedala, da »Jutro« piše, da so javoreki župnik v hlevu ubili svojo kuharico, da bi se polastili njenega denarja, saj ni da bi človek govoril, grdo je pa le.« Nenadoma se pojavi novo vprašanje: »Jutro« je za skoro popolnoma dokazalo, da je župnik res ubijalec in se je s tem tudi bahalo, župnik pa kljub temu še ni bil aretiran. Zakaj ne? In zopet šušljanje: Korošec, ban, škof — ti ne pustijo župnika aretirati, ker je pač župnik, in sodna oblast se je morala tem oblastem udati. Razdejlanje je popolno, zaupanje v oblast izpodkopano do tal, vse se zgraža in zmajuje z glavami, češ, ali je to mogoče? »Jutro« pa z neramno drznostjo podžiga to nevarno razpoloženje in z vsem videzom nepristranosti in strokovnosti vali nove dokaze, ki naj bodo preiskovalnim organom »dobra kopa precej prijemljivega gradiva«, zraven se hujuje, zakaj oblast pošilja orožnike na prazne sledi, ko je vendar »Jutro« predlagalo vse bolj uspešno pot, in se oblast hinavsko pohvali, da se sedaj, po enem mesecu, trudi, da za vsako ceno izsledí morilca, ko so bile prve prilike usodno zamujene... Dogodek raste v afero in vse že pričakuje, kdaj bo »Jutro« vrglo v javnost brošuro, v kateri bo vse dokazano s slikami, v kateri bo natančno povedano, kakšni so naši duhovniki, na narod pa ne izšel poziv, naj se otrse teh zločincev. Strašne stvari je »Jutro« že povzročilo, na še strašnejše se je najbrž pripravljalo, javnost pa se je zgražala in pohujševala, ne nad »Jutrom«, ki je s tako strogo logiko in tako neizprosno kopičilo dokaze, da je že lahko reklo, da se »sum zmerom bolj konkretizira...« naprej je cenzor zaplenil in radovednost je bila še bolj bolestna. Veliko je povedalo v natisnjem, kaj šele je povedalo v zaplenjenem. Župnik pa še vedno ni aretiran...

Javorški župnik Jernej Klincec. Fotografiral pred kakimi petimi leti neki fotograf na velesesju.

oddaljena, v hišo takratnega tajnika in blagajnika šolskega odbora. Njegovi nasprotniki se sicer bahajo, da so mu šolo vzeli, oni pa pravi, da jo je sam pustil in se sklicuje tudi na tozadevno odpoved, ki jo je poslal banski upravi. Naj bo temu kakorkoli že, dejstvo je, da je ta zadeva poostрила razmerje med njimi in med tistimi, ki so mu vedno zopervali. V fari je tudi tu, kakor prav za prav povsod, nekaj fantov, ki službe božje ne cenijo bogve kako visoko in se v cerkvi ne obnašajo kraju primerno. Poleg tega pride večkrat v cerkev neka ženska, ki ni pri pravi pameti in se navadno ustavi v bližini vrat. Fantje imajo v takih primerih z njo razne komedije, ki motijo službo božjo. Ali kdo vrže kaj vode iz škropilnika nanjo, ali kako rožo, ali zelenje, ta se upira in otepa, kar vsekakor župniku pa tudi drugim pametnim faranom, mlajšim in starejšim, ni všeč. Zato je župnik že večkrat s prižnice povedal, naj take »javorske barabec« raje doma ostanejo, da ne bodo delale sundra po cerkvi. Sicer je pa gospod od sile natančen, tudi hitro vzroji in reče marsikatero krepko, ko se pa okoli obrne, je pa zopet dober, kakor pripovedujejo tisti, ki so včasih po cele tedne delali v župnišču ali so bili sicer v župnem gospodarstvu vsakdanji pomagači. Zlasti pa je gospod natančen pri denarju in zapiše sleherno paro, še iz dobe, ko so še računali na krone in vinarje pa do današnjih dni. Za radodarnega ga ne bomo proglasili, kaj tujega pa si mož v vsem svojem življenju še ni nič prilastil, zato je tudi cerkev z župniščem vred brez dolgov. Njegovi nasprotniki to lastnost opisujejo kot skopost, drugi župljani pa pravijo: »Če v Javoru skupaj ne vlečeš in ne držiš, kar si nabral, pa nič nimaš.« »Jutro« se je silno zgražalo, ker je župnikov odnos do denarja hotelo pokazati v najslabši luči, nad tem, da je mrlškemu ogledniku plačal samo deset dinarjev in še te samo odračunal od njegovega dolga v znesku 56 Din, da mu je sedaj mrlški oglednik dolžan samo še 46 dinarjev. Pa je župnik takrat mrlškega oglednika opozoril, da ga prav za prav ni treba, ker bo truplo itak komisija še bolj natančno pregledala. Ker pa je že prišel, mu je izplačal samo to, kar mu gre po tarifi, to je 10 dinarjev in še te na zgoraj omenjeni način. »Jutro« se tudi silovito zgražalo zaradi pogreba, češ, kako je za pogreb kuharice, ki je 33 let živela pri njem, mogel računati 721 dinarjev. V resnici pa je ta račun drugačen: 500 Din je stala krsta, za zvonjenje z mrlškim zvonjem je župnik plačal 2 Din, za petkratno zvonjenje z vsemi tremi zvonovi 35 Din, ob pogrebu cerkovniku 34 Din, ob črni maši istemu 10 Din, ob sedmem dnevu istemu 10 Din. Štirim pogrebnikom, ki so rajnico nosili in enemu križonoscu je župnik plačal po 12 Din, pevcem pri dveh sv. mašah 24 Din, ministrantom pri pogrebu in mašah 20 Din. Rajnica je bila pokopana s slovesnim pogrebom, s tremi duhovniki, pa župnik za cerkev in duhovščino ni računal ničesar, ker je »od 2. avgusta 1904 veliko storila za cerkev«, je zapisal pod račun, ki ga je z njenim bratom poravnal iz zapuščine. Sedaj gre župnik v 70. leto, tare ga močna naduha, je precej okrogle in majhne postave, urnost, ki jo je v mladih letih morda kdaj imel, je popolnoma izgubil in še preden se spustimo v podrobnejša razmatrivanja okoliščin ob umoru, se moramo vprašati, ali bi bil tak človek fizično zmožen, kaj takega storiti. Iz njegove naduhe je dokazano, da se nikjer ne more skriti, ker bi ga sapa takoj izdala. Preden bi vzdignil rovnico in prvič zamahnil, bi tudi pretleko že nekaj trenutkov.

Kaj se je zgodilo

V nedeljo, dne 11. aprila proti devetih uri zvečer je župnik v Javoru pod Ljubljano s svečo v eni roki, v drugi pa revolver prišel klicati svoje sosedje, naj gredo z njim, ker kuharica leži v hlevu, najbrž mrtva. Neka ženska skuša omiliti grozno napoved in pripomni, da ji je morda samo slabo prišlo in je omahnila in če bi ženske kaj pomagale z vodo in obkladki. Pa pravi župnik: »Je s stelo pokrila, en hudič je bil zraven.« Sosedje se res zberejo in gredo v farovski hlev, kjer najdejo kuharico na tleh v prvem, pregrajenem delu hleva, ekoro vse truplo je pokrito s stelo, le obraz se vidi, ako se človek bolj približa; na glavi je videti nekaj ran, zraven ob paz pa je prilonjena rovnica. To je prva za javnost dokazana najdba. Nato se je začelo. Prve časopisne vesti ne povedo še nič posebnega, za zločinec ni nobene sledi. V Javoru je nekaj ljudi, štirje ali pet na 74 številkah, kolikor jih šteje soseska, ki župnika smrtno sovražijo, ki bi se ga radi znebili s fare in ti pravijo: »Župnik sam jo je, nihče drugi.« Vsi ostali župljani se za to še ne menijo ne, hodijo v cerkev kakor prej, pozdravljajo župnika s »Hvaljen Jezus« kakor prej, otroci hodijo v šolo h krščanskemu nauku in še ne slutijo ne, kaj se o njihovem veroučitelju zunaj po svetu govori. V torek 27. aprila pa izide v »Jutru« prvi članek, nad eno stran, »Slovenski narod« piše na dolgo in na široko, mariborski »Večernik« namiguje, kakor njegova ljubljanska tovariša, sodba je čimdalje drznejša, stvar je dosegla že take mere, da smo tudi mi hoteli o stvari dobiti jasno sodbo.

Župnik

Župnik Jernej Klincec je bil rojen na Vačah 31. avgusta 1867, letos bo torej star 70 let. V mašnika je bil posvečen 9. julija 1893 kot p. Flor iz reda očetov frančiškanov. Na prvo službo je bil nastavljen l. 1894. Služboval je v raznih frančiškanskih samostanih kot katehet in medtem tudi napravil vse izkušnje za učitelja vseh ljudskošolskih predmetov. Pozneje se je njegovi sestri pričela sušiti roka in čeprav je bil s samostanskim življenjem popolnoma zadovoljen in tudi njegovih predstojniki z njim, se je čutil dolžnega, da izstopi iz reda v vrste svetnega duhovništva. Kot tak je najprej služboval kot kaplan v Čatežu, l. 1901 pa je bil postavljen za župnika v Javor (torej pred 36 leti), kamor je takoj vzel k sebi bolno sestro in mater. Nekdaj je ta fara spadala pod Sv. Peter v Ljubljani, l. 1785 je bila ločena od svojega 19 km oddaljenega središča in ustanovljena samostojna župnija. L. 1790 so revni farani postavili prvo cerkev, v katero pa se je komaj nagnetlo 75 ljudi. Poleg tega je bila, ker etoji ob bregu, zelo vlažna, da se je vsa oprava v njej kvarila. Sedanji župnik je takoj ob svojem prihodu začel misliti na novo cerkev. Ker so bili tudi župljani vsi zavzeti za to misel, so l. 1905 že začeli z delom in 1906 je bila stavba že dovršena, l. 1907 se je župnik z dvema ključarjema poslednjič obrnil v posebni okrožnici na dobra srca, naj kaj prispevajo za poplačilo dolga. Vsa leta je bil župnik vse v fari, učitelj in duhovnik, svetovalec v duševnih in svetnih zadevah. Šola je bila 29 let v župnišču in je imela brezplačno vse potrebne prostore. Natančno v 29. letu pa je župnik začel zaračunavati najemino po 200 Din na mesec, da ne bi šli v 30. letu zastarala stvarna pravica do brezplačnih prostorov v župnišču. Ves javorski rod je naučil brati in pisati, morda zato »Jutro« pravi, da so Javorčani nepismeni in da fantje še od vojakov ne morejo pisati. Prvi namen te trditve je sicer bil, da se pokaže, da grozilno pismo ni moglo priti iz Javora. Pa so Javorčani prav lepo vsi od kraja pismeni, kakor po ostalih slovenskih vaseh. Z izpremenjenimi političnimi razmerami so mu začeli pri šoli nagajati, zato je l. februarja 1963 odpovedal službo učitelja. Imenovan je bil tudi novi šolski odbor, ki je l. junija 1963 prenesel šolo iz župnišča, kjer je bila vsem enako pri roki in za vse približno enako

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Frazz-Josef grenčice«.

Kuharica

Jožefa Martinčič je bila rojena 8. marca 1871 in je torej letos izpolnila že 66 leto. Bila je močne in velike postave in domačini pravijo, da bi župnika lahko pahnila kot list, ako bi bil kaj preveč siten. Do 7. aprila 1896 je bila zaposlena v tovarni za dokumentni kartni papir v Radečah. Dne 20. julija 1898 je stopila v službo v uršulinskem samostanu v Ljubljani, kjer je ostala do 5. oktobra 1903. Nato je odšla k gospe Souvanovi v Ljubljani, kjer je bila do 16. junija 1904. V vseh teh službah je povsod dobila zelo pohvalna izpričevala kot pridna, zvesta in poštena delavka. Iz Ljubljane je odšla na Javor, kjer je bila torej celih 33 let. Naj je župnikov značaj že kakršenkoli, dejstvo je, da je tak, kakršen pač je, že najmanj

noči že nista več govorila. Ali sta govorila ali ne, to prav za prav nihče ne ve, ker zunaj pred ljudmi sta bila skupaj le redkokdaj. Zvezo s svetom je vzdrževala le kuharica, župnik pa se že leta in leta držal bolj župnišča. Do petka je delal v farovžu eden izmed mežnarjev fantov, ki je itak veliko dni v letu čez dan prebil v župnišču, in ta pripoveduje, da je bilo razmerje v župnišču navadno, kakor vedno. Tudi ženske po vasi, v katerih družino je kuharica rada zahajala, vedo, da je kuharica pripovedovala o farovškem življenju, kakor navadno vsa prejšnja leta. Še tisto nesrečno nedeljo popoldne so kuharico videli z neko žensko sedeti pri peči, obe v živahnem razgovoru, ki ga je spremljal glasen smeh. Dolgo vrsto let je imela na nogi veliko ramo, »fles« ali podgolonična razjeda, ki jo je pred ljudmi in zlasti pred župni-

Ni uspešne nege
lepote brez dobrega
mila
ELIDA mila

ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG
omamljivega vonja — snežnobele barve

20 let, ako bi bil neznošen, bi kuharica že zdavnaj šla stran, zlasti, ker je imela nekaj denarja. Na Javoru je bila vse: gospodinja, kuharica, dekla, vse gospodarstvo župnišča je prav za prav sponelo na njenih ramah, zato je imela v župnišču tudi temu primerno besedo. Sicer so v župnišču imeli med tem več dekel, okrog 14, ona pa je ostala vseživi, ker je imela veliko veselje do živine in prašičev in se je popolnoma živela v gospodarstvo. Ona je prodajala in kupovala za domaćijo. Kadar je bilo treba kupiti kako živino, ji je župnik dal denar, s katerim je šla na semenj, sicer navadno ni kupovala popolnoma sama, ampak se je pridružila kakim moškim iz vasi, da so ob skupnem posvetu kupili kaj primerne. Ako je kaj denarja ostalo, ga je redno izročala župniku. Kadar je kaj prodajala, je župnik samo povedal, za kakšno ceno približno sme dati, pa je šla v semenj. Izkupiček je v celoti izročala župniku, ta pa njej 10% nazaj za nagrado. V tem oziru je bilo med njima popolno zaupanje in nikomur ni prišlo niti na misel, da bi si pridržal kak krivičen dinar. Seveda sta se v tolikih letih skupnega bivanja tudi kdaj kaj sporekla, toda od takih hišnih prepisov do tako groznega uboja je še silno daleč. Zadnji teden sta bila na gospodarskem programu

kom po možnosti prikrivala. Mlajši javorski rod je sploh ne pomni zdrave.

Kdaj je prav za prav dobila to rano, nihče natančno ne ve, »Jutro« namiguje, da je to posledica brece ali udarca s palico. Pri tem pa se je zaleleto

Lesna svinjaka do prednje stene župnišča. Na desni za oglom je postajal neznanec.

Na desni rajnka Jožefa Martinčič, na levi njena prijateljica, s katero sta skupaj služili pri uršulinkah in ki bi utegnila kaj vedeti glede denarja. Slika je bila posneta pri fotografu Rovšku v Ljubljani ne pred 20. julijem 1898 na ploščo št. 14.869.

hiše dva prašička, katera bi kuharica rada, »da bi mi jih kupili«, kakor je govorila ženskam po vasi. Ker niso imeli dekle, kuharica pa je zaradi rane na nogi že težko hodila, je župnik dejal, da bi ji enega že kupil, če pa hoče imeti dva, naj pa prej poišče kje kako dekle. Kuharica je dejala, da bo dvema prav tako lahko nesla, kakor enemu. Pri tem je obstalo in do konca tedna ni prišlo do zaključka. »Jutro« silno veliko ve o nekem strašnem razmerju med njima, da od velike

in pozabilo povedati, kje je ta rana: tik nad členom nad stopalom, pozneje pa se je razširila skoro do srede goleni. Za brco je torej ta rana odločno prenikna, za udarec s palico bi se pa morala nekdo skloniti, da bi mogel mimo širokega krila udariti po nogi. Nekot je prišla iz semnja iz Stične peš in je neki ženski, dobri znanici in prijateljici, tožila, da so jo »rinšičec« ožulile. Drugi pravijo, da si je nekot ranila nogo, ko je nesla v mlín, drugi zopet drugače. Prejšnja leta si jo je zdravila tudi pri zdravnikih, bila pri dr. Dergancu v Ljubljani, pozneje tudi v ljubljanski bolnišnici, zadnja leta pa je kupovala samo mazila in si jo hodila preobvezovati k prednici v občinski ubožnici v Sostrem. Nihče od vseh teh ni nikdar prišel na to, da bi rana izvirala od kakega udarca ali kaj podobnega. Sama je navadno trdila, da si je ožulila in si potem rano zamočila. Za mazila in obveze je morala izdati silno veliko. Po njeni smrti so v njeni sobi zgoraj in v hišterni spodaj našli cele košare obvez, cunj in škatljice od mazil na pehare. Ko je bila v bolnišnici, ji je župnik sporočil po listku, ki ga je izročil sosedu, ko je šel v Ljubljano, naj pride nazaj, češ »kjer si mlada leta pustila, bodi še na starost«. Bolnišnica je poslala račun za oskrbovalnino v znesku 450 Din na naslov gosp. Jernej Klincec, župnik, Javor itd., da bi ga plačal, kakor je bilo prvotno domenjeno; pa je kuharica, ki je prva dobila pošto v roke, ta račun prestregla in ga sama plačala, za kar pa je župnik izvedel šele po njeni smrti, ko so med njenimi papirji našli tozadevno potrdilo. Tudi sicer je župnik govorila, da je samo majhna rana še in da samo nekoliko še teče iz nje, prednica v Sostrem pa ve, da je bila zelo velika. Prednici v Sostrem je župnik večkrat dejal, naj račune za mazila kar njemu pošilja, pa si jih je kuharica večinoma nabavljala potom sosedov in sosed naravnost iz Ljubljane, pa je še navadno pripomnila, naj gospodu nič ne povedo. Z župnikom sta že nekaj let sanjariła o hišah, da si bosta vsak kupila kje kak kotiček, kjer bosta preživljala starost. Kuharica je pripovedovala, da bi jo že takrat lahko kupila, ko bi jo lahko dobila še za 500 glđ. Da ne bi bilo glede meznega razmerja kdaj kaj narobe, če bi kuharica res šla stran, je župniku leta 1931 dala potrdilo, da je do te dobe v vsem izplačana. Hiše pa še ni kupila, pa tudi župnik ne in življenje v župnišču se je nadaljevalo naprej.

Župnišče

Župnišče stoji zunaj sklopa ostalih hiš pod bregom, na katerem stoji cerkev. Iz Ljubljane prideš do njega pri belem dnevu tako, da te nihče v vasi ne more videti, zlasti pa na nedeljo, ko ni ljudi na polju. Leta 1929 je bilo v župnišču prvič vplomjeno. Takrat je vplomilec odnesel samo revolver in nekaj denarja. Svoj posel je opravljal med mašo, h kateri pa nekateri vaščani tebejo že bolj pri zadnjih, prvi planejo iz cerkve takoj po blagoslovu, tako da vplomilec res ni imel veliko časa in je moral iti z bolj majhnim plenom. Po tem vplomu so navadno imeli v župnišču vedno kakega psa. Lansko leto so imeli močnega volčjaka, ki je bil zelo hud, da se mu niti tisti, ki so bili vsakdanji obiskovalci župnišča, niso upali preveč približati. Bil je privezan na tri do štiri metre dolgi žici, med svinjakom in hlevom, na verigi pa se je kretal v popolnem objarjenem prostoru do ceste in do ograje, ki teče od zadnje strani svinjaka do prednje stene župnišča. Lansko leto meseca maja je ta pes nenadoma poginil. Vsi vaščani so prepričani, da je bil zastrupljen. Brez kakšnega posebnega ogleda ali komisije so ga zakopali. Letos na sveti večer je kuharica prišla od polnoč-

Ves Javor z novo cerkvijo, evhar. kraljica, župnišče in ostala gospodarstvom poslojem. V ospredju ves med drevjem ostali del vasi.

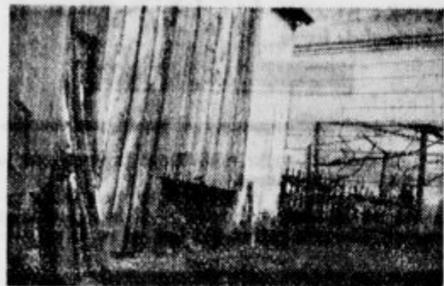
Vitrih, ko so ga letos po polnočnici našli v vežnih vratih župnišča.

nice in našla v vežnih vratih vitrih. Šele po dolgem sukanju sem in tja se jim je posrečilo, da so ga potegnili iz vrat. Pa se ključ temu še niso odprla. Zgoraj so morali razbiti okno, da so mogli v župnišče. Vsi so mislili, da bo tu kak tat ali razbojnik, pa ni bilo nikogar. Na vratih pa so opazili, da je imel vlomilec smolo. Vitrih je bil predolg in ko ga je vlomilec sukala, da bi odpahnil veliki zapah, je obenem zapahnil manjšega spodnjega in tako od znotraj samemu sebi zaprl pot. Iz tega sledi, da je nekemu župnišču že dolgo dišalo. »Jutro« je zadišalo šele po tej strašni žrtvi. Pri dosedanjih vlohah se je izkazalo, kar je najbrž med zločinskimi svetom znano, da je čas, ko sta oba župnik in kuharica zanesljivo z doma, to je med mašo, prekratek za temeljito izpropanje in da vitrih ni zanesljivo sredstvo, ki bi odprlo vrata župnišča. Še letos je kuharica pripovedovala, da je v mraku za svinjakom večkrat opazila nekega moškega, ki se je takoj pomaknil nazaj, čim je ona stopila od župnišča proti hlevu. Zato je tudi čas

To je bilo teden pred umorom. In od tedaj nista več ključev nosila s seboj, ampak sta se posluževala tega zapaha, za katerega se nihče drugi ni vedel. Ključ od vežnih vrat pa je trajno tičal v ključavnici od znotraj. Zato je tudi kuharica prišla v hlev brez ključa in brez kake posode, kar dokazuje, da je šla samo živino nakrmiti, pozneje bi šele šla po žehar in pomolza.

Umor

Zločinec je moral vedeti, da bo v hlevu dobil za svoje divje dejanje primerno skrivališče in orodje. O tem ga je moral nekdo poučiti ali pa si je že sam prejel vse ogledal. Na slepo srečo ni šel v hlev, ker izmed orodja bi mogel po navadnem kmečkem računu tam pričakovati le kake vile, ki bi bile pa za njegov namen kaj nerodne. Tudi na skrivališče ne more računati kar na slepo srečo. Naj je razdelitev prostorov v hlevu spoznal na kakršenkoli način, skrtil se je za trahar, v katerem je imela kuharica pripravljene toliko mrve, da se ji čez nedeljo ne bi bilo treba ukvarjati po stopnicah in svilih, tudi sicer je najbrž pri krmiljenju živine bolj segala po mrvi, ki jo je dovolj in ker jo najbrž ni bogve kaj veselilo prenašati z bolno nogo koše zobanja s poda po stopnicah v hlev. Zato ni mogoče natančno ugotoviti, kdaj je bila kuharica zadnjič v svilih in kdaj je zadnjič spravila ključ od podnih vrat, na katerega ni tako ljubosumno pazila, kakor na hlevskega. Umor se je zgodil z veliko naglico na silno divji in močan način. Ko je prišla v hlev, je najbrž opazila strašnega neznanca. Ali je dala kak glas od sebe ali pa ji je popolnoma zaprlo sapo, tega ni mogoče ugotoviti. Očividno je nekoliko odeskočila na desno stran in se pri tem naslonila ob paž in tako morilec izmaknil glavo, da je prvi udarec padel po levi strani reber. Že ta udarec je bil tako hud, da jo je onesposobil za vsako obrambo in klicanje na pomoč, saj ji je zlomil pet ali šest reber. Nato jo je zločinec začel šele udarjati po glavi. S tem dejanjem se »Jutro« peča v debelih črkah, češ, da je to bilo storjeno iz neke globoke doživljene mržnje in da je bil zločinec očitno izredno v skrbeh, da se njegova žrtev nič več ne prebudi k življenju in še dostavi drzno opombo, da je bil zločinec prikrvit na tako krvavem delu, da bi v vsakem čitatelju vstala misel, češ, župnik do sedaj še ni nikoli ubil, torej... Kako zlobna je ta trditve, si ni mo-

Zadnja stran svinjaka. Ob zidu je še prislonjen količek, s katerim je nekdo privzdignil desko.

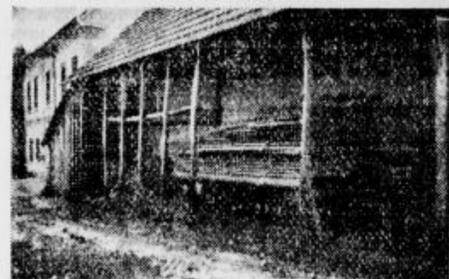
krmiljenja in molže tako prestavila, da je vse opravila že do mraka, pozneje ni več stopila iz župnišča, ne ona, ne župnik. Po umoru so za svinjakom opazili v leseni zunanji steni nad dvema deskama ploščnat količek, s katerim je nekdo eno desko spodaj odtrgal, da je videl v notranjost. Ni mogel pa videti drugega, kot kolesa nekega starega kolesarja. Očividno je tu iskal nekega vhoda, ker pa se mu ni zdel primeren, če je natančno pogledal, tudi možen ne, je še količek pustil med deskama in šel. V svilih so po umoru opazili v mrvi dvoje ležišč in vrata na zapah, ki se odpirajo samo z notranje strani, so bila odprta. Vhod v svili je samo s poda, ki je imel ključ navadno vedno v vratih. Do teh vrat se brez vsake težave pride s stelnika, samo dvakrat se je treba nekoliko prekobaliti preko tramov. »Jutro« sicer pravi, da je ta pot tako nerodna, težavna in riskantna, da bi si je najbrž noben zločinec ne izbral. »Jutro« se najbrž noben zločinec ne izbral. »Jutro« se najbrž v otroških letih še nikdar ni skrivalo po kmečkih podstrešjih in nič ne ve, koliko tramov otroci obležejo. Zločinci pa si izbirajo še veliko bolj nerodna pota. Toda »Jutro« je za vse te okoliščine slepo, da more priti do nesramne, za las privlečene in obenem grozne trditve, da je šel zločinec na svojo morilsko mrežo po poti, ki drži od župnišča čez dvorišče v hlev. Toliko se je še premagalo, da ni reklo, da je prišel iz tiste sobe v župnišču, v kateri prebiva samo gosp. župnik.

Pred umorom

Župnišča lorej ni mogoče temeljito izpropani drugače, kakor ponoči. Zato pa je treba odstraniti dva, župnika in kuharico, katera pa je treba dobiti ločeno. Kateregakoli pa bi se zločinec najprej lotil v župnišču, bi ostali, čeprav že tako v letih, vsaj zagnal hrup. Zato ju je treba dobiti ločeno. Za to pa je zadnji trenutek proti večeru, ko gre kuharica iz župnišča v hlev in neke navadno še ključ od vežnih vrat s seboj.

V hlev so trije dohod, od katerih pa za zločinec prideta v poštev samo dva. Prvi dohod je navaden od župnišča čez kratko dvorišče v hlev. Drugi je po poti od polja grede sem ob desni strani gospodarskih poslopij, okrog ograje pred svinjakom zopet na dvorišče pred ista vrata hleva. Na tej poti bi bil zločinec tik pred ovinkom na dvorišče po nekaj metrih pota viden z okna župnišča. Tretji dohod je po levi strani gospodarskih poslopij, pod kozolecem nimo šolskega stranišča, ob zadnji strani svinjakov, preko ograje, zopet na isto dvorišče. Tu bi bil zločinec ob ovinku in po poti čez dvorišče viden z okna hišerne, kjer se je kuharica veliko mudila. Vsi znaki kažejo, da se je zločinec bal prekoračiti črto: zadnji ogel svinjaka — šupa za steljo. Ob ogli svinjaka je kuharica večkrat opazila stali nekega moškega, tam je tudi s količem privzdigoval desko, pa ni mogel dobiti vhoda. Zato se je moral poslužiti vhoda, ki je popolnoma neviden, s kateregakoli okna župnišča. Iz dejstva, da so bila vrata v svilih, ki jih odpro samo takrat, ko zmetavajo mrvo, od znotraj odprta, moremo sklepati, da je nekdo prišel v svili in ta vrata odprl, da si je pripravil morebitni izhod za potrebo ali pa, da se jih je posluževal ponoči. Kakor hitro bi v zadregi planil skozi ta vrata, je že takoj v bregu med grmovjem in na polju. V svilih pa je mogel priti samo skozi podna vrata. Ta ključ je po umoru izgubil. Prej je bil navadno vedno v vratih. Do teh vrat je mogel neviden priti samo skozi šupo za steljo. Na steljo je prav za prav samo stopil, nato se prekobalil preko trama in je bil že pri podnih vratih, iz katerih je brez skrbi lahko vzel ključ, da bi si tako zavaroval govedstvo nad svojim zasebnim izhodom. Po stopnicah navzdol pride neposredno do hlevskih vrat. Z zadnje stopnice že lahko položi roko na ključko in smukne v notranjost. Z okna hišerne bi ga sicer mogel kdo tu videti, toda to le trenutek, ko je prav za pragu vrat.

Morda je imel zločinec za izpropanje župnišča kako pripravo s seboj ali pa je računal na to, da do ključ od vežnih vrat prinesla kuharica s seboj, ko bo prišla v hlev. Župnik in kuharica eta imela vsak svoj ključ in je vsak vrata za seboj zaklepal. Ključna pa sta precej velika in nerodna, zato je župnik iznašel nek preprost pa dober zapah, s katerim se dajo vrata zapirati od znotraj in zunaj.

Spreddaj na desni strani vrata v svilih, ob koncu nastrešja vhod v šupo za steljo.

goče niti prav predstavljati. Bogve, kdo je imel bolj kosmato vest, ta, ki je pobijal, ali ta, ki je tako zločinsko pehal mrliča župniku v naročje. Mi bomo skušali nakazati, da je bil zločinec vsaj že drugič na takem poslu.

Truplo je izgubilo vsake znake življenja, zločinec prislonil rovnico ob paž, kaj sedaj? Iz dejstva, da jo je pokril s steljo, moremo sklepati, da s tem njegovo delo še ni bilo končano, da ima še nekaj posla in da mora zato truplo skriti. Pred kom? »Jutro«, ki v vsem iskanju zločinec izhaja s stališča, da je župnik ubijalec in zbira samo do-

kaze za to strašno trditve, da bo župnik obojen, pravi, da je pokrtil zato, da bi mu jo ne bilo treba gledati, ker se je zgrozil svojega lastnega dejanja. Obraz pa je pustil nepokrit, češ, da predstavlja človeka in je pogled žrtvi v oči najbolj strahoten. Do tega umazanega sklepa je prišlo iz druge predpostavke, da je namreč zločinec na vsak način moral ostati še v hlevu do trde noči, »ker bi bilo brezpogojno, brez siehernega izhoda po njem, če bi ga en sam človek opazil, ko se je vračal iz hleva«. Ker »Jutro« tako natančno ve, kdo je bil ta nesrečnež, ki je samega sebe ujel v hlev, moramo mi povedati, kdo ni bil. Župnik! Župnik gre lahko iz svojega hleva, kadar hoče. Nihče ga ne bo vprašal, kaj je tam delal. Celotno hitro se mora umaknil nazaj v župnišče, ker se utegne zgoditi, da ga pride kdo iskat. Župnik je za tisto nedeljo popoldne ob 4. naročil ženina Širceja Janeza, naj pride k izpraševanju. Pa ga takrat ni bilo. Ali ne bi mogel ta prešerni ženim sedaj proti večeru okrog šeste ure priplavati pred župnišče in poiskati župnika. Sicer smo pa kaj radovedni, kako bi se takle župnik s tako nadubo stegoval preko paža po steljo in jo nametal po mrliču. Sicer pa nihče pred samim seboj ni te žrtve zakrival. Takoj po dogodku je moral nemudoma zapreti hlevska vrata, ki jih je kuharica po vsej verjetnosti pustila odprta, ker je navadno molzila pri odprtih vratih, da bi videla, če bi kdo prišel pred župnišče, pa bi ne mogel notri, ker so bila vrata ali kakor prej zaklenjena, ali kakor sedaj, zapahnjena s skrivnim zapahom. Ko pa je zločinec vrata zaprl, je bil v skoro popolni temi, da ga pogled na truplo ni mogel nič motiti. Pokril jo je torej pred tistim, ki bi mogel sedaj ali pa nekoliko pozneje odpreti hlevna vrata in bi že s praga v luči dnevnih svetlobe mogel opaziti mrtvo truplo. Tega človeka je bilo treba spraviti bliže k sebi v notranjost hleva, vsaj do kupa stelje, kjer naj bi ta človek pogledal, kaj prav za prav je, ali pa šel kar mimo skozi druga vrata v pravi hlev, kjer stoji živina.

Po umoru

Morilec torej ni imel v načrtu samo ubiti enega človeka in oditi, ampak je pričakoval v hlev še nekoga drugega, tistega, ki ga je tudi treba spraviti s poti, da bo pot v župnišče prosta za celo noč. Tega človeka pa izjemoma danes ni pogledati, kje bi bila kuharica, čeprav je ura večerje že minula. Zaradi pričakovanega ženina je bila malica na današnje nedeljo šele ob pol 6. zvečer, zato je kuharica lahko šla popoldne po vasi in zato se župniku ni zdelo nič tako čudno, da ni večerje že ob 7.

Iz vseh že omenjenih okoliščin moremo ekleptati, da je bil morilec namenjen naprej v župnišče. Ako bi pri kuharici našel ključ od vežnih vrat, katerega je očividno v njeni obleki zelo iskal, bi šel najbrž že prej v župnišče, kjer je treba odstraniti drugega starčka, ki se tudi ne bi mogel bogve kaj upirati. Toda po čudnem naključju kuharica danes nima ključa s seboj, torej bodo vežna vrata najbrž nezaklenjena. Ključ temu se ne odpro. Morda je šel zločinec nazaj v hlev po ključ, da bi pač poiskoval ali bo morda ta odprl, ali pa si je la ključ že prej vtaknil v žep, da bi obe žrtve, ki jih je tako izvalil iz hiše, zaklenil v hlev in bi imel tudi za odhod po izvršenem vlovu več časa, ker bi župnika, ko bi ga drugi dan pogrešili, nihče ne iskal najprej v hlevu. Pa četudi bi komu to prišlo na misel, bi vsi našli hlev zaklenjen in iz tega sklepal, da pač ključ visi v župnišču, kakor vsako noč odslej, da se torej v župnišču še nihče ni zbudil. Toda tudi ključ od hleva ne gre v ključavnico in zločinec šele sedaj spozna, da je ključ od vežnih vrat od znotraj vtaknjen v ključavnico. Sedaj mu ne preostane drugega kot ali iti ali pa čakati kje v bližini, kaj bo. Nekaj minut po osmi uri stopi župnik, ki je doslej bral v svoji sobi, na vežni prag in zavpije: »Imam revolver, bom streljal!« Nato se domisljavo obrne nazaj in zarenči v vežo: »Ti pa sekirno vzemi!« Po teh besedah odkoraka s svečo v roki proti hlevu. Ako je zločinec vse to še opazoval, je moral videti, da se mu namen tudi nočjo ne more posrečiti. Tudi če plane po starem župniku, ki ga najbrž ne bo zadel, toda toliko moči bo pa že šel imel, da bo revolver vsaj sprožil in s pokom spravil vso vas pokone — sedaj torej ni nič več. Treba je iti.

Tu je »Jutro« zopet pograbilo dve kosti, ki jih gloda in bluje na župnika. Rovnica in ključ od vežnih vrat. Pravi, da bi moral župnik rovnico pustiti nedotaknjeno in tudi druge odgnati, da jo nebi kdo vzel v roke. Ker so jo prejimali vsaj mogoči ljudje, so se zabrisali prstni odtisi, ki bi bili važno sredstvo v zasledovanju zločinec. Župnik prvič v teh rečeh ni izobražen, drugič pa je na vsakem delu rovnice lahko cel kup njegovih odtisov, saj je rovnica njegova, ki jo je gotovo imel že v rokah bogve kolikokrat. Prav tako je s ključem. Ta ključ bi »Jutro« rado imelo in z župnikovih prstnih odtisov na njem dokazovalo njegovo krivdo. Župnik

ta ključ lahko valja po naročju, pa še ne more nič dokazovati proti njemu, saj je njegov, ki ga je imel morda vsak dan v rokah. Toda »Jutro« se je zagrizlo v svoj naklep, zato se mu je miselni red zmedel, da je zabredlo v močvirje, ki ga je pripravljalo drugim.

Denar

Po besedah kuharice same, pa tudi po izjavah drugih ljudi, bi moral sedaj nekje biti denar rajnice. Toda dejstvo, da ga ni, še ne dokazuje, da je nujno izgubil na zločinski način. Večkrat prej je kuharica dejala, da človek denarja ne sme bogve kako trdno zaklepati, ampak da ga je bolje spraviti na kak tak raj, da nihče na to ne bi mislil. Kadarkoli je pogovor nanese na kake tatvine denarja, je vedno razlagala ta svoj nazor, češ da ga je treba spraviti v kake kunje ali pa v kak star škarp ali kaj podobnega. Ko se je nekdo zavzedlo, da je bilo pri nekem posestniku, ki je prejšnji dan prodal vole, naslednji dan vlomljeno, pa vlomilec ni našel denarja, ker ga je mož zvil

Vhod v hlev, na levi svinjak, na desni šupa, ob vratih na desni spodnji konec stopnic, ki vodijo s poda nad hlevom.

in spravil pod kad v veži, se ji je to zdelo zelo duhovito in pametno. Da bi bil ukraden, to trdi samo »Jutro«. Drugod ni o tem nobenega sledu in si je »Jutro« za dokaz tega drugega zločina izmislilo nove podatke in celo ponaredilo fotografijo skrinje, o čemur pa pozneje. Koliko naj bi bilo tega denarja, tega točno ni mogoče ugotoviti, ker nihče točno ne ve, kakšne izdatke je kuharica imela. Župnik pravi, da bi kakih 18 do 20.000 že moralo biti, ako bi imel on pri tem kaj prstov vmes, bi moral reči, da je bilo vse pokradeno in še pokazati kake sledove. Pa odločno trdi, da o vlovu ali kakih tatvinah ni govora.

Obvestilo domačim

Umor je bil izvršen v nedeljo, 11. aprila ne pred pol 6 uro. Brat rajnice pa je za to zvedel šele naslednji četrtek popoldne, kar je »Jutro« zadošten dokaz, da je bilo župniku veliko na tem, da bi bili domači čim pozneje obveščeni. Dejansko pa je župnik sestavil telegram še isti večer in ga dal dvema fantoma, ki sta šla po orožnike v Sp. Hrušico. S seboj jima je dal tudi 100 Din, od katerih naj 50 Din dasta za brzojavko od treh besed, »da ne bo kaj zmanjkalo«, ostalih 50 Din pa naj obdrži sama, če bi pač po poti kaj potrebovala. Ker so bile takrat pošte že vse zaprte — to je bilo ob 11 zvečer — sta brzojavko pustila pri orožnikih in jih prosila, naj jo drugi dan oddajo naprej. Naslednji dan v ponedeljek je bila brzojavka že ob 8 zjutraj oddana v Ljubljani in je takoj odšla naprej na naslov Martinčič Janez, Radeč pri Zidanem mostu, Svibno. Nikomur pa ni prišlo na misel, da bi plačal dostavnino. Zato je od Radeč naprej brzojavka šla z navadno pisemsko pošto. V terek do pomožne pošte v Svibnem, kjer se odlaga pošta za Svibno in okoliške vasi. Ta pomožna pošta pa nima nobenega pismenošca. In naslovljeni dobijo pošto, kadar sami pridejo ponjo, navadno ob nedeljah. Ker v sredo še ni bilo nikogar po to brzojavko, jo je poštarica v četrtek nesla v šolo, da bi jo učitelj izročil kakemu otroku iz Veternege vrha, kjer je doma brat rajnice in do kater je s Svibnega skoro podlugo uro po bregu navzdol, na drugi strani pa navkreber. Učitelj je brzojavko izročil 11 letni Francki Cvirn, ki jo je odnesla naslovljenju. Tako je ta brzojavka prišla do brata šele dva dni po pogrebu. Da župnik v svojem življenju še ni bogve kolikokrat brzojavil, je razumljivo, saj je tudi v besedilu brzojavke povedal, da je bila kuharica »11. t. m. usmrčena«, kakor da je bila kdaj obojena. Potem je tudi razumljivo, da se ni spomnil na dostavnino.

„Jutro“

Se nobenega zločina nismo tako podrobno preiskovali, kakor tega. Glavno zaslugo za to ima »Jutro«, ki je z vsjo naglico valjilo doslej nepojmljivo krivdo samo proti župniku in v vseh ozirih le proti župniku. In ker je javno mnenje radi posebnosti tega dogodka čimdalj bolj podlegalo njegovim namigavanjem, bi bil ta mož kmalu do smrti zapечат črt morilec. Vse navedbe, karkoli jih je »Jutro« pobralo s čudovito ostrino, kažejo proti župniku. Ako rečemo, da je tu »Jutro« stopalo površno, je to vsekakor premalo. Izjave je »Jutro« pobiralo veči del od ljudi, ki imajo župnika že več let v želodcu in mu ne privoščijo prijazne besede. Poleg tega pa si je nekatere stvari tudi izmislilo. Tako je zapisalo, da je župnik rajni kuharici izplačal 12.000 Din, v resnici ji je izplačal leta 1929 12.000 kron. Največjo grdobijo pa si je »Jutro« nakopalo s tem, da si je gladko izmislilo vlom v skrinjo, kjer je rajnica spravljala svoje perilo in obleko. V nedeljo, 9. maja je objavilo kar dve sliki te skrinje, češ da so bili pant na njej na precej neroden, nagel način odstranjeni, mesto njih pa pribitih novih par pantov. Ena slika je tu »Jutro« gladko ponaredilo, da je videti, kakor da je odvit pant še na skrinji, ko ga v resnici že zdavnaj ni več. Tam, kjer je bil nekdan na levi strani — gledano proti zadnji strani skrinje — železen pant, privit s tremi vijaki v obliki trikotnika, tam danes ni nič. Les pa, na katerem je bil ta pant pribit, je že skoro tako porumenel, kakor vse ostali del stare skrinje iz smrekovega lesa. Luknje, v katerih so tičali trije vijaki, so že močno počrnele, znamenje, da ima zrak že dolgo dostop do njih. Kdor je te pante odvijal in pribijal nove, je imel silno veliko časa in je brez skrbi razbijal po žeblih, s katerim je pribit novi par pantov. Saj je odvil devet vijakov, ko se je

Poselska knjižica rajnice. (Knjižico in sliko rajnice s prijateljico nam je blagohotno odstopil g. Janez Martinčič, za kar se mu lepo zahvaljujemo).

lotil prvega na spodnjem, zunanjem listu desnega panta, se mu je pod odvijanjem odlomilo pol glavnice vijaka. Zato je vse te tri pustil in zgornji, notranji list z nekim kladivom presekal in tako odbil, s čemur je zopet povzročal precej zamudno in močno razbijanje. Za novi par pantov pa je pribil osem žebeljev na zunanji strani in jih na notranji strani skrinje, ker so bili predolgi, zopet zakrivil nazaj po lesu. Brez povečevalnega stekla se tu da ugotoviti 30 udarcev s kladivom. Kolikokrat pa je udaril po glavah žebeljev, to se pa eveda ne more ugotoviti. Vlomilec toliko časa pač ni imel, sicer bi bil pa prepošten, če bi nove pante nosil s seboj in jih pribijal nazaj. Ker pa »Jutro« že tako natanko ve, kdo je vlomil in pobral iz skrinje, kar je bilo kaj vrednega, moramo mi povedati, kdo ni vlomil. Tisti, ki je imel ključce od skrinje — župnik!

Se pred 27. aprilom sta se pri župniku na Javoru oglasila dva človeka, ki sta dejala, da sta iz Dev. Mar. v Polju. Župnik je mislil, da sta to dva uradnika iz Vevč in ker sta imela še psa s seboj je mislil, da morata biti že od sile kunštna in jima je pripovedoval vse do vseh mogočih podrobnosti, kazal, kako je kuharica ležala, kako je padala, kje je stal zločinec, itd.

Francka Cvirn, ki je zadnja prenesla brzojav do brata Janeza na Veterini vrh.

Ta dva sta šla še naprej po vasi in izpraševala ljudi, ne da bi kje povedala, da nista od policije. 27. aprila je v »Jutro« izšlo nad eno stran dolgo poročilo s slikami hleva, vasi in župnika, katerega je eden izmed teh, ne da bi župnik kaj slutil, ujel v aparat, v hipu ko je ta stopil iz šole. Pred 9. majem sta zopet prišla, iskala vhoda pod hlevom skozi gnoj mimo stranišča, dasi se vse tiste odprtine odpiralo samo iz hleva. Župnik jima je seveda zopet razlagal na dolgo in na široko, kako si on celo reč predstavlja. Nemalo se je začudil, ko je pozneje izvedel, da ju »Jutro« 9. maja pisalo, da je vse te stvari razkazoval in pripovedoval nekim turistom.

Ob neki priliki se je eden izmed teh dveh nekoliko spozabil in je svojega tovariša poklical po pravem imenu, »Mrzelc«, da je župnik vsaj za ime enega izvedel. Župnik se pač rad izkaže, da nekaj ve, da nekaj iznajde, zato je tudi »Slovenec« poslal avtoritativno pojasnilo o vsem poteku zločina, ki je objavljeno dne 22. aprila. Pa se je celo v tem pojasnilu zmotil, češ da je komisija prišla v Javor 13. aprila ob 3 popoldne. Ako ga opozoriš na to pomoto, bo dejal: »Ah, saj nima nobenega pomena, komisija že ve, kdaj je bila.« Sedaj je župnišče zaprt s tremi ključji in dvema tajnina zapahoma, kar je vse iznašel župnik sam. Ako se ti posreči s prvimi besedami vzbuditi njegovo zaupanje, ti bo vsa ta sredstva zapiranja razložil do vseh podrobnosti. Župnik si namreč ne more predstavljati, da bi bil kak človek hudoben ali hinavski, ali da bi kdo koga zalezoval. 36 let že živi v miru med poštenimi in odkritimi ljudmi, zato si pač hinavščine ne more predstavljati. Lahko si mislimo, kakšen cirkus so »Jutrovic« dopisniki imeli s tem kmečkimi župnikom, ki je eno s svojo kmečko faro. Vse samo zato, da bi drugi dan pokazali in sukali njegove izjave v smislu, ki je njegovemu listu primeren. Sicer so si pa lahko privoščili to komedijo, saj jim je znan slovenski politik, ki ga pa ljudstvo nima nič kaj v dobrem spominu, da jal avto na razpolago za ta avanturistična pota. Kako površno je tu delalo »Jutro«, se vidi tudi iz tega, da je Svibance zamenjalo s Kumljanji in to pomoto ovekovečilo celo v naslovu. Ni si pa moglo kaj, da se ne bi v sirupnem zaničevanju v teh člankih dvakrat zaletelo v družine, ki imajo veliko otrok, zato ker tem gosposkim dopisnikom kmečki otroci menda niso dovolj mehkužno počesani in negovani. Kazina je delovala. Naj-

Dva iz Device Marije v Polju obnavljata potek zločina. Eden se je po gnoju od zunanje strani priplazil do line, ki mu jo je drugi od znotraj odprl in ga fotografiral. Slika je bila prvotno namenjena za objavo v višini 110 mm in naj bi nazorno pokazala, kako se neki zločinec v črni suknji plazi na prežo. Na izvorniku zadnje strani slike je napis: »Novak Alojzij, »Jutro«, Ljubljana.

Vseeno-kakšen je predmet..

Kar koli je treba očistiti — Vim čisti vse: boljše in navadnejše! Vim vsebuje drobno zmlete substance, ki posebno delujejo in razkrajajo. Te omeščajo nečistočo, tako da se jo zlahka popolnoma odstrani, ne da bi se predmet poškodoval. Vim je zelo varčen v uporabi in zares vreden svoje cene.

VIM čisti vse

bolj grda pa je trditelj »Jutrac« z dne 14. maja. Prvega osumljenca, ki bi kot ubijalec prišel v poštev so že prijeli in »Jutro« je tudi to objavilo. Z nerazumljivo drznostjo pa je naenkrat pozabilo, kaj vse je o dozdnevem ubijalcu že pisalo in v poročilu o tej aretaciji reklo, da pač v interesu preiskave ne more navajati nadaljnjih podatkov. Več kot štiri strani ste že napisali in pitati slovensko javnost s pomankljivimi podatki. V čigavem interesu pa je vse to bilo. Ves vaš časopisni koncert se je zaletel v to in zapiral oči pred drugimi dejstvi in gledal samo tista, ki bi mogla obremeniti župnika. — Se eno vprašanje. V vseh »Jutrovih« poročilih se je ugotovilo, da navaja »Jutro« podatke, ki jih od ljudi ni zvedelo. Kje jih je dobilo? Vprašanje je važno in treba ga je rešiti radi zaupanja v pravni red. »Da je »Jutro« pri vsem tem mislilo le na svojo propagando in na propagando svojih namigavanj, sklepamo tudi iz tega, da so Janezu Martinčiču poslali cel šop nedeljske izdaje »Jutrac« s prošnjo, naj ga razdeli med svoje prijatelje. Dolej ga še poznali niso, sam je naročen na »Domoljubac«, sedaj naj bi jim pa služil za — raznašalca!

Drugič na takem delu

»Jutro« vseskozi dokazuje, da je bil morilec prvič na tako krvavem delu, zato je delal zmendeno, ker pač napeljuje krik proti predstavniku tistega stanu, ki je v slovenskem življenju do danes še najmanj omadeževan. Mi pa pravimo, da je

zelo verjetno, da je bil zločinec drugič na tako krvavem poslu, zato je ravnal tako premeteno. Pred leti je bil v Mostah umorjen mesar Bitenc in neka ženska Zöchbauer. Pes v Mostah morila niti obljabil ni, ker ga je poznal, v Javoru psa ni več bilo, čeprav ni nujno, da bi bilo to zastrupljenje psa kaj v zvezi s tem umorom, ker so ob psu še druge okoliščine, ki jih je treba upoštevati, da ne bi bil sklep prenapljen. Tudi takrat je šlo za to, da se dva človeka, ki živita pod isto streho, ločeno pobijeta. Tisti ubijalec je Bitenca pobil v hlevu in ga tudi zakopal s stelo in nato prežal na Zöchbauerjevo. Ko je ta prišla od sosedov, je planil še po njej in jo pobil. S tem si je odprl prost dostop do hiše, ki bi jo lahko nemoteno preiskoval. Ker so od nekod prišli ljudje, je zbežal skozi zasilni izhod pod streho, ki si ga je že v naprej pripravil. Še danes ga niso našli. Ali ne kaže to čudovite podobnosti z dogodkom v Javoru, kjer si je celo pripravil izhod skozi svili. Skušnja namreč uči, da imajo taki težki zločinci vedno isti način, vsled česar tudi prej ali slej padejo oblastem v roke.

Kaj bo pa javnost rekla na vse to. Nekateri bodo dejali: »Skoda, da ni bilo tako, kakor smo mislili, bi bilo vsaj kaj govorjenja.« To so taki, ki morajo vedno imeti neko senzacijo, nekaj strašnega, da si krotijo omajane živce. Drugi bodo pa rekli: »Vseh te stvari pa nismo tako natančno vedeli. Zato nam oprostite, če smo podvomili v župnikovo poštenost.« Toda po tolikih letih in po tolikih izkušnjah bi morali pa že vedeti, da »Jutro«, posebno v takih rečeh, ni zanesljivo.

Kdo je morilec?

S tem vprašanjem se sedaj ukvarja policija skupaj z drugimi preiskovalnimi organi. Vprašanje ni še toliko dozorelo, da bi bilo mogoče o tem brez škode vse pisati, kar je preiskava dolejš dognala.

Za enkrat je treba le povedati, da je prijet zaradi suma udeležbe pri javorskem umoru neki Razberger, zoper katerega so tehtni razlogi podani. V interesu pravilne preiskave pa ni mogoče povedati vseh dejstev, ki ga obremenjujejo. Osumljenec je 10. aprila, torej v soboto pred umorom prišel iz Ljubljane v okolico Smarja, kjer ima znanca, s katerim se je nekoč seznanil v zaporih. Kakor je ta znanec izpovedal, mu je osumljenec povedal, da hoče iti na Javor, kjer bo skušal priti do kakega denarja. Ker pa je potem zvečer v soboto deževalo, se je R. vrnil in tam prenočil. Drugi dan je potem odšel na Javor.

Na poti na Javor je v gozdu srečal dva kmečka človeka, ki ju je spraševal, kje je pot na Javor. Ta dva sta ga natančno spoznala. Omeniti pa je treba, da osumljenec taji, da bi prišel v Smarje, in da bi šel na Javor.

Ker so nekatere priče opozorile oblast na to, da je osumljenec tisti večer bil drugače obleden, je bil osumljenec vprašan, kam je spravil tisto obleko, v kateri je poprej hodil. Dejal je, da je obleko zavrgel nekje na ljubljanskem polju blizu Ježice pod nekim kozolcem. Tam pa preiskava ni našla nobene obleke, pač pa so kmalu nato v Spodnji Hrušici pod Javorjem v neki drvarnici, ki je last osumljenčeve sorodnice, našli tisto obleko in v sukniču tudi vitrih. Osumljenec se izgovarja, da je tajil to zaradi tega, ker je vedel, da je v žepu imel vitrih in se je bal, da ne bi ga obdolžili zaradi tega, da je hotel kam vlomiti.

Kakor rečeno, je vsa preiskava v teku ter natančnejših podatkov prav zaradi tega še ne moremo dati javnosti. Dejstvo pa je, da je javorski umor zelo podoben umoru menškega župnika in da bi bil tudi na Javoru župnik postal žrtev morilca, ko bi bil morilec mogel priti v župnišče. Zato pa je bil javorski župnik sam potem obdolžen, kar pa je že drugo poglavje.

Moderen autobus na polhograjski progi

Z razvojem tujskega prometa opazamo pri nas tudi vedno večje število lepih avtobusov, ki vozijo na številnih naših avtobusnih progah. Potujoče občinstvo po pravici zahteva tudi na avtobusih prijetno udobnost in prijetno vožnjo. Tega se je merno udobnost in prijetno vožnjo. Tega se je prav posebno zavedal avtobusni podjetnik Vehovec Božidar, ki je za svojo progjo Ljubljana—Polhov gradec kupil v resnici nad vse moderen in okusen avtobus. Preteklo sredo je priredil poskušnjo vožnjo v Polhov gradec, Zužemberk in Stično. Vožnje so se udeležili upravnik policije dr. Hacin, okrajni načelnik dr. Maršič, predešnik zveze za tujski promet dr. Marn in zastopniki podjetij, ki so imeli opravka z izdelavo in opremo avtobusa. Novi avtobus ima prostora za 25 udobnih sedežev ter je izdelek tovarne Saurer-Diesel ter premore 70 KS. Lepo karoserijo, ki je pobarvana v pasovih s svetlo in temno modro barvo, so izdelali v Ljubljani pri tvrdki Rojina, barvanje pa je izvršilo podjetje Stupica. Ves avtobus je po svoji zunanosti, lepi liniji in barvi lep dokaz, da naša domača podjetja prav nič ne zaostajajo za inozemskimi pri izdelovanju karoserij. Prijetno ugodnost ima avtobus tudi v tem, da se da streha z nekaj enostavnimi prijemi eneti tako, da je voz zlasti primeren za daljša potovanja, pri katerih potnik zahteva dober razgled na vse strani.

Ko je avtobus na poizkušnji vožnji pripeljal v Polhov gradec, je domači g. župnik Strukelj ob asistenci dobrovskega župnika Klopčiča in viskega župnika Tavčarja in kaplana Pippa opravil blagoslovitveni obred, katerega se je udeležilo lepo število Polhograjanov. Na malici, ki je sledila, pa je čestital okrajni načelnik dr. Maršič podjetju na lepi pridobitvi z željo, da bi novo vozilo pripomoglo k še lepšemu razvoju tujskega prometa pri nas. Na nadaljnji poti do Zužemberka in Stične so se mogli vsi potniki prepričati o izrednih kakovostih voza, njegovi mirni vožnji in udobnosti. Tudi na slabih cestah je voz brez posebnih tresljev in sunkov premagal vse ovire, tako da so se vsi prepričali, da je avtobus zlasti primeren za dolge in večdnevne izlete. V Stični so si izletniki, katere je nadvse ljubezno sprejel stiški opat Kostelec, ogledali veličastni samostan in cerkev. Obiskali so tudi nadškofa dr. Jegliča, ki je vse udeležence izleta sprejel v svojem stanovanju in vsakega posebej pozdravil z živahno besedo. Tako so se prepričali, da je naš bivši nadpastir še vedno čil ter živahen in kljub sivim letom še krepak mož.

Podjetnemu g. Vehovcu na lepi pridobitvi čestitamo tudi mi in mu želimo obilo lepih voženj na novem avtobusu v prepričanju, da mu bo tudi ta vozil, kakor vsi dosedanj, brez nesreč.

Za pet tihih minut

Enajsto poglavje prve Mojzesove knjige pripoveduje, kako so ljudje v smeli oholosti sklenili, sezidati mesto in stolp, katerega vrh bi se neba dotikal, in kako jim je Gospod zmešal jezik, da drug drugega niso razumeli. »In tako jih je Gospod s tistega kraja po vsej zemlji razkropil in so nehali mesto zidati.« Zapustili so središče, h kateremu mora težiti človekovo hotenje in delo, in se predali sredobežnim silam, ki ne morejo voditi drugam nego v »babel«, v zmešnjavo. Zmešnjava jezika je samo zunanji simbol zmešnjave v dušah, v katero nujno vede odtujenje od Boga. To strahotno zmešnjavo pretresljivo opisuje apostol Pavel v listu Rimljanom (1, 28—32) takole: »In ker niso imeli za vredno, da bi se držali spoznanja božjega, jih je Bog prepustil sprijenemu mišljenju, da so počeli, kar se ne spodobi, polni vsakršne kričivosti, hudobnosti, lakomnosti, zlobnosti, polni zavisti, ubijanja, prepira, zvočaja, malopridnosti; podpihovalci, klevetniki, Bogu sovražni, nasilneži, ošabneži, bahavi, izmišljevalci hudobij, staršem nepokorni; brez pameti, brez zvestobe, brez ljubezni, brez usmiljenja; za so poznali božjo sodbo, da so tisti, ki delajo taka dela, vredni smrti, vendar jih ne le delajo, ampak tistim, ki jih delajo, tudi z odobravanjem pritrjujejo.«

V ta duhovni »babel« je na binškošni dan privršela moč svetlega božjega Duha, Duha resnice, Duha tolažnika, moč, ki ne razganja in ne razdava, marveč veže in edini, moč, ki oživlja in ne ubija. V mnogih jezikih govore galilejski ribiči, Gospodini apostoli, tako da jih slišijo vsak v svojem jeziku ljudje s skrajnega vzhoda in zapada in juga ogromnega rimskega cesarstva, a slišijo samo eno: »Slišimo jih v naših jezikih oznanjati velika dela božja.« Slišijo klic: »Spokorite se in prejeli boste dar svetega Duha.«

Duh božji, pošlji svoj očičujoči vihar v naš moderni babel sredobežnih sil, ki uničujejo duše in rušijo človeško družbo s skrajne levice in skrajne desnice! Duh božji, pošlji svoje plamene med nas katoliške ljudi, posveti v naša trenja in naše struje in naša prizadevanja, izčisti naša srca in njih teženja, razsvetli naše duše, zajmi nas s svojo bogotočno močjo, da bomo samo eno želeli in hoteli in delali: resnico, edinost in ljubezen!

Tabor

fantov in mož fantovskega okrožja se vrši prihodnjo nedeljo, dne 23. maja na Ptujski gori. Fantje in moške iz dekanij: Ptuj, Zavrč, Dravsko polje, Slov. Bistrica, Jarenina, Maribor desni in levi breg ter Velika Nedelja! Pridite, vabimo Vas, da v skupni manifestaciji pokažemo zvestobo katoliški in slovenski misli ter svojo pripravljenost za bodoče delo v katoliški mladinski organizaciji. Proslavimo ta dan s številno udeležbo, 100-letnico knjige našega Slovska »Življenja srečen pot«. — Zbirališče je do 9. pri križu pod Ptujsko gorjo, od koder v štiristopih, s prapori in godbo odkorakamo k službi božji, katero bo daroval mil. g. prošt iz Ptuja. Po maši bo slavnostno zborovanje na trgu pred cerkvijo, kjer bosta poleg zastopnikov posameznih dekanij govorila zastopnika Fantovske podzveze iz Maribora: č. g. Camplin in urednik »Slovenca« Franjo Sekolec. — Na okoliških hribih naj na predvečer v pozdrav našemu prazniku zagorijo številni krasoviti Fantje in moške, v nedeljo prav vsi k Materi božji na Ptujsko gorjo!

Dolenjska sirotišnica

Občni zbor društva »Združenih bivših učenk Smihelskega zavoda za zgradbo sirotišnice za Dolenjsko« v Smihelu pri Novem mestu, je lepo potekel. Dosedanje funkcionarke so podale izčrpna poročila o svojem delu, nakar je g. prošt Karel Cerin podčrtal najsvežje točke dosedanjega ne-sebičnega in uspešnega dela tega društva ter društvu in njegovemu odboru čestital ter ga vzpodbujal k nadaljnji vztrajnosti in požrtvovalnosti. Ponočno je bil enoglasno izvoljen vse dosedanji odbor, ki je vse doslej pokazal toliko agilnosti in uspehov. Dosedanja pravila so se v toliko spreminila, da postane član našega društva lahko vsak, kdor se zaveže plačevati mesečno članarino 2 Din. — Odposlali sta se vdanostni brzojavki kr. pokroviteljici Nj. Vel. kraljici Mariji in velikemu dobrotniku dolenjskih sirot, notranjemu ministru g. dr. Koroscu.

V zadnjem času je sprejelo društvo sledeče prispevke: Ivanka Zužek, Ljubljana, 100 Din; Metalno akcijsko društvo, Ljubljana, 250 Din; Sentjanski premožovnik, And. Jakl, d. d., Krmelj, 200 Din; Evgen Princ, Smihel pri Novem mestu, 100 Din; Alojzija Pleško, Smihel, 100 Din; Rozi Kovač, Kandija—Novo mesto, 100 Din; dr. Kambič, Ljubljana, 100 Din; I. Malgaj, Ljubljana, 120 Din; Neimenovani 20 Din; Neimenovani 20 Din.

Še enkrat vljudno prosimo, da prejemniki jubilejnih knjig poravnajo naročnino v znesku 22 dinarjev.

Vsem gori imenovanim dobrotnikom izreka društvo najprisrčnejšo zahvalo ter se priporoča tudi drugim.

Odbor za postavitev dolenjske sirotišnice.

Drobne novice

Misijski teden v Grobljah

Misijske prireditve ob misijskem tednu v Grobljah od 13. do 20. junija so zbudile pri vseh slojih veliko zanimanje. Posebno veliko zanimanje vlada za misijski kongres 20. junija. Vse kaže, da bo ta kongres ena izmed onih velikih manifestacij, katerih se spominjamo še dolga leta potem. Ker nam je zaloga lepakov pošla, smo dali natisniti nove. Kdor se želi, naj se oglasi. Pohvaliti moramo naše katoliške časopise, ki naklanjajo toliko pozornosti našim prireditvam. Na razstavi bosta še dva oddelka, ki nista bila omenjena, namreč: filatelistični in oddelek misijskih cerkvenih predmetov. Kot znano, zbiramo za misijone tudi stare in porabljene znamke. Mnogi ne vedo, čemu služijo take znamke. Na razstavi bodo mogli to spoznati. Zbiralce znamk pa bodo zanimala velike zbirke znamk iz misijskih dežel.

Te dni bomo začeli razpošiljati župnim uradom in poverjenikom katoliških misijonov posebne izkaznice za misijski teden in misijski kongres. Kljub velikim stroškom, ki jih bomo imeli s pripravami, bo stala izkaznica samo 3 Din. So izkaznice bodo imeli udeleženci pravico do vseh prireditev, tudi vstop na misijonsko razstavo, k misijskemu filmu in k igri »Naša apostola« v nedeljo popoldne. Pač pa bomo strogo zahtevali zaradi reda, da ima vsak izkaznico.

Program za misijski kongres v nedeljo 20. junija je namenoma sestavljen tako, da se izvrši v enem dnevu in da odpade neprijetno prenočevanje. Vsak se lahko odpravi od doma šele v nedeljo zjutraj in zvečer zopet odide. Do 5. pop. bo vse izvršeno. Prometne zveze so ugodne. Kdor bi hotel imeti prenočišče, mora sporočiti vsaj 14 dni prej v Misijonišče Domžale-Groblje.

Priljubljeni odbor.

Pri boleznih v sklepih, protinu in išijasu

dosežete dober uspeh s Togal tabletami. Delovanje je naglo in učinkovito brez škodljivih stranskih pojavov. Vprašajte Vašega zdravnika. Dobivajo se v vseh lekarnah.

Reg. Min. soc. pol. 1 nar. zdr. broj 1437 od 5. II. 1932.

Koledar

Nedelja, 16. maja: Binkošti. Prihod Sv. Duha. Janez Nepomuk, spoznavalec.
Ponedeljek, 17. maja: Binkoštni ponedeljek. Bruno, škof; Pashal. — Prvi krajec ob 7.49. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.
Torek, 18. maja: Erik, kralj; Aleksandra dev.

Osebnost

— Poroka. Na Zalostni gori pri Mokronogu se poročita danes ob 12. gospod Ludovik Baraga, sodni uradnik v Mokronogu, in gospodična Pepca Kovarčič, posestnikova hčerka iz Martinje vasi pri Mokronogu. Novoporočencema iskreno čestitamo in jima želimo obilo sreče in blagoslova božjega na novi življenjski poti.

— Za privatnega docenta pri katedri iz občje zgodovine na filozofski fakulteti kralja Aleksandra v Ljubljani je bil imenovan g. dr. F. Zwitter, profesor na državni klasični gimnaziji.

— Novi gradbeni inženjerji. Na tehnični fakulteti Aleksandrove univerze so bili diplomirani za inženjerje gradbene stroke gg. Gričar Janez, Podgornik Rudolf in Trost Maks. — Čestitamo!

Hubertus milo,
res domače,
slovensko milo!

— Kmetje, ki dolgujejo denarnim zavodom nad 25.000 Din, morajo po uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov prositi na sodišče za znižanje svojega dolga. Opozorjamo, da potече rok, do kdaj se morajo take prošnje vložiti, končno veljavno s 1. junijem 1937. Kdor ni te prošnje še napravil, je sedaj zadnji čas, da jo napravi. Prosimi mora za znižanje vsakdo, katerega dolgovi pri denarnih zavodih so znašali skupaj 20.4.1932 nad Din 25.000.

— XIV. romanje na sv. Višarje bo letos zadnjega julija in 1. avgusta. Odhod iz Ljubljane v soboto, dne 31. julija, zjutraj ob pol 8. Posebni vlak se bo ustavljal na vseh postajah do Jesenic. Zvečer bo na Višarjah romarska pobožnost, rimska procesija z bakljami, naslednje jutro skupno obhajilo. Vlak odpelje iz Zabnice popoldan ob 2 in pride v Ljubljano ob pol 6 zvečer. Prijave, t. j.: krstno ime in priimek, rojstno leto, poklic in član rojstva ter kraj sprejema Prosvetna zveza, Miklošičeva cesta 7, do 15. julija. Celokupni izdatki znašajo iz Ljubljane do Zabnice, vožnja v III. razredu osebnega vlaka, in proslaznica Din 80.—. Večje skupine si lahko rezervirajo svoje voze.

VENERA Najboljši čistilni prašek za čiščenje kuhinjskih in ostalih predmetov. **Gospodine, zahtevajte naš domaći pralovod.**

— Odkritje spominske plošče pok. senatorju dr. Valentinu Rožiču. V nedeljo, dne 23. maja t. l. ob 11 uri se odkrije spominska plošča pokojnemu velikemu rodoljubu gosp. dr. Valentinu Rožiču, senatorju, prof. itd. na njegovi rojstni hiši pri Sv. Trojici nad Moravčani. Pripravljali odbor vabi vse njegove prijatelje in znance ter vslovensko slavnost, da počasti spomin moža, ki je imel velike zasluge za obrambo slovenskih pravic. Udeleženci se poslužijo lahke avtobusa Ljubljana-Moravče, ki odpelje iz Ljubljane Tavčarjeva ulica ob 6. uri zjutraj, ter se peljejo do vasi Zalog, odkoder je do Sv. Trojice pol ure hoda. Avto se vrača zvečer iz Zaloga ob 19.31. Vlak Ljubljana-Kamnik odpelje iz Ljubljane zjutraj ob 8.05. Udeleženci se peljejo do Domžal, odkoder je 1 in pol ure hoda do Sv. Trojice. Pri tem vlaku bodo na postaji čakali vozniki, katerih se udeleženci lahko poslužijo. Tudi za povratek na postajo Domžale bodo na razpolago vozniki. Za mrzla jedila je poskrbljeno. — Pripravljali odbor.

— Potrdila o študijah na univerzi. Upokojenec v poduk). Če si še tako star, pa le še vsega ne veš. Seveda, ko te dregnejo, potem vprašaj druge, ki pa tudi — ne vedo. Za to-le namreč gre: Veliko nas je, ki imamo še otroke, ki hodijo na univerzo pridobivati si življenske modrosti in učnosti. Za le-te imamo po državnih predpisih še pravico prejemati rodbinske doklade do dovršenega tega in tega leta. To je v redu. — V redu je tudi, da je treba finančni upravi, ki nam reže kruh, nadaljevanje študij dokazati. V vsakoletni prijavi, ki jo treba predložiti finančni idirekciji do 15. oktobra, je treba predložiti tudi dokazila o rednem šolanju otrok. V konkretnem primeru potrdilo rektorata o študiju na dotični fakulteti. To že vemo

Na binkoštni ponedeljek ob pol 3 popoldne

KONCERT

Akademskega pevskega zbora iz Ljubljane V ČRNOMLJU

vs. — Ne vemo pa vsi, da je za te vrste študij izjema. — Zakaj tega res nismo vedeli ne pisec teh vrst ne drugi, da je treba študij na univerzi dokazati dvakrat na leto, ob vsakem semestru za se. Pisec teh vrst in z menoj vred tudi drugi smo dobili izdaten pouk na ta način, da je dravska finančna direkcija ustavila doklade za tri mesece nazaj ter predpisala povračilo. Mislim, da bi pouk bil le malo enostavnejši, ko bi se pravočasno objavilo, da se morajo predlagati dokazila o univerzitetnih študijah ob početku vsakega semestra. Manj bi bilo pisarjev in manj dela pri računovodstvu. Saj likvidirati se morajo doklade naposled vendar-le. Končno pa: ali je treba, da v birokratični upravi, ki je pri nas v polnem cvetu in razmahu, ni mogoče priti do poenostavljenja? — Kitajci so že davno porazili svoje »cofe«, pri nas — vsaj zdaj se tako — so šele jeli rasti. — F. K-n.

— V Lurd—Paris, Liseaux odpotuje skupina slovenskih romarjev dne 15. julija z brzovlakom ob 17.02. Pot jih vodi tudi v Nizzo, kjer ostanejo eno noč in ves dan. V Lurd pridejo 1. julija dopoldan ob 9, kjer obiščejo lurska svetišča in se mude v Lurdu do 21. julija, ko odpotujejo preko Bordeauxa v Pariz. V Parizu si ogledajo prvi dan mesto, drugi dan razelavo, tretji dan napravijo izlet v Liseaux, nakar se vrnejo preko Italije in prenočujejo zadno noč v Benetkah. V Ljubljano se vrnejo 26. julija zvečer. Priglašeni je doslej toliko, da se to romanje golovo vrši. Sprejemajo se priglašenci do 15. junija pri Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 7.

OTVORITEV SEZONE

DOLENSKE TOPLICE, najučinkovitejše, radio-termalno zdravilišče za revmatizem vseh vrst, boleznj živčnega sistema, ženske bolezni itd. se otvorijo dne 1. aprila 1937.

Znižane predsezonske pavšalne cene: za 10 dni 600 Din, za 20 dni 1100 Din.

Pojasnila daje uprava zdravilišča.

— Vremenska napoved Evropa: Visok pritisk z jasnim vremenom vlada v srednji in jugovzhodni Evropi. Depresija z oblačnim vremenom in dežjem vlada nad Francijo in v območju Baltičkega morja. Jugoslavija: Prevladuje jasno po vsej kraljevini, samo v severno-zahodnih delih oblačno in z malo dežja v zgornjem Primorju. Toplota se je zvišala po vsej državi. Minimalna temperatura Ljubljana 5, maksimalna Podgorica 30. Napoved za danes: Prevladovalo bo jasno in lepo vreme, samo tuintam bodo lokalne nevihte s kratkimi nalivi. Toplota brez velike spremembe.

— Na ustanovnem obnem zboru podružnice Slomškove družbe za radovljiški okraj so bili soglasno izvoljeni v odbor gg.: šol. upravitelj Grad Boris, dekan Fatur Jakob, šol. upravitelj Hafner Franc, Clemente Avgust, Grundner Viljem in učiteljica Grad Elizabeta. Takoj se je priglasilo 30 članov. Prvo zborovanje, na katerem bosta govorila g. župnik Zabret Franc in učitelj g. Golobič Peter, bo na Bledu dne 21. junija. Novi člani naj se priglašajo na naslov: Clemente Avgust, šolski upravitelj, Breznica.

Perzijske preproge krasne stare in nove po nizkih cenah na prodaj. Resni interesi vabljani. Ogled pri

Orient-Karpet v palači Dunav Ljubljana, Beethovnova ulica 14/II., vrata št. 22

— Za proslavo majske deklaracije. Društva, ki žele med program proslave uvrstiti tudi kako dramatsko točko, lahko dobe za to priliko napisano igro enodejanko z naslovom »Naša pravda«. Igra (zbor) je lahko uprizorljiva na odru in na prostem ter simbolično prikazuje boj in trpljenje slovenskega naroda ob velikih dneih podpisa deklaracije ter nakaže končno njegovo zmago. Igra bo povsod dobrodošla. Prireditelji, ki reflektirajo na to igro, naj jo takoj naroče, najkasneje pa do 20. t. m. na naslov: Mladi oder, Ljubljana, p. 196 ali pa na Jugoslovansko knjigarno v Ljubljani. — Dobe jo v strojnem rokopisu 21. in 22. t. m. — Za kresovanje so zelo primerne igre v zbirki »Ob kresuc. Naroče se istotam.

— Nov izum za sušitev sadja. Anton Janežič v Zalogu pri Cerkljah je izumil najmodernejšo sušilnico za sadje. Najprej je izdelal podobno sušilnico v Sadjarskem domu v Senčurju pri Kranju. Njeno izdelavo je pohvalil tudi okrajni referent v Kranju. Zdal pa je svoj izum še izpopolnil. Njegov izum je zelo praktičen in priporočljiv za vsakega sadjarja. Kdor želi imeti res dobro in moderno sušilnico, si jo lahko ogleda od binkošti do 1. junija na domu Antona Janežiča v Cerkljah pri Kranju.

— Dr. Ukmar v Litiji zopet redno ordinira za zobe in splošne bolezni.

Spomenike, grobnice, kapele, cerkvena dela, obloge v marmornih izberete po nizki ceni pri kamnoseško kiparskem podjetju

Franjo Kunovar pokopališče Sv. Križ - LJUBLJANA

— Udeleženkam izleta deklarikega prosvetnega okrožja Ljubljana 23. t. m. sporočamo, da je zbirališče ob 6.15 zjutraj v Tavčarjevi ulici. Odhod iz Ljubljane je 5 minut kasneje, vendar prosimo točnosti. Sv. maša za udeleženke bo na gori Ojki,

Ameriški Slovenci se pripravljajo na obisk v domovino.

Dne 8. junija odpotuje iz New Yorka prva letošnja izletniška skupina ameriških Slovencev na najhitrejšem in največjem ekspres-parniku sveta »Normandie« last francoske linije. Organizator te skupine je dobro znani zastopnik v New Yorku g. Leo Zakrajšek.

Kakor nam javljajo iz Clevelanda, pripravila tudi med Slovenci v Clevelandu priljubljen gospod August Kollander svoj letošnji izlet v domovino. Zbral je do sedaj že nad 35 Clevelandčanov. Ti izletniki se vkrcajo dne 30. junija na »Normandie« in dospjejo v Ljubljano 7. julija. Informacije se dobe pri FRANCOSKI LINIJI v Ljubljani, Matarskova cesta 14.

ozir. v slučaju slabega vremena v Mozirju. V Ljubljano pridemo okrog 8 zvečer.

— V Službenem listu Kraljevske banske uprave dravske banovine od 15. t. m. je objavljena »Uredba o stroju zavoda za pospeševanje zunanje trgovine« dalje »Postavitve izpraševalnih komisij za zidarske, tesarske, klesarske in študentske mojstres.« »Popravek v § 93 fin. zak. za l. 1937-38.« in »Objave banske uprave o pobiranju obč. davčin v letu 1937-38 in sicer za občine Apače in Cezanjevci v ljutomerskem okr., Genterovci v lendavskem okr., Kostrivnica v šmarškem okr., Lendava, Podgorica v ljubljanskem okr., Radomlje, Rače-Planica, Razbor in Škale v slovenjgraškem okr., Sv. Boltenk v Slov. gor., Sv. Lovrenc na Pohorju, Salovci v murskosoboškem okr., St. Ilj v Slov. gor., Turnišče v lendavskem okr., Zagorje ob Savi, Zibika in Zusem v šmarškem okr., Zalec in Zelezniki v škofjeloškem okr. in Jarenina v okraju Maribor levi breg.

Stroj in strojno orodje za obdelavo lesa na velesejmu
Trgovina strojev, strojnih delov in orodij
Dovžan Ivan, Ljubljana
Franciščanska ulica 4

— Kopalški in zdraviliški kompleks »Neptune« v Kamniku, se bo dražbal 19. junija 1937 pri sodišču v Kamniku. (Opozorjamo na današnji inserat.) Zvedeli smo, da se zemljišča, vile, glavno zgradbo ter letno in zimsko kopalnišče razproda, ker kopalška družba nima v svoji sredi osebe, ki bi se mogle in hotele posvetiti temu poslu tako, kakor potrebno. Zimsko kopalnišče je v obratu, letno pa se otvori o binkošti (temperatura 22 do 24° C zaradi umetnega sregrevanja vode).

— Zemlja, pesniška knjiga E. Kocbeka, je ena najlepših prič našega sodobnega slovstva. Iz nje veje vonj zemlje, njene starodavne domačnosti, odkriva nam človeško trpljenje in radosti, v slutnjah pa odgovarja na znamenja prihodnosti. Najvidnejša vsebina te knjige je njena globoka religioznost. Pesmi E. Kocbeka so izšle pri »Novi založbi« v Ljubljani.

— Izlet v Postojno v nedeljo, dne 23. maja 1937. Prijave se sprejemajo še do vključno srede, dne 19. maja pri prireditelju: Zdrženje žel. uradnikov v Ljubljani, Kolodvorska 43, dalje v trgovini s papirjem M. Tičar, Ljubljana, Selburgova ulica in A. Gorec, d. z o. z. palača Ljubljanske kreditne banke, Tyrševa c. 1. Vsa navodila bodo pribrojena v časopisih dne 20. in 21. maja. Radi kratkega termina in obsežnih prijav naj se interesi takoj prijavijo.

MALINSKA NAJTOČNA KRKA
Hotel-restavracija Triglav
na najlepši promenadi mesta, tik ob morju, družinska hiša, vsaka soba z razgledom na morje, Nova, moderno urejena restavracija, hladna veranda proti morju, cene zmerno, domača in internacionalna kuhinja

— Opozorjamo na oglas »Razpisujemo dobavo bukovih drv. Letnica je pravilna 1936/37.

— Čigavo je kolo? Dne 14. 5. je našel Josip Matjan, Vižmarje 31, ogrodje še skoraj popolnoma novega kolesa v slami v kozolcu. Pohojena trava je kazala, da je bilo to kolo ukradeno šele pred nekaj dnevi. Kdor pogrša omenjeno kolo, naj se oglasi pri gori navedenemu posestniku. Kolo ima št. 2, 132.569, 16.

— Javna zahvala. Podpisani se najpriščneje zahvaljujem g. dr. Rakuljič-Zelov Ivu, specialistu za ženske bolezni in porodništvo v Ljubljani, Miklošičeva cesta 84, ki je z izredno spretno operacijo ob porodu rešil življenje moje žene in prvorojenca. To zahvalo podajam proti volji g. dr. Rakuljiča. — Trbovlje, dne 11. maja 1937. Franc Štandegger, rud. kanclist.

— L. Perdan naslednik, Ljubljana, Krekov trg 11 (po domače Frinc), stara trgovina špecerije, nudi sveže blago po najnižjih dnevnih cenah. Postrežba točna in solidna. Priporoča se Marija Zgonc, lastnica.

— Kot smo zvedeli, se je začela v Rimskih Toplicah kopalniška sezona. Vsled lepega vremena, je bilo termalno kopalnišče pod vedrim nebom prošle nedelje dobro obiskano od sonca željnih izletnikov.

Pik insektov Vam ublaži, dobro znani Tschamba Fii. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— Čas je denar! Za gospodinjetvo, zlasti pa še za pranje, pomeni danes mrcanjenje perila samo izgubo časa in energije. Danes si lahko vse gospodinje olajšajo pranje perila, tako da se jim ni treba več bati tega dela. Morajo samo preudariti, koliko si prihranijo na času, trudu in denarju, če uporabljajo za pranje perila Schichtov »Radionc«.

— Popravi, V dopisu iz Starega trga pri Ložu se mora pravilno glasiti: »Po odhodu g. župnika Hafnerja v Moravče, kateri si je po dvanajstletnem (ne dvajsetletnem) župnikovanju pri nas pridobil zlasti na gospodarskem polju neveljnih zaslug«.

— Otrok v šolski dobi — nova knjiga izpod peresa otroškega zdravnika dr. B. Dražga je izšla. Vsebuje 230 strani, obravnava v lahkih in dostopnih besedah razvoj, zdravstvo, vzgojo ter nego otrok do 15. leta. — Poglavlje o spolnih vprašanjih je obdelano obširno in zelo previdno. — Velevažna knjiga se dobiva v vseh knjigarnah.

— Da boste stalno zdravi je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in sl. Radenska vam obrani zdravje in mladostno svežost.

Marenberg

O priliki patrocinijske sv. Janeza Nepomuka pri Sv. Janezu nad Marenbergom bo velik ehod JRZ za marenberški okraj. Govori več govornikov o gospodarskem položaju in o majske deklaraciji. K veliki udeležbi vabi odbor JRZ za marenberški okraj.

Zakaj gremo na kongres v Poznanj?

Velika ideja, da bi zavladal zopet v Evropi Bog in ne satan, bo združila letos katoličane vseh držav v Poznanju. Škofje vsega sveta so povabljeni in že sedaj je prijavljenih šest kardinalov. Na obeh koncih Evrope se rušijo cerkve, v Aziji leže v razvalinah in pepelu, škofje in duhovniki v masah zapirajo, križe tudi po naših hribih podirajo in do zadnjih koč se oznanjuje evangelij božjega. Kaj naj torej še pride nad nas, da se bomo zavedali resnosti časa. Zalostno dejstvo je, da in a tudi naša mladina več smisla za Berlin in Pariz, kjer se obdrža sport in moderna kultura, kakor pa za rešilni klic, ki kliče in vabi letos katoličane v Poznanj. Se je čas prijave za potovanje, ki se vrši od 24. junija do 1. julija. Medpoloma si izletniki ogledajo Krakov, Veličko, kjer se poklonijo v Čenstohovi Kraljici na Jasni gori, obiščejo dalje poleg Poznanja Gnjezdovo in Varšavo. Kot govorniki na glavnih kongresnih dneh nastopajo poleg kardinala Hlonda dr. Algemissen, P. Kosibowicz, prof. dr. Bauer iz Kölna, prelat Sawicki, P. Gemelli, P. Lhande S. J., prof. Guardini, Svetovno znane osebnosti, ki obravnavajo najbolj aktualna sodobna, verska, moralna in socialna vprašanja. Prijave in pojasnila glede kongresa se dobe v pisarni Prosvetne zveze, Miklošičeva cesta 7.

V Parizu na svetovno razstavo

Vodstvo študijske ekskurzije na svetovno in kolonialno razstavo v Parizu, nudi glasom svojega programa vsakemu udeležencu v veliki večini vse ono, kar si želi in potrebuje vsak inteligent, ki hoče svoje kulturno obzorje razširiti tako, kakor zahteva dandanašnji čas.

Letošnja velerazstava v Parizu bo v miniaturo kulturno ogledalo sedanosti in popolnoma vsega, karkoli je kdaj na tem božjem svetu ustvaril človeški duh, bodisi v tej ali oni obliki.

Značaj naše ekskurzije je kulturno-studijski. Tako v Parizu, kakor na razstavnem prostoru samem, bo imel vsak posameznik dovolj prilike oplemeniti svojo dušo, saj se bodo tamkaj v vseh mogočih varijantah križale kulture vseh kontinentov, zapad bo skušal uveljaviti svojo napram vzhodu, sever napram jugu ali obratno, človeštva bele, rumene in črne rase bodo med seboj tekmovala, upravičevala svoj obstoj, kulturo itd., vsi in vsakdo bo skušal dati v tem oziru iz sebe najboljšo.

Velike mednarodne športne tekme in prireditve, na katerih bo nastopal svet narodov, bodo pokazale smer in cilje sodobne telesne kulture, ki naj gre paralelno z vzgojo duha pod geslom: »V zdravem telesu, zdrava duša!«

Pa ne samo umetnine plodu človeškega duha, katere bomo imeli priliko videti tudi v drugih velemestih in krajih kjerkoli bomo potovali, ne, vodstvo ekskurzije je pripravilo svojim udeležencem prekrasne izlete, kjer bomo v prvi vrsti lahko obudovali naravne krasote božjega stvarstva, zlasti v Švici in to na jezerih, katere prevozimo z ladjami, v Luzernu pa celo na 2000 m visokih gorskih grebenih, odkoder bomo popolnoma sveži uživali nebeske lepote edinstvene okolice tega kraja. S tem je, upajamo, v zadostni meri preskrbljeno tudi za naše zdravje, za sprostitve, razvedrilo in osvežitev živcev v naravi sami, saj je vsa krasna ruta v Švici in deloma tudi v Italiji v našem hačtu skoraj izključno temu namenjena. V sredo, 12. t. m., smo razposlali vsem definitivno prijavljenim — plačujočim — prvo listično okrožnico z nekaterimi splošnimi navodili za našo ekskurzijo.

Ministrstvo za notranje zadeve v Belgradu je ugodno rešilo našo prošnjo za izdajo kolektivnega potnega lista.

Z ozirom na to sporočamo, da bomo vse one, ki se bodo event. do 31. maja še prijavili in plačali zapadle broke za našo ekspedico v Pariz itd., vpisali v kolektivni potni list. Oni pa, ki se bodo event. javili po tem terminu — če bomo imeli še kaj prostora na razpolago —, si bodo morali sami preskrbeti vsak svoj osebni potni list z vsemi vizmu itd., kar bo udeležbo seveda precej podražilo. V intereseu vsakega, ki namerava z nami na svetovno in kolonialno razstavo v Parizu itd., je, da se zaradi tega čimprej prijavi in poravna zapadle broke, kajti prijavo smatramo za definitivno šele z vplačilom zapadlih brokov.

Vsak čas pričakujemo tudi ugodno rešitev naše prošnje, ki smo jo vložili na ministrski svet glede dovoljenja državnim uslužbencem za potovanje in bivanje v inozemstvu.

Prijave sprejema in daje prospekte: Jože Hvale, Ljubljana, Miklošičeva cesta 10. — Prijavite se!

Sporod „Putnikovih“ potovanj

z modernimi avtokari:

Maj 23.: Celovec—Vrbsko jezero (Velden)—Pack—Graz Din 200.—
Krožna vožnja po Slovenskih gorah, vključno obed na Kapeli Din 75.—
Maj 26.—27.: Mariazell, 2-dnevno romarsko potovanje Din 200.—
Maj 27.: Celovec (Vrbsko jezero) Din 150.—
Krožna vožnja po Slovenskih gorah, vključno obed na Kapeli Din 75.—
Maj 30.—31.: V Trst in Postojno 2-dnevni izlet, vključno vizum in popolna oskrba Din 470.—
Junij 2.: Graz, družaben izlet Din 100.—
Junij 3.—7.: Budimpešta, preko kopalnišča ob Blatnem jezeru (madž. slavn. tedi) Din 500.—
Junij 10.—11.: Mariazell, 2-dnevno romarsko potovanje Din 200.—
Junij 12.—13.: Graz, 2-dnevni družabni izlet Din 110.—
Junij 13.—27.: Pariz na svetovno razstavo, preko italijanske in francoske Riviere, nazaj preko Švice in Dolomito, 15 dni a popolno preskrbo Din 3000.—
Junij 26.—29.: Grossglockner (Salzburg, Zell am See), 4-dnevni izlet s pop. oskrbo Din 1000.—
Prijavite se takoj!
Informacije in prijave »PUTNIK«, Maribor-Celje.

SKUPINSKA PAVŠALNA POTOVANJA Z ŽELEZNICO IN PARNI NA JADRAN!

Junij 5.—20.: Podgora pri Makarski Din 1350.—
Junij 6.—20.: Noč na Gor. Jadrano Din 1450.—
Vožnja in popolna preskrba!
Izredno cenena in ugodna prilika!
Prospekti, informacije in prijave »PUTNIK« Maribor-Celje.

Jesenice

Bogat spored za binkoštno praznike je pripravljen v kino — Krekovem domu. Na binkoštni ponedeljek pop. ob 3 in zvečer ob pol 9: Kraljica džungle in Moj najljepši dan. Cene so običajne!

Kako bodo izgledale Brezje

VRTSPOMENIKOV MATERIBOŽJINA BREZJAH

Preteklo nedeljo smo priobčili spomenico, po kateri naj se preuredi prostor pred cerkvijo na Brezjah in postavi spomenik neznanemu slovenskemu vojaku iz svetovne vojne. Gosp. arhitekt Valentinčič nam je poslal od novem načrtu sliko prenovljenih Brezj. Slika nam predstavlja perspektivni pogled od sedanjega romanskega doma na novo preurejeni prostor pred cerkvijo na Brezjah.

Iz podobe je razvidno, da je sedanje dreve na vzvišenem prostoru pred cerkvijo, v čigar senci se nahajajo stranišča, odstranjeno in da je ves vzvišen prostor pred cerkvijo izpremenjen v vrt, ki je nagnjen od severozapada proti cerkvi ter obzidan s kamnitim zidom, da je popolnoma ločen od ostale okolice in združen s cerkvijo v ozadju v harmonični celoto.

Sejmarji, ki sedaj prodajajo svoje blago pred cerkvijo, so premeščeni na desno stran obzidja, kjer je nalašč za nje prirejen prostor obzidja, kjer se stebrov, ki nosijo lesene lege, da si morejo napeti nanje sejmarji svoje platno in se tako zavarovati pred soncem in dežjem.

Vtis, ki ga napravljajo neprenovljeni prostor pred cerkvijo, ni v nobenem soglasju z namenom, ki ga ima človek, ki obišče božjo pot na Brezjah; preveč je posveten, ker prevladuje le okolica s svojimi gostilnami in moti romarja v zbranosti in pobožnih mislih. Zato se je ta prostor ogradił z zidom, sejmarji so se odstranili izpred cerkve, da ni ropota in da vlada čim večji mir v najbližji okolici.

Vrt je postal sestavni del svetišča in služi kot priprava za vstop v Božji hram. Po njem so napravljene poti, posute z belim peskom in obrobljene z betonskimi robniki. Od severozapada vodi proti cerkvi troje poti, ki se začnejo s stopnicami in ki padajo od vrha stopnic enakomerno proti ravnemu s peskom posutemu prostoru pred vhomom v cerkev, v čigar podolžni osi je postavljen nov vodnjak iz kamna s stebrom v sredini, na katerem stoji kip Matere božje.

Zid za vodnjakom je prenovljen in v polkrogu pomaknjen v samostanski vrt, tako da je možno obiti ves vodnjak in da preostane še dovolj pro-

stora za klopi, ki so postavljene za vodnjakom ob zidu in na katerih se lahko odpočije utrujeni obiskovalec Brezj. Na ta način je dobil ta podolgovati prostor tik pred cerkvijo svoj estetsko potreben zaključek, ki mu je do sedaj manjkalo. Na križiščih pravokotno se sakajočih poti, so postavljene spomeniki, ki nas bodo spominjali naših velikih slovenskih cerkvenih mož, ki niso pozabili v najhujših časih svojega naroda, ki so mu pomagali v stiski, delili z njimi dobrote in gorje in ki so mu kazali smer poti, po kateri naj varno hodi skozi življenje. Polja med poti so zasejana s travo, manjšim drevjem in grmičevjem, ki oživlja vrt in krasi spomenike. Prvo polje na desni strani slike spodaj je namenjeno grobu neznanega padlega slovenskega vojaka; grob je na okroglo obzidan s kamenjem in bo napolnjen s prstjo iz vseh župnij Slovenije. Na tem grobu bo zasajeno drevo, ki bo klilo in rastle iz zemlje, ki je hranila v vojni padle slovenske fante in može. Angelj z razprostrtimi krili in vencem v roki, bo noč in dan varoval grob, da ga ne bo nihče onečastil.

Na klopih, ki so postavljeni ob potih in obrnjene proti cerkvi, bodo lahko prisostvovali romarji sede službi božji na prostem, ob velikem udeležencem in prenapolnjeni cerkvi pa tudi daritvam, ki se bodo opravljale v cerkvi. (Pri odprtih cerkvenih vratih se vidi s srednje poti naravnost na glavni oltar cerkve.) Iz slike je tudi razvidno, da so stara lesena stranišča odstranjena in da je novo zidano stranišče nameščeno na severozapadnem vogalu samostanskega vrta, na sliki na levi strani spodaj, torej precej oddaljeno od cerkve in izoblikovano tako, da ne kvari ostalega dela vrta.

Vse obzidje vrta je zasajeno z visokim drevjem, ki ponovno deli ves prostor od okolice in ki poudarja ponovno združenost tega prostora s cerkvijo.

Vabimo in prosimo vse Slovence, da pomagajo uresničiti lepo zamisel z darovi, ki jih sprejemajo župni uradi. Pokažimo svetu, da nam je pri srcu lepota vseslovenske božje poti in da hočemo s skupnimi prizadevanji povzdigniti lepoto svetega kraja na Brezjah!

nakup. Le od njih zavisi uspeh te socialne akcije. Cela Ljubljana naj bo v znamenju socialne pomoči. Kolekci se prodajajo po Din 1 in po 50 para.

I. II. pomladanska razstava Društva slovenskih likovnih umetnikov v Jakopičevem paviljonu vzbuja vsestransko pozornost. Društvo si je postavilo za cilj, da z vsakoletno pomladansko razstavo prikljče v življenje vrsto razstav, kakršne so bile pred vojno v skupnem nastopu vseh slovenskih umetnikov pod patronanco mojstra Jakopiča vedno najzanimivejši dogodek na polju našega umetnostnega delovanja. V poslednjih letih smo videli po večini le razstave posameznikov in prav zato je ta skupna razstava slovenskih umetnikov privedla posebnosti in privlačnosti. Zastopane so vse struje in panoge slikarstva, kiparstva in grafike z deli pretežno večin slovenskih umetnikov. Ako nekateri umetniki še niso spoznali velikega pomena takih skupnih razstav, ne zadene družstva nobena krivda. Razstava pa, ki je po kvaliteti in značilnosti del, kakor tudi po vzornem aranžmaju ena najpomembnejših, zasluži vse priznanje in kar najštevilnejši obisk slovenske javnosti.

Dr. Drago Švajger zopet redno ordinira.

I Zahvala. Podpisano Združenje se najtopleje zahvaljuje vsem p. n. t. tvrdkam, trgovcem in dobrotnikom, ki so prispevali na tako dobrodošel način e kakršnikoli dobitkom in pripomočkom k naši dobrodelni tomboli. Prav tako prisrčna hvala oblastvom, ki so nas podpirale, kakor cenjenemu občinstvu, ki se je s tako toplu vneto in požrtvovalnostjo udeležilo naše tombole in s tem pripomoglo do dobrega uspeha. Srčna hvala vsem! Združenje pošilja teleg. telef. zvaničnikov in služiteljev kraljevine Jugoslavije, pododbor v Ljubljani.

I Razpis važnih javnih del v Ljubljani. Meetna občina je razpisala licitacijo za mnoga važna javna dela v Ljubljani, tako za razširitev karlovskega mostu, za ureditev prahoda za pešce čez zapornice v Gruberjevem prekopu, za napravo lesene brvi čez Ljubljaničico v Mostah in za popravilo zmajskega in Sv. Petra mostu. Licitacija za ta dela bo 28. maja t. l. ob 11 v ljubljanskem gradbenem uradu. Krajni šolski odbor mesta Ljubljane pa je razpisal zidarsko delo pri adaptaciji poslopja meščanske šole v Mostah in popravilo faeade šolskega poslopja v Spodnji Šiški. Tudi za ta dela je treba vložiti ponudbe do 28. maja 1937 do 9 dopoldne v mestnem gradbenem uradu.

ZA POMLAD NOVA OBLEKA - NOV PLAŠČ!

Lepo sortirano zalogo blaga vam nudi tvrdka **Drago Schwab** Ljubljana, Aleksandrova 7 V zalogi tudi izgotovljena oblačila ali pa se na željo izgotove tudi po meri.

I Nesreča dečka na gradu. Včeraj dopoldne je neki razred osnovne šole napravil pod vodstvom kateheta izlet na ljubljanski grad. Katehet je eicer strogo pazil na razigrane dečke, ni mogel pa preprečiti, da se ne bi nekateri dečki izmaknili njegovemu nadzorstvu ter splezali na zid šanc. Eden od dečkov pa je padel raz zid, k sreči pa ne pregluboko. Bil je to 10-letni Josip Hubad, sin naselničnika banke uprave g. dr. Hubada. Deček se je, pri padcu močno poškodoval koleno. Prihital je lakotj katehet, ki je poslal dva dečka po reševalni avto, hkrati pa je z gradu telefoniral po reševalni avto že g. kapetan Učak. Reševalni avto je dečka pripeljal v bolnišnico. Le sreča v nesreči je hotela, da deček ni dobil še hujših poškodb.

I Sedejeva družina bo šla na binkoštni ponedeljek, dne 17. maja v slučaju lepega vremena na popoldanski izlet na Dobeno. Odhod iz Ljubljane z vlakom ob 13.46 do Trzina, odkoder bomo šli peš na Dobeno ter preko Rašice nazaj proti Ježici. Društveni člani in prijatelji majniške prirode so iskreno vabljeni, da se pridružijo.

I Nižji tečajni izpit. Dijake srednjih in meščanskih šol pripravljamo iz vseh predmetov za nižji tečajni izpit. Informacije dnevno od 8. do 10. in od 2. do 3. v »Učnem tečaju« na Zrinjskega c. 8.

Za birmance in birmanke predvaja **KINO SLOGA** ljubko **SCHIRLEY TEMPLE** v filmu **MALI POLKOVNIK** Predstave danes in jutri ob 11., v torek ob 14.16. uri

I Zaposlitev brezposelnih pod prejšnjo magistratno upravo: Društvo »Atena« nam je poslalo naslednji popravek: Ni res, da je Atena »društvo narodnih dam iz najbolj bogatih družabnih slojev v Ljubljani«, res pa je, da so članice društva iz raznih slojev v Ljubljani. Ni res, »da ima društvo vzorno ureden prostor za igranje gosposke igre tenisa in otroško igrišče pod Tivolijem, kamor eicer ne pride noben otrok brezposelnih ali pa tudi zaposlenih delavcev, nižjih obrtnikov ali nižjih uradnikov, res pa je, da pripada večina otrok, ki so obiskovali naše igrišče, prav navedenim krogom. Ni res, da je mestna občina poslala nekaj brezposelnih, da so morali tam delati na račun mestne občine in urediti znameniti športni prostor, res pa je, da je mestna občina le enkrat poslala brezposelnega mizarja, da je popravil klopi na otroškem igrišču in napravil knjižne omare za mladinsko knjižnico. Torej ni res, da so podpore, ki bi jih moral mestni socialni urad dati brezposelnim, prišle v dobro gosposkemu društvu Ateni, res pa je, da s temi podporami društvo Atena nima nobene zveze. — Odbor TKD Atena.

I Pripravljeni tečaj za maturo na II. drž. realni gimnaziji. Informacije vsak dan od 10 do pol 11 dop. na istem zavodu. Odbor DBPK.

I Terasa kavarne »Nebotičnik« je otvorna. Pripeljte Vaše birmance na izvrstni stadolet in druge dobrote. Edinstven razgled na Ljubljano in planine.

I Pisalne in računske stroje Vam strokovno popravi Simandl, Kolodvorska ulica 11, tel. 24-37.

I Strokovno čiščenje oblek, parno likanje: Šimenc, Kolodvorska 8 in sprejemališče Knafjeva 2.

Budéjovičko pivo se toči od danes naprej v restavraciji Hotel ŠTRUKEL.

I Bufet »Rioc« ima prvovrstno kuhinjo: golaž, vampi, kranjske klobase, hrenovke, sendviči itd. Vedno vse sveže.

I Najcenejši in najboljše Vas postreže s kopalnimi oblekami in vsemi ostalimi pleteninami lastnega izdelka J. Brišnik, Tyrševa 87 (Bežigrad).

WRIGLEY
PRILJUBLJENA GUMA ZA ZVEČENJE PRI VSAKEM SPORTU. OKUSNA ČISTA IN OSVEŽUJOČA.
Iščem provizijske zastopnike.
Gen. zastop. in tovarniška zaloga: Agentura Ozmo, Zagreb, Vlaška 72a. Tel. 52-80

I Ne hodi mimo. »Pri menihu«, Kolodvorska ulica 6, je dobro vino.
I Vse, ki ugiblujete, kakšno veselje bi naredili svojim birmancem, opozarjamo na krasen mladinski film »Dva tekmeac«, ki ga danes in jutri ob 3 po znižani vstopnini predvaja kino Kolodjevo.

36 let med obmejnimi Slovenci

Kmeti sin iz Roža na Koroškem doma, iz one družine Serajnikov, ki so Slovincem dali toliko proniklih vodij, je ta moš islesanega značaja, jedrate vere, trdega poklicnega dela in klubovalno slovenske duše, posvetil vse svoje življenje obmejnim Slovincem. Njegova nadarjenost in njegov neizprosno značaj sta ga namenila za druga službena mesta. Tode po par mesecih dvornega kaplanovanja pod škofom Kahnom je zbežal iz Celovca, češ da mu »cylinder ne paše«, in se vrnil na jezikovno mejo. Pri Devici Mariji na jezeru v Prevaljah je začel. Od tam je šel k Sv. Jakobu v Koprivno pod Olševo. Nato je preskočil dolino k Sv. Danijelu in k Sv. Urhu v Strojni nad Pliberkom, tam, kjer danes gre avstrijska meja. Potem je je šel više gor v Timenico pri Tinjah, od koder se je kmalu vrnil nazaj v svojo meziško dolino, kjer župnikuje sedaj že 23 let v Kotljah.

Serajnik je povsodi oral ledino. Trdo in neplodno, ki pa je pod njegovim plugom rodila. Trd voditelj je bil povsodi, ki je mnogo zahteval, zato, ker je sam neizmerno veliko dal. Ob njem so vstajale zadruge, prosvetna društva. Ob njem je rasla kremenita krščanska in slovenska mladina, disciplinirana za vsak verski in slovenski boj. Ob njem je rasel ponos na krščansko življenje in na slovensko narodno zavest. Timenica, ki je danes nemška fara, je bila pod njim trdno slovenska. Koprivna, Šent Danijel, Strojna, Kotlje, to so postale slovenske in krščanske trdnjave in so to ostale do današnjega dne. Serajnik je hodil tod in nasprotniki so se mu povsodi umikali. Neupogljiv in raven značaj, kot da bi prišel iz Gorenjske, je vzgajal okrog sebe samo neupogljivost in brezkompromisno poštenje.

Ni čudno, če se je ob prelomu naj navajala jeza nemstva in je moral bežati pred nemškimi tolpami. Toda šel je kljubovalno samo v gore, v skalojve Urike gore, ki jo je tako ljubil in tam je čakal prvega strela jugoslovske vojske (v maju leta 1919), da se vrne nazaj v svojo meziško dolino, kjer je postal steber slovenstva za vse fare meziške doline in prosvitiljeni strogi vodnik, ko se je za mala deželica organizirala v toplem objemu jugoslovske domovine.

Njegova župnija je vedno bila zbirališče resnih, delovnih mož in fantov, ki so na žrtve pripravljani. Zbirališče njegovih sobratov iz doline, ki so tiho priznavali premoč njegovega značaja. Njegovo edino razvedrilo pa so sestanki s pesnikom Meškom, ki domuje v sosedni fari Sv. Roka na Selah in s katerim sta tolikokrat in upamo bosta še mnogokrat govorila v slovenski Koroski Serajnikov, ki izginja, ker Serajnikov tudi ni več...

Ko bo danes, na praznik sv. Duha, ki je praznik žitnih polj in tudi dan sv. Janeza Nepomuka, daroval sv. mašo v zahvalo za lepih 60 let življenja, za plodnih 36 let duhovniškega dela in za 23 let župnijskega vodstva pri Sv. Marjeti v Kotljah, potem naj ve, da se ga bo spominjala vsa Meziška dolina ter Boga prosila, naj mu povrne vse, kar je dobrega storil za vero, za narod, za posameznike tam zgoraj na severni meji, in naj mu nakloni tudi zdravlja, da bo še dolgo ostal svetlinik, trmast svetlinik sicer, a dobrodojen, na braniku krščanskih načel in slovenskega duha med obmejnimi Slovenci, ki jim je udaril pečat svoje osebnosti, a tudi svojega blažega srca.

Gospodu Serajniku iskreno čestitamo!

Jugoslovska knjigarna v Ljubljani

priporoča za praznik Presv. Rešnjega Telesa cerkvenim zborom: Gram Anton: Štiri himne za praznik Presv. Rešnjega Telesa za mešani zbor; 4 Din. Kimovec Franc dr.: Odgovori pri procesiji za praznik Presv. Rešnjega Telesa; Din 1.—. Kimovec Fr. dr.: Rihar Renatus. Zbirka Riharjevih pesmi za mešani zbor. Partitura Din 24.—, glasovi po 8 dinarjev. Obsega več himen za praznik Presv. Rešnjega Telesa. Kimovec Fr. dr.: V zakramentu vse sladkosti za mešani zbor. Partitura po Din 20.—, glasovi po Din 4.—. Mav Alojz: Ave Jezus. Enajst evharističnih pesmi za mešani zbor. Din 6.—. Premrli St.: Jezus naj živi! Dvainštirideset evharističnih pesmi za mešani zbor. Partitura Din 42.—, glasovi po Din 12.—. Premrli St.: V zakramentu vse sladkosti za mešani zbor. Partitura Din 20.—, glasovi po Din 4.—. Premrli St.: Cerkevni moški zbori. Din 49.—. Sattner-Hochreiter: Himne pri procesiji za praznik Presv. Rešnjega Telesa za mešani zbor. Din 4.—. Vodopivec V.: Štiri himne za obhod na praznik Presv. Rešnjega Telesa za mešani zbor; Din 3.—. Premrli St.: Cerkevna koračnica za godbo na trobila; Din 26.—.

Ljubljana

V nedeljo, 16. maja 1937.

Gledališča

Drama: Nedelja, 16. maja: »Matura«. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Ponedeljek, 17. maja: »Dr.« Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol. — Torek, 18. maja: Zaprt.

Opera: Nedelja, 16. maja ob 15: »Veseli študentek«. Izven. Znižane cene od 30 Din navzdol. Ob 20: »Plamen«. Znižane cene od 30 Din navzdol. — Ponedeljek, 17. maja: »Pod to goro zeleno...« Izven. Znižane cene od 24 Din navzdol. — Torek, 18. maja: Zaprt.

Predavanja

Slovensko zdravniško društvo priredi v okviru tečaja o tbc. XLVIII. znanstveni sestanek v sredo, dne 19. maja ob 19 v predavalnici internega oddelka Obče državne bolnišnice v Ljubljani s predavnanj g. dr. Jožeta Prodana o borbi proti tbc. z ozirom na zgodnjo diagnozo in g. dr. Jožeta Bohinjca o tbc. med delavstvom in soc. hig. skrbstvu v del. zavarovanju z gledišča borbe proti tbc. med delavstvom. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci!

Sestanki

Sestanek jugoslov. kirarskega društva, sekcija Ljubljana, v četrtek, dne 20. maja 1937 v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani ob 18. Spored: Dr. Lavrič Božidar; Endothora halusa struma. Slučaj perforiranega jejunalnega alcusa. Se pripomba h habituelni luksaciji mandibulae. Dr. Lunacek Pavel; Eclampsia. Dr. Laurič Vito; Ovarijalni absces. Dr. Pavšič Ivan; Razvojne anomalije pri novorojenčku. Dr. Divjak Stefka; Filisum ovarija. Dr. Novak Franjo; Cariolpi thelium.
»Jugoslov. društvo za proučevanje in satiranje raka, pododbor Ljubljana«, ima v četrtek, 20. maja ob 18 občni zbor v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročila odbora; 2. Poročilo revizorjev; 3. Volitve novega odbora; 4. Samostojni predlogi; 5. Slučajnosti.

Cerkveni vestnik

Kongregacija Marije Pomočnice (za gospe) pri oo. franciskanih vabi vlnudno vse članice, da se gotovo udeležijo skupne sv. maše na Rožniku v torek, 18. maja ob 6 jutraj. Pridite točno. Odbor.

Kino

Kino Kodoljevo: Danes in jutri ob 3 znižani vstopnini »Dva tekmeac« (Jackie Cooper), ob 5 in pol 9 »Dva tekmeac« in »Irena« (Zeraldina Katnik).

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: V nedeljo: dr. G. Piccoli, Tyrševa cesta 41; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moeste. — V ponedeljek: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkocjo ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7. — V torek: mr. Bakartič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Gartus, Moeste.

Birmovanje v ljubljanski stolnici o binkoštih

Na binkoštno nedeljo je v stolnici zadnja maša za vernike sploh ob 8. jutraj. Ob pol 9. je zadnje obhajilo vernikov. Nato se stolnica izprazni in ostane rezervirana le za birmance in botre. Ob 9. je pontifikalna škofova maša. Po maši se ob 10. začne birmovanje. Botri naj počakajo z birmanci na svojih mestih v klopih in ob njih, da jih reditelj urvrste. Ko so otroci birmanci, gredo skozi zakristijska vrata ven in se, ko pozovni z zakristijskim zvonom, vrnejo skozi glavna vrata v cerkev. Ko prejmejo zadnji blagoslov, gredo iz cerkve skozi stranske vrata (nasproti prižnice). Vhod v cerkev je torej med vsem birmovanjem le skozi glavna vrata, izhod le skozi stranske.

Ob 10. in pol 12. sta pri stranskem oltarju dve tihji maši za birmance in botre, ki dotlej še niso bili pri maši.

Zadnji blagoslov se podeli dopoldne trikrat: ob 11. ob 12. in ob sklepu birmovanja.

Popoldne so v stolnici ob pol 3. slovenske večernice. Nato je ob 3. birmovanje po gornjem redu. Zadnji blagoslov je le ob sklepu. Po birmi so slovenske litanije.

Na binkoštni ponedeljek je ob 10. pontifikalna maša. Po maši je ob 11. začetek birmovanja. Zadnji blagoslov je le ob sklepu. Popoldne ni birmovanja.

Opomba: Birmanci morajo imeti v rokah birmanski listek in trak. Pri delitvi birmo položijo boter desno roko na desno ramo birmanca. Ko je ta birman, mu boter preveže čelo s trakom. Nato oddeta k oltarju sv. Reš. Telesa, kjer se birmancu odvzame trak in se mu s čela obrise krizma. Botri naj skrbje, da prejmejo birmanci tudi zadnji blagoslov, ki spada k obredu birmo. Znamenje za blagoslov se da z zakristijskim zvonom.

V novo urejeni restavraciji Lloyd vojaški koncert

za binkoštno praznike v soboto, nedeljo in ponedeljek Botri in botrice, oglasite se v restavraciji Lloyd!

I Sv. maša zadržnica za pokojnim dr. Marjanom Bukovcem se bo darovala v torek, 18. t. m. ob 7 zj. v cerkvi sv. Jakoba.

I Križanska moška in mladeniška Marijina družba se udeleži prihodnjo nedeljo 23. maja proslave na Rakovniku z zastavo. — Glavni družbeni praznik Marije Pomočnice pa proslavi družba v nedeljo dne 30. maja, ko obhaja s primerno akademijo obnem 35 letnico obstoja.

I Ljubljanski socialni kolek imajo v prodaji po večini vse trafike, trgovine, gostilne, hoteli in drugi. Dohodki koleka naj bi bili vir za zaposlitev brezposelnih delavcev, kojih družine žive mnogokrat v največji bedi. Vsi Ljubljanci imajo priložnost pomagati socialnemu delu občine z nakupom koleka. Kdor plačuje račun v trgovini, v gostilni naj se spomni še revežev in naj kupi še mestni kolek; kdor piše pismo, naj prilpeji nanj mestni kolek! Vse one, ki imajo koleke v zalogi pa vabi mestno poglavarstvo, da vsakega svojega gosta opozore na socialni kolek in mu ga ponudijo v

Lepote Bohorja nad Rajhenburgom

Rajhenburžani in Senovčani snujejo podružnico SPD in mislijo že letos postaviti planinsko kočjo na Bohorju. Po pravici povedano, mi je bil Bohor od sedaj zelo malo znan. Ker sem slišal toliko govoriti, sem se trdno odločil enkrat se povzpeti nanj. Dobil sem v Rajhenburgu prijetno družbo in hajd na turo.

Pot nas je vodila ob Dovškem potoku, ki pada na več krajih v lepih slapčih preko strmih pečin, goni nekaj mlinov in eno žago. Ta pot od Dolskega naprej se vzpenja ob bistrem potoku tako polagoma, da turist niti ne opazi, da se je v dveh urah hoda povzpel na poti iz Rajhenburga do lovčke kočje Planinske graščine za višinsko razliko 530 m. Tu se nam je pridružil še vodnik z Bohorja. Med samimi smrekami in jelkami smo jo mahnilo po vedno bolj strmi poti na Oslice. Najprej smo prišli na Jelšo (773 m), kjer nas je veselo presenetil krasen prizor vzhajanja majskega sonca.

Sedaj gremo dalje po poti, po kateri roma vsako leto nešteto romarjev k Mariji Zagorski. Če si potreben okrepčila, ti prijazni Susteriči, »spodnje« in zgornji, kaj radi postrežejo. Mimo bistrega studenca ob orjaški lipi smo prišli slednjič na Oslico (863 m). Je to velik planinski pašnik, na katerem dobijo že tudi precej planinskih rač. Pozimi se pa nudijo krašni smučki tereni za začetnike in izveščane.

Na Oslici misli nameravana podružnica SPD postaviti planinsko kočjo. Potrebni svet za to je že odmerjen in pripravljen. Z Oslice je krasen razgled na vse strani: Boč, Pohorje, Kamniške planine, ob lepem vremenu pa vidiš celo Triglavsko pogorje. Če pa se ozreš proti jugu, vidiš Brežice in edinstven prizor prehoda hribovitega spodnjega Zasavja v ravnino okoli Brežic, katera se širi tja do Zagreba. Krasno se vidi koleno Save pri Krškem, kako se izvija iz tesni v široko ravan. V ozadju pa se bočijo Gorjanci in dolensko grčevje, posejano s cerkvicami. Vsa bližnja okolica je valovita, polna hribov in grap, poraščena s temnimi gozdovi, kjer se nemoteno domujejo divji prašiči... Prežeti teh krasot smo se podali po lepi stezi

na prihodnji hrib Osterc (923 m). Na tem hribu je podzemeljska jama. Ako vržeš v njo kamen, slišiš votel pljusk z odmevom, ki da slutiti celo podzemsko dvorano. Ta jama čaka še raziskanja. Od tu dalje smo prišli na »Skofove travnike«. Par korakov na levo skozi mlado smrečino nam je vodnik pokazal pečino z nad 100 m globokim navpičnim prepodom. Nato nas je peljal na »Spic hribe« (925 m). Pod »Spic hribi« smo videli Plešivec (829 m), majhna vas z lepimi pašniki, ki jih obrobijo povsod samo smreke. Na enem pašniku je lep križ med dvema smrekama.

Od »Spic hribov« dalje smo prišli na najvišji hrib Bohorja: Javornik (1023 m). Tu je še lepši razgled kot z Oslice. Celo vojaški razgledni stolp je tukaj (12 m), na katerega s evak turist kaj rad povzgne. Očarljiv je pogled na našo severozapadno mejo, na Snežnik. Tu ne smemo pozabiti na trg Planino z razvalinami starega gradu, ki leži tik pod Javornikom. Po kratkem odmoru smo krenili čez »Rečno dolino« mimo podrte lovčke kočje na Skalico (950 m). To je v resnici skalica, ki nudi izveščanim plezalcem lepo plezalno turo. S Skalice smo opazili cerkvico sv. Ahača, ena najstarejših. Nadalje se vidi cerkev Vseh svetnikov. Na tem prostoru, kjer stoji cerkev, so imeli Rimljani svoj »Kastele« ter je v njenem zidu na severni strani vzdignjena nagrobna plošča iz rimskih časov.

Preko Skalice nas je vodnik po le njemu znanih potih vodil nazaj proti Dolskem. Zmučeni smo že bili vsi, toda pol ure pod Javornikom v bližini Grmade smo zagledali novo čudo: krasen slap Ubijavnik, ki ima 15 m padca. Nismo mogli verjeti, da je na Bohorju tudi tako lep slap, pa je vendar v okolici znani. V bližini slapu je nad Dobravo »Ajdovska pečina« in ostanek starega gradišča, za katerega se je zanimal že zgodovinar Melik. Pot nas pelje v dolino ob bistrem potoku. Poslovili smo se od višin, smrekovih gozdov in hladnih izvirkov, katerih je toliko po celem pogorju. Tudi z vodnikom smo se poslovili in odšli polni lepih spominov domov in ni nam bilo žal ne dneva, ne poti...

Po hmeljiščih je postalo živahno

Dasi se precejšen del slovenskega ljudstva bavi s pridelovanjem hmelja, vendar je še pri nas mnogo ljudi, katerim je ta rastlina še docela tuja. Predstavljajo si jo, da raste kakor ličol na visokih kolih, le da se hmelj obira konec meseca avgusta. Vedo tudi, da ga za sebe ne morejo hmeljarji porabiti, ampak da ga prodajajo, včasih boljše — včasih slabše.

Pred leti, ko je imel hmelj visoko ceno, se je že mnogo ljudi zanimalo za pridelovanje hmelja. Šavinjčani so za drag denar prodajali hmeljske sadeže, ki so jih ljudje radi kupovali, misleč da bodo potom hmelja prišli do blagostanja. Kmetje izven Savinjske doline so tistikrat ponujali hmeljskim trgovcem v Zalcu v vseh mogočih narečjih svoj »savinjski hmelj in resno zatrljevali, da so res Savinjčani. Toda kupci so dobro ločili savinjski hmelj, zato so se kmetje izven Savinjske doline kmalu naveličali »blagostanja«, ki ga prinaša hmelj. Savinjčan pa je ostal hmelju zvest, kljub temu, da je cena v zadnjih letih močno padla. Tu in tam je sicer morda kateri zmanjšal število svojih nasadov v posebno slabi letini, pa je v drugi, boljši letini zopet nasadil nove nasade. Štósoma pa so se hmeljarji odločili za gotovo množino nasadov, bodisi v slabih ali v dobrih letinah.

Hmelj se vse drugače obdeluje in raste kakor drugi poljski pridelek. Morda bi se najlaže primerjalo obdelovanje hmelja — obdelovanju vinske trte. Predno se hmelj nasadi na novo njivo, je treba to dobro pripraviti. Po navadi njivo že v jeseni zorjejo zelo globoko, tako da vlečejo plug včasih po trije in še več par konj. Za oračem skrbno pobirajo kamenje; da mora biti zemlja dobro pognojena, je itak samo po sebi umevno. V spomladi skopljejo v tako pripravljeno njivo v ravni vrsti precej globoke jame, v katere zasadijo hmeljev sadež. Prvo leto še ne požene sadež tako visokih poganjkov, zato pristavljajo k prvoletnemu hmelju kratke hmeljevke. Med prvoletni hmelj nasadijo še druge sadeže, predvsem peso ali krompir, kar ne moti hmelja v rasti.

Ko se hmelj v jeseni obere, je treba osmukati hmeljevino s hmeljevki. Hmeljevke se ne smejo pustiti na tleh, sicer bi pozimi preveč sprhnole, ampak se morajo postaviti pokonci in piramide. V spomladi je treba iz zemlje odkopati korenike in obrezati sadež vseh starih poganjkov tako, da požene korenina mnogo novih poganjkov. K vsakemu sadežu se pristavi zateh hmeljevke, okrog katere se potem ovijajo poganjki. Vendar delo s tem še ni končano, ampak se šele prav prične. Vsi ti poganjki se namreč ne smejo pustiti, ampak se morajo »ostrajfati«, to se pravi, odstraniti vse druge poganjke razen treh in na te skrbno paziti in jih privezovati okrog hmeljevki. Toda tudi iz teh poganjkov zrastejo »zalasnice«, katere je pa treba spodaj odstraniti, sicer se ne bi rastlina ovijala po hmeljevki, ker bi jo teža »zalasnice« tlačila k tlu, razen tega pa zraste na spodnjih »zalasnic« droben hmeljev cvet, kakršnega nimajo radi hmeljski kupci. Od spomladi pa tja do obranjanja je treba hoditi od sadeža do sadeža, privezovati in »strajfati«, odkopavati in spet zasipati ter gnojiti s hlevskim in umetnim gnojem. V zadnjih letih daje posebno mnogo posla skropljenje proti »peronospori«, katerega so se nekateri hmeljarji dolgo časa branili, češ saj imamo že itak mnogo posla in stroškov s hmeljem. Toda končno se bodo že poslednji privadili tudi temu.

Ko šlovek opazuje dan za dnem to veliko skrb, ki jo imajo Savinjčani do hmelja, pač iskreno želi, da ne bi bilo vremenskih nezgod, ki bi uničile toliko truda in trpljenja. Vendar zna naš hmeljar tudi tak udarec junaka pretrpeti. Saj mora ravno pri hmelju biti pripravljen na vse mogoče nesreče in ne more nikdar poprej računati na uspehe kakor takrat, kadar seže kucepu v roke. Takrat šele ve, ali je bila izguba ali dobiček. Ko se vračajo nazaj hmeljarji z več ali manj denarja iz Zalca, se oddahnejo, češ: »splačalo se pa je le, ali pa: morda bo pa drugo leto boljše.

Celje

Pred 20 leti je objavila v »Zvončeku« neka 9letna deklica mično pesmico »Angelček mili, varuh ti moj«. G. Anton Schwab v Celju se obrača na občinstvo, če morda kdo ve, katera je ta pesnica, kajti on je uglasbil to pesmico in bi jo rad objavil, poprej pa se mora z njo pogovoriti radi točnosti besedila. Prosimo prijave na »Slovenčevce« podružnico Celje.

Slepa šahovska simultanka. V petek zvečer je bila v klubovi sobi hotela »Union« slepa šahovska simultanka g. Ivo Lešnika pod vodstvom g. geometra Rabžlja. Nenavadna šahovska prireditelj prva te vrste v Celju je vzbudila med šahisti veliko pozornost in je spremljala njen potek precejšnje število navdušenih kibicov. Po ostri borbi je uspelo g. Lešniku, da je dosegel neodločen rezultat, dobil je tri partije izgubil pa tudi tri, kar pomeni, spričo dejstvo, da je slepa simultanka višek šahovskih iger lep uspeh za g. Lešnika.

Slovenska vasa na slikarski razstavi v Celju. V pomladnih dneh, ko se prebujata narava, sta prvič stopila pred slovensko javnost dva mlada človeka-umetnika: Golob Franjo iz Prevalj in Sušmelj Alojz iz Selnice ob Dravi. Služatelja umetniške akademije v Zagrebu sta s svojo pridelitvijo pretrgala tradicijo, da se umetnik predstavi občinstvu šele po končanem študiju. Sejno dvorano mestne hranilnice krasni 96 del, ki živo pričajo o delavnosti obeh. Razstava je odprta nepreklicno samo še danes in jutri. Vstop je prost.

Kino »METROPOL«. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Za ceno življenja«. — Ponedeljek ob 16.15, 18.15, 20.30 »Romeo in Julija«. — Matineja danes in jutri ob 10 in 14 »Tarzan zmagovalcec.

Sestanek strojnikov in kurjačev. Zveza strojnikov in kurjačev Jugoslavije, sekcija Ljubljana, odbor celjski, obveščene vse strojnike in kurjače, zaposlene in nezaposlene, spadajoče v Celje t. j. od Celja do Dravograda, Celje—Konjice, Celje—Rimske toplice in še vse kraje, ki spadajo pod celjski okraj, da bo sestanek za strojnike in kurjače 6. junija v prostorih gostilne Marije Silič, Zavodna 5, Celje.

Gostilna Franzi v Storah se cenjenim gostom, posebno izletnikom, najtopleje priporoča. Pristna domača in dolenska vina, kakor tudi za prigrizke vedno preskrbljeno. — Klun Helena.

Planinska slavnost ob 40letnici Mozirske kočje bo v nedeljo 6. junija. Na predvečer bodo goreli na planini kresovi, ki bodo vabilo planince ob blizu in daleč. Dopoldne bo pred kočjo na pro-

stem av. maša. Obenem z jubilejno proslavo bo tudi slavnostno polaganje temeljne kamna za nov planinski dom, ki ga namerava zgraditi na tej planini Savinjska podružnica SPD.

Hoče

Fantovski odsek Prosvetnega društva v Hočah priredi na binkoštni ponedeljek ob 3 in 7 prekrasno resno igr »Ivonik« iz časov francoske revolucije. Opozarjamo, da igre ne bomo ponavljali, zato pridite gotovo vsi, da vidite junaki nastop naših fantov. Na svidenje v Slomškovem domu.

Kopaljski zdravnik
Dr. FR. KOLTERER
specialist za kopaljsko zdravljenje, ordinira kakor vsako leto
v **ROGAŠKI SLATINI**

Zagorje

Občinski proračun občine Zagorje ob Savi za leto 1937-38 je kr. banaska uprava v Ljubljani brez sleherne pripombe potrdila. Proračuna veota v znesku Din 1.387.000 bo pokrita v navedeni dobi s 135% doklado na drž. neposredne davke ter z raznimi trošarinami in taksami. Upati je, da bo sedanja uprava pod spretnim vodstvom g. župana Prosenca v prihodnjem letu zopet skušala znižati gornje doklade še za nekaj odstotkov, čeprav silno bremeni proračun postavka za socialno skrbstvo, a znatno tudi še postavka za šole. Doklade v prejšnjem letu so namreč znašale 150%.

V Zagorju je dobil na novo koncesijo za trgovino z mešanim blagom g. Drnovšek Ivan, ki je imel dolejš samo trgovino z usnjem. Tako bodo sedaj pri cerkvi kar tri trgovine in Zagorjani ne bodo v zadregi, kje naj bi dobili zaželjeno blago!

Fram

Materinski dan je proelavila ljudska šola z govornimi, deklaracijami in uprizoritvijo mladinske igre »V kraljestvu palčkov«. Igrico je nastudirala učiteljica gđ. Ljudmila Skrbinska, pevske točke pa je spremljala z glasovirjem ga. Josifovičeva. V igri je nastopila zgoj šolske mladina, ki nas je očaralaz dovršenostjo igranja. Čisti dobiček bo uporabljen v prid revne šolske mladine.

Smrtna kosa. V 79. letu starsti je umrl gospod Franc Kotnik, zaveden katoličan in dogoeten naročnik katoliških listov. Nal miru počival

Maribor

m Čez mejo. V četrtrek zvečer so naše tukajšnje oblasti poslale čez mejo sedem inozemskih uradnikov Laurichove tovarne usnja v Konjicah, ki so bili na odredbo banke uprave v Ljubljani izgnani. Bilo je med njimi šest uradnikov in ena uradnica. V Maribor so dopotovali iz Konjic pod zaščito orožnikov. Iz Maribora pa so nadaljevali z naslednjim potniškim vlakom. Zanimivo, da se je o izgonu teh inozemcev med mariborskimi Nemci naglo razvedelo ter so prišli nekateri na kolodvor, da bi se »poslovili«. Naše policijske oblasti pa so na kolodvoru vsako »selove« preprečile... Med izgnanci je šest Avstrijcev in en češki Nемеc.

Linolej voščeno platno, umetno usnje, gumirano autoplatno — dobite poceni pri **NOVAK** Koroška cesta 8, Maribor

m Velika in mala matura. Včeraj se je zaključilo na klasični in na realni gimnaziji šolsko leto za gojence 8. in 4. razreda. Kl imajo sedaj čas do začetka junija, da se pripravijo za veliko, oziroma malo maturo. Pravih maturantov, to je takih, ki delajo »velikoe maturo, bo na klasični gimnaziji letos 32 (po daljšem času zopet 1 razred), na realni gimnaziji pa 68. Nižji tečajni izpit bo delalo s klasične gimnazije 116 gojencev, z realne gimnazije pa 195.

m Tridesetletnice maturo bodo dne 1. julija letos proslavili v Mariboru maturantje mariborske klasične gimnazije iz leta 1907. Ta oktava je bila ena najmočnejših pred svetovno vojno na mariborski gimnaziji.

m Kupna pogodba za Rosenbergovo zemljišče podpisana. Te dni je bila podpisana in prilavljena kupna pogodba med industrijcem Rosenbergom in mestno občino mariborsko, s katero je mestna občina kupila znano Rosenbergovo drevnico v Magdalenskem predmestju v izmeri 110.532 kvadr. metrov za Din 2.900.000.—

Naznanilo!

Otvoril sem novo urno v Mariboru na Aleksandrovi cesti št. 18, ter jamčim za solidno delo in cene. Se priporočam **Franjo Čoš**

m Javna kuhinja renovirana. Popolnoma nov jedilni list, brezhibna postrežba. Najcenejše kosilo Din 4.50, kosilo s trikrat tedensko pečenko Din 7.—, najboljšje kosilo v C-razredu Din 8.50 s pečivom ali sladico. Vabimo goste. Izletniki dobe poseben popust.

m Najidealnejše letno bivaljšee »Park kavarnc« v Mestnem zdraviliščnem parku od 15. maja olvorjeno.

— Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi, povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »Franz-Joselove« grenke vode. zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »Franz-Joselova« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

m Binkošti v gledališču. Za binkoštno praznike priredi mariborsko gledališče štiri predstave po znižanih cenah. Danes, v nedeljo, popoldne bodo igrali Rasbergerjevo opereto »Rdeči nageljnic«, dr. vi ob 20 pa učinkovito komedijo »Na ledeni plošči«. Jutri popoldne ob 15 se vprizori opereta »Dolarska princesa«, zvečer ob 20 pa Nušičeva satira »Dr.c.

m Hišni lastniki in stranke s otroci. Socialno-politični oddelek mestnega poglavarstva je v zadnjem času ponovno ugotovil, da imajo najemniki z otroci pri iskanju stanovanja težko stališče, ker se mnogi hišni lastniki branijo otrok. Dogajajo se celo primeri, da so starši bili primorani zatajiti svoje otroke, oziroma jih celo razdati, da so prišli do stanovanja. Opozarjamo, da se tako postopanje ne vjema z zavedno okrožnico banke uprave, je pa tudi brezsrčno in nečloveško.

m Novi grehi vlomilca Staneka. Nad glavo prosluge vlomilca in tatu Franca Staneka, ki ga imajo v zaporih radi drznih vlomov, katere je izvršil v mariborske trgovine ob belem dnevu, se zbirajo črni oblaki. Vedno še prihajajo na dan novi grehi, pri katerih je imel on svoje prete vmes. Tako je tudi s tatvino para konj in voza pri kmetu Matiji Štraku v Rodmanšči pri Radgoni. Dne 5. februarja mu je tat odpeljal iz hleva par konj in voz. Te tatvine je osumljen sedaj Stanek, da jo je izvršil skupaj s svojim pajdašem Kolarjem. Konja sta prodala v Avstrijo, voz pa v mariborski okolici nekemu kmetu.

m Moški sbor in godbeni odsek »Dravec« prirediti skupni vokalno-orkestralni koncert s pestrim sporedom 2. junija v unionski dvorani.

Boj usnjarskih delavcev v Konjicah

Ze leta in leta so bile razmere v podjetju L. Lauritsch v Konjicah za delavstvo neznozne. Lok se je prenapel in je počil. Delavstvo v omenjenem podjetju je bilo popolnoma brezpravno. Vsak najmanjši poizkus organiziranja je podjetnik vedno v kati zatrl. Zato delavstvo na zunaj sploh ni kazalo nobene odpornosti več. Ko je delavec prestopil prag tovarne je bil suženj, ki je moral delati ko živina in poslušati psovke kakor »verdamer Hund«, »ellendiges Schwein«, »Windischer« itd. Dogajali so se celo primeri, da so delavstvo klofotali, fante in odrasle može. Če je kak delavec la mrko pogledal, ko je dobil klofuto, mu je že bila izročena knjižica in bil vržen na cesto. Za vsako še tako ponižno prošnjo je delavec slisal le kup psov.

Ne samo v tovarni, marveč tudi izven tovarne je tovarnar tranziral svoje delavstvo. Pri volitvah je dal vedno delavstvu vedeti, da bo vrženo na cesto, če ne bo volilo, kakor on hoče.

Razmere so se tako slabšale, da je delavstvo sklenilo, da se vkljub vsemu organizira. In res so si 3. maja t. l. ustanovili podružnico Zveze združenih delavcev, v katero je vstopila večina delavstva. Tovarnar je na občni zbor podružnice poslal volhune in delavci so takoj slutili, kaj bo sledilo. Po sedmih dneh je res sledil udarec. Osmega dne po občnem zboru, to je v ponedeljek, 10. maja, je podjetje odpustilo 38 delavcev, samih takih, ki so bili organizirani.

Ta korak podjetnika je izbil sodu dno. Delavstvo je naslednjega dne zasedlo vhod v tovarno. Prišlo je do burnih prizorov, dokler ni nastopilo orožništvo. Tudi ob tej priliki je bilo izza tovarniških vrav' slisati psovke na račun zavednega in organiziranega delavstva.

Svile za vse samo v specijalni trgovini „Svila“ - Gosposka 34
Velika izbira! Solidna postrežba!

m Lepe, najmočnejše moške, ženske in otroške obleke, krasni dirndli, poceni kakor nikjer drugje. Vetrinjska 10.
m Svilenno perilo, letni jopiči, klobuki, čepice, najugodnejše v konfekciji Jakob Lah, Maribor.
m Trajne kodre in negovanje las izvršuje najsolidnejše damski frizerski salon Hermina Skrabl, Gosposka ulica 11.

Krasne novosti damskih modnih predmetov za obleke oglejte si v modni trgovini T. EGER LJUBLJANA Sv. Petra cesta št. 2.

Kongres slovenske katoliške inteligence

Letos bo kongres Slovenskega kat. izobraženstva spet v Ljubljani. Zadnji tak kongres je bil v Ljubljani l. 1930. Slovanski kat. akademiki in inteligentje so že pred desetletjem občutili potrebo po tesnejših medsebojnih vezah in intelektualnem sodelovanju vse kat. slovenske inteligence. V okvirju mednarodne organizacije kat. izobražencev »Pax Romanae«, ki prireja leto za letom svoje kongrese, so slovenski udeleženci zahtevali mnoge skupnosti in podobnosti v razmerju do kat. izobražencev germanskih in romanskih ter drugih narodnosti ter se tako spontano znašli ob sklepu, da se poleg te mednarodne kat. organizacije osnuje še Zveza slovenskih kat. izobražencev. Ta Zveza slovan. kat. izobražencev je od takrat priredila med drugim že lepo vrsto uspeših ideoloških kongresov, katerim so se položili idejni temelji že na ljubljanskem kongresu leta 1930.

Dnevi za letošnji kongres so določeni na 19. do 22. julija. Tema predavanj so že porazdeljene vsem slovenskim zvezam, ki so se že vse vabilu navdušeno odzvale in program, ki ga je določil Pripravljalni odbor v Ljubljani, sprejle. Pripravljalni odbor tvori nekateri člani vrhovnega odbora Slovenskega kat. akad. starestinstva in Sloven. dijaške zveze, katerima je bilo na lanskem kongresu poverjeno vodstvo letošnjega kongresa. Vsebinsko bo ljubljanski kongres poglabil slovan. kat. skupnostno sodelovanje, nudila zadevni vpogled nazaj ter v sedanost in bodočnost, obenem pa obravnaval najaktualnejša kulturna vprašanja sodobnosti s posebnim ozirrom na Slovane in katolicizem v luči cirilometodijske ideje. Za pokroviteljstvo smo naprosili Jugoslovanski episkopat. Udeleženci kongresa bodo lahko neposredno nadaljevali pot, kongres Pax Romanae, ki se bo vršil od 24. julija v Parizu. Podrobnejša obvestila bomo še priobčili v »Slovencu«.

Višek užitka pri kosilu

ni znabiti kaka posebno rafinirano pripravljena jed, ampak občutek, kadar vstanete od mize. Zgodi se, da od z vsemi mogočimi slasticami obložene mize vstanete vendar nezadovoljni, Zelodec Vam stavlja in prebavni aparat Vam narekuje, da nekaj ni v redu. Tu morate napraviti zopet red! Dobro sredstvo za dosego tega je naravna Rogaška slatina. Pilje pred in po kosilu po en kozarec, in po možnosti tudi zjutraj na tešče, pa bo Vaša prebava kmalu zopet v redu. Lahko bodeite zopet brez skrbi jedli, kar Vam tekne.

Pri mizi naj torej nikdar ne manjka Rogaška slatina!

Rogaška Slatina

Še isti večer je okrajni načelnik pozval stranke na razgovor. Teža sestanka se je udeležil tudi zastopnik Zveze industrijcev g. dr. Golia. Ker iz Ljubljane še ni prispel zastopnik Zveze združenih delavcev, bi bili skoraj delavce zvoli. Delavci pa so v zadnjem hipu poklicali odvrednika dr. Macalora, ki se je postavil za pravice delavcev. Proti koncu je prišel tudi še zastopnik zveze iz Ljubljane gosp. Cviki. Zvečer so se razgovori nadaljevali, vendar brez uspeha, ker je hotel podjetnik pokazati svoje moč, ki jo ima nad slovenskimi delavci.

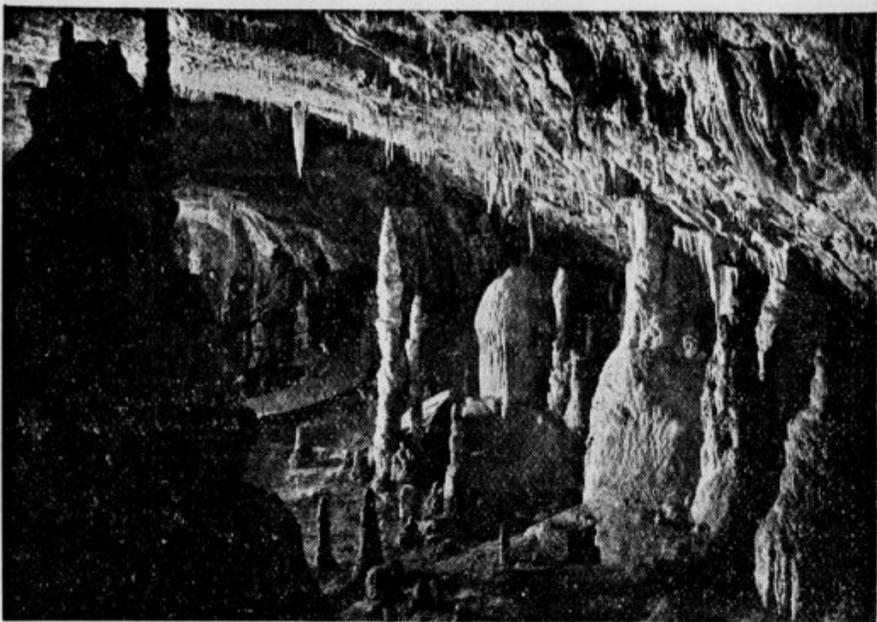
Drugi razgovor je bil v sredo 12. maja, ki pa je bil tudi brezuspešen. Nastopilo je stavkovno stanje. Delavstvo straži tovarno, v kateri se nahaja noč in dan 38 delavcev s predelavci, katerim je tovarna skozni zasebni vhod pošiljala cele sodčke vina.

Delavstvo je trdno odločeno vztrajati do konca. Prepričano je, da ga bo slovenska javnost podprla moralno in materialno. To je borba za kruh in čast vseh Slovencev, saj je borba naperjena proti Nemcu, ki se drzne žaliti slovensko delavstvo.

Ob tej priliki smatramo za potrebno, da obso-dimo pisanje mariborskega »Večernika«, ki ni imel poguma ali ni hotel nastopiti proti nemškemu podjetniku. Njegovo poročilo o štrajku izvenim namreč tako, da je podjetje delavstvo moralo odpustiti, ker ni imelo dovolj naročil oziroma surovin. Delavstvo, ne samo konjiško, ampak vse slovensko, si bo to pisanje »Večernika« dobro zapomnilo.

Veliko zadošččenje pa je delavstvo dobilo od banke uprave, ki je po teh dogodkih takoj izdala ukrep, po katerem so morali vsi inozemski mojstri in predelavci v Lauritschevi tovarni zapustiti naše ozemlje.

Kaj je novega v Postojnski jami

Del »Rajske jame«

Onemu, ki se vrne v Postojno, po nekaj letih odsotnosti, se le ta prikaže v povsej novi in prijetnejši obliki; in Postojnska jama, ki slovi po vsem svetu, se mu zdi vsa predelana, da nehote misli na potrpežljivo roko umetnika. In res, vse je obnovljeno v Postojni. Ze takoj pri prihodu v mesto ga prevzame ta občutek: povečana železniška postaja, nove moderne stavbe, asfaltirane ceste in pločniki, novi drevoredi, povečane, bolje opremljene in nove trgovine. Vse to daje mestu ugled in povzdiguje njegovo važnost v taki meri, da bi človek kar dvomil, da je Postojna šele v povojih njenega turističnega napredovanja.

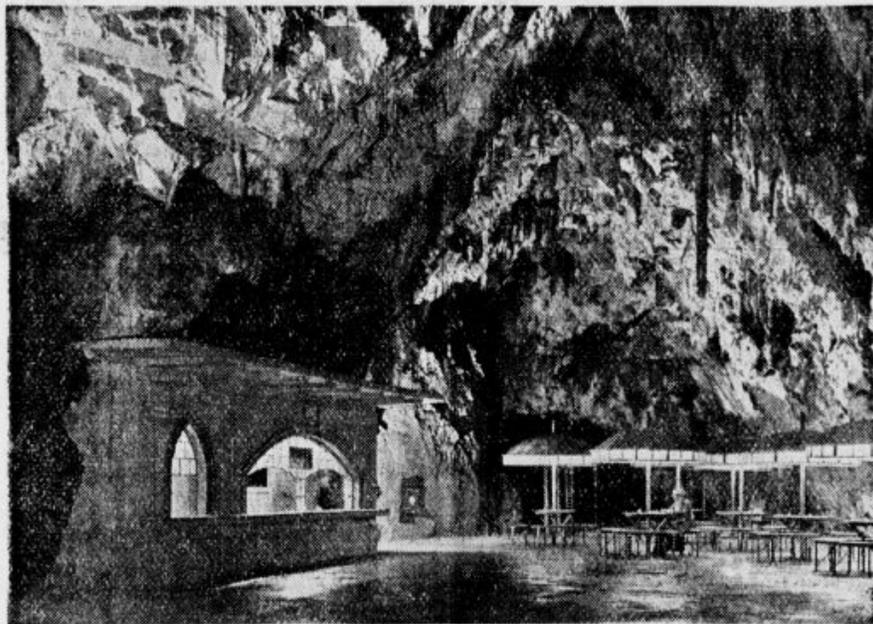
Pri jami se takoj na prvi pogled opazi ogromno obnovitveno delo, izvršeno v teh zadnjih letih. Starega parka pred vhodom ni več. Njegovo mesto je zavzel visok obširni prostor, obdan s krasno kamenito ograjo. Veličastno stopnišče iz kraškega mramorja vodi na ta prostor, kjer se dviga velika stavba, zidana v živo skalo. V tej stavbi so nastanjeni vsi posli, tičijo se jamskega prometa. Postaja podzemne železnice, ki se je prej nahajala na prostem, je postavljena med to stavbo in skalo, v nekakšni galeriji, kriti z železobetonsko streho, ki istočasno služi kot terasa restavracije. Ta mala in originalna postaja, v katero se dospe skozi umetniško izdelana železna vrata, ima dvojni tir in vse potrebno za premikanje vlakov in lokomotiv na pogon z bencinom.

Jamska restavracija obsega tri četrtine novega poslopja. V pritličju so nastanjeni: bar, kuhinja, šrambe, velika jedilna dvorana in prijazna dvorana v beneškem slogu; v prvem nadstropju pa velika dvorana za prireditve in krita terasa, ki služi čisto za postrežbo velikih skupin. Odlična oprava je pripravljena v izobilju; ako navedemo, da se istočasno lahko postreže 1200 osebam, nam že to dokazuje, kako velika važnost se je polagala na ta delikatni posel.

Za temi zunanji obnovitvi pride nova električna razsvetljava v notranjosti jame, izvršena leta 1931 v nadomestitev stare nezadostne razsvetljave, katero je videl marsikdo še pred tem rokom. Nova razsvetljava je napeljana v podzemskih kabljih, dočim je bila odstranjena zračna napeljava, ki je tolikanj škodovala lepoti jame. Uspeh občutne preuredbe v sestavu podzemne razsvetljave je povečana svetloba v jami, ne da bi dražila oči obi-

čitatelj spraševal, kaj je vzrok tej prednosti in tako velikemu slovesu? Vzrokov je mnogo, toliko, da bi se lahko reklo nešteto. Glavni vzrok, da je Postojnska jama tako zaslovela, leži v tem, da je njen obisk najudobnejši, da je najbogatejše okrašena in da je edina, ki ima tako bogato, skoraj tisočletno zgodovino, poživljeno z neštetimi legendami.

Rekli smo, da je najudobnejša za obisk. Res je, ker napram drugim jamam na svetu, Postojnska jama leži tik mednarodno prometne postaje, skozi katero vozi dnevno na desetine vlakov iz Rima, Milana, Turina, Benetk, Ljubljane, Zagreba, Beograda, Dunaja, Prage, Bukarešte, Pariza, Berlina in Carigrada. Ti vsi se iztekujejo v Trst, pomorsko mesto, ki je oddaljeno komaj eno uro od Postojne in je središče velikih pomorskih zvez z vsemi kontinenti.

Jamski poštni urad

Županova jama

Naš dolenski, notranjski in primorski Kras ima na tisoče znanih jam in brezen. Mnoge med temi jamami so prav lepe in ni čuda, da je Postojnska jama že pred svetovno vojno zaslovela po vsej Evropi. Tudi na našem državnem ozemlju je mnogo jam, ki globoko pod zemljo skrivajo krasote kraških tvorb, vendar nam manjka sredstev, da bi jih odprli tujskemu prometu. Edino župan Josip Perme iz Ponove vasi pri Grosupljem, se

Županova jama. Grob neznanega vojaka

Kakor da bi ne zadostovala vsa ta prometna sredstva z vsem svetom, ima jama še svojo posebno železnico, ki zelo olajšuje obisk krasnih podzemskih prostorov, bogato okrašenih z stalagmiti in stalaktiti in razkošno razsvetljenih, kakor smo že omenili, z najmočnejšo električno napeljavo na svetu.

Nadalje smo omenili, da je Postojnska jama zaslovela zaradi tega, ker je najlepša na svetu. Ta ugotovitev ne rabi dokazov. Kdor si jamo le enkrat ogleda, ne more dvomiti o resničnosti te trditve. In če bi tudi kdo hotel najti v Postojnski jami kakšen motiv iz drugih jam in s tega hoteli sklepati, da se jama, čeprav vsebuje vse krasote drugih jam, vsled tega v bistvu ne razlikuje in ne nadkriljuje drugih, če ne radi njene obširnosti in sorazmernega bogastva kapnikov, tedaj se mu pokaže »Rajska jama«, ta najljepši biser, ki waogor omami in osupne. Nemogoče mu bo z enim samim pogledom objeti to nedosežno in nepopisno krasoto neštetih kapnikov v vseh mogočih oblikah, ki se nedotaknjeni svetlikajo v rožnati barvi ter leskečejo enako brezštevlnim biserom.

Pri pogledu na vse te čudeže božjega stvarstva navdaja obiskovalca občutek, da je tu nekaj svetega, nadnaravnega in ta čut mu sega globoko v dušo in srce.

Iz »Rajske jame« vodi 495 m dolg umeten predor v tako imenovano 2800 m dolgo »Crno jamo«, ki ima svoje ime od okolnosti, da so nje stene in kapniki nekoliko počrneli, bodisi od snovi, ki jih je donasal veter od zunaj, bodisi od tresk in drugih gorljivih pripomočkov, s katerimi si je človek pred več desetletji razsvetljeval ta del podzemnega sveta. Pripoveduje se tudi, da so se v XVI. stoletju po teh jamskih prostorih skrivali pred Turki prebivalci Postojne in okolice in da je ta počrnolost nastala od ognjev, ki so jih prizigali begunci.

Iz Crne jame vodi kratek predor v divje romantično »Pivko jamo«, skozi katero mogočno šumi reka Pivka ter se peneče zaganja ob navpične stene globokega prepada.

Tudi ti dve jami, ki sta vsaka zase nekaj posebnega in nenavadnega, odsevata v bajni električni luči.

Vsi izletniki, ki bodo posetili Postojno, bodo deležni izrednih užitkov, poslušaje koncerte in pevске zборе — toda najvišji užitek, najlepši spomin pa jim bodo vse nepopisne, bajne podzemne lepote, katerim še celo pesnica-kraljica Rumuneka Carmen Sylva ni našla pravega imena, in je zapisala v jamsko spominsko knjigo: »Tudi pod zemljo ima pravljica svoje kraljestvo!«

CRIKVENICA

Vodilno kopališče z izredno plažo in komfortnimi hoteli Kompletni pension od 60— do 120— Din. Prospekte daje kopališka uprava.

HOTEL: Terapia s 100 ttv., Miramare z 62 ttv., Crikvenica s 45 ttv., Dom dr. Seidl s 62 ttv., Liburnija s 24 ttv., Eden s 23 ttv., Wien s 21 ttv., Crnković s 20 ttv., Slavija s 20 ttv., Danica s 20 ttv., Esplanade s 10 ttv., Julijana s 16 ttv., Ivančić s 15 ttv.

PENSIONI: Vila Ružica s 34 ttv., Adria s 23 ttv., Vila Luisi s 16 ttv.

RESTAVRACIJE: prenočišča: Bellevue s 16, Europa s 8, Gjurasiin s 7 ttv., Restavracija Vinodol.

GOSTILNE: Zelengaj s 6, Morava s 7, Peichi s 7, Slovenac s 7, Dalmatinski podrum s 5, Shang-hay s 5, Hrvat s 3.

KOŠER KUHINJE: »Kraus« in »Engel«.

S = soba, tv. = tekoča voda, ttv. = tekoča topla in mrzla voda.

V zasebnih vilah in hišah zelo mnogo lepo opremljenih sob po zmernih cenah.

dolga 50 m, široka nad 20 m in visoka 10 do 15 m. Na tleh leže velikanski kameniti kvadri, ki so deloma zaliti z blestečo se sigo. Iz posiganih tal pa rastejo povsod, kamor seže oko, lepi in mogočni kapniki vseh barv. Kristalna belina lesketajočega se apnenca se preliva v rumeno in oranžno barvo tako, da oko ne ve, kje naj obstane. Mogočna dvorana je temeljito razsvetljena, tako da človek pregleda lahko lepoto jame do zadnjih kotičkov, čeprav mora ostati na določenih poti. Med kapniki vodi pot naprej v »malo dvorano«, v kateri so zanimive sigaste ponve in veliki kapniki. Od tod zavija pot nazaj tako, da more obiskovalec v drugi smeri zopet občudovati kapniške gozdove, ki ob vsakem koraku spreminjajo svoje oblike.

Razumljivo je seveda, da so najlepši kapniki v jami dobili še svoja imena. Posebno značilni so spomenik neznanega junaka, županov kapnik, orgle, slap itd. Po oblikah so dobili imena posamezni kapniki, tako srce, raca, zajček, roka, pastirci z jasicami, zvon in zavese. Jama je za vsakega, ki še ni videl kake v resnici lepe kapniške jame, prav radi svoje pestrosti in veličastnosti vredna obiska.

V letošnjem letu pa je uspelo županu Permetu, da je iz zadnje, tako zvane male dvorane, prodril po ozkem rovu še naprej v veliko do 180 m dolgo dvorano, ki ima v prvi polovici vprav ogromne kapnike. Skupina treh kapnikov, ki stoji v tej dvorani, prekaša po svoji lepoti, pestrosti in mogočnosti zdaleka vse druge tvorbe, ki jih ima Županova jama. V bližini teh kapnikov se vsipa iz stropa velik kapniški slap, ki je prav tako izredno lep. Ta del jame je za sedaj sicer še težko dostopen, po pravici pa smemo pričakovati, da bo tudi novo odkriti del jame prihodnje leto že odprt za turiste in razsvetljen.

Za sedaj je Županova jama pri Grosupljem edina naša kraška jama, ki je odprta izletniku. Tako poštvovalnih županov pa čakajo še številne druge lepe jame, zlasti pa čudovita Križna jama pri Ložu, ki bi v svojih nad 3 km dolgih dvorinah in rovih, v katerih bi bilo najmanj 2 km treba preveslati na čolnih, prekosila pričakovanje najbolj razvajanega turista. Dokler pa nam je odprta samo Županova jama, je prav, da si jo vsi, ki se kakorkoli zanimamo za naravne lepote svoje domovine, ogledamo. In ne bo nam žal!

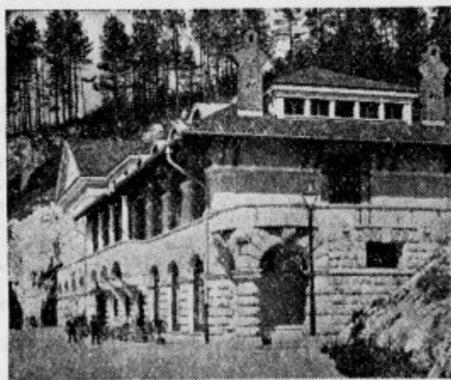

SVEŽOST PRI PREBUJENJU!

Kako je prijeten občutek, ko se zjutraj prebudimo z dobro odpočitimi udi! Samo nekoliko kapljic kolinske vode »Soir de Paris« Vas osveži, okrepi in ponovno poživiti. Ta sijajna tekočina je dvojno parfumirana z Vašim priljubljenim znamenitim parfumom »Soir de Paris« Bourjois.

Eau de Cologne
BOURJOIS
★ Soir de Paris ★

širite katoliško časopisje!

Kolodvor jamske železnice v Postojnsko jamo

skovalcev. Podvojeno je bilo število svetlobnih točk, postavljenih na način, da proizvajajo indirektno razsvetljenje jame brez vsakega nadležnega odseva in v veliko korist jamske krasote. Ta nova podzemna električna napeljava je edina svoje vrste na svetu. In to je lahko razumljivo, če upoštevamo, da je le malo jam električno razsvetljenih in da je bilo treba za razsvetljavo Postojnske jame 25 km glavnega podmorskega kabla in skoraj 47.000 m stranskega malega kabla, ki dovaja tok 15.000 žarnicam.

Glede cest je bila Postojnska jama že zadostno opremljena. Toda na mnogih točkah so bile ceste preozke in premalo ravne, kar je zelo oviralo promet zlasti ob času velikih posetov. Tekom dela za električno napeljavo so odstranili tudi te nedostatke v veliko korist prometa v jami. Na mnogih krajih so razširili in zvišali ceste, na drugih krajih pa so bile odstranjene stene ali pa so bili zvrtni kratki predori, ki olajšujejo promet v dveh smereh. Veliko je bilo to delo, zelo natančno in dolgo, ker je bilo treba paziti, da se ohrani lepota jame in da se ne pokvarijo krhki apneni kapniki.

Toda glavno delo glede cest je nova zunanja cesta, ki veže vhod postojnske jame s prepadom Pivke jame. Zgradba te ceste pomenja uveljavljenje vseh jam, ker Crna jama in Pivka jama so bile še pred kratkim dostopne samo nekaterim, medtem ko tvorijo sedaj skupnost s Postojnsko jamo in nudijo enega najlepših in največjih speleoloških izletov.

Čitatelji so gotovo že mnogokrat slišali ali čitali o jamah, katerih je nad deset tisoč v Evropi, ter da se nahajajo lepe in precej obširne v Avstriji, na Ogrskem, Češkoslovaškem, v Belgiji, na Angleškem, v Franciji itd. in da so mnoge odprte tujskemu prometu. Od vseh teh pa je bila gotovo največkrat omenjena Postojnska jama. Ali se ni morda

MLADI SLOVENEČ

Binkošti

Kaj drevesa tak skrivnostno
šelestijo?
Kaj valovi si studenčka
žuborijo?

Bogve res, o čem pojo si
drobni ptički?
Mar so danes oživeli
vsi grmički?

Kaj dahnilo v temnih borov
je vrhove?
Sveti Duh — golobček plava
čez lesove.

Tisoč mlajev, tisoč pesmi
ga pozdravlja.
Sveti Duh lesove temne
blagoslovja.

In v dolino našo sončnih
žarkov vsuje;
srca z milostjo nebeško
napolnjuje.

Nad dolino solz — golobček
božji plove;
svete radosti prinaša
nam v domove.

Ivanček in njegov boter

1.

Ivanček je stanoval s svojo materjo v revnem
podstrešnem stanovanju, kamor nikoli ni posijalo
sonce in kjer je bilo vse tako tiho in puščobno.
Okno je držalo na temno, umazano dvorišče.
Kolikokrat je Ivanček slonel na tem oknu in sa-
njari o daljnem, pisanim svetu, kjer je vsega
dovolj: bogastva in sreče. Njegova mati pa ni
imela ničesar; komaj toliko je zaslužila s trdim
delom svojih rok, da sta se dvakrat na dan do
silega najedla in da Ivančku ni bilo treba hoditi
z raztrganimi čevlji in obleko v šolo.

»Mama, letos pa moram iti k birmi!« je
Ivanček nekega dne rekel materi, ko je prišel iz
šole. »Vsi moji sošolci so bili že birmani, samo
jaz še ne.«

»Seveda, čas bi že bil tudi zate,« je prikimala
mati in pogledala Ivančka po razmršenih lasih.
V njenem srcu pa se je oglašila grenka skrb.

»Kdo mi bo pa za botra?« je hotel vedeti
Ivanček.

»Tega zdaj še ne vem,« je v zadregi odgo-
vorila mati. »Pa ga bom že pravočasno dobila,
nič se ne boj!«

S srcem, polnim svetlih sanj, je Ivanček tisti
večer legel spat. Vso noč se mu je sanjalo samo
o birmi, o dobrem botru in njegovih darovih.

2.

Binkoštna nedelja se je bližala. Ivanček je
postajal nestrpen. Venomer je silil v mater in jo
izpraševal, ali je že dobila botra.

»Potrpi še malo,« ga je tolažila mati. »Jutri
stopim k sosedovim in jih poprosim.«

Ni hotela povedati Ivančku, koliko potov je
že napravila, na koliko vrat je že potrkala in
prosilja s solzami v očeh — zaman. Vsak je imel
kopi izgovorov: »Ne utegnem! So me že drugod
naprosili! Nimam denarja za takšne reči!«

Ko je ta večer ležal Ivanček v postelji, je
nenadoma prisluhnil. Iz kuhinje, kjer je bila nje-
gova mati, je zaslišal pridušen jok. Nato pa je
slišal, kako so se odprla vrata in je stopila v ku-
hinjo sosedka Meta, ki je stanovala eno nad-
stropje nižje.

»Kje imate pa Ivančka?« je vprašala mater.

»Spi!« je odgovorila mati z glasom, ki se mu
je poznalo, da je še pravkar ihtel.

»Ali pojde k birmi?« je hotela vedeti sosedka.

»Ne vem,« je s tihim glasom odgovorila mati.
»Ko bi fant vedel, kako sem begala okoli in iskala
človeka, ki bi bil pripravljen iti za botra, go-
tovo ne bi tako silil vame. Ves moj trud je bil
zastonj. Vsak se brani. Seveda, če bi bil fant sin
bogatih staršev, potem bi imel botrov na raz-
polago, kolikor bi hotel...«

Ob teh žalostnih materinih besedah se je
Ivančku storilo milo pri srcu. Torej tako je s to
rečjo! Mati bega okoli in se trudi zanj, on pa
sanjari o darovih, namesto da bi se sam pobrigal
za botra. Tako ga je prevzel pogovor med ma-
terjo in sosedo, da dolgo ni mogel zatisniti očesa.
Nemirno se je premetaval po blazini in šele proti
jutru zatisnil trudne oči.

3.

Ko se je drugo jutro Ivanček zbudil, so bile
njegove prve besede:

»Mama, premislil sem se! Letos še ne pojdem
k birmi. Saj je drugo leto še tudi čas!«

Mati se je na vso moč začudila. Le kaj je
fantu padlo v glavo?

»Pa zakaj ne bi šel letos?« je vprašala in ga
ljubeče pobožala.

»Kar tako...« je v zadregi odgovoril Ivan-
ček. Ni hotel povedati, kako je prejšnji večer pri-
sluškoval.

Mati je majala z glavo, rekla pa ni nič. Ko
pa je Ivanček odšel z šole, si je zakrila obraz
z rokami in debele solze so ji privrele iz oči.
Tako rada bi Ivančka razveselila za binkoštno ne-
deljo, pa so bile njene roke tako slabotne, brez
moči.

4.

Ivanček je bil tisti dan v šoli čudno zamišljen
in molčeč. Na učiteljeva vprašanja je odgovarjal
vse narobe. Njegove misli so bile venomer pri
materi. Smilila se mu je v dno srca. Rad bi ji
pomagal, pa ni vedel kako.

Tudi učiteljevim očem Ivančkova raztresenost
in zamišljenost ni ušla. Nekaj časa je majal z
glavo, potem pa ga je okregal:

»Kaj pa je danes s teboj, Ivanček? Najboljši
učence si v razredu, danes pa mi daješ takšne
odgovore, kakor da si najslabši. Kakšne ne-
umnosti ti pa rojijo po glavi!«

Ivanček je povesil glavo in molčal. Za vse na
svetu ne bi zaupal svoje bridkosti nikomur.

»In čitanko si tudi pozabil doma,« je opazil
učitelj. »Le kakšna muha te je danes pičila?«

Ob teh ostrih besedah se Ivanček ni mogel
več premagovati. Zakril si je obraz z dlanmi in
tiho zaihtel. Učitelj je presenečeno obmolknil, po-
tem pa je stopil k njemu, mu dvignil objokani
obraz ter mu sočutno rekel:

»No, no, saj nisem mislil tako hudo! Potolaži
se, potolaži!«

Ko je šolski zvonec oznanil konec pouka, je
učitelj znova stopil k Ivančku in mu polglasno
rekel:

»Ostani tukaj! Se bova nekaj pomenila.«

Ivanček je kar drhtel od strahu, ko so drugi
učenci zapustili šolo in je ostal z učiteljem sam
v razredu.

»No, zdaj mi pa povej, kaj ti leži na srcu!«
je s tako mehkim glasom rekel učitelj, da je
Ivančku v hipu izginil ves strah iz srca. Nekoliko
se je še obotavljal, potem pa je zaupal učitelju
svojo bridkost.

»Torej takšna je ta reč?« je rekel učitelj in se
zamisli. Nenadoma pa je položil desnico na
Ivančkovo ramo in slovesno dejal: »Lepo je od

Lisica, zajček in jež

Lisica je drvela čez drn in strn ter preganjala
mladega zajčka. Ubogi zajček je tekel, kar so mu
dale noge. Srce mu je razbijalo v prsni od strahu,
kakor da bi mu hotelo počiti. Saj pa tudi niso
mačkine solze, če teče sama smrt za teboj! Bil je
že zelo utrujen. Napel je zadnje sile, da bi ušel
ostrim zobem krvoločne tetke lisice.

Lisica si je na tihem že oblizovala, ker je bila
prepričana, da ji zajček ne more uiti. Razdalja
med njo in njim je bila čedalje manjša. Še dva,
tri skoke — in privoščila si bo dobro večerjo!

Ko je bila zajcu že čisto blizu, je skočila —
hop! in hotela zajčka pritisniti k tlom. Pa je bil
njen skok za pol metra prekratek in namesto zajčka
je zapazila pred seboj botra ježa.

»Kakšna sreča!« si je mislila lisica. »Zdaj si
bom lahko privoščila kar dve večerji... Najprej
opravim s tem; zajček mi itak ne more uteči, ker
je že preveč utrujen.«

In skočila je proti ježu. Jež pa je zaslutil ne-
varnost. Hitro se je zvil v klobčič in naperil proti

lisici ostre bodice. Dolgo se je lisica trudila okoli
njega, da bi ga zgrabila, pa je imela kmalu ves
gobec okrvavljen.

»Ah, kaj, ta me bo že počakal!« je zamodro-
vala. »Počasen je kot polž, ne more mi uiti. Naj-
prej si privoščim zajčka!«

In je stekla dalje, a zajčka ni bilo nikjer. Stekla
je na desno, stekla na levo — o zajčku pa ni bilo
ne duha ne sluha. Izginil je, kakor da se je udrl
v zemljo. Lisici nikakor ni šlo v glavo, da bi ji
upehani zajček mogel pobegniti. Lekala ga je še
dolgo, nazadnje pa je uvidela, da je ves njen trud
zastonj.

»Se bom pač morala zadovoljiti samo z eno
večerjo!« se je potolažila ob mislih na ježa. In
je stekla nazaj na kraj, kjer je pustila ježa, a glej
— tudi tega ni bilo več tam! Boter jež se je med
tem lisici dobro skrnil.

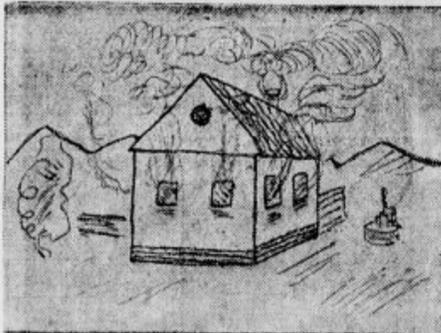
Ce bi bila teta lisica poznala pregovor: »Kdor
z malim zadovoljen ni, večjega vreden ni«, gotovo
ne bi tako nespametno ravnala.

Kako pravimo in kako bi bilo v resnici

„Tončku gre samo harmonika po glavi...“

Naš Tonček se na vso moč navdušuje za har-
moniko. Ljubša mu je kot vse šolske knjige sku-
paj. No in dan misli samo na to, kako imenito
bi bilo, če bi dobil od birmanskega botra lepo
harmoniko v dar. Mama ga vsak dan znova
krega: »Samo harmonika ti gre po glavi!« Kako
bi bilo, če bi Tončku v resnici harmonika hodila
po glavi, nam kaže slika, ki jo je spretno nar-
siral Marjan Smole, učenec VI. razr. v Žužem-
berku na Dolenjskem.

„V hiši se je vnel prepir...“

Pri sosedovih se kaj radi kregajo. Včasih od-
meva iz hiše takšen hrust in trušč, da drvi vsa vas
skupaj in pošluša. Oče Martin robanti z nizkim gla-
som, mati Marjeta pa cvili z visokim. Vmes pa se
slišijo jezni udarci ob mizo in ropotanje s kuhinjs-
ke posode. »Spet se je v hiši vnel prepir!« pravijo
vaščani in majojo z glavo. Kako bi bilo, če bi se
v hiši v resnici vnel prepir, nam kaže slika, ki jo
je narisal Jožef Ovsec, dijak klasične gimna-
zije v Ljubljani.

Mirko je pospravil velik del kolača, a eden
je šel spat, je mamu prosil še za kos.

»Ne, dosti imaš za danes,« ga je odgnala mati.

»Samo kosček še, saj ga bom dal pod vzglav-
nik.«

»Dobro, toda samo potem, če ga boš res dal
pod vzglavnik.«

Ko je šla mama čez dve uri pogledat, kako
Mirko spi, ga je našla v sladkem snu, podzglavnik
pa je imel na trebuhu.

MLADANJIVA

Iz mojih otroških let

1. Zamorec

Bil sem star kakšnih deset mesecev. Hoditi še
nisem znal. Debel sem bil, zato sem kobacal ne-
redno kot medvedek po vseh starih.

Mama je pripravljala jed na mizo. Zvonilo je
poldne. Vsi domači so posedli okrog mize, da bi
jedli, mene pa ni bilo. Mama me je začela iskati
po kuhinji. Izza omare je zaslišala nekakšno cmok-
kanje. Pogledala je tja in se grozno prestrašila, ko
je zagledala mene, vsega črnega. Za omaro smo
namreč imeli zaboj s krtačami in mazilom za čev-
lje. Jaz sem se po vsem obrazu namazal s črnim
mazilom. Ko me je mama zvelkla izza omare, sem
še vedno držal v levici krtačko, v desnici pa škat-
lico z mazilom. Mama je hitro pripravila vročo
vodo ter me začela umivati. Ni šlo tako lahko,
kot si mislite. Šestkrat me je postavila v banjo in
me drgnila. Najbolj se je bala za oči. Vse zape-
čene sem imel. Pa tudi obleka je bila vsa uma-
zana.

Vse to mi je pripovedovala pozneje. Sam pa
vem, da so me od tega dne dalje imenovali »za-
morec«.

2. Uboga mama

Mama je imela vedno mnogo posla z menoj.
Večkrat, ko je imela drugega dela čez glavo,
nisem miroval toliko časa, da mi je morala pri-
povedovati pravljico. Kadar sem bil slabe volje,
sem ji nalašč nagajal.

Ce me je peljala v vozičku na sprehod, sem
ji venomer metal blazino na tla. Mama se je
morala pripogibati in pobirati blazino. To se mi

je zdelo zelo zabavno. Ko se je tega pripogibanja
in pobiranja naveličala, mi ni več hotela dati bla-
zine v voziček. Sedeti sem moral na trdem in
jokal sem. Kupila mi je cucelj in mi ga potlačila
v usta. Mislila je, da me bo s tem potolažila.
Pa me ni. Le čemu bi mi bil cucelj? Vrgel sem
ga daleč od sebe. Mama ga je pobrala, dala pa
mi ga ni več. Ker sem pa le sitaril in kričal,
mi je potisnila v roke rožni venec, lep spomin
na sv. misijon. Nekaj časa sem miroval, potem
pa sem tudi moglek vrgel na cesto. Mati tega še
opazila ni. Šele potem, ko sva prišla domov,
je videla, da ni rožnega venca. Zelo ji je bilo žal za
molek. V voziček mi poslej nikoli ni dala nobene
reči več.

Valentin Albin, dijak,
Društveni dom na Glincih pri Ljubljani.

Sonca ni

V februarju je bilo:
svetlo se sonce je skrilo,
čakala sem, da nebo se zjasni —
sonca pa še danes ni.

Dnevi so polni mraza sedaj,
ali res sonca ne bo več nazaj?
Vi, ki ste vzeli — vrnite mi ga,
ne morem živeti, povsod je tema.

Trpinova Martinka iz Zagorja.

Prelep spomin na maj...

»Spet kliče nas venčani maj
k Mariji v nadzemeljski raj...«

V maju zazeleno sončne trate in tihe livade in
po kritih krajih zacveto prelepo dišeče rože šmar-
nice. Drevje se odene v belo svatovsko oblacilo.

tebe, da imaš svojo mamo tako rad. Ampak k
birmi pojdeš kljub vsemu že letos, tako ti rečem
jaz!«

Ivanček je ves zavzet uprl oči vanj. Le kako
to misli? Brez botra vendar ne more nihče iti k
birmi!

»Saj nimam botra,« je rekel in žalostno po-
vesil glavo.

»Imaš ga, imaš!« je odgovoril učitelj in se
nasmehnil. »Kar poglej ga — pred teboj stoji!«

»Vi...?« ga je široko pogledal Ivanček.

»Da, jaz bom tvoj boter!« je prikimal učitelj.

»Kar hitro steci domov in povej materi, da se
oglasim popoldne pri njej.«
Ivančku tega ni bilo treba dvakrat reči.

Zdrvel je domov kakor veter in planil v kuhinjo,
da je materi od presenečenja padla kuharica
iz rok.

»Za božjo voljo, kaj pa se je zgodilo?« je v
strahu vprašala.

»Mama, vseeno pojdem že letos k birmi!« je
znaglasno zaklical Ivanček. In jo je objel okoli
pasu in zaplesal z njo po kuhinji, da se je kar
kadilo.

»Lej ga fanta, ali si znorel?« je vsa upehana
dejala mama, ko se je izrgala iz njegovega ob-
jema. »Kako boš šel k birmi, če pa nimaš botra?«
»Imam ga, imam!« je zavriskal Ivanček. »Go-
spod učitelj bo moj boter!«

Lahko si mislite, kako srečno je bilo materno
srce ob tej veseli novici. Še bolj srečno pa je bilo
Ivančkovo srce na sam binkoštni praznik, ko je s
svojim botrom ponosno krenil v cerkev — v novi
obleki in z lepo srebrno verižico v telovniku...

Majniku v pozdrav

Privrskal je majnik
čez sončno ravan.
Pozdravili ptički
so ga: »Dober dan!«

In šmarnica bela
in žametni zvonček
napravila sta mu
najlepši poklonček.

Pod goro studenčki
so zažuboreli,
gozdovi slovesno
so pesem zapeli:

»Pozdravljen, pozdravljen,
naš majnik, naš kralj,
ki k nam si priromal
iz pisanih dalj!«

Oblački na nebu
so se razgrnili
in s sončnimi žarki
ga vsega oblili.

Martin in zdravnik

Martin je srečal zdravnika: »Gospod doktor,
pri Mohorjevih boste pa lahko precej računali in
zaslužili, ko boste zdravili malega Zvončka, kaj ne
bogatil?«

Zdravnik je nagubančil čelo: »Čemu pa mi to
pripovedujete?«

Martin: »Kadar boste imeli pri nas kaj opravi-
ti, pa takrat malo manj računajte, kajti naš fant
je bil, ki je Zvonkotu vrgel kamen v glavo.«

Predolga in prekratka ušesa

Neki prismojenec, ki je imel v glavi samo sla-
mo, se je norčeval iz modrega in pametnega človeka.

»Takšnih dolgih ušes, kot jih imate vi, nima
noben človek na svetu!« ga je zasmehoval.

»To je res,« je mirno odgovoril zasmehovani.
»Moja ušesa so za človeka predolga, vaša pa so
za osla prekratka!«

Škopuh

»Joj, jaz nesrečnež!« je bridko potožil neki
skopuh svojemu sosedu. »Danes ponosi so mi ta-
tovi ukradli zaklad, katerega sem imel skritega na
vrtu, na njegovo mesto pa so položili navaden
kamen.«

»Kar potolaži se,« je odgovoril sosed. »Zaklad
ti na vrtu itak ni prinašal nobene koristi. Mišli si,
da je zdaj kamen tvoj zaklad, pa ne boš niti za
las revnejši, kot si bil prej.«

Francek: »Mama, kaj pa prav za prav delajo
angeli v nebesih?«

Mama: »Ves dan prepevajo, rajajo in igrajo
na harfe.«

Francek: »Na harfe? Zakaj jim pa ljubi Bog
ne kupi radija?«

Na zapadu se je pretrgala težka oblačna za-
vesa in zlato sonce je napolnilo utice. Velika okna
so zažarela in luči so se zasvetile po cestah. V
koestanju so se zagnali vrabci, se zadrli in se stegli
po stari navadi. Na cvetoči jablani pa je zapel kos.
Spet se je oglašila pesem... Stopil sem v božji
hram k šmarnicam. Poslušal sem božjo besedo in
moje misli so bile zbrane za delo, učenje in živ-
ljenje.

Mirt Vinko, dijak v Ljubljani.

Škratcu se toži po nebesih

Luciferjev hlapček sem,
droben škratec;
parkeljku sem zvest sodrug,
črn rogateg.

Stražim verno noč in dan
duše črne —
da katera k Bogu se
ne povrne.

Ko katero vzame mi
angel zlati,
takrat satan na vso moč
me namlati.

Zarohni, da se pekeli
črni stresa,
kadar angel z dušo gre
tja v nebesa.

Drobno srčece bridkost
mi navdaja:
zame so zaprta v vek
vrata raja.

Marija Brenčič, Vrhnika

KULTURA

Domovi kulturnih spomenikov

Vse, kar je nagromadila preteklost in v čemer se je človeški duh uveljavil nad snovjo, je odmaknjeno od naglice dneva in potrebuje že posebnega poglobljenja in študija, da lahko služi tudi današnjemu človeku k večjemu in treznejšemu spoznanju. Zato imajo predmeti preteklega uveljavljenja svoje varno in važno pribežališče v posebnih ustanovah, ki služijo raziskavanju in proučevanju na eni strani, na drugi strani pa nudijo priložnost, da se čim širši sloji izobrazijo in si najdejo stikov s kulturno dediščino prednikov. Eden takšnih pomembnih zavodov je

Narodni muzej

odlična prosvetna in vzgojna ustanova, ki jo vodijo znanstveniki. Narodni muzej ima danes obsežno kulturno zgodovinsko in prirodoslovno vejo. Kulturno zgodovinski del obsega arheološki oddelek, numizmatično zbirko, obrtni oddelek, knjižnico in arhiv, spomeniški urad, ter v pripravi zbirko portretov odličnih predstavnikov slovenskega javnega življenja. O današnjem stanju nam daje podatke vodja muzeja, ki gospodari z njim od leta 1924. in ki ga je privedel na današnjo višino in obseg,

ravnatelj dr. Josip Mal

Med vojno in prva leta po vojni je delo v muzeju zastalo. Ko sem leta 1924 prevzel vodstvo muzeja, sem sklenil, da porabim vsa budgetna sredstva za izpopolnitev muzejskih zbirk. Cesto so bila nezadostna, ko je bilo treba na raznih dražbah hitro rešiti, da niso predmeti šli v druge roke ali celo preko mej. Priskočila je na pomoč banovina in oblastna samouprava. Zbornica za TOI je odobrila moj predlog, da ob ugodni priliki muzej nakupi in shrani predmete obrtnega značaja, ki bodo tvorili kdaj historični del obrtnega muzeja. V zadnjih dobrih 10 letih se je na ta način muzej zelo izpopolnil in zbirke pomnožile, kakor poprej pri boljših razmerah v en četrto stoletja ne.

Zunanji obraz tega napredka se kaže v naših inventarnih knjigah, v razstavnih dvoranah pa v novih omarah, kjer je razstavljeno novopridobljeno gradivo. Tako stoji v prirodopisnem oddelku dve veliki novi stekleni omari z železnim ogrodjem. Pred dvema letoma je bila nabavljena slična velika omara, ki zavzema pol notranje stenske dolžine vzhodnega hodnika v I. nadstropju in se je tam razstavila v njej zbirka domače obrti, nakupljena od prof. O. Grebena. Nove so tudi vitrine ob celi zunanji steni vzhodnega in severnega hodnika v I. nadstropju. Novi sta tudi dve vitrini v arheološkem oddelku (z Mecklenburško zbirko), več starih omar pa smo tudi predelali za razstavne namene v raznih drugih oddelkih (n. pr. omari z gradivom iz franc. ilir. dobe).

Te nove, do skrajnosti izrabljene vitrine dokazujejo porast zbirak, prav o tem porastu pa z isto zgovornostjo pripovedujejo predmeti zlasti umetno-obrtnega značaja (mobilnar vseh stilističnih dob, okovje, keramika, stare peči, cin, orožje itd.), ki so razmešeni po vseh dvoranah, kjer se je staknil kak prazen prostorček. Na vsakem koraku se vidi, da muzeju primanjkuje prostora. Gradivo se kopiči, — saj je bolje, da se rešijo važni predmeti za muzej, pa čeprav se njegovo lice spreminja začasno v skladišče. Iz tega rezervoarja bi rade zajemale nove muzealne institucije: Mestni muzej in

načrtov in grafike; tu omenjamo zlasti po g. tajniku P. Wintru vzgledno urejeno zbirko podobnih Slovenije in drugih krajev. Obrtno zbirko vezenin je blagovolila urediti ga. profesorica Schmidt, gospod profesor Grebenc razstavlja nekdanjo svojo zbirko, gosp. dr. Staudacher pa se prav tako v neobičajni požrtvovalnosti posveča pregledovanju zbirke hroščev. Pri pomanjkanju rednega osebja je njihova strokovna pomoč nad vse dobrodošla in njihova požrtvovalnost vse hvale vredna.

Narodni muzej: Knjižnica.

Arhiv, ki je po obsegu in pomebnosti drugi največji v kraljevini, je žal brez vsakega lastnega personala. To vprašanje bo treba na vsak način rešiti, saj je naš arhiv glede na uporabljene morda najbolj frekventirana znanstvena institucija v Ljubljani: na arhivalne vire se opirajo tako politični kakor tudi pravni, cerkveni, umetniški, literarni in kulturni zgodovinarji sploh. Radi tradicije in dejstva, da vsebuje muzejska knjižnica zelo mnogo historične literature, bi arhiv tudi po svoji osamosvojitvi ostal še pod muzejsko streho. Izpopolniti bi ga bilo treba še z nekaterimi drugimi arhivskimi kompleksi našega mesta in podeželja, da bi se osnoval na ta način v Ljubljani nekaj osrednji arhiv slovenskih dežel. V zadnjem desetletju je dobil arhiv prirastka za okoli 5000 fascikljev (pretežno arhivalije ilirskega gubernija in ljubljanskega policijskega ravnanstva iz predmarčne dobe). Tudi sodni arhiv ima mnogo zgodovinskega gradiva, ki bi bil na primer shranjen v muzejskem arhivu, ki si je baš v pretekli jeseni nabavil nove stelaže.

Kakor arhiv bi bilo treba podrediti samostojnemu vodstvu tudi prirodopisni oddelek z osnovanjem posebnega Prirodopisnega muzeja, kakor je to radi potrebne specializacije dela že izvedeno v Belgradu, Zagrebu in Splitu.

Vzporedno s porastom zbirk so kljub pičlemu osebju napredovala tudi darejevalna dela. Saj pa že znanstvena določitev in razstavitev sama

Narodni muzej: Del avie.

Obrtni muzej. Dokler Narodni muzej nima lastnih zadostnih prostorov, bi mogel v teh novih muzejih pod lastno firmo razstavljati, — torej tako, da ne zataji svoje lastne bitnosti in da ne izgine v tujih prostorih, ki naj bi jih pretežno sam napolnil.

Del svojih umetnostnih zbirk je odstopil Narodni muzej tudi Narodni galeriji. V tej zvezi si je muzej stavil za bodočo svojo nalogo, da prouči svoje lastne bitnosti in da ne izgine v tujih prostorih, ki naj bi jih pretežno sam napolnil. Del svojih umetnostnih zbirk je odstopil Narodni muzej tudi Narodni galeriji. V tej zvezi si je muzej stavil za bodočo svojo nalogo, da prouči svoje lastne bitnosti in da ne izgine v tujih prostorih, ki naj bi jih pretežno sam napolnil.

Muzeju sta priključena še knjižnica in arhiv. Biblioteka, ki je za muzejske stroke najpopolnejša v našem mestu, se izza leta 1926. pridno katalogizira, tako da se sedaj z naglimi koraki bliža svojemu koncu delo, ki zadnjih 50 let ni moglo priti do ugodnega zaključka. Uredila se je dalje kartografska zbirka, zbirka starih stavbnih

zahteva predhodni urejevalni proces v internem poslovanju. Da pa more tudi širše občinstvo z umevanjem posejati muzejske zbirke, je ravnateljstvo leta 1931. (ob stoletnici prve javne otvoritve), odnosno leta 1933. izdalo bogato ilustrirana »Vodnik« po kulturno-zgodovinskih, oziroma prirodopisnih zbirkah. Je to prvi slovenski »Vodnik« našega muzeja, napisan res kot uvodnik, tolmač in kazipol, ne pa kot mrtev katalog s praznimi navedbami ali pa z znanstvenimi oznakami, ki ž njimi povprečnemu obiskovalcu ni dosti pomagano.

V poslopu Narodnega muzeja se nahaja tudi Etnografski muzej, ki ga vodi dr. Niko Zupančič, in prav tako je našel svoje zavetje toa Škofljski muzej.

Dela umetnikov so predvsem naša zavetje v ustanovi, ki jo predstavlja

Narodna galerija

Komaj nekaj let je preteklo, odkar se je uveljavila v današnjih prostorih in ko je njena otvoritev predstavljala velik narodni praznik. Danes obsega 1869 inventarnih števil (slike, grafika, plastika). Vendar je še cela vrsta vprašanj, ki potrebujejo rešitve in pomoči, kakor pojasnjuje to

upravitelj Ivan Zorman.

Prihodnje leto bo preteklo dvajset let, od kar se je Narodna galerija ustanovila. Ta doba je minila pod srečnimi znamenji, ker se je z uspehom končalo vse, kar so za galerijo podvzeli. Razvila se je iz majhne, primitivne mestne zbirke, ki jo je imel magistrat, ker je po zamisli nekdanjega župana Hribarja želel ustanoviti mestni muzej. Med vojno so našle slike zavetišče v prostorih Trgovske zbornice v Kresiji, kjer je razobesil zbrani material Franké. Poučna zbirka je zavzemala pet sob. Težnja in potreba za razširjenjem je privedla do tega, da je ustanovljeno Društvo Narodna galerija prevzelo skrb za ustanovitev širše galerije. Društvo je naletelo na dober in uspešen odziv. Tako je galerija že v prvih letih nakupila zbirko slik Ferda Vesela in Ivana Kobilca ter kompletirala druge impresioniste, ki še niso bili v mestni zbirki zastopani.

Leta 1921. je galerija priredila veliko zgodovinsko razstavo na Srednji tehnični šoli, kjer je prikazala po Sloveniji zbrani zgodovinski material. Ta služi za pregled in nadaljnje pridobivanje zgodovinskih umetnin.

Leta 1925. je Narodna galerija sklenila z Narodnim domom šestdesetletno najemniško pogodbo in čez tri leta adaptirala hišo v galerijske namene. Od takrat naprej je v teku let instalirala material kot je danes predstavljen.

Material je v prostorih NG razporejen po zgodovinskem redu. Vestibul hrani grško in rimsko plastiko, seveda v odličnih. Okrog »gotške sobe« se kopičijo gotška umetniška dela, na katera polaga galerija že dve leti svoja glavna pažnja. Ta skupina predstavlja že lepo zbirko, s pridobitvami, ki še niso razstavljene, pa se bo oddelek izpopolnil in povečal. Med gotsko in baročno zbirko je vrzel domače renesanse in začetkov baroka iz razloga, ker domačih umetnin iz tega časa ni na razpolago. Reprezentativno je zastopana doba baroka, ki je v slikah in plastiki nastanjena v veliki dvorani. Most med barokom ter klasicizmom in romantiko tvori provincialna šola Layerjeva. Moderna pa obsega impresioniste, postimpresioniste in sploh vse smeri zapadne Evrope do današnjega dne. V mali dvorani je razstavljena slo-

Narodni muzej: Vzhodni hodnik v I. nadstropju.

Muzejsko društvo

Muzejsko društvo je bilo pri nas ustanovljeno leta 1839. in bo tako čez dve leti slavilo stoletnico svojega obstoja. V teku svojih prvih petdesetih let je delovalo z manjšimi ali večjimi predsedki, od leta 1888., ko so zgradili muzejsko poslopje, pa neprekinjeno vrši svoje naloge. Prva publikacija, ki jo je društvo izdajalo, je imela naslov »Mitteilungen des Museal-vereins für Krainc«, in tej so se kmalu pridružila še slovenska »Izvestja Muzejskega društva za Kranjsko«. Tako sta nekaj časa hkratu izhajala dva lista, dokler nista bila opuščena ter jih je zamenjal en sam list »Carniola«. Po prevratu si je društvo določilo ime »Muzejskega društva za Slovenijo« in od leta 1920. izdajalo »Glasnik MD za Slovenijo« kot svoje glasilo, ki je zdaj v teku svojega osemnajstega letnika. Prihodnje leto bo torej praznovalo 50 letnico svojih publikacij, obenem bo preteklo 50 let, odkar stoji muzejsko poslopje.

V vsem starejšem času je društvo imelo v programu splošno domoznastvo in proučevalo vse, kar je v zvezi z našo zemljo: floro,

Narodna galerija: Pogled iz velike dvorane proti vходу.

venska moderna plastika in primeri moderne grafike. Lasten oddelek imajo tuji slikarji zapadnoevropske šole, južne nemške, flamske, italijanske in avstrijske, ki so dobro izpopolnili za glavno zbirko.

Kar se lastništva tiče, pripada material deloma bankni upravi, deloma Narodnemu muzeju, Škofljskemu ordinariatu, mestni občini ljubljanski, Narodni galeriji sami in nekaj je posojil privatnikov.

Z najemniško pogodbo z društvom ND je galerija prevzela tudi skrb za vzdrževanje cele palače. Društvo NG krije to potrebo s pomočjo ustanovnikov, dobrotnikov in članov, poleg tega pa se vsako leto obrača tudi za subvencije na občino, banovino in državo. Povprečen dohodek NG v preteklih petih letih je znašal okoli 95.000 din. Z njim je morala oskrbovati popravila na stavbi, vzdrževati zbirke, in hišo, kriti davščine, oskrbovati popravila in nakupe umetnin, osebje, luč, kurjava itd. Dohodek je tako skromen, da za zdaj ovira postanek vsake širše akcije tako za propagando kakor za izpopolnjevanje zbirk. Galerija mora po večini odklanjati v nakup ponujana dela živečih umetnikov in prav tako mora skopiti šteti denar za nakupe potrebnega zgodovinskega materiala. Od kar je za zbirko Narodne galerije dan kriterij za kvaliteto starih ali modernih slik, pride galerija velikokrat v neugoden položaj, da jo smatrajo ponudniki za bogato fundirano ustanovo, ki lahko plača pretirane cene. Zato se dogaja, da navadni prekupčevalci laže sklenejo kupčije po deželi kakor pa galerija sama radi svojega renomeja. V stvari pa bi moralo biti narobe, saj galerija za zmerom hrani umetnine in bi ji moral biti laže dosegljiv material.

Klub temu se zbirke NG stalno večajo, ker oddajajo v galerijsko zbirko tako banska uprava kot mestna občina material iz svojih nakupov, prav tako škofljski ordinariar, in dorečljivost društvenega predsednika dr. Windischerja.

Z naraščanjem eksponatov je galerija pravkar prišla v zadrego s prostorom. Odbor dela na tem, da pred vsem poveča gotski oddelek in prav tako oddelek južev. Za tekoče leto je v ospredju ta naloga, ki se ho dala zadovoljivo rešiti s preureditvijo nekaterih dvoran.

Naša Narodna galerija zavzema kot kulturni zavod tako odlično mesto, da pošilja vanje tisce, ki se jim razkazujejo zbirke. Dobri so nedeljski obiski in v letošnji zimski dobi je galerija ekrbela tudi za nedeljsko vodstvo po prostorih, da je razumevanje za splošno umetnost in domačo zgodovino tem bolj nogočilo.

Lep uspeh pričakuje odbor od razstave bratov Janeza in Jurija Subica, ki bo letos meseca septembra.

Narodna galerija ima torej velike upravne skrbi za vzdrževanje stavbe, na drugi strani pa jo čakajo naloge za v bodoče znanstveno obdelovanje materiala, zbirke bo treba vzdrževati na umetniško kvalitetni višini, obenem pa biti opora za tvornost delujočih umetnikov. Za ustanovo, ki je materialno slabo fundirana, je to na vsak način naloga, ki jo odbor z veseljem vrši, pričakuje pa in se sklicuje na pomoč vsega slovenskega kulturnega sveta.

favno, klimo, zgodovino, umetnost, narodopis itd. Vse te panoge je tudi po vojni še gojilo nekaj časa. Polagoma pa sta se razvili dve struji: prva je bila usmerjena prirodoslovno (botanika, zoologija, geologija itd.), druga zgodovinsko (zgodovina, arheologija, umetnost itd.) in tako sta se leta 1930. oblikovali v društvu dve sekciji, od katerih je vsaka izdajala svoje glasilo. Leta 1934. je prišlo do sporazumne ločitve obeh smeri ter je na novo ustanovljeno Prirodoslovno društvo prevzelo prirodoslovne funkcije nekdanjega MD. Danes goji Muzejsko društvo zgodovinske vede.

Na zadnjem običnem zboru je označil pomen in položaj Muzejskega društva za Slovenijo urednik »Glasnik« dr. Mal, ki je med drugim poudaril, da je to društvo po svojih pravilih in po svojem delu naše

slovensko osrednje zgodovinsko in domoznansko društvo. Najstarejša znanstvena organizacija te vrste je ne le v naši državi, marveč častljiva tudi v vrsti drugih po Evropi. Saj bo čez dve leti društvo praznovalo stoletnico svojega obstoja. Ze okrog 90 let dobiva za svoje publikacije (Mitteilungen, Izvestja, Carniola, Glasnik) v zameno dragocene tuje znanstvene revije, ki bi jih Ljubljana drugače ne premogla v svojih knjižnicah. Te zveze je treba ne le obdržati, marveč še izpopolniti z novimi. Zato je treba, da Glasnik muzejskega društva redno izhaja v primernem obsegu, pa tudi primerno opremljen. Tu pa prihaja v poštev in a neno vprašanje. Z letno udnino pičlega letnisa članstva Muzejsko društvo tega ne zmoro. Navezano je — kakor je to brez izjeme pri vseh drugih znanstvenih organizacijah — pred vsem tudi na podporo iz javnih proračunov. Muzejsko društvo v svojem področju z objavljanjem izvirnih spisov

vrši podle akademije, in to delo je združeno obenem še z budivljivo zanimanja širših slojev za domoznanska vprašanja. Ne da bi šlo za obtožbo kogarkoli, je vendar treba ugotoviti le suho dejstvo, da Muzejsko društvo iz javnih sredstev ne uživa tiste podpore, ki bi jo zaslužilo glede na svoj pomen in svoje zasluge, ki jih nihče ne obeša na veliki zvon.

Ce listimo po javnih proračunih, ki izkazujejo podporo tudi za znanstvene in kulturne organizacije, bomo mogli ugotoviti, da se Muzejsko društvo sploh ne omenja, ali pa je deležno podpore, ki je le majhen koeficient tega, kar dobivajo druga, pogosto lokalno prav obmejena društva. Muzejsko društvo ne dobi od države niti posredno niti neposredno ne beliča podpore, pa zato ni krivo, če takih podpor druge organizacije ne dobijo, in zato ne sme biti to izgovor za zapostavljanje MD, ki ni zavistno nikomur, pa je upravičeno, da v imenu slovenske kulture in znanosti zahteva tudi za omogočitev lastnega delovanja primeren delež iz javnih fondov. Obstoj društva je vsekakor potreben in važen, če se naj Ljubljana izpopolnjuje v slovensko znanstveno in kulturno središče. Ako Muzejsko društvo izbira ali premine, nimamo kaj postaviti na njegovo mesto, in kolo bo naročal številne in dragocene publikacije, ki prihajajo danes v zameno za Glasnik, revije, ki razen tega že s samim svojim izhajanjem podpira in povzroča tudi slovensko znanstveno tvornost.

POTONIKA

Nihče si ni mogel tega pojasniti, a bila je pač tu. Desetnik Alojzij jo je bil prvi našel. Bil je po poklicu vrtnar in je imel prave oči za take stvari. Trdil je, da je tisto zelenje, ki je sililo iz tal, zelenje potonike in koj je začel odkrkati kamene proč in je z lopato razrahljal prst.

Zvečer istega dne je bila ondi že lesena tablica, kjer je bilo z modrim svinčnikom napisano: »Pozor! Potonika! Prosimo, pazite!«

Kdor misli, da so vojaki to tablico in napis na njej imeli za kako norčijo, pač ne pozna vojne. Dotični tudi ne ve, da tam zunaj v jarkih, kjer smo bili večkrat tudi po tedne dolgo ko zakleti, da ondi računajo z drugačnimi količinami, da smo ondi prav majhne, brezpomembne stvarce uvaževali in častili, česar človeku v navadnem življenju še v sanjah ne bi prišlo na mar.

Isto je bilo s to potoniko. Saj to ni bilo kar tako, da se je prikazala spredaj v prvi liniji, med žičnimi ovirami in jarki, kar iznenada prava pravcata potonika! To je bilo bolj važno ko mnogo drugih stvari, ki jih je imel človek pred očmi dan na dan, tako da jih je bil že do grla sit, — in prav vneto so se nam bavile misli z njo.

Le kako je mogla ta rastlina priti semkaj? Bilj smo visoko na nekem višavju, kjer je še pred nekaj leti pošumeval razsežen gozd; več ur daleč ni bilo nobene vase — torej kako naj bi si bili to razlagali?

Ker ni bilo moči priti tej stvari do dna, smo slednjič nehali preudarjati in smo sprejeli pričujočnost potonike kot darilo iz nebes in smo bili veseli, da smo jo imeli.

Ni ga bilo med nami vojaka, ki bi se ne bil udeležil tega veselja. Kdorkoli je prišel mimo, je obstal za manj ali dalj časa. Saj je bilo treba pogledati, ali je potonika od večerj že kaj zrastle? Vekdo je poznal sleherni listič na njej. Kasneje — medtem je prišel že mesec maj — smo vestno šteli potonikine popke, ki si jih je bila nadel. Bilo jih je trinajst. Nesrečno število, so zatrjevali nekateri. Drugi pa so menili, da je to pač slučaj in da je brez vsakršnega pomena.

Kar nič ni bilo čudnega, da je potonika dobila nekega dne tudi svoje ime. Vsak jarek, vsako podzemlje, vsak del jaska je imel svoje ime. Zakaj bi ga ne imela še potonika? »Lora« smo ji rekli. Nihče ni vprašal, kdo ji je dal to ime. Nasprotno pa je vsakdo občutil, da se je odtelej vpletala nekakšna skrivnost v potoniko. Bila je zdaj več ko samo rastlina. Kdorkoli jo je pogledal ali mislil nanjo, je menil, da ima pred seboj kako dekle ali ženo in v njegove poglede, v njegove misli so dahnila nežne barve.

Ce so zdaj govorili o njej, so govorili drugače ko prej. Pogovarjali so se o njej ko o kakih lepih sanjah. Besede so večkrat kar mehko zvene. Nekaj kakor pobožnost je ponihavalo v teh besedah. Neke tiha bojazen je stala za njimi in časih se je vpletel vanje temni zvok zaskrbljivosti. Francoski topničar tam zadaj za svojim topom? Ze nekajkrat je poslal granato prav v bližino. Le kaj je imel v mislih?

Casih je po več dni skupaj žgalo sonce na postojanko. Ozračje je trepetalo in drhtelo, iz granatnih drobcev so se kresale iskre ko iz demantov, suhi pesek je curljal po stenah jarkov, puškine cevi in varnostni ščitki so bili vroči ko ogenj. Potem so se luščili poslednji kosci lubja z umrlih drevesnih štrcljev; tisto bore travice, ki se je bila prirnila pod žično oviro na dan, je bila spet osmojena in potonika se je sesedla in povsila vse svoje liste. Potem so vojaki privlekli v svojih kotličkih vode semkaj. Iti so morali ponjo dol v dolino in preden so prišli z njo na vrh hriba, jim je bila njih bluzva vsa premočena od potu. A kaj so se zmenili za to!

In prišel je čas, ko je stopala Lora ko kak čudež skozi vsa pisma, ki so jih vojaki pisali domov. Svoji doma so se bržkone nasmihtali temu, a saj vojaki tu zunaj niso tega slutili in tako so spet in spet verno poročali o Lori v pismih. Trinajst popkov! Da so že kar veliki in rdeči! V

enem tednu se bodo zares vsi razcveteli! To bodo imeli potem prave pravcate binkošti!

Tako in podobno je bilo brati v pismih in pri tem so pozabili pisati o marsičem drugem, kar bi bilo nemara važnejše.

Kdor je pogledal Loro, je bil kar ves blažen. Oči so mu zrle tako začudeno, ko da vidijo lepo pravljico v dalji. Casih se je celo pripetilo, da je kdo v sanjah govoril o njej. Tedaj je hušnikl po razoranem, strniščnem obrazu vojaka blažen otroški smehljaj.

Nato so zares prišle binkošti in prav tako se je zgodilo, kakor so bili zapisali v pismih: potonika se je vsa razcvela. Nikoli niso videli, da bi bila Lora lepša ko ta dan. Vsa je žarela ko nevesta iz pravljice. Pogled nanjo je vse oči osrečil. Alojzij je bil kar iz sebe. Nobene karte ni hotel vzeti v roke, kar tičal je ondi in se ni nikamor ganil. Tudi drugi so bili radostno razgreti.

A ko so krog poldne sedeli vsi v skroviščih pri svojih kotličkih, so iznenada prišle granate. Trikrat, štirikrat je pritulilo, razparalo trup zemlje in ves tisti sinji binkoštni pokoj je bil izgubljen.

To je bilo nekaj, česar ni nihče pričakoval. Danes so bili vsi občutili, kako jih obdaja in prešinja večni Duh, ki bo v bližnji ali daljni bodočnosti premagal vsakršni človeški spor; upali so, da tudi njih protivniki isto občutijo — pa so se varali. To razočaranje je bilo zlasti z močno pisavo zapisano na obrazu desetnika Alojzija in v deteti mu je bilo, da kar ne more verjeti vsega tega.

Desetnik Alojzij je odložil žlico iz roke, se počasi povzpelj kvišku, stopil na lesene stopnice, ki so vodile iz podzemlja ven v dnevno luč in vsi so zdaj vedeli, kaj bo storil: da bo šel pogledat, kako je z Loro. Brez dvoma se je bal, da se ji je kaj pripetilo. Zaeno pa so si morali priznati, da je to v tem hipu velika neumnost. »Ostani še tu-

kaj!« so zavpili za njim. »Boš videl, da bo še kaj prišlo!«

Toda Alojzij jih ni več slišal, ali pa mogoče ni hotel slišati tega: mislil je še na Loro. Bilo mu je, ko da mora Lori na kak način pomagati. Francoz pa je zares še enkrat čavnil. Alojzij je stekel kar naravnost tjakaj. Granata je šinila prav v sredo čučočega binkoštnega grmčica. Lepe, rdeče rože so brizgnile v ozračje. Alojzij je videl to še s poslednjim pogledom. A potem je bila že šapa usode nad njim. Oster, konicasti, železni drobec mu je siknil v plapolajoče življenje. (K. Burkert.)

Zasliševanje

Sergij Grumbkin, vaški načelnik in uradna oseba, se je udobno usedel na stol, se naslonil nazaj in si prižgal cigareto. Bil je rejen mož petdesetih let, obraz so mu preprezale modre žilice, oči so se mu vlažno svetile kakor se navadno svetijo ljudem, ki preveč ljubijo pitje.

Vstopil je stražnik Pavel in prinesel pol hlebca kruha in ovčjega sira.

»Sem daj!« je zapovedal Grumbkin in odrinil nekaj popisanih pol in vzal iz omarice steklenico žganja.

»Tako-o!« je dejal zadovoljno. »Zdaj pa privedi ptička k zasliševanju. Saj mu ves čas nisi dal ne jesti ne piti, odkar so ga prignali?«

Pavel se je zavedal svoje zanesljivosti in je vzbolil prsi in ščetinasta bradica se mu je kar naježila, ko je dejal: »Niti drobtinice ni dobil, čeprav je prošil in stokal ko stara baba.«

»Potem bom fanta kmalu omečil! Noter z njim!«

Peter Petrovič, postopač, je ves skolačan in šklepetajočih zob ležal na lesenem pogačaru, ko je Pavel odprl mrzlo celico in ga nahnulil, naj gre z njim.

Peter Petrovič je zarenčal in medtem ko je stopal pred stražnikom po temnem hodniku, ki je vezal ječo s pisarno, je tuhtal, kaj prav za prav hočejo od njega.

Kmalu je bilo konec njegovega razmišljanja, ko je stražnik ukazajoče zaklical: »Stoj!«, odprl vrata in ga nemilo porinil čez prag v pisarno.

Toplota se je ko gorak plašč ovila od mraza drgetajočega telesa postopača. Izpod povešenih vek so mu švigali pogledi ko brhke podlasice čez pisalno mizo in obstali ko začarani na jedaci.

Grumbkin se je delal, ko da tega ne vidi. Z nožičem si je odrezal kos kruha in razkosal sir na majhne kocke. Cmoke je začel jesti in je zdaj pa zdaj glasno srknil iz kadečega se kozarca s čajem.

Videti je bilo, ko da je popolnoma pozabil na postopača.

Tako je minilo skoraj pol ure.

Peter Petrovič se je prestopal z noge na nogo. Ni bil več tako mlad in je to jutro že prehodil dolgo pot; razen tega pa je vprav staja na enem in istem mestu najbolj naporna.

Edino, kar je bilo dobro, je bila toplota. Prodirala mu je skozi raztrgano obleko in ga napolnila z blaženo utrujenostjo. Nekajkrat se je že zasačil, kako je začel omahovati, ker so se mu začele oči zapirati.

»Peter Petrovič, odkod imaš to verižico s srebrnim križcem?«

Grumbkin se je bil iznenada ostro obrnil in je pomolil tenko verižico s srebrnim križcem potepuhu pod nos.

Petrovič je razprl oči in je opazoval debelo roko, ki mu je prožila verižico. Pravkar se je bil v duhu zamislil, kako mora biti to krasno, če človek pozimi sedi v topli sobi in ima polne skledice pred seboj!

»No?« je silil Grumbkin.

»Našel sem jo — saj sem že stokrat povedal,« je zamrmral Petrovič.

Grumbkin je pritajeno zavzdihnil, položil verižico na mizo in prekrizal roke čez trebuh.

»Peter Petrovič — njegov obraz je izražal zgolj dobrohotnost in njegov mastni glas je zvenel vabeče in očetovalsko — »zakaj hočeš nama obema zagreniti življenje s tem, ko tajiš? Sklenil sem, da zvem resnico in preden ne boš priznal, si mi ne boš zganil z mesta. Kaj ne, ti si dekletce umoril in zagrebel?«

Zamižal je za eno oko, da bi zbujal vtis, ko da mu je vsa zadeva postranska stvar.

»Ničesar nisem zagrešil,« je kjuboval potepuh. Ustnice so se mu izmalile v ozko špranjo, njegovi pogledi so mu blodili spet po pisalniku.

Grumbkin je žalostno zmajal z glavo: »Ni prav, da si tako trmast, Peter Petrovič. Jaz ti hočem samo dobro. Okrožni komisar bi vse drugače ravnal s teboj, da bi dognal resnico. Usedi se, na, prižgi cigareto; če človek kadi, laže odkrito govori. Cakaj, dam ti ognjal!«

Petrovičeva roka, ki je držala cigareto, se je nalahno tresla. Naravnost pohlepno je potegnil nekaj dimov, kakor človek srka kako dragoceno vino in ga je počasi spuščal skozi nos.

Grumbkinove oči so se spremenile v dve majhni zarezi in so prežeče opazovale nasprotnika. »Ali ne bi bil rajši pameten in bi priznal?« je kratko pripomnil. »Saj ni nobenega dvoma več, da si res umoril malo Zofijo. Od davi je ni več, je izginila. Zadnjikrat so jo videli ob izhodu iz vasi. Opoldne so pa tebe tam prijeli. O Zofiji ni še sluha ne duha; ti si pa imel njeno verižico s srebrnim križcem v žepu. No, ali ni to zadosten dokaz?«

»Ne,« je odvrnil potepuh mirno. »Kaj hočete od mene? Verižico sem našel na robu gozda. Ondi je visela na nekem grmičju in jaz sem jo vtaknil v žep.«

To je kar drdral ko kako molitvico na pamet. Videti je bilo, da ima oči samo za krasni rženi kruh, čigar slastni vonj mu je ščegetal nosnice in pa za mastni, s kumino potreseni sir.

Grumbkin se je nejevoljno ugriznil v spodnjo ustnico. S tem človekom ni bilo moči ne naprej ne nazaj. Prigovarjanje ni pri temu zakrknjencu prav nič zaleglo. Navzlic temu je bil prepričan, da bo potepuha omehal in na svoj način zasliševanja je bil jako ponosen.

»Lej,« je spet povzel besedo, »saj nočem, da bi umor priznal; tega si tako in tako zagrešil. Rad bi te zvedel od tebe, kam si dekletce zakopal. Veš, to je potrebno vedeti, da se vsa ta zadeva pojasi. Dokler ne bomo našli trupla, ni moči voditi preiskave dalje. Ali to razumeš?«

Potepuh je priklimal. Besede so mu udarjale na uho kot šumenje daljnega morja.

Moj Bog, od ranega jutra je že stradal in tu pred njim, kar z roko dosegljivo, so bile razpostavljene vse te dobrote — kruh in sir, da čaja niti ne omeni!

Grumbkin je videl njegove poglede in je začel počasi vleči skupaj pentlje svoje mreže.

»Peter Petrovič, usluga je vredna usluge. Vem, lačen si. Lakota je brez dvoma nekaj strašnega. Ko sem danes opoldne pojedel za kosilo veliko skledo cmokov, sem mislil nate. Ali si bil večkrat lačen?«

»Večkrat!« je hrupavo odvrnil potepuh in se je nemirno premaknil na stolu. Grumbkinu se je široki obraz v sočutju nagubil. »Res, ni je boljše stvari na svetu, ko bogato obložena miza. Mastna juha, velik kos mesa in prav močnat krompir. Kakor zlato se mora krompir svetlikati iz razpocenih oblic. In zraven fižol v jesihu. Ah! Zacamokal je in se poigraval z noževim držajem. »Torej, kaj sem hotel že reči? Rad bi ti dal kaj jesti, a to bi bilo, ko da ti poplačam zakrknjenost. Kar treses se, čeprav je tu tako toplo? — Cakaj, nalil ti bom čaja! To je prav za prav zoper predpise, a da boš vedel, kako sem dobrega srca! No, mi boš vendar tudi storil to majhno uslugo in mi povedal, kam si Zofijo zakopal? Pa pij najprej čaj!«

Nalil je še drugi kozarec čaja in prilil precej žganja in ga porinil pred potepuha.

Petrovič ga je poželjivo pograbil in na dušek izpil. Res so ga ustnice in jezik pekli ko sam ogenj, toda — ali ni bilo kar čudovito, ko je bilo nekaj toplega v telesu?

Malo se je vzravnal in iz oči je izginila brezbrizna topost.

Grumbkin je čutil, da se bo trdnjava zdaj pa zdaj predala. Čaj bo razveljal jezik in razen tega je imel pripravljene še večje kalibre. Okrožni komisar se bo čutil, ko bo zvedel, kako so njegovi vaški načelniki izborni. Med zasliševanjem in zasliševanjem je vendarle razlika! Le tisti, ki uporabljajo pravilne metode, more pripraviti do priznanja take zakrknjene zločince, kakršen je Petrovič.

S prikupljivo ljubeznivostjo je povzel prejšnji govor. »Jaz ti bom priznanje celo olajšal, če je tebi mučno pripovedovati to stvar. Jaz si vso zadevo približno takole predstavljam: Greš, reven ko cerkvena miš, iz kraja v kraj, mogoče že več dni nisi nič gorkega jedel, nimaš počenega groša v žepu — pa srečaš tam na samem majhno deklico. Tedaj si še ničesar slabega ne misliš; pa zagledaš krog vratu verižico s srebrnim križcem — in že planeš ko volk na ovco. Ali ni tako?«

»Lahko, da je bilo tako,« je odvrnil pomembno Petrovič. »Od lakote pa skoraj ut ne morem odpirati.«

»Vidim, da sva si že blizu,« ga pohvali Grumbkin, »in zato nočem, da bi bil zverina. Le kar jej — tu imaš kruh in sir.«

Petrovič je za hip zamižal, ko ga je prevzela resničnost, da bo smel zares jesti. Odrgral si je debelo kepo kruha in se je začel z velikimi zalogami daviti. Potem je iztegnil roko po siru, ko da bi se bal, da mu ga bo kdo zabranil.

Grumbkin je bil preveč sam s seboj zaposlen, ko da bi se bil dal premočiti od svoje običajne skoposti. Naj se ta človeška podrtija enkrat pošteno nažre! Saj bo dobil za ta izdatek bolj važno stvar: pohvalo okrožnega komisarja, kar je za te čase neprecenljivo. In zdaj je imel zločinca v mreži — zdaj ga je lakota docela zrušila.

Urno je nadaljeval, boječ se, da oni ne bi, ko bo nasičen, začel spet tako trmoglavo tajiti.

»Kaj, to ti je sir, da se človeku kar srce zasmee? — Kje sem bil že ostal? Aha! Torej — takle otrok začne v svojih nespametih seveda — kričati, če ga držiš. In kaj človek vse ne stori v strahu, ko se boji vseh tistih firleflanc! Zgrabiš ga za vrat in nemara v razburjenju premočno stisneš. No — a nesreča se je zgodila in tam nekje kraj gozda izkoplesih majhen grob. No, kaj porečeš?«

»Kajpa, kajpa, prav tako je,« je polnih ust pritrdjeval Petrovič.

Grumbkina je vendarle spekle, ko je videl, kako si potepuh reže sir; a ta hipni občutek je brž zatrl, zavedajoč se zmagoslavlja uspešnega zasliševanja.

»Slišiš, Peter Petrovič,« je velikodušno povzel, »ti si pa res tako požrešna zverina! A ker si priznal, ti bom dal še en kozarec čaja, saj je mogoče

Krapinske Toplice

Izvanredni uspehi zdravljenja reume, protina, išijasa, ženskih bolezni l. t. d. Radioaktivne terme in blato 43 C, sezona od sredine aprila do sredine oktobra. Cene nizke, znatni popusti za čas pred in posezone, pavšalne kure. Zel. postaja Zabok-Krapinske Toplice, odhod zveza z autobusom. Brezplačen povratek itd. Zabejavajte prospekte!

poslednji v tvojem življenju in to me zares gane. A zdaj mi moraš še natančno povedati, kam si zakopal malo Zofijo, da si bomo mogli jutri ogledati truplo. Le dobro premisli, jaz bom pa ta čas vse napisal, kar si priznal in ti se boš podkrižal. Saj vse skupaj ni tako hudo, kot je videti in sam Bog ve, da sem ti vse zares lepo olajšal. Pavel je menil, da mi boš delal hude preglavice, a jaz sem koj rekel: kar brž bom zvedel resnico, ker imam za zasliševanje svoj način, ki me nikoli ne pušči na cedilu. Nič nagajke in takih surovosti! Ali pa — ali se moreš pritožiti, da sem grdo ravnal s teboj?«

»Ne!« je vzkljknil Petrovič z globokim prepričanjem in njegova drhteča roka je božala kozarec s čajem.

Tedaj je bilo slišati zunaj kraguljčke in pred vrati glas nekega moškega v pogovoru s Pavlom. »Naj me nihče ne moti, ker pravkar pišem zasliševanje!« je Grumbkin zavpil proti vratom. A že so se odprla vrata in kmet Gregor Recov je stal na pragu in v zadregi sukal kučno med prsti.

»Moja Zofija...« je zajecjal.

Grumbkin je planil pokoncu in mu šel naproti: »Srce mi krvavi, Gregor Recov. A tako je, kakor sem koj sumil. — umoril jo je in izropal. — Torej kam si jo zakopal?«

Pristopil je k Petroviču, a zdaj povsem kot uradnik v službi.

Potepuh je stisnil glavo med pleča, ko da vidi prihajati grozo. A Gregor Recov je zmedeno jecjal: »Zofijo? Saj sem pravkar hotel povedati, da je že doma. Izgubila se je v gozdu, kamor je skrivši ušla, ker se je bala, da jo bom natelpl. Sosed jo je slučajno našel in privedel domov.«

Sergij Grumbkin je bil rdeč ko kuhan rak in žile na čelu so se mu grozeče napele.

»Zakaj si pa potem priznal umor, ti zarukani idijoti?« je nahnul potepuha.

Tedaj si je Petrovič eklesano in klavčno pomel roke in je ponižno odvrnil: »Vaša milost, tako dobri so bili z menoj, tako lepo so me pogostili, pa sem vam hotel s priznanjem narediti malo veselja!« (W. Granville.)

Judežovo drevo

Čudna tišina je naenkrat nastala v gozdu pod Golgato. Vitke palme, košate pinije, temnozelenne oljke in vsa druga drevesa, ki so bila tam, so v prečudni drozi onemela.

Tedaj se je hipoma stemnilo nebo, zemlja se je stresla v svojih tečajih in odprla brezdanja žrela, kakor da hoče vse pogoltniti.

Skozi mogočne krove stoletnih dreves je zatulil vihar:

»Bog je umrl, Bog je umrl!«

V vrhovih dreves je zajekalo in zajekalo:

»Boga so pribili na križ, Boga so pribili na križ!«

Skozi vihar in skozi tresk bliskov, skozi grmenje in tuljenje sproščenih, strašnih sil narave, se je perilo do gozda samotno človeško bitje, nesoč v svoji duši še vse strašnejši vihar, zavest nepopravljive krivde, glas pekoče vesti nad izdajstvom Najsvetejšega.

Poln črnega obupa, v grozi se zakrivajoč v temen plašč, je prišel Judež v gozd, da napravi konec bednemu življenju, pogasi pekoči ogenj v prsih in umiri glas vesti.

Drevesa so se nevoljno zganila, ko je samomorilec izvelkel izpod plašča vrvi in napravil zanko. »Gorje mu, gorje tistemu, kdor mu pomaga k smrti!« je mogočno zapretila visoka palma.

In vsa drevesa so v znak soglasja pripognila svoje krove in jezno završala.

Ko je Judež iskal primerno drevo, so ga veje bile v obraz in se mu izmikale. Na koncu se mu je vendar posrečilo, da je vrgel vrvi čez vejo neke košate pinije.

Srdito je stresla pinija mogočno deblo in rrrsk, rrrsk, se je odlomila veja.

Nato je poskusil pri ojkji, cipresi in vseh ostalih drevesih, toda povsod brez uspeha, nobeno drevo ga ni hotelo nositi. Kakor hitro je vrgel zanko čez eno od njihovih vej, že so se zaporedoma, kakor na višje povelje lomile.

Ob koncu gozda je stala lepa vrba. Tedaj je bila še eno najlepših dreves, z vitkim, krasnim debelom. Nežne, gibke veje so lahko podrhtevale in vsa drevesa so se ozrla vanjo, ko je končno Judež nameril svoje korake proti njej.

»Izobčimo te iz svoje srede, ne boš nam več tovarišica in prekleta bodi na vekov veke, če ga sprejmeš, ko smo ga vsa druga drevesa odklonila,« je zavpila najbližja cipresa.

Saj menda tudi Judež ni imel dosti upanja več, da ga bodo nosile te šibke veje, zato je okleval, preden je poskusil svojo srečo še pri vrbi.

Vrbi pa se je uboglo človeško bitje, ki je zamenjalo smrti in pozabe, zasmililo in njene veje so vzdržale samomorilca.

Za kazen so jo drevesa za vedno izključila iz svoje srede, njo izdajalko, ki je nosila izdajalca.

Naj bo z njim obsojena in prekleta!

Tako še dandanes vrba sameva, daleč od drugih dreves. Zalostna s povešenimi listi stoji ob močvirjih in majhnih potokih ter objokuje svoj greh, svoje nepremišljeno in nepravno usmiljenje.

Ptice se je izogibajo in nočejo več gnezdit v njenih vejah, njeno deblo je izmalice in brez lepote. V mraku je kakor strašen razbojnik, in zapoznel popotnik ki jo v mednem svitu mesečine zagleda, se v velikem loku izogne samotnemu, vase zgrbljenemu drevesu. (K. Rihar.)

Rimske Toplice

(Slovenija) Indikacije: živi, ženske bolezni, revmatizem itd.

Jugoslovanski Gastein. — Sezona od 1. maja do 15. oktobra. — Pavšalne kure pred in po sezoni za 10 dni Din 600— do 850—. V glavni sezoni Din 800— do 1000—. Izčrpní prospekti brezplačno pri Putniku ali pri kopalniški upravi Rimske Toplice.

Rdečica

(Spominu Ivana Sergejeviča Turgenjeva.)

— V imenu Njegovega Carskega Veličanstva, gospoda Carja Petra Prvega, napovedujem revizijo tej umobolnici!

Te besede so bile izrečene z gromkim, ostrim, zvonečim glasom. Pisar bolnišnice, ki je zapiseval bolnika v veliko raztrgano knjigo na mizi, politični črnolom, se ni mogel zdržati nasmeha. Ali dva mlada človeka, ki sta bolnika privedla, se ništa emejala: držala sta se komaj na nogah po dveh nočeh, prebitih brez spanja skupaj z blaznikom, katerega sta pravkar privedla po železnici. Na predposlednji postaji se je napad besnosti ojačil; dobila sta nekje za umobolnega prisilni jopič in, ko sta poklicala sprevidnike in orožnika, so umobolnega obklicili. Tako sta ga pripeljala v mesto, tako sta ga izročila v bolnišnico.

Bil je strašen! Vrh obleke, ki je bila ob času napada raztrgana v čunje, je jopič iz raseve jadrovine široko zarezo stiskal njegovo telo; dolga rokava sta prižemala njegovi roki k prsim, široko odprte oči (on ni spal deset noči) so gorele z neigibnim, vročim bleškom; prvi gibljaj je drgetal na robu spodnje ustnice; zmeden, kuštravi lasje so padali kot griva po čelu; hodil je z brzimi, težkimi koraki iz kota v kot po pisarni, ravedno ogledujoč stare omare s papirjem in stole s povozčenim platnom in se redko ozrl na svoja sopolnika.

— Odpeljite ga na oddelek. Na desno.

— Vem, vem. Bil sem že tukaj z vami v preteklem letu. Ogledovali smo bolnišnico. Vse vam in mene bo težko preslepiti — je rekel bolnik.

Vrnil se je k durim. Strežaj jih je pred njim odprl; z isto brzo, težko in odločno hojo je odšel, visoko dvignivši brezumno glavo, iz pisarne na desno v oddelek za duševno bolne. Spremljevalci so mu komaj sledili.

— Pozovni! Ne morem. Zvezali ste mi roke.

Vratar je odprl vrata in popolniki so vstopili v bolnišnico.

Novega bolnika so odvedli v sobo, kjer so bile nameštene kopele. To je bila velika obokana soba z lepim kamenitim tlakom ki jo je razsvetljevalo eno samo okno v kotu; stene in oboki so bili po barvani s temnordečo oljnato barvo; na tlaku, po črnelem od nesnage, sta bili v isti višini z njim vdelani dve kameniti banji, kot dve ovalni, z vodo napolnjeni jami. Ogromna bakrena peč s cilindričnim kotlom za segrevanje vode in s sistemom bakrenih cevi in dvigal je zavzemala kot nasproti oknu; vse je nosilo neobičajno mračen in fantastičen značaj za pokvarjeno glavo in strežaj, ki je bil pri banjah zaposlen, tolaži, večno molčeči Malorus, je s svojo mračno fiziognomijo še povečeval ta vtis.

In ko so bolnika privedli v to strašno sobo, da bi mu naredili kopal in da bi mu, soglasno s sistemom lečenja glavnega doktorja bolnišnice, naložili na zatilnik velik obliži iz španske muhe, je prešel v strah in grozo. Priskutene misli, ena groznejša od druge, so se zavrtle v njegovi glavi. Kaj je to? Inkvizicija? Namesto tajne kazni, kjer so ga njegovi sovražniki sklenili pokončati, Morda celo pekel?

— Sveti mučenik Jurij! V tvoje roke izročim svoje telo. — A duha — ne, o, ne, o, ne!

Strežaj so ga še vedno držali, čeprav se je bil že pomiril. Topla kopal in mehur z ledom, ki so mu ga položili na glavo, sta že učinkovala. Ali ko so ga skoro brezčutnega dvignili z vode in posadili na nizki stol, da bi mu dali obliži iz španske muhe, mu je to znova zares razjedalo ostanke sile in brezumne misli.

— Zakaj? Zakaj? — je kričal — jaz nisem nikomur hotel hučega. Zakaj mene ubijate? O — o — o! O, Gospod! Služabništvo ga ni moglo ukrotiti. — Ničesar ne storiš, — je rekel bivši vojak — treba striti.

Te navadne besede so spravile bolnika v drgetanje. »Streti... Kaj striti? Koga striti? Mene?« je pomislil on in v smrtnih strahu zakril oči. Vojak je prijel na dveh koncih hrapavo brisačo in s silnim pritiskom hitro podrgnil z njo po zatilniku, da je odrgel z njega obliži in vrhno plast kože in ostavil golo, rdečo brazgotino. Bolečina, ki bi bila še za mirnega in zdravega človeka neznosna, se je dozdevala bolniku konec vsega. Obupno se je napej z vsem telesom, se iztrgal strežajem iz rok in njegovo nogo telo se je zvalilo po kamenitih ploščah. Misli, da so mu odrgali glavo. Hotel je zakričati, a ni mogel. Odnesli so ga na posteljo v nezavesti, ki je prešla v globoko, mirno in dolgo spanje.

II.

»Kje sem? Kaj je z menoj?« mu je prišlo na um. In mahoma se mu je nenavadno živo pred očmi poslednji mesec njegovega življenja, in razumel je, da je bolan, in kako je bolan. Vrsta novih misli, besed in dejanj mu je prišla v spomin in ga primorala, da je zadržal z vsem bistvom. »No, to je končano, hvala Bogu, to je končano!« je zašepetal in znova zaspal.

Odprto okno z železno mrežo je gledalo na malo ulico med velikimi poslopji in kamenito ograjo; v to ulico ni nikoli nihče prišel in bila je vsa gosta zarasla z nekim divjim grmičjem in z lipovko, ki je ponosno cvetela v tem letnem času... Za grmovjem, ravno nasproti okna je temnela visoka ograja; visoki drevesni vrhovi velikega vrta, obliži in proniknjeni z lunino svetlobo, so gledali izza nje. Na desno se je dvigalo belo poslopje bolnišnice z znotraj razsvetljenimi okni z železnimi mrežami; na levo je bila bela, od lune razsvetljena stena mrtvašnice, brez oken in vrat. Lunin svit je padal skozi mrežo okna v notranjost sobe na pod in osvetljeval del postelje in izmučeno blede lice bolnika z zaprtimi očmi; zdaj ni bilo v njem nič neumnega. To je bilo globoko, težko spanje izmučenega človeka, brez sanj, brez najmanjšega gibanja in skoro brez dihanja. Čez nekoliko trenutkov se je prebudil s polno zavestjo, kot bi bil zdrav, da bo zjutraj vstal kot prejšnji blaznež.

III.

— Kako vam je? — ga je drugi dan vprašal zdravnik.

Bolnik, ki se je ravnokar prebudil, je še ležal pod odejo.

— Izvrstno! je odgovoril, skočil pokonci, obul copate in prijel za plašč, — prekrasno! Samo to, pogledjte!

Pokazal je na tilnik.

— Ne morem obrniti vratu brez bolečine. No, to mi nič. Vse je dobro, ako razumeš; in jaz razumem.

— Ali veste, kje ste?

— Seveda, doktor! Jaz sem v umobolnici. Ali že se razume, je to odločno vseeno. Odločno vseeno.

Doktor mu je neprestano gledal v oči. Njegov čedni, dobro gojeni obraz z lepo razčesano, zlatorumen brado in mirmimi globokimi očmi, zročimi skozi zlate naočnike, je bil neigiben, neprodiren. On je opazoval.

— Zakaj tako neprestano gledate name? Vi ne prečitete tega, kar je v moji duši — je nadaljeval bolnik — ali jaz jasno čitam v vaši! Zakaj delate

zlo? Zakaj ste zbrali to množino nesrečnežev i. jo držite tukaj? Meni je vseeno; jaz vse razumem in sem miren; pa vi? Zakaj to mučenje? Človeku, kateri je to dosegel, da je v njegovi duši velika misel, splošna misel, njemu je vseeno, kje živi, kaj čuti. Celó, če živi, ali ne živi... Ali ni tako?

— Morda — je odgovoril zdravnik in se usedel na stol v kotu sobe, da bi videl bolnika, ki je hitro hodil iz kota v kot, ropotajoč z ogromnimi šlapami iz konjske kože in mahajoč s krili bombaževga plašča, ki je imel po sebi široke, rdeče proge in velike cvete. Zdravnikova spremljevalca, pomočnik in paznik, sta še dalje strumno stala med vrati.

— In jaz jo imam! je vzkliknil bolnik. — Ko sem jo našel, sem bil kar preroben. Čuti so postali ostrejši, možgani delujejo kot še nikoli. Kar sem prej dosegel po dolgem potu sklepanja in domnev, to spoznavam sedaj intuitivno. Jaz sem realno to dosegel, kar je bilo pridobljeno po filozofiji. Jaz preživljam sam v sebi velike ideje o tem, da sta prostor in čas izmislija. Jaz živim v vseh dobah. Jaz živim brez prostora, povsod in nikjer, kakor hočete. In zato mi je vseeno, ali me držite tukaj, ali me spustite na prosto, naj sem svoboden ali zvezan. Opazil sem, da je tukaj še nekaj takih. Toda za ostalo množico je tak položaj strašen. Zakaj jih ne osvobodite? Čemu je treba...

— Vi ste rekli, — ga je prekinil zdravnik, — da živite izven časa in prostora. Toda nemogoče je oporekati, da sem jaz z vami v tej sobi in da je

zdaj — doktor je vzel uro — pol enajstih, 6. maja, 18... leta. Kaj mislite o tem?

— Nič — Meni je vseeno, kje sem in kje živim. Če je meni vseeno, ali ne, pomeni to, da sem jaz povsod in vselej?

Zdravnik se je nasmehnil.

— Redka logika, — je rekel in vstal.

Naj bo, imate prav. Na svidenje. Ali hočete smotko?

Zahvaljujem se vam. — Obstal je, vzel smotko in najprej odgriznil konček. — To pomaga misliti, — je rekel — to je svet, mikrokozmos. Na enem koncu pepel, na drugem kisline... Tako je ravno vseje sveta, ki se v njem neutralizirajo nasprotna načela. Oprostite, gospod doktor!

Doktor je odšel naprej. Večji del bolnikov ga je čakal strumno stoječ ob svojih posteljah. Noben predstojnik ne uživa takega spoštovanja svojih podrejenih kakor zdravnik psihiater pri svojih umobolnih.

Ko je bolnik ostal sam, je nadaljeval s svojo burno hojo po celici iz kota v kot. Ko so mu prinesli čaja, se ni usedel; kar v dveh požirkih je izpraznil veliko čašo in skoro v hipu pojedel velik kos belega kruha. Potem je šel iz sobice in hodil nekaj ur, ne da bi se ustavil, s svojo brzo in težko hojo od enega konca poslopja do drugega. Bil je deževen dan in bolnikov niso spuščali na vrt. Ko je zdravnikov pomočnik začel iskati novega bolnika, so mu pokazali na konec hodnika; tam je stal, naslonjen z obrazom na šipo steklenih vrtnih vrat in neprestano gledal na cvetlično gredo. Njegovo zanimanje je potegnil nase nenavaden živordeč makov cvet.

IV.

Zavedal se je, da je v umobolnici; zavedal se je celo, da je bolan. Včasih, kot prvo noč, se je prebudil sredi tišine po burni vznemirjenosti dne, čudeč trganje po vseh udih in strašno težo v glavi, toda pri polni zavesti. Morda sta odsotnost vtisov v nočni tišini in mraku ali slabo delovanje možgan pravkar prebujenega človeka povzročala, da je v takih minutah jasno pojmoval svoj položaj in bil takorekoč zdrav. A prišel je dan: obenem s svetlobo in prebujenjem življenja v bolnišnici so ga znova obdajali vtisi kakor valovi; bolnik se ni mogel z njimi sprizniti in postal je iznova bebec. Njegovo stanje je bila zmes čudnih sodb in bedarij. Razumel je, da so okrog njega sami bolniki, ali istočasno je v vsakem od njih videl kak skrivni, skrivajoči se ali ekriti obraz, ki ga je prej poznal, ali ki je o njem čital ali slišal. Bolnišnica je bila naseljena z ljudmi vseh časov in vseh krajev. Tu so bili živi in mrtvi. Tu so bili velikaši in močujočniki sveta in v poslednji vojni ubiti vojniki in na novo vstali. Sebe je videl v nekem začaranem krogu, ki je zbral v sebi vso silo sveta, in v prevzetni prenapetosti je smatral sebe za središče tega kroga. Vsi njegovi tovaršji v bolnišnici so se tukaj zbrali, da bi izpolnili delo, ki se mu je predstavljalo molno kot gigantsko podjetje, narejeno za uničenje zla na zemlji. On ni vedel, v čem bo ono obstajalo, ni čutil v sebi zadoosti sil, da ga dovrši. Mogel je čitati misli drugih ljudi; videl je v stvarih vso njihovo zgodovino; veliki brestni na vrtu bolnišnice so mu pripovedovali kar legende iz preživljenega; poslopje, zgrajeno zares pred precej dolgim časom, je imel za zgradbo Petra Velikega in bil je prepričan, da je car v njem prebival v dobi poltavske bitke (1709). Prečital je to na stenah, na odrganem ometu, na kosih opeke in pečnic, ki jih je našel na vrtu; vsa zgodovina doma in vrta je bila napisana na njih. Malo poslopje mrtvašnice je naselil z desetlinami in stotinami davno umrlih ljudi in neprestano je pogledoval v okence, ki je držalo iz njene kleti v kot vrta; videl je v neravnem zrcaljenju sveta iz mavričastega in umazanega stekla znane črte, ki jih je nekaj videl v življenju ali na portretih.

Ko je šel povikrat na vrt, je predvsem motril živobarvne cvetlice, ne da bi stopil s stopnic. Bili sta v celoti samo dve; slučajno sta rastle oddeljeju od drugih na neopletem prostoru, da sta ju obdajali gosta loboda in visoka trava.

Bolniki so prihajali drug za drugim skozi vrata, pri katerih je stal strežaj in dal vsakemu izmed njih debel, bel, iz bombaževine spleten klobuk z rdečim križem na čelu. Ti klobuki so bili v vojski in so bili kupljeni na dražbi. A bolnik je, seveda sam pri sebi, pripisoval temu rdečemu križu poseben skrivnostni pomen. Vzel je z glave klobuk, pogledal na križ, potem pa na cvete moka. Cveti so bili bolj živobarvni.

— On bo zmagal, — je rekel bolnik, — ali pogledaj!

In stopil je s stopnice. Ko je okrog pogledal in ni zapazil strežaja, stoječega za njim, je prestopil gredico in iztegnil roko k cvetu, a se ga ni upal odtrgati. Začutil je vročino in vbodiljaj v iztegnjeni roki, a potem je po vsem telesu kot neki skrivni tok njemu nepoznane sile izhajal od rdečih cvetnih listov in mu prešinjal vse telo. Primaknil se je bliže in iztegnil roko do cveta samega, ali cvetlica se je, kot se je njemu zdelo, zavarovala, izpuščajoč strupeno, smrtonosno dihanje. Njegova glava se je zaobrnila; napravil je zadnji obupni napor in že je zgrabil za stebelce, ko se mu je nenadoma težka roka ulegla na pleča. Strežaj ga je zgrabil. — Prepovedano je trgati, — je rekel stari Malorus. — Tudi na gredico ne stopaj. Tu se ved vami nahaja mnogo umobolnih, vsak en evet, ves vrst raznesejo. — je rekel ukazovalno, neprenehoma ga držel za pleča.

Bolnik ga je pogledal v obraz, se molče osvobodil njegove roke in odšel razburjen po stezi, — O nesrečniki! — si je mislil. Vi ne vidite, tako ste zaslepljeni, da ga branite. Ali naj stane, kar hoče, jaz ga pokončam. Če danes ne, se bova jutri pomerila v močeh. A če poginem, ali ni vseeno?

Sprehajal se je po vrtu prav do večera, natenčaj poznanstva in imel čudne razgovore, v katerih je vsak družabnik slišal le odgovore na svoje brezumne misli, izražene v blazno skrivnostnih besedah. Bolnik je hodil zdaj s tem tovarišem, zdaj z drugim, in konec dneva se je še bolj prepričal, da je vse pripravljeno, kakor je rekel sam pri sebi. Kmalu, kmalu bodo razpadle železne mreže. Vsi tukaj zaprti bodo odšli in pohiteli na vse konce zemlje, in ves svet bo zadržetal in odvrzel se sebe razpadljiv ovov in se pojavil v novi, čudoviti lepoti. Skoro je pozabil na cvetlico. A ko je odšel z vrta in stopil na prag, je iznova zagledal na potemneli in zdaj že rosnih trav natančno dva rdeča oglja. Tedaj je bolnik zaostal za množico in stopivši za strežaja, opazil ugoden trenutek. Nikdo ni videl, kako je preskočil gredico, zgrabil cvetlico in jo hitro skril na prsi pod srajco. Ko so se sveži, rosnih listi dotaknili njegovega telesa, je prebledel kakor smrt in v strahu široko odprl oči. Mrzel pot mu je izstopil na čelu.

V bolnišnici so pričakovali v pričaokovanju večerje je večji del bolnikov polegel po posteljah, izvzemši nekoliko nemirnih, ki so hitro hodili po hodniku in dvoranah. Bolnik s cvetom je bil med njimi. Hodil je, krčevito prižemši roki križema na svoje prsi; zdelo se je, da hoče zdobiti in zadušiti v njem skrito rast. Pri srečanju z drugimi jih je daleč obšel, boječ se pritisniti k njim z robom obleke. — Ne bližajte se, ne bližajte se! je kričal. A v bolnišnici se je za take opozoritve malokdo zanimal. In hodil je hitreje in hitreje, delal je večje in večje korake, hodil je eno uro ali dve z nekako togoto.

— Jaz te upeam, jaz te zadušim! — je govoril tiho in zlobno. Včasih je zaškripal z zobmi.

— Dovolite mi, da se tukaj usedem, — je rekel pazniku.

— Ali niste večerjali? — je vprašal paznik, nalivaje dopolnilne porcije kafe v skledice.

— Jaz sem zelo gladen. A meni se je treba zelo okrepiti. Ves moj obstoj je v brani. Saj veste, da nič ne spim.

— Jeste, dragec, na zdravje! Taras, daj goskodu žlico in kruha.

Usedel se je k skledici in pojedel še ogromno množino kafe.

— No, zadosti, zadosti, — je rekel slednjič paznik, ko se že vsi nehali večerjati, a naš bolnik je še dalje sedel pri skledici, zajemajoč iz nje z eno roko kašo, a z drugo se držel za prsi. — Prenejdi se boste.

— Ah, če bi vi vedeli, koliko sil mi je treba, koliko sil! Oprostite, Nikolaj Nikolajevič, — je rekel bolnik, vstal od mize in krepko stisnil roko pazniku. — Oprostite!

— Kam pa greste? — ga je vprašal z nasmehom paznik.

— Jaz? Nikamor. Jaz ostanem. No, morda se jutri ne vidiva. Zahvalim se vam za vašo dobroto.

In še enkrat je krepko stisnil pazniku roko.

— Pomirite se, ljubček, pomirite se, — je odvrnil paznik. — Zakaj take mračne misli? Pojte, ležite, da lepo zaspite. Vi morate več spati. Če boste dobro spali, se tudi kmalu popravite.

Bolnik je zahteval. Paznik se je obrnil in ukazal strežajem, naj prav hitro poberejo ostanke večerje. Čez pol ure je v bolnišnici že vse spalo, razen enega človeka, ki je ležal obleden na svoji postelji v vogalni sobici. Drgetal je kakor v mrzlici in si krčevito etikal prsi, vse prepojene, kot se je njemu zdelo, z nezasišano emrtonosnim strupom.

V.

Vso noč ni spal. Utrgal je tisti cvet, ker je videl v tem ravnanju junaški čin, ki ga je bil dolžan storiti. Pri prvem pogledu skozi eteklena vrata so rdeči cvetni listki potegnili nase njegovo pozornost in zdelo se mu je, da je v tej minuti v celoti dosegel, kar je bil predvsem dolžan na zemlji dovršiti. V ta živordeči cvet se je zbralo vse zlo sveta. Vedel je, da se iz moka dela opij; morda je misel, razraščajoča se in zavzemajoča čudovite oblike, vplivala, da si je zgradil strašno fantastično sliko. Cvet je v njegovih očeh vseboval vse zlo; on je vkrkal vase vso nedolžno prelito kri (zato je bil tudi tako rdeč), vse solze, vso jezo človeštva. To je bilo skrivnostno, strašno bitje, nasprotje Boga, Ariman, ki je sprejel skromno in nedolžno podobno. Treba ga je bilo izruvati in ubiti. Ne, to je premalno, treba je bilo preprečiti, da bi izlil vse zlo na svet, kadar izdahne. Zato ga je tudi skril k sebi na prsi. Upal je, da bo cvet proti jutru izgubil vso svojo moč. To zlo bo prešlo v njegovo prsi, v njegovo dušo in tam bo premagano, ali bo ono premagalo — in tedaj bo tudi sam poginil, umrl, ali umrl bo kakor čaetni bojevnik in kakor prvi boritelj človeštva, ker se ni do tega časa nikdo drznil istočasno se boriti z zlom vsega sveta.

— Oni ga niso videli. Jaz sem ga zagledal. Ali ga morem pustiti živeti? Rajši smrt.

Vendar ga je izruval čez tri dni pred očmi starca, ki ga ni mogel prestreči. Strežaj se je pogljal za njim. Z glasnim, zmagovitim vpitjem je bolnik bežal v bolnišnico, planil v svojo sobo in skril rastlino na prsi.

»Zakaj trgaš cvetlice?« ga je vprašal strežaj, ki je priteklo za njim. A bolnik je že ležal v svoji postelji v navadni legi s prekrižanimi rokami in začel govoriti tak nezmisel, da je strežaj samo molče vzel z njega v pospešenem begu pozabljeno čepico s križem in odšel. In namišljena borba se je začela znova. Bolnik je čutil, da se iz cveta v dolgih, kačam podobnih, plazečih vijugah izliva zlo; one so ga ovijale, etiskale in tlačile ude in mu prepajale vse telo s svojo strašno vsebino. Plakal je in molil k Bogu v presledkih med kletvinami, ki so bile naperjene proti njegovemu so-

Za birmanke

Mongol svila po Din 18—

pri Trpinu, Maribor

Vetrinška 15

vražniku. Proti večeru je cvet zvenel. Bolnik je raztepal počrnelo rastlino, pobral ostanke s poda in jih ponesel v banjo. Vrgel je brezoblično kepo zelenjave v peč, razgreto od premoga in dolgo zrl, kako je njegov vrag sičal, se zviljal in se slednjič spreminil v nežno, snežnobelo kepico pepela. Pihnil je in vse je izginilo.

Drugi dan je bilo bolniku slabše. Strašno bled, upadlih lic in globoko v očesne votline pogreznjenih žarečih oči je z majavim korakom in često se spotikajoč nadaljeval svojo besno hojo in govoril, govoril brez konca.

— Jaz ne bi hotel uporabiti nasilnih odredb, — je rekel svojemu pribočniku starejši zdravnik.

— A vendar je neobhodno potrebno, da ustavimo to delo. Danes je tehtal 93 funtov. Če bo šlo tako naprej, umre čez dva dni.

Starejši zdravnik se je zamislil. — Morfij? Kloral? — je rekel napol vpraševaje.

— Včeraj morfij že ni deloval.

— Ukažite ga zvezati. Sicer pa dvomim, da bi ozdravel.

VI.

In bolnika so zvezali. Ležal je obleden v prisilni jopič na svoji postelji, krepko privezan s širokimi platnenimi trakovi k železnim palicam postelje. A besno gibanje se ni poglelo, ampak prej narastlo. V teku mnogih ur se je uporno napejal, da bi se osvobodil svojih vezi. Toda slednjič se je silno upri in raztrgal eno od vezi, da je osvobodil nogo; nato se je izmuznil še iz drugih in začel z zvezanimi rokami hoditi po sobi, bruhajoč iz sebe divje, nerazumljive besede.

— Da bi te!... — je zakričal vstopivši strežaj, — kateri vrag ti pomaga! Gričko! Ivan! Pridita hitro, ker se je razvezal.

Vrgli so se trije na bolnika in začela se je dolga borba, utrudljiva za napadalce in mučna za branečega se človeka, ki je uporabljal zadnji ostanek izpranih sil. Slednjič so ga zvalili na posteljo in zvezali krepkeje kakor poprej.

— Vi ne razumete, kaj delate! — je kričal bolnik. sopeč. — Vi poginjate! Videl sem tretjega, ki se je jedva razvezal. Zdaj je že gotov. Pustite mi dovršiti delo! Treba ga je ubiti! Ubiti! Tedaj bo vse končano, vse rešeno. Poslal bi vas, a to morem narediti le jaz sam. Vi bi umrli od samega dotika.

— Molčite, gospodri, molčite! — je rekel stari strežaj, ki je ostal za stražo pri postelji.

Bolnik je naenkrat umolknil. Sklenil je strežaje preslepiti. Držali so ga zvezanega ves dan in ga pustili v takem položaju tudi čez noč. Strežaj mu je prinesel večerjo, potem pa si je postal blizu njegove postelje in se ulegel. Čez minuto je krepko zasnal, a bolnik se je spravil na delo.

Izognil se je z vsem telesom, da bi se ne dotaknil železne prečnice v postelji; otipal jo je z roko, skrito v dolgem rokavu prisilnega jopiča, in začel je hitro in močno drgniti rokav ob železo. Čez nekaj časa je debela jadrovinna popustila in oprostil si je kazalec. Potem je delo šlo hitreje. S čisto neverjetno spretnostjo za zdravega človeka in gibkostjo je razvezal zadaj voz, ki je rokave držal, razvzval jopič in nato dolgo prisluškoval hropenju strežaja. Ali stavec je trdo spal. Bolnik je sklenil jopič in se odvezal od postelje. Bil je prost; poskusil je vrata odpreti, bila so od znotraj zaprti in ključ je najbrž ležal v žepu strežaja. Boječ se ga zbuditi, se ni upal preiskovati žepov in sklenil je uiti iz sobe skozi okno.

Poskušal je upogniti debeli drog z golimi rokami ali železo se ni udalo. Tedaj je zvil iz močnih rokavov prisilnega jopiča vrv, jo zadržnil na ost, prikovano na koncu droga, in se obesil nanj z vsem telesom. Po obupnem naporu, ko je izrpal poslednje sile, se je drog vdal; ozki prehod je bil odprt. Ko se je pretisnil skozi, si je obdržal grmo, lakti in gola kolena; potem se je preril skozi prehod in obstal pred steno. Vse je bilo tiho; ognji nočne straže so slabo osvetljevali okna ogromnega poslopja; nikogar ni bilo videti. Nikdo ga ni opazil; stavec, ki straži pri njegovi postelji, najbrž krepko spi. Zvezde so vabljivo migljale z lučkami, ki so prodirale prav do srca.

— Jaz grem k vam, — je zašepetal, gledaje na nebo.

Ko se je strmoglavil po prvem poskusu z odtirni nohti, okrvavljenimi rokami in koleni, je začel iskati udobnega mesta. Tam, kjer se je ograja stikala s steno mrtvašnice, je iz nje in iz stene izpadlo nekoliko opek. Bolnik je našel te luknje in se z njimi okoristil. Zlezal je na ograjo in se oprjel vezj brsta, ki je rasel na tej strani, in se tiho spustil po vejah na zemljo. Planil je k zvanemu mestu okoli stopnic. Cvetlica, ki je znala svoje listke, je imela zdaj temno glavico in se je jasno razločevala na rosnih travah.

— Poslednji! — je zašepetal bolnik — poslednji! Danes zmagal ali smrt. A to je zame že vseeno. Potrpite, — je rekel, gledaje na nebo — kmalu pridem k vam.

Odtrgal je rastlino, jo raztrgal, zmečkal in jo v roki drže odšel po prejšnjem potu v svojo sobo. Stavec je spal. Ko je bolnik prišel do postelje, se je zvrnil brezčutno nanjo.

Zjutraj so ga našli mrtvega. Njegov obraz je bil miren in svetel; onemogle črte z drobnimi ustnicami in globoko upadlimi, zaprtimi očmi so izražale neko ponosno srečo. Ko so ga položili na nosila, so poskušeli razkleniti roke in izpuliti rdeči cvet. A roka je bila otrpnila in on je odnesel svojo trofejo v grob.

(Vsevolod Garšin. — Prevedel dr. Šilc.)

BANKA BARUCH

11, RUE AUBER

PARIS (9e)

Telef.: Opéra 98-15 — Telef.: Opéra 98-16

Naslov brzojavkam: Jugobaruch Paris 96

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu.

Odpravlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

D R U Ž I N A

Cvet binkošti, veselja praznikov

V družinah in po vrtovih imamo modne rože in modo rož. Nekatere rože postanejo nemoderne in jih nihče več ne goji: Nikoli ni bilo med njimi potonike. Ona je skozi vsa stoletja živa in priljubljena.

Potonika, binkoštni cvet, je ena izmed najstarejših vrtnih cvetic, kar jih je prišlo v Evropo. Doma je iz Azije, kjer je meter visoka. Po širnih obronkih vzhodnoazijskih planot raste še divja in ljudje jo častijo radi njenih zdravilnih lastnosti.

Ze ime peonija (potonika) nam pove, da so se že božanske veličine starega veka bavile z njo. Peonija izvira iz imena Peon, ki je bil zdravnik bogov in ki je odkril zdravilno moč te rože in je z

njo zdravil rane, ki jih je Heraklej prizadejal Plutonu. Zgodovinsko pa je podprto sporočilo, da je Hipokrat, najslavnejši zdravnik starega veka, iz potonike zvaril pijačo za bodoče matere in Plinij, veliki rimski prirodoslovec, je to plamtečo rožo tako zelo cenil, da je zapisal, da jo varuje sveta žolna, ki vsakogar oslepi, kdor se po nepotrebnem dotakne potonike.

Ko so v dobi križarskih vojn prišli križarji v tiste kraje, so občudovali potoniko in zvedeli so, da vsebuje potonika toliko zdravilnih sil, da že eno samo zrnce odpravi krče in božjast in prežene strahove in mōro. Kristjani pa so pravili, da jo je sveti Duh obžaril in spremeniil njene bele cvetne liste v krvavordeče jezike.

Križarji so to čudodelno rožo s častjo prinesli v Evropo in kmalu se je potonika vdomačila po vseh grajskih vrtičih srednjega veka. Rastla je tudi na vrtu svete Hildegarde iz Bingena, ki je bila prva nemška prirodopiska in zdravnica. Zlasti je bil pa na svoje potonike ponosen eichstättski škof Kornelii, ki je imel posebnega lekarnarja, da mu je gojil mimo hijacint, nageljnov in zvončnic tudi enajst vrst potonike.

Nastale so kar pesnitve in slavospevi na peonijo-potoniko in v tistih samostanskih vrtovih so jo gojili v zdravilne namene. Tako je bila že znana njena zdravilna moč, da se je je prejel že večno ime »Paeonie officinalis«. Previdno so izgrebli korenine in jih prinesli učenemu lekarnarju, ki je korenine razrezal in prodajal rezine. Prav tako previdno so odzemalei krempeljasta semena in jih dajali v majhne pušice Potonika je bila torej roža, ki je tisočkrat poplačala ves trud s seboj.

Ljudstvo še zmeraj veruje v zdravilno moč potonike, one pristne, debele, rdeče potonike, kakršna raste po kmečkih »gartelcih«. Njena semena, ki so videti kot zakrivljeni zobje, nabirajo na nitko in jih obešajo okrog vratu otrok, ki dobivajo zobe; potem nimajo nič bolečin. Stare knjige o zdravilstvu (1563) pišejo, da »je dobro, če to zelišče položiš v zibelko, ker prežene otroku ves strah« in dalje, da nobenega človeka ne bo več »tlačila mōra, če petnajst črnih zrnec potonike stolčes in daš v medicino ali vino in to piješ«.

Jako zanimivo je to, da že od nekaj razločujemo »moške« in »ženske« potonike. Bržkone je to od tod, ker so dajali potonike tudi kot čarobno sredstvo za ljubezen. Svabi na Sedmograškem imajo še zdaj to navado, da izkopljajo dekleta na veliki pekte korenine potonike, si jih narežejo in obesijo rezine v velikem številu krog vratu. Dekleta se potem razcvetijo, da »so rdeče ko potonike« in kaj kmalu se oglasijo snubci.

Naše potonike, ki smo jih poznali doslej samo kot okras svojih vrtov in stanovanj, je resnično že stara in s skrivnostmi obdarjena roža. Vse na svetu pa ima dve plati, dva obraza. En obraz je za tiste, ki vidijo samo površino; drugi je za one, ki znajo gledati globlje in ki spoznavajo tainosti stvarstva in z njimi občudujejo in hvalijo neskončno ljubezen do stvarstva svetega Duha Stvarnika.

Pomladanska pokrivala in svojski plašč

Letošnja pokrivala so ko zbirka vzorcev raznih časov. Nobeno izmed teh nima širokih krajevcev, zato so potrebna tenčie in pajčolanov. Na sliki vidiš: slammik, ki je okrašen s cvetjem in ga je zlasti priporočati ženskam, ki je njih pričeska na zatilniku gladka. Dalje je klobuček »kapot«, ki si ga tako zelo porines na zatilnik, da je spredaj viden le cvetlični okras (glej sliko v sredini). Potem vidiš turbanski klobuk s pristreškom ko pri čepici. Blago je kar v mavričastih barvah in pravijo, da bo to pokrivalo najbolj priljubljeno v tej seziji. In slednjič je še trivogelnik, ki skoraj vsem pristojna in vedno odlično vpliva.

Ta plašč se lepo prilaga postavi in je nalahno zaokroženega kroja. Spredaj se ne zapenja, le v pasu je zaponka ali pa sta dva gumba. Plašč je brez ovratnika in reverjev, saj je rutica, ki vse pokriva. Prav lepo je, če je tak plašč podložen s istim blagom, iz kakršnega je obleka pod plaščem.

Travnati in smolnati madežev. Zdaj je spet tisti čas, ko nam bodo otroci prinašali obleke polne zelenih lis in marog od trave. Travnate maroge odpraviš tako, da jih namažeš s slanino ali presnim maslom in izperesh z vročo vodo in milom. Odpraviš jih tudi z mlačnim alkoholom, kamor kaneš nekaj salmijaka. — Iz hlanele odstraniš travnate lise, da namočiš oblačilo za 2 uri v mešanico, kjer je 1 del glicerina in 1 del beljaka; zmešaš in potem izperesh. — Tudi smolnatih madežev je dosti v poletju. Te pa odpraviš s terpentinom, daš nato na blago pivnik in z vročim likalnikom polikaš. Potem še izperesh z milnatim spiritom.

Jopica iz kopalne obleke. Če ti kopalno obleko že molji načno, odparaj hlačke, predelaj izrez za rokave in hlačke prišij za rokave. Okrog vratu bel ovratnik — pa imaš lično jopico.

Radost birmank in birmancev

Vesele matere

Ali se otroci, ki imajo veselo mater, kaj zavedajo, kakšen dar božji imajo? Dokler so še majhni, se tega brez dvoma ne zavedajo, a kasneje, ko so že zdavnaj z doma in ko se začno bojevati z življenjem in če je življenska pot zavešana z meglami, tedaj se iznenada zaveš tega daru božjega. Potem se zablesti veselost, s katero je mati olepšala otrokom njih mladost, ko daljno sonce, ki se še zmeraj sveti in greje, čeprav je že zdavnaj zašlo.

Prekrasno je imeti veselo mater! Nikoli te ne more usoda potlačiti k tlom, ker vsebuješ toliko moči, ki so v tebi in že iz mladostnih let, ki ti je še mati dajala veselja, da je nemogoče, da brez moči klecni na tla! Vedno moreš dvigati glavo in si misliti: Ničesar ni, česar moje veselo srce ne bi zmoglo!

»Pri vsem tem mislim na svojo mater (nam piše neka naročnica), na njen humor, na njeno pripravljenost, da je v vsem našla najboljšo jedro. Saj nisi spustila vajeti vzgoje malomarno iz rok, Bog varuj, prav močno si jih držala v rokah in otroci smo se dobro zavedali, da ne pomagaj

K birmi se peljemo

noben izgovor. Casih je bilo tudi kaj palice, vendar nisi nikoli tako kaznovala, da bi bila vsa iz sebe in bi te slepila jeza. Nikoli ni pozabila, da otroci še nismo »narejeni človeki« in da od nas ne more zahtevati tiste razsodnosti, kakršno imajo odrasli. Nasprotno, še potem, ko smo bili že zdavnaj odrasli, si nam znala take povedati, da nismo vedeli, kje se nas glava drži. Tvoje mnenje nam je bilo nezmotljivo, saj smo bili prepričani, da nas nihče ne more bolje poznati ko ti.

Ti nisi bila niti malo sentimentalna in prav nič nervozna. Zmeraj smo se začudili, če so nam drugi otroci pripovedovali o svojih nervoznih materah. Skoraj hudo nam je bilo, da nimamo take gosposke mame, ki bi bila tudi nervozna. A ko smo bili nekoč povabljeni in se še ganiti nismo smeli, ker je imela dotična mati živce, smo se požvižgali na tako gosposčino in smo pridirjali domov ko norci od same sreče, da naša mati ne pozna živcev!

Zares, tudi sentimentalna nisi bila. Tako prsrčno si se smejala, pa bodi, da se je zgodilo to ali ono, da smo se morali smejati še drugi.

Tvoj smeh! Nikoli poslej nisem slišala, da bi se bil kdo tako smejal, kakor si se znala ti! Ko smo se učili drsati in smo krevljali ko kure na gno-

Po birmi

Botra ima radodarno srce

ju; ko smo se učili plesati in smo se držali ko poleno —, tedaj si nas doma oponašala in smo skoraj počili od smeha pri tem. Oče je planil v sobo, misleč, da smo vsi znoreli. A oče je bil ko ti — tudi on se je smejal z nami vred. Navzlic temu je bilo to za nas jako, jako poučno. Dobrohotno smešenje dela časih čudeže.

Ko smo se »odeli s prvo ljubeznijo« in smo se nekam abotno vedli, kot je že navada pri otrocih,

ki o ljubezni še nič ne vedo, kako je bil tedaj tvoj humor čudovit, ko si potrpela z nami, da smo se mogli ponašati kot zaljubljenici! Pustila si, da smo dekleta nosile sliko izvoljenca v nedrjih, dasi nam je ob sleherni neprimerni priliki padla ven. Vedela si, da smo na poti iz šole napravili velik ovinek, da smo mogli »njega« ali »njo« videti, pa si se le prizanesljivo smehljala, ko smo pritekli vsi zasopli in rdečih obrazov prekasno h kosilu. A ko sem se nekoč zlagala, da sem bila pri prijateljci, a sem bila na sestanku z »njim«, tedaj mi tega nisi spregledala. Lagati se pa nismo smeli, laži pri nas nismo prenesli! Laž te je tako užalila, da nas je bilo v dno duše sram, čeprav nam nisi »delala dolgih pridige«.

Krasna si bila, ti moja vesela mati, čeprav so te drugi po zobeh vlekli, češ, da lahkomišlno zapravljáš denar, da si preveč mladostno oblečena, kar se ne spodobi materi s toliko otroki — in podobno. Tudi si nisi delala sivih las, če je bilo kje kaj prašno, ali če so bile zavese od očetove kaje vse prej ko bele! Nisi jih divje izpulila z okna in nisi imela užaljenega obraza. Zasmejala si se in rekla: »No, bomo imeli pa krem zastore«. »Krem« je bila tedaj jako gosposka barva.

Sijaj in veselje do življenja si izžarevala. In to veselje ti je pripomoglo, da si uničila vso jezo,

Mladi zarod o binkoštih

nejevoljo, udarce in ekribi. Dala si nam sijajno doto, ki je dragocenejša ko denar: dala si nam veselo srce. Veselega srca pa ne zlomi ničesar; veselo srce najde v vseh bolečinah žarek sonca, ki ga je povsod najti, le da ima človek prave oči zanj.

Zgodaj si nam umrla, ti naša vesela mati! Ko si nas vse spravila h kruhu, si odšla, tiho in vsakdanje za svojim tovarišem.

Spominjamo se te s hvaležnostjo, ker si nam mladost spremenila in raj! Pozdravljamo te s hvaležnostjo vseh veselih mater, ki so svojim otrokom tovarišice, prijateljice in zaeno vzgojiteljice! To so matere, ki vedo, da je vesela mladost zaklad, ki je do smrti ne izčrpaš in da je veselo srce varstvo in ščit zoper vse hudo na svetu.

Dajte, mlade matere, zapomnite si to!

Kako je bilo prej

Vlada je že okoli leta 1750 ukazala, da se morajo odpraviti dimnice in svečava s trskami. Ponekod so uporabljali tudi že sveče in laterne. Sporočilo iz leta 1767, ki govori o veliki revščini nekaterih koroških slovenskih kmetov, pravi, da si ljudje ne morejo omisliti namesto trsk kojehih sveč ali železnih leščerb, ker nimajo niti masti niti starega loja ali olja, da bi ga žgali. Saj ubogi ljudje po vse leto niso videli na mizi mesa, po več mesecev so bili brez kruha, gotovo pa brez vsake masti. Radi visokih davkov in zvišane cene soli si živali niso mogli zrediti, v svojih temnih dimnicah pa so mogli izdelovati kvečjemu le najnavadnejše platno.

Kar se tiče jedilne posode, je bila ta po kmetih lesena ali pa iz temne, skoraj črne gline, včasih tudi glazirana. Po mestih so imeli posodo iz kamenine (fajanse), cinasto posodje je prišlo že precej iz navade. Pili so iz častiljivih majolik in iz steklenih kozarcev in steklenic. Seveda so bili to že znaki udobnejšega življenja. Saj se glede podložnikov gornjelendavskega veleposvetva v Slovenski Krajini čudi opis okoli leta 1825, da pijejo celo tudi že iz steklenih kozarcev, posodo pa da so si nabavljali iz belega kosirca ali pisane lončevine in jo polagali na police v sobi.

»Tak, vraga, kaj ti to cvilit in cvilit«

Naša kuha

Mandeljevi krofi. (Mojstrski recept.) Vzameš 20 dkg moke, 14 dkg presnega masla, 2 rumenjaka, 5 dkg nastrganega parmezana, 10 dkg zmletih mandeljev, ščepec soli: iz tega urno narediš testo in ga pustiš 1 uro počivati. — Potem ga razvaljaš za 4 milimetre na debelo in izrežeš z obliko za navadne krofe. Polovico teh izrezanih krofov pomažeš z beljakom in daš nanje polovico mandelja. Nato daš vse (tudi namazane) v srednjo vročo pečico. Ko so pečeni, jih daš na hladno. Drugo polovico krofov, ki niso namazani in obloženi z mandelji, nadevaš s tem nadevom: Zmešaj 10 dkg vmetenega presnega masla, 5 dkg pretlačenega sira gorgonzola, ščepec soli in paprike, 1 žlico smetane. Na tako nadevane pečene polovice polagaš one polovice z mandelji.

Švedski zrezki. Telečje zrezke urno opečeš na presnem maslu, toliko da dobijo drugo barvo. Potem daš zrezke v kozico, poliješ nanje sok in presno maslo od prej in daš nanje na tenko razrezane gobe, veliko sira in jih pečeš tako dolgo v pečici, dokler niso gobe mehke. Potem poliješ vse s četrtilitrom smetane, pustiš še četrte ure v pečici in daš na mizo. (Za 4 zrezke potrebuješ dve lepi gobi in približno 6 dkg nastrganega sira.)

Kdor mnogo sedi

trpi večkrat radi neradne stolice. Dobro odvajalno sredstvo je Darmol. Je dobrega okusa in deluje brez bolečin. Vzemi zato tudi Vi Darmol.

99, rue L. B. 2008 - 12342, 76

DARMOL

NAJNOVEJŠE MODNE TKANINE **Soivan** MANUFAKTURA

Komolec je raztrgan! Kako bi bilo to popraviti, ne da bi se videlo? Na komolec rokava priložen progo do konca rokava iz kakega ostanka blaga. Videti je kot okras; nihče ne misli, da so rokavi zakrpani!

Naš domači zdravnik

K. D. — M. Brazgotine na licih po otroških krastah kako naj se odstranijo? Navadne kraste ne zapuščajo brazgotin, kvečemu lise, ki se porazgubljajo same. Če imate zares brazgotine, je bil pač prvotni izpuščaj tvorast. Kako naj se tak obraz lepoto uredi, bi bil v zadregi že, ko bi vas videl, tako pa vam brez zadrege svetujem, da se obrnete na zdravnika za kožne bolezni ali olepševanje (kozmetiko).

M. M. — P. Zaprtje in »strašno debeljenje« vas vznemirja? Ko bi vedel vašo starost, stan in poklic, bi si upal brez osebnega pregleda razpravljati na splošno o vaših skrbih, tako na slepo pa ne morem, vsaj nekaj stvarne podlage mi treba za resen odgovor.

M. R. — P. Krivljenje nog (menda beder) v kolenuh (na X) pri dveinpolletnem otroku je morda res znak in nasledek angleške bolezni (rahite), ki jo spravljate v zvezo z vlačnim stanovanjem, morda pa je izraz kakšne drugačne nakaze v otrokovem ogroju. Vsekakor treba, da v doglednem času otroka pregleda zdravnik-otrokovnjak za telesne pobahe. Tudi radi domnevane angleške bolezni, ki se da zdraviti z domačimi sredstvi, treba poizvedeti zdravnikovo mnenje, zakaj če se zdravi otrok radi angleške bolezni, ki je nima, mu vtegnejo kosti prezgodaj otrdeti in v rasti zastati.

I. D. — Lj. Srbeč spuščaj med prsti na nogah je brčkone nasledek hujšega potenja ali nezadostnega izhlapevanja tamkajšnjega potu. Kopljite si noge večkrat v čreslovi zavrleci, otirajte si potem medprstja z razredčenim kisom ali navadnim ali še boljše salicilnim cvetom, posipajte si jih s smukcem ali pa devjate med prste kosmiče pavle.

Isti. Trdi nohti na nogah, da si jih ne morete sam rezati? Dajte si jih med rezanjem omeščati v topli kopeli in omislite si močne nohtne škarje.

I. K. — Z. Neznosne bolečine v glavi navzile večkratnim operacijam v nosu se stopnjujejo do nezavesti in motijo že duševno ravnotežje? Bolnična spada v bolnišnico na oddelek za živčne bolezni, morda se da še kaj poskusiti za izhod iz položaja, ki ga ne morem presoditi na daljo in ki vem o njem samo, da ni domačih sredstev zanj.

Isti. Triletni otrok ne govori še nič, a sliši dobro in celo dobro ponavlja napeve? Ta otrok bo govoril, če bo živel. Njegovo čudno vedenje, časih divje jezno, časih mačje priljubljenost, se da s skrbno in potrpežljivo domačo vzgojo spraviti v znosno stanje. Ogibljite se vsakršnega strahovanja, a prav tako slepaga prizanašanja spriču otrokovih nerednosti. Otrok naj čuti resno a dobrohotno vodstvo.

L. G. — K. Pljučna bolezen in kajenje? Pred mnogimi leti se vam v zdravilišču pozdravili pljučno bolezen tako, da je ni bilo več čutiti ne med vojaško službo, ne v poklicnem delu, to zimo pa vas je napadla hripa, ki vam dela težave v prsni in drugje. Vi pa vtrajno kadite, da si veste, da vam kajenje onemogoča ozdravljenje. Izhod iz zagate je smešno enostaven. Če resno hočete ozdraveti, opustite kajenje, če vam ni resno do ozdravljenja, kadite poljubno še naprej! Zdravje je resna zadeva, naša zdravstvena posvetovalnica je za resne, zdravjavoljne ljudi.

L. Č. — G. Krvavenje zavoljo pretežkega vzdigovanja se vam neče ustaviti navzile zdravniškemu pregledu in lekarniškim zdravilom? Zadeva mi ni jasna, ker naporno delo samo vobče ne povzroča dolgotrajnega perila. Pri »nedolžnem« krvavenju so uporabna domača sredstva: čaj plešca ali plevelke (bot. capsella bursa pastoris), preslice (bot. equisetum arvense) ali grenkuljice ali zlate verige (bot. glechoma hederacea), pa tudi sladka skorja ali cimret kot prah, vino ali lekarniški cvet; pri drugačnem krvavenju pa treba drugačnih pripomočkov.

M. J. — M. Pekoče bolečine v petah (po prehlajenju nog) vas nadlegujejo podnevu, ponoči pa vam ostajajo noge mrzle? Ker ne pišete o svoji starosti, ne o poklicnem delu in ni o prestalih boleznih, mi je težko pogoditi, ali izvira vaša nadlega bolj od žilja ali bolj od živčevja. Kopljite si nogi v zavrelci smrekovih vršičkov, kasneje senenega drobja, po kopelici jih oblijte z mrzlo vodo in nato krepko oterite. Če to ne zaleže, obrnite se na zdravnika, ki vas bo zdravil morda z mažami, morda z obsevanjem, morda vas pošlje v toplice.

J. K. — Lj. Mežikanje na desnem očesu je dobil vaš deček, odkar hodi v šolo, v šoli je hujše ko doma, a se pokaže tudi doma, če je deček v zadregi. Vsekakor dajte dečku pregledati oči in živce po strokovnjakih, če ne tiči morda za motnjo vzrok, ki se da odstraniti. Brčkone pa je motnja izraz splošne živčne slabotnosti, poleg priložnostnega zdravljenja (na duševni način) treba dečku resne domače vzgoje.

L. P. — N. Za vodenico naj vam sporočim primerna domača zdravila? Vodenica je znak mnogih bolezni srca, jeter, obisti in krvi, vsaka vrsta vode-

Pravni nasveti

Obračun z zetom. J. D. T. Zet je z vašim privolenjem popravljal in zboljšal hišo, v kateri je brezplačno stanoval. Vse to je storil, ker je mislil, da bo hišo dobila žena, ki pa je umrla. Vprašate, če lahko zet zahteva odškodnino? — Vse investicije, v kolikor so šle v korist hiše, ste dolžni zetu povrniti, ker bi sicer bili brez razloga obogateni.

Viničarska komisija. A. J. M. Po uredbi o viničarskem redu obstoja v vsaki občini posebna viničarska komisija iz treh članov. Predsednik je župan občine, enega člana imenuje vinogradnik, drugega pa viničar za vsak slučaj posebej. Izrek viničarske komisije postane izvršljiv le tedaj, če stranka, ki se čuti po izreku prizadeta, ni vložila tekom 30 dni tožbe pri rednem sodišču in zahtevala, da se nastala škoda sodno ugotovi. Ker ste ta rok očividno zamudili, morate plačati, kakor je razsodila viničarska komisija, sicer boste sami trpeli še vse izvršilne stroške.

Podarjena zemlja. K. C. T. Če je prodajalec celega posestva kupcu povedal, da bo kosček sveta podaril drugi osebi, tako da mu je prodal posestvo brez tega izgovorjenega kosčka sveta, potem je kupec napram prodajalcu zavezan, da tudi še po izvršeni kupni pogodbi, dovoli odpis in prepis izgovorjenega kosčka sveta na obdarjenca. To zahtev napram kupcu lahko uveljavlja le prodajalec, ne pa obdarjenec.

Pokojnina ločenke. A. K. Lj. Če je žena ločena od moža tako, da ji mož ni dolžan plačevati alimentov, potem tudi po smrti moža ločenka nima pravice do moževе pokojnine.

Pot ob vrtu. K. J. S. Če je sosed mimo vašega vrta vozil že 30 let nemoteno, potem si je pridobil služnostno pravico, da ne smete ob vašem vrtu postaviti take ograje, ki bi mu onemogočila dosežanje vožnje. Če toliko let niste zagradili vrta, menda tudi sedaj ne bo potrebe za to in si raje prihranite negotovo pravdo, ker ne veste, kaj bi prihrani potrdile.

Neizpolnjena obljuba. V. Z. G. Stric je vabil nečaka, naj pride k njemu na posestvo in v trgovino, da mu bo pomagal in mu obljubil, da mu bo po smrti zapustil posestvo. Skozi več let je nečak zelo pridno pomagal stricu, ne da bi za to prejel kakšno posebno nagrado. Sedaj je pa stric izročil posestvo drugi osebi. — Nečak je delal pri stricu v upanju, da bo za to plačan po smrti strica.

nice se zdravi na svoj posebni način. Ker ne pišete, kakšne vrste je vaša vodenica, vam samo naštejemo ona domača sredstva, ki ženejo na seč, t. j. dražjo obisti, da izločajo več seča. Ta sredstva so: špargelj ali beluša (asparagus officinalis), napravljen kot jed, jagode brine (juniperus communis), kozje črešnje (rhamnus cathartica) in šipka (rosa canina) žvečene 20–30 na dan ali v obliki čezane, nadalje čaj iz semenja zajčjega lakotnika (sarthamnus scoparius), peteršilja (petrocelinum sativum), črnega kumina (nigella sativa), potem čaj iz korenin luštreka (levisticum officinale), peteršilja, divjega janeža (pimpinella saxifraga), gladeža (ononis spinosa), kompave ali bodeče neže (carlina acaulis) in saša (carex arenaria), zavrelca iz popkvoja črne topole (populus nigre), opariki ali čaj iz brezovega (betula alba) listja, brinovitih poganjikov, cvetja zajčjega lakotnika, zelenega peteršilja, cvetoče dobre misli (origanum vulgare), kurjih črev (stellaria media), madronščice (linaria vulgaris), listja velike koprive (urtica dioica), divje cvetoče mačhe (viola tricolor), preslice (equisetum arvense) in listja rdeče jagode (fragaria vesca). Menda bo izbire dovolj!

E. K. — C. in Z. M. — B. Brez izkazila ali opravičila ni in ne bo odgovora.

Ker stric ne more več svoje obljube izpolniti, lahko zahteva nečak odškodnino od strica za ves svoj trud, ki ga je tekom let vložil v stričevo posestvo in trgovino. Za vse to je bil namreč stric obogaten in zato je dolžan to povrniti.

Dopolnitev nujnega deleža. I. Š. G. Leta 1922 je oče izročil posestvo možu vaše sestre, vam pa izgovoril 8000 K, ki jih je imel plačati vaš svak, ko se poročite. Čez dve leti ste se poročili in svak je sam od sebe plačal vam 30.000 K mesto izgovorjenih 8000 K, ker je vrednost denarja tedaj padla. Še ta znesek je pa malenkost za vrednost prevzetega posestva, ker je svak leta 1929 prodal samo gospodarsko poslopje za 75.000 Din. Ker oče še živi, vprašate, če lahko še kaj zahtevate. — Ob smrti očeta boste od prevzemnika — vašega svaka smeli zahtevati dopolnitev nujnega deleža po očetu, če mislite, da se sprejeti znesek 30.000 K ne odgovarja nujnemu deležu, ki vam pripada po vrednosti, ki jo je imelo očetovo posestvo ob času izročitve, to je v letu 1922 in ne po sedanjih vrednosti posestva.

Zapuščina po ženi. Štev. 55. Le premoženje, ki ga žena ob smrti še ima, spada v njeno zapuščino. Če je umrla poročena hči premožnih staršev, ki hčerki niso niti obljubili niti dali dote, potem so pač starši zanekrat sebi pridržali svoje premoženje. Po smrti staršev bi prišla hčerka v poštev kot zakonita dedinja. Ker pa je hčerka umrla pred starši, ni mogla hčerka še nič podedovati in njen mož — sedanjí vdovec — ne bo imel napram tastu in tašči nobene dedne pravice.

Prodajalec pridržana pisarna. M. O. M. Prodati nameravate hišo. Poleg hiše se nahaja na isti parceli pisarniško poslopje, ki ga nameravate pridržati zase. Stavbni urad pa ne dovoli delitve parcele. Vprašate, kako bi se mogla ta kupna pogodba v zemljiški knjigi izvesti. — Je več načinov. Na temelju kupne pogodbe se bo cela parcela prepisala na kupca. Vi si pa izgovorite za sebe in svoje pravne naslednike užitek pisarniškega poslopja in k njemu spadajočega dvorišča in se zavežete kupcu in njegovim naslednikom povrniti na pisarniško poslopje odpadajoče davke. Če bo to vključeno na prvem mestu, bodo s tem vaše in kupčeve pravice popolnoma zavarovane.

Nepošten dolžnik. V. R. Kar ste kot porok plačali namesto dolžnika upniku, to vam je dolžan glavni dolžnik z obrestmi vred vrniti. Če se dolžnik skriva, da mu ni mogoče dostaviti tožbe, potem lahko predlagate, da se dolžniku postavi skrbnik za to tožbo. Čim boste imeli pravomočno sodbo, boste lahko pri okrajnem sodišču okraja, kjer dolžnik prebiva, predlagali izvršbo proti njemu, bodisi z rubežem premoženja, ali pa z rubežem terjatev, ki mu jih drugi dolgujejo. — Kazensko ga lahko ovadite radi goljufije, če morete dokazati.

Kmetijski nasveti

Spomladno gnojenje z apnenim dušikom. — F. S. N. Vaša pšenica je slabo prezimila, pa bi ji radi pomagali z apnenim dušikom. Bojite se pa, da je ta ne bi osmodil. Nadalje želite vedeti, kdaj in kako bi bilo najprimerneje gnojiti koruzi z njim. — Apneni dušik je učinkovito dušično gnojilo, toda tudi nevarno, če se z njim nepravilno postopa. Predvsem ne smemo z njim potrositi zelenih rastlin, ker je zelo jedek in zelenje osmodi, da se težko več popravi. Pa tudi v zemljo ga moramo pravočasno spraviti, da ne škoduje kalečim rastlinam. Da bi torej sedaj hoteli pomagati šibki pšenici s tem gnoilom, bi bilo prepozno, ker bi ji to važe škodovalo kot koristilo. Če ji želite pomagati, vzemite čilski soliter, 75 kg na oral, kar bo zadostovalo, da jo zadostno okrepite. — Pa tudi za koruzo morate apneni dušik pravočasno spraviti v zemljo. Tvornice pripravljajo na podlagi strokovnih izkušenj, naj se apneni dušik 14 dni pred setvijo zaozri ali zabrana, da se v zemlji razkroji, strupeni plini napravijo neškodljivi in dušik spremeni v tisto obliko, ki rastlinam najbolj prija. Nikakor pa ga istočasno ne trositi, kadar sejemo, kajti tedaj mnogo semen ne vskali, ker ga cianamidovi plini umore. To velja za koruzo ravno tako kot za peso, krompir in druge setve. Na 1 oral raztrosimo do 100 kg apnenega dušika, če ne gnojimo s hlevskim gnojem. Če pa tudi s tem, tedaj zadostuje 50 kg. Pri trosenju tega gnojila je tudi paziti, da trosilcu ne pride na rane ali v oči, ker se tedaj na rokah napravijo mehurčki, oziroma se oči vnamejo.

Pridelovanje semen francoske pahovke. — N. P. R. Želite pridelovati seme francoske pahovke, ker se to kaj dobro vnoči. Ne veste pa, kako se pri gojitvi te trave postopa. — Francoska pahovka je zelo hvaležna trava, ki dobro uspeva na lahkih ilovnatih tleh pa tudi na topli pesčenih ilovici, če ta vsebuje dovolj apna. Navadno jo sejemo med ozimino: ržjo ali pšenico, lahko pa tudi med oves spomladi. Da imamo od nje več koristi, še predno nam dá seme, jo gojimo v mešanici z deteljo. Spomladi se vmes poseje črna detelja. Na oral vzamemo 25–30 kg semen franc. pahovke, črne detelje pa le 10 kg. Prihodnje leto lahko trikrat ali celo štirikrat kosimo za krmo. Šele tretje leto, ko je detelja že minula, pustimo pahovko za seme na onih mestih, kjer se je prav lepo razvila. Ostali del njive pa kosimo za krmo. Ko latje porumeni in tudi slama pod njim, a seme ni več mlečnato, je nastopil pravi čas kosnje. Tega ne smemo zamuditi, ker seme rado izpada. Pahovko žanjemo kot žito, povežemo jo v snopiče, otresemo jih na rjuhe, nato jih spravimo v kozolec, da tam še ostalo seme dozori in se posuši. Potem jih omlatimo ali osukamo in očistimo seme. Tako travišče pustimo za seme lahko 4 leta zapored, toda moramo ga primerno gnojiti. Prvo leto, ko nam je dalo seme,

700 dinarjev
10 dni
maj—junij
stane bionie v Radenskem zdravilnem kopalšču. Vse uračunano: stanovanje (sobe po lastni izbiri v osaki vili ali terapiji), hrana (običajna ali dietna), zdravniški pregled in od njega predpisane zdravilne kopeli, velika analiza seči, vse takse, postrežba, če je potrebno tudi pregled z Königonom.
Zahtevajte prospekt!

da je že takrat, ko ste mu podpisali poročilo, imel namen, da svojega dolga sploh ne bo plačal.

Cigava je živa meja? L. P. S. Če ste doslej sami nemoteno obrezavali živo mejo, potem bi iz tega sledilo, da je živa meja popolnoma vaša. Čim bi vam sosed to branil, ga lahko tožite radi motenja posestne pravice. Če vam je sosed prepovedal na njegovi strani obrezovati mejo ter je to sam storil in je od tedaj že preteklo 30 dni, potem je tožba radi motenja posestva zamujena. Potem bi mogli sosedu tožiti na priznanje, da imate priposesovano pravico radi potrebnega obrezovanja hoditi tudi po sosedovem svetu. S tako tožbo boste uspeli, če dokažete, da ste si tako pravico s 30-letnim izvrševanjem priposesovali.

Trgovska šola. P. A. Obrnite se naravnost na vodstvo dotične šole za željena pojasnila.

Bratova zapuščina. A. P. Če je bila bratova oporoka, s katero je vse zapustil svoji ženi, veljavna ali ne, ne morete sedaj več spodbijati, ker je preteklo že več kot 3 leta. Po bratovi oporoki je vse dobila njegova žena. Ker je žena kmalu po možu umrla, je verjetno, da še ni bil izvršen zemljejknjiški prepis podedovanega posestva na ženo. Po smrti žene so pa prišli za posestvo kot dediči v poštev le njeni sorodniki, ker je pač to bivše možovo posestvo žena že podedovala, čeprav še ni bilo nanjo prepisano v zemljiški knjigi. Kot svakinja pokojne pa nimate zakonite dedne pravice.

Kozja kupčija. P. J. Prodajalec, ki je trdil, da je koza breja, vam jamči za to zatrijevalno okolnost. Če se je sedaj izkazalo, da koza sploh ni bila breja, imate pravico zahtevati primerno znižanje kupnine, lahko pa zahtevate tudi povračilo škode, ki jo imate, ker ste skozi več mesecev brez haska krmili jalovo žival.

Nesporazum radi odtegljajev za OUZD. P. J. B. Za tisti čas, ko teče odpovedni rok, ima delavec pravico do polnih prejemkov. Ravno tako pa je delodajalec dolžan za ta čas plačevati prispevke za OUZD. Ko je delo odpovedano in delavec ne delajo, za ta čas seveda ne prejema delavci nobene plače in tudi delodajalec ni več dolžan za to dobo plačevati prispevkov za OUZD. — Če ste bili najeti kot stavbinski delavec v gradbeni sezoni, je bila pogojena plača po dnevu, potem ne morete zahtevati plačila za nadure, čeprav ste delali 10 ur na dan, ker pač velja za stavbinsko stroko 10 urno delo kot običajno.

Stanovanjska zaščita v Avstriji. V. I. C. Obrnite se pisмено na kakega odvetnika v Avstriji, ki vam bo pojasnil, če in na kakšen način lahko odpoveste zaščiteni stranki stanovanju.

Tatvina zlatnine. N. C. M. Z. Če nimate utemeljen sum, da vam je zlatnino ukradel vojak, ki se je nahajal doma na dopustu, potem naznanite zadevo orožnikom, ki bodo izročili ovadbo pristojni vojaški oblasti. Če bo med temi poizvedbami, ki jih bo vršila vojaška oblast, fant doslužil vojaščino in prišel domov, bo celo zadevo preiskalo in sedilo redno domače sodišče. Ni torej res, da takega santa »ščiti« državna obleka.

Poročna darila. J. D. T. Hčerka je po treh letih zakona umrla. Vprašate, če lahko starši vzamejo za spomin vse predmete, ki jih je hčerka ob poroki dobila. — Poročna darila kakor tudi obleka in ostala oprava spadajo v zapuščino po hčerki. Če se sami ne morete sporazumeti, zahtevajte, da sodišče opravi zapuščinsko razpored in se bo tam pravomočno odločilo, kaj pripada možu, kaj otrokom. Starši kot zakoniti dediči sploh ne pridejo v poštev.

Nekaj o avstrijskem kožuharstvu. Avstrijsko kožuharstvo je na dokaj visoki stopnji. Samo Štajerska »proizvaja« letno do 800 lisičjih kozič, od katerih so štiri petine polnovredne. Nadalje pridejo na kožuhovinski trg prav lepi eksemplari kozič kune zlatice, podlasic I. dr. Lisic pade v avstrijskih loviščih okroglo 11.000, koziče pa se zamorejo dobro prodati samo od onih živali, ki so bile ustreljene ali ujete v zimi. Tuje kožuharje gojijo mnogokod v umetnih farmah, vendar je njihovo blago v zadnjih letih precej utrpelo na ceni.

S pepelom se je poročila. Profesorica glasbe v Tokiju, Sugisaki, se je te dni poročila s pepelom svojega zaročenca Kiočija, ki je umrl v Ameriki. Zaročenec je svoji zaročenki na smrtni postelji zagotovil, da jo bo ljubil še preko groba. Ker je isto izjavila tudi ona, da je tudi smrt ne loči od njenega ženina, je sedaj držala besedo in se poročila s pepelom svojega ženina.

List, ki mu ni pars na svetu. V azijskem Tibetu izdaja angleški misijonar Asbos list, ki je edini na tej ogromni zemlji, veliki za tretjino Evrope. List izhaja v 50 izvodih, naročujejo ga tibetanski budistični duhovniki, zvaní »lame«, in ga pustijo prebirati na večjih trgih tibetanskih krajev. V Evropi ga naročuje še britanski muzej v Londonu in nemški državni muzej. Težave so z razpošiljativjo, ker ga morajo raznašati slučajni potniki.

Z vinom so gasili. V vasi Zleginji na Hrvaškem je nenadoma začelo gorjeti skladišče nekega vinskega trgovca. Ker ni bilo vode, so kmetje s sešalkami črpali iz velikih sodov vino in z njim gasili. Porabili so za gašenje več tisoč litrov vina in s tem požar omejili. Nad 15 vagonov vina pa je v skladišču požar uničil.

LJUDSKA SAMOPOMOČ

reg. pomožna blagajna v Mariboru, Grajski trg 7/1
Poverjenišvo: Ljubljana, Tyrševa c. 34
naznanja smrtnih slučajev svojih članov v mesecu **aprilu 1937**

- Čížek Julijana, zaseb., Močna, p. Sv. Marjeta o. P.
- Kristanič Andrej, drž. upokojenec, Maribor.
- Spaninger Marija, zasebnica, Rače.
- Kalan Franjo, mestni rač. svetnik v pok., Celje.
- Erjavec Marija, prevžitkarica, Veternik, p. Boštanj.
- Eilez Franc, posestnik in trgovec, Maribor.
- Pogač Vinko, posestnik, Gmajna, p. Stari trg.
- Job Franc, posestnik, Spuhlje, p. Ptuj.
- Weronig Julijana, zasebnica, Sv. Marjeta na Dr. p.
- Ribarčič Stanko, poštni uradnik, Maribor.
- Greif Terezija, zasebnica, Studenci.
- Klarič Stefan, žel. v pok., Maribor, Nova vas.
- Belej Franc, zasebnik, Sv. Rok, p. Smarje pri Jelšah.
- Habianič Antonija, zasebnica, Ljutomer.
- Einsiedler Antonija, zasebnica, Kaplja vas.
- Kmetec Ana, prevžitkarica, Crešnjevec.
- Zagrajšek Terezija, prevžitkarica, Pilštanj.
- Zagmajster Ana, zasebnica, Piršenberg.
- Osim Terezija, zasebnica, Maribor.
- Vrečko Marija, posestnica, Vojnik.
- Možgon Josip, posestnik, Selska gora, p. Mirna.
- Mrak Jera, vdova prg čuvaja, Ljubljana.
- Krašovec Valentin, trgovec, Sv. Jurij ob Taboru.
- Gajšek Franc, prevžitkar, Vrtno, p. Sv. Jurij ob j. ž.
- Kager Rajmund, notarski uradnik, Muretinci.
- Miteregger Josip, železničar v pok., Maribor.
- Pintar Jurij, posestnik, Studenci.
- Bedrač Jera, prevžitkarica, Draženec.
- Kristan Valentin, kurjač drž. žel. v pok., Ljubljana.
- Zlof Neža, posestnica, Roginska gorca.
- Tavčar Karel, višji davč. uprav. v pok., Ljubljana.
- Glavina Jakob, zasebnik, Zagreb.
- Uršnik Martin, prevžitkar, Gor. Vižingra.
- Skralovnik Alojzija, prevžitk., Sv. Vid pri Vuzenici.
- Marčič Neža, zasebnica, Maribor — Pobrežje.
- Knaflič Anton, trgovec, Luščka vas.
- Kraner Matija, posestnik, Sv. Lenart v Slov. gor.
- Sucher Jožef, hišni posestnik, Celje.
- Sicherl Engelbert, posestnik, Spod. Polskava.
- Petovar Ana, posestnica, Ormož.
- Jurca Franciška, prevžitkarica, Zg. Tepe.
- Drofenik Jurij, posestnik, Vojnik.
- Znidarskič Terez., prevžitkarica, Cernc, p. Brežice.
- Pogačnik Marija, upokojenka, Brnice, p. Dol.
- Fürthner Josip, pekov. mojster, Ptuj.
- Floger Gera, prevžitkarica, Podložje, p. Majšperk.
- Vornšnik Jurij, prevžitkar, Marenberg.
- Dečko Ana, prevžitkarica, Brezovica.

Po vseh umrlih članih se je izplačala pripadajoča podpora v skupnem znesku **Din 435.800.—**

Kdor še ni član »Ljudske samopomoči«, naj zahteva brezplačno in brezplačno pristopno izjavo!

Blagajniško načelstvo

ODREZITE
„SLOVENECE SVETOVALEC“
odgovarja samo na vprašanja, katerim je priložen tale odrezek
„Slovenec“, 16. maja 1937

Frtaučku Gustl ma beseda

Veste kerga sem jest unkat vidu? Tisiga Zaneta z Iblane, ke je mou soje čase, tu je blu še pred vojska, ta velka beseda tiela u Iblan. Ke se je vojska začela, mu je pa kar naenkat jezek zmruzu, al kal. Nč več ga ni blu za slišat. Kar je že bl prketneh Iblančanu, se ga gvišen še spumina. Men je neki u zlaht, pa na vem glih u kermu kulen. Tam pr treh flečkajarskeh mustoveh je slonu, prec zraven tisteh, ke Iblančanem čeuile pucaja. Strašen slab je vu vidu. Tak je blu, de b ga hmal na spuznou, če prou sem negau zlahtenk. Ubleka je mou usa zašmirana, pa kar humadrala je na nem, de se je prec videl, de ja žnidar ni nemu umeru. Men se je kar u srce zasmlilo. No pa ni nč za pumagat. Zdeji, sa holt tak časi, de se na morma prou nč nad ubleka zmrdvat. Kar ma člouk glih pr rukah, u tist se pa zavije. Sam de puhujšajna na dela, pa je dober. Sej jest prou nč na take na držim, ke sa prou našesmaden. Če ce dondons člou pušten žiut, more holt z usem putrpet. Jest se sam tu bujem, de boma, če bo šlu še doug tku naprej, celmu svete u puhujšajne.

»Ja Zane, ud kod s se pa ti uzeu? Sej te že ena cela večnost ni blu nč na spregled. Pa tku slab vn videš, de b te hmal na spuznou. A maš jetka, al kal? Tkula sem ga naguvuru. En čas me je prou debel gledu, koker de b me še nekol na vidu. Pol je bl je pu gruntu, kdo de sem, in m roka pumulu. Sam »Buh te žiu, Gustl!« m je reku, pa se spet na must naslonu.

»Zane, puvej m no vnder, kua je s taba, de s tak. Učaseh s biu vnder zmeri tak, koker de b te iz skatece uzeu. Strašen s dol uzeu. Pa m nekar na zamer. Sej jest tud nisem dost bulš, ampak tebe pa še zmeri pusekam.«

»Ja viš Gustl, takla rata člouk, če šter leta dumuvina rešuje in zajna kri plivla. In men ne more nubeden naprej metat, de nisem sturu soje dužnost. Dvakot sem biu pleziran in medalji mam tulk, de na vem kam z nim, kruha pa nč. Sej sem tou de medalje predat, de b s kruha kupu. Pousod sem jih že punuju, pa m ni tou nubeden nč zajne dat. Ud medalji pa tud na more člouk žiut. A m vjerameš, de b men bl ustregel, č b me s kašnem klubasam udlikval, koker »pa s tem pleham?«

»Moj Buh! Sej vender dubivate invalidnina, če miste za del. A ne? Velik vem, de na daja. Sej tud na morja, ke jih je tist Crnagorc, ke je že ud rojstva invalid, za ene par meljoru upeharu. Tulk vam pa mende že daja, de se lohka z no skuz žeu-lejne prekfretarte, če še mal fehtate zraven. Sej mende dumuvina sama dober ve, de se zastojn še mačke na raulaja, pa se boja lde? Generali in drug tak ta viši iz svetovne vojske dubēja še člu penzjon, če prou sa bli med vojska zmeri ene par stu kilometru za fronto in še na veja, kašen duh ma prouzajprou purfel.«

»Maš čist prou, Gustl. Ampak ti moreš pumielt, de generalu ni tulk na svet, koker nas navadneh suldatu. Viš, zatu se pa dumuvin generalu bl škoda zdi in bl merka najne. Generalu na more dumuvina kar iz rukava stresat, koker je nas navadne suldate. Kene, če sa ene par taužent navo-neh suldatu za dumuvina preluknal, sa pa druge not puklical, pa sa mel za kugle spet kegje pr-praulene.«

»Zane, ti maš pa še zmeri tku strupen jezek, koker s ga mou soje čase. Prou nč se nis pubulšu, če prou e že iz ena noga u grob. Tistem prelukanem suldatem, koker jim ti prauš, dumuvina jih

pa časti, ket neznane junake, sa ja že pu celmu svete pustaul lezne dragocene spumenike. Kran-celoe jim tud pr usak priložnost pulagaja na spu-menike, de svet vid, kuku jim je dumuvina hval-ležna — — —

»Ja, ja, Gustl. Tu je use res, kar prauš. Spu-menike neznanem junakem zatu pustaulaja, de jih lde vidja in ta hvalježnost ubkudujeja. Viš, če b se nam, za dumuvina pufdrberbanem junakem, videl u želodec, b blu tud prou gvišen use drgač. Škoda, dese na vid, kuku sa prazen, de b blu dumuvina saj mal sram, ke b svet vidu, kuku se skrbi pr nas za znane junake. Soje čase sma dubl sempake kaš-ne krajcarje, ke sa jam rekel invalidnina. Pol sa pa kar naenkat rekel, de sma že tulk puštiman, de grema lohka fehtat. Ker tešku hod, nej s pa bergie

kup, sej nisa drage, sa rekel. No, in ud tekat nam še tega nisa tli več dajat.«

»Zane, ti s pa čuden ratu, udkar se niva vid-la. A več ne veš, kuku e biu učaseh veseu? Sam špas te je biu. Zdej s pa tak, de nis za nekamer. Invalidi le še mal putrpite in na bodite tku tečen. Prot jetk se more tud naša majka burit. Sej videš, de je že tu neneh utrok jetneht. Ta peru je mogla — — — — — prskoč na pumuč, de u jet-ka na padeja. Pol bo pa še drugem pumagala, kulker se bo dal.«

»Ti že lohka tku guvariš, ke nis še nč hudga na svet puskusu. Mi sma pa šter leta dumuvina reš- val, nase sma pa čist puzabil. Tu je blu pa falen. Viš, tist, ke sa ceu čas sam sebe rešval, dumu- vina pa pusit u štih, tist sa pa dons na kojn. Tist maja ta velka beseda in jih maja za ta velke pa- triote. Ke se jim na lušta hodet žoga brat, brecaja pa raj nas. Fertik! F. G.

Kaj pravi tehnik?

Mlini na veter

Za vse vrste dela so uporabni. Omenili smo že, da poganjajo električne stroje in razsvetljujejo zelo poceni kar vasi, da črpajo vodo v stanovanja ali pa za namakanje vrtov, travnikov in polja v času suše, ženejo mlinске kamne, stoppe, dalje mlatilnice, trierje, stikalnice za olje in vino, drvarske žage, mehanične delavnice, elevatorje in čistilnice, centrifuge in druge naprave v mlekarnah itd., skratka dajejo poceni pogonsko silo.

Kakor vidimo je uporaba ameriškoga mlina na veter mnogostranska in udomačenje v naših kra- jih bi dvignilo kulturo in dobrobit naše vasi, pa naj si ga nabavi posameznik ali zadruga.

Stojalo (grušt), ki je boljše in trpežnejše iz gal- vaniziranega železa, lahko zamenjamo z leseno kon- strukcijo iz impregniranih travov.

Hujša je ena veternice same, ki je radi na- tančne izdelave precej visoka (jeklene lopate so nameščene na dveh koncentričnih krogih, avto- matično krmilo in sklopka). Sicer je pa vsak motor drag. Ako bi se pri nas ameriškimi mlini na veter razširili tako kakor v inozemstvu, bi jih začeli iz- delovati doma, kar bi stroške znižalo in bi jih ne bilo treba uvažati. Moramo povedati, da ni nobenih stroškov za zagon in da je vsa kontrola samo v tem, da radi mazanja od časa do časa pregledamo ležaje, kajti pri ameriškimi mlinih na veter se regulira vse avtomatično samo od sebe. Brzina obratov je sorazmerna sili vetra in upora. Upravljanje je jako preprosto, zato ni čudno, da je pogonska sila mlina na veter cenejša kakor vsakega drugega stroja in se vloženi kapital hitro izplača. Cene zavisijo od premera veternice, ki ga moramo določiti z ozirom na delo, katero bo vršil mlin. Čim jačji je veter, tem večje delo more opraviti isti mlin; n. pr. mlin s pre- merom veternice 10 m daje efektivnih 4.4 KS pri

vetru 5 m v sekundi, pri vetru 7 m-sek pa daje isti mlin 12.2 KS (po podatkih inž. Makržynskega).

Povprečno računajo, da je za efektivno konjsko silo treba 12 kvadratnih metrov površine kril ameriškoga mlina pri vetru 6.28 m-sek.

Zelo važno pri gradnji mlinov na veter je izbira prostora, da drevesa ali zgradbe ne branijo vetru dostopa do loput. Preden postavljamo stojalo, mo- ramo upoštevati vse ovire v krogu s polmerom 400 m. Če so v tej razdalji drevesa ali hiše, mora imeti stojalo višino te ovire in še polovico premera veternice in še 3—4 m.

Dobrobit in kultura naših vasi se more in mora dvigniti

Trditii moremo, da bi ameriškimi mlini na veter pomagali dvigniti dobrobit marsikaterih pre- delov naše domovine, kjer ni na razpolago vodnih sil, s tem, da poceni razsvetljujejo okraje, osušujejo močvirnata ozemlja, namakajo suhe kraje, iz kate- rih bi nastali dobri pašniki z napajilišči za živino, katera bi polnila črpalka, gnana od vetra; sadjar- stvo in vrtnarstvo bi vzcvetelo, ker bi odpadlo za- mudno ročno zalivanje itd.

Navajamo podatke inž. Makržynskega. Mlin ameriškoga tipa, katerega veternica ima premer 6.5 m, žene vodne črpalke, ki preskrbujejo z vodo vso vas (na dan 120.000 litrov vode). S premerom 7.5 m žene vodno črpalke in dinamo, ki proizvajata tok za 2000 žarnic. S premerom 10 m more gnati mlin z modernimi stroji za mletje najboljših vrst mlete obremen za napravami za čiščenje zrna pred mletjem.

Kakor spoznamo iz vsega tega, bi bilo vredno zanimati se za to brezplačno silo vetra in jo upo- rabiti za povzdigo naših krajev, obubožanih in rev- nih, ki pa imajo razna naravna bogastva, ki so dosedaj premalo izkoriščana.

Zlogovna križanica

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15		16			17		18		19	20	21		
22	23		24	25	26		27	28		29		30	31
32		33	34	35			36	37	38	39	40		
41	42	43		44			45		46	47	48		
49		50	51	52	53	54		55		56	57	58	
59	60	61			62		63	64	65		66		67
68			69	70	71	72		73	74	75	76		77
78		79	80	81	82		83		84	85		86	87
88				89			90	91	92	93	94		
95	96	97	98		99		100		101	102		103	104
105			106			107		108				109	

V vsak kvadratake vstavi po en zlog. Besede se začno pri številki, nehajo pri debeli črti ter pomenijo:

- Vodoravno: 1. praznik, 4. narodni običaj, 7. cerkveni praznik, 10. reven kmet, 12. druga beseda za kremo, 15. vas pod Ljubljano, 16. pačca, 17. del ust, 18. koroški pisatelj in jezikoslovec, 19. čistilo sredstvo, 21. pridelek, 22. elektrotehnični izraz, 24. pes, 26. ohol človek, 28. glasbeno crode, 29. hrvaški časopis, tujska za razgled, 32. krstna priča, 33. kmečko orodje, 35. mehkužnost, 36. slavansko zdravilišče, 38. kulturna usta- nova, 40. del hiše, 41. kovinski izdelek, 43. evropska državnica, 44. bosanska rečica, 45. del sode, 46. slovnični izraz, 47. vrsta naslaničca, 49. domača žival, 50. vzrok bolečine, 52. mavec, 54 evropsko glavno mesto, 55. trgovski izraz, 56. čebelje orožje, 58. pravopisno znamenje, 59. ječa, 61. dopustna obtežitev, 62. vrsta pisave, 64. umetni lasje, 66. predpisano hranjenje, 68. kraj iz Napoleоновih vojska, 69. kraj v Sveti deželi, 72. godna cvetica, 74. praska, 76. samostan ob Anži, 77. odmerjen čas, 78. vrh v Karavankah, 79. del ograje, 81. glasbeni izraz, 83. pomota, 85. vrsta skupščine, 86. kraj na Ko- roškem, 88. nebesno telo, 89. italijanska reka, 90. oglarska priprava, 92. pomlad, 94. kuhinjska priprava, 95. električni izraz, 98. žensko ime, 99. oseba iz Svensonovih povesti, 100. kaznivno dejanje, 102. del noge, 103. Finžgarijeva povest,

105. tobakar, 106. italijansko mesto, 107. svet' 108. ptica, 109. albansko mesto.
- Navpično: 1. visok človek, 2. del voza, 3. škornjica, 4. gnezdo, 5. sibirska reka, 6. vas med Cerknico in Ložem, 7. praznik, 8. ruski plemenitnik, 9. del poslopja, 10. smesnost, 11. mik, 12. kos lesa, 13. ud družine, 14. žensko ime, 20. leseno poslopje, 23. mera, 25. celota, 26. goljufija, 27. milina, 28. neumen človek, 30. italijansko mesto, 31. mazilo, 32. praznik, 33. zbornica, 34. pritok Une, 37. ugriz, 38. vas pri Ljubljani, 39. ruska pijača, 42. jugoslo- vansko mesto, 45. slovenski učenjak, 46. predpostni čas, 48. gospodinjstvo delo, 49. vera, 51. nasilnost, 53. vas pri Višnji gori, 55. kos papirja, 56. vrsta misli, 57. italijansko mesto, 58. del Italije, 60. poljsko letovišče, 61. praznik, 63. davščina, 65. del korana, 67. igra, 70. pesniški izraz, 71. turško mesto, 73. cunja, 75. postava, 76. čas pred božičem, 80. arabsko ime, 82. izraz iz fizike, 84. oseba iz Jurčičevega Desetega brata, 86. Wallensteinov zvezdoslovec, 87. prižnica, 88. kipotvorstvo, 89. grška prerokinja, 90. prejski izraz, 91. slabo vino, 93. nav- vržek, 94. vas v Savinski dolini, 96. turški sodnik, 97. sportnik, 98. zgodovinski kraj v južni Italiji, 101. pomorščak, 103. maščoba, 104. izraelska ču- dežna jed.

Razvezvano snopje

Slovenske kose in kosarji

Daleč po Evropi so bile znane naše domače kose. Da bi izseljenci v tujini ne dvignili te stroke do konkurenčne višine, je Avstrija že leta 1807 pre- predvala izdelovalcem kos, da bi se smeli izselje- vati. V dobi francoskih Ilirskih dežel je nedvomno mnogo takih delavcev našlo zaslužka v francoskih kosarnicah.

Takoj po sklenjenem miru se je neka francoska tvrdka v Toulousu zanimala za naše kosarje. Zato je guverner Lattermann spomladi leta 1815 obnovil prepoved izseljevanja za naše kosarje. Kdor je ovadil agenta, ki je vabil izdelovalce kos v tujino, je prejel 100 gld. nagrade; če so agenta ujeli, pa celo 200 gld. — Naše kosarnice so dolgo obvladale ves bližnji trg. Zlasti na vzvodu se enkrat vpeljana kosa ni dala več izpodrinuti. Vsaka dežela je želela in zahtevala svojo posebno, od davnine ustaljeno obliko. Tako so pri nas izdelovali posebne kose za Ogrsko, drugačne spet za Poljsko, Rusijo, Bolga- rijo, Bosno in za Gornjo Italijo.

Naše šajke

Običajna šajka ali plitka je bila dolga 7 sež- njev, široka pa 3 sežnje. Izgradilo jo je 9 mož v enem dnevu. Domačini so na šajkah prevajali les (pa tudi kolje, skodele, drva in čreslovino) po Dravi nizdol v Osijek, Novi Sad in Belgrad. Naložili so povprečno po 30 ton blaga. Za vsako šajko je bilo treba 6 veslačev, v deročem teku včasih še več. V spodnjem teku, kjer je vodka široka, globoka in umirjena, so potem nekaj hlapcev odpustili, tako da so po Hrvaškem vozili štiri veslači dvoje šejk, ki so ju zvezali. V Osjeku, Novem Sadu ali Bel- gradu so tvor oddali in povrh še šajko prodali, da je ni bilo treba vlačiti nazaj. Na teh šajkah so potem Srbi tovorili svoje prideleke dalje po Donavi do Crnega morja. — Podobne ladje so izdelovali v Vuzenici, Vuhredu, Dravogradu in Libelcih.

Sah

Turnir v Pragi je združil najboljše mojstre in od inozemskih estonskega vele mojstra Keresa, av- strijskega vele mojstra Eliskasesa, našega mojstra dr. Trifunoviča in nadarjeno nemško igralko Sonjo Graaf. Zenialni estonski mojster Keres je pokazal veliko premoč in potolkel takoj v prvih rundah vse svoje konkurente. Naš mojster Trifunovič ni mogel doseči forme, ki je za take turnirje potrebna in je odpadel iz konkurence za prva mesta. Od čeških mojstrov se je pokazal najboljšega zopet Foltys. Keres igra sedaj že na tretjem turnirju brez pre- sledka in dosega krasne uspehe. Stopil je na krat med najboljše mojstre sveta in je med njimi naj- mlajši. Zanimivo je, da zelo rad odpira svoje partije s kraljevim pešcem, kar je pri modernih moj- strih bolj redko. Danes prinašamo eno kratko nje- govo partijo.

Keres — Kuerth

1. e2—e4, e7—e5; 2. Sg1—f3, Sb8—c6; 3. Lf1 —c4, Lf8—c5 (mesto tega vodi tudi Sg8—f6 po Sf3—g5, d7—d5 itd. do zelo zanimive igre); 4. e2—c3 (običajna priprava za udar v centru), Sg8 —f6; 5. d2—d4, e5×d4; 6. c3×d4, Lc5—b4+; 7. Sb1—c3 (s to potezo danskega mojstra Jürgen Möl- lerja se prično najzanimivejše komplikacije itali- janske igre. Škoda je le, da so skoraj vse variante točno raziskane in so pravi borbeni momenti par- tije preloženi na poznejši stadij), Sf6×e4; 8. 0—0 (beli žrtvuje pešca za hiter razvoj svojih figur in za napad), Lb4×c3 (po S×c3, b×c3 L×c3? Dd1 —b3! pride črni v izgubljeno pozicijo); 9. d4—d5! Lc3—f6; 10. Th1—e1, Sc6—c7; 11. Te1×e4, d7—d6 (na tem mestu je boljše takoj rokirati). Beli ima potem možnost, organizirati z g2—g4 tzv. baje- netski napad, proti kateremu ima pa črni priliko, da z oprežno igro polagoma uspe v obrambi); 12. Lc1—g5! Lf6×g5; 13. Sf3×g5, 0—0; 14. Sg6×h7 (to je vrhunec Möllerjevega napada. Ker se je pa iz analiz pokazalo, da beli proti dobri obrambi črnega s to žrtvijo ne doseže več kot remis z več- nim šahom, pride v turnirskih partijah zelo redko do uporabe Möllerjevega napada), Kg8×h7; 15. Dd1—h5+, Kh7—g8; 16. Te4—h4, f7—f5; 17. Th4 —h3! (črni s to potezo preneha s potezami iz knjig. Običajna varianta je: 17. Dh5—h7+, Kg8—f7; 18. Th4—h6, Tf8—g8; 19. Ta1—e1, Dd8—f8; 20. Lc4—b5, Tg8—h8! 21. Dh7×h8, g7×h6; 22. Dh8 h7+, Kf7—f6; 23. Te1×e7, Df8×e7; 24. Dh7×h6+ in Dh7+ ter Dh8+ z remijem) Lc8—d7? (na novo potezo belega črni ne najde dobrega odgovora. Z s5—f4! bi se črni ubranil); 18. Ta1—e1! (bele fi- gure sedaj harmonično posežejo v borbo in črni izgubi kljub premoči figuro), Tf8—f6; 19. Dh5— h7+, Kg8—f7; 20. Th3—g3, Se7—g6; Te1—e6! (s to elegantno potezo je partija odločena) Ld7×e6; 22. d5×e6+, Kf7—f8; 23. e6—e7+! Kf8×e7 (na D×e7 bi bilo Dg8+ mat); 24. Dh7×g7+, Ke7— e8; 25. Tg3×g6 in črni se je vdal, ker izgubi trd- njavo f6.

»Ne hodite mi tako blizu! Zival misli, da ji ponujate travlo!«

Številnica

4. 20. 12. 9. — 6. 3. 20. 2. 20. — 18. 17. — 12. 3. 17. 7. 18. 13. 14. — 6. 18. 20. 19. 9. 8. 9. 10. 17. — 12. 9. 16. 20. 2. — 10. 9. 15. 16. 13. — 14. 4. 17. 5. 20. — 10. 17. — 15. 20. — 12. 3. 9. 10. 17. — 1. 20. — 12. 17. — 16. 20. 21. 17. — 10. 18. 20. — 3. 9. 15. 13. — 5. 20. — 11. 20. — 7. 17. — 12. 9. — 16. 3. 20. 19. 9. — 18. 13. Ključ:

- 1. 2. 3. 4. 5. — žuželka;
 - 6. 7. 8. 9. 10. — nebesna stran;
 - 11. 12. 13. 14. — vrh v Julijskih Alpah;
 - 15. 16. 17. 18. — poklic.
 - 19. 20. 21. — umik.
- Če številke nadomestiš s pravimi črkami, do- biš zgoraj belokranjski vremenski pregovor za vne- bobod

Rešitev ugank z dne 9. maja

Rešitev križanice:

Vodoravno: 1. voda, 5. kobila, 11. ukor, 15. Ibliza, 16. Soli, 17. njiva, 18. komi, 19. poroka, 20. esej, 21. skala, 24. rama, 27. scena, 30. teta, 33. ne- besa, 36. umor, 38. ata, 39. Valo, 40. Dalj, 41. Eva, 42. Lim, 43. Anam, 45. Oman, 46. ris, 47. Ikar, 48. anatom, 49. Aida, 50. Nanos, 53. škof, 55. asket, 58. Ober, 60. očenaš, 64. peta, 67. dedek, 68. Ilir, 69. Eolec, 70. Alah, 71. Atičan, 72. Jara.

Navpično: 1. vik, 2. obok, 3. dim, 4. azil, 5. kap, 6. Osor, 7. bor, 8. ilo, 9. Lika, 10. Ana, 11. ujec, 12. kis, 13. oven, 14. raj, 21. Stalin, 22. ata- man, 23. ananas, 25. Abo, 26. med, 27. salama, 28. Emerik, 29. ara, 31. etik, 32. Avar, 34. elan, 35. Samo, 36. ujna, 37. Ovid, 44. mak, 45. Oto, 46. a sat, 51. Abel, 52. oreh, 53. ščit, 54. Fara, 56. spoj, 57. eter, 58. oda, 59. Eda, 60. Oka, 61. Eli, 62. nič, 63. šen, 65. Ela, 66. Aca.

Rešitev številnice:

Kaves, plug, cin, Črt, Dob. — Na svetega Ur- bana sonce gorko, obilno bo vina, bo sladko; če pa ta dan prirosi, trta le cviček rodi.

Rešitev zlogovnice:

Ceber, apno, seno, jerbas, erar, nagelj, avto, ječmen, bezeg, obed, lemež, jelša, šilo, igla, zelje, drvar, redkev, azbest, vino, naklo, ikra, katar. — Čas je najboljši zdravnik.

Kmečko orodje v zlogovnici

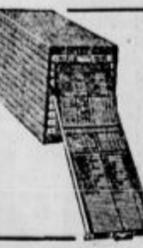
Iz 48 zlogov: a, ap, ba, bič, bo, e, gev, gla, greb, har, i, je, ka, ka, ka, kač, kal, ke, ko, kov, la, le, lja, majl, mež, neč, nik, nil, nja, no, o, o, o, o, ot, pe, prt, ra, sa, selj, sla, sla, strv, ščet, taj, te, tol — sestavi štiri in dvajset dvožložnih besed z naslednjim pomenom:

- 1. lesena posoda, 2. šivalna potrebščina, 3. le- sena posoda, 4. koščeva priprava, 5. del voza, 6. vrsta krtiče, 7. kmečki voz, 8. šivalna potrebščina, 9. del pluga, 10. del biča, 11. lesena posoda, 12. zidarska potrebščina, 13. tesarsko orodje, 14. vrsta stoga, 15. del pluga, 16. posteklina, 17. pletena po- soda, 18. koščeva priprava, 19. steklena posoda, 20. hlačna naravnica, 21. kopaško orodje, 22. izraz za nadav, 23. kuhinjsko orodje, 24. kovaški izdelek.

Če izbereš pravilne besede, ti prve črke brane od zgoraj navzdol povedo slovenski vremenski pre- govor za današnji dan.

USNJE v ševro-u, boksu in laku, v vseh bar- vah, še vedno po starih cenah. Prvo- vrstne podplate na drobnino in debelo — Čevljarske potrebščine, damske torbice, pasove, aktovke, na- hrtnike in kovčke Vam nudi po najnižjih cenah

FRANC ERJAVEC, založna usnja Ljubljana, Stari trg 18.

„SOFRA“ - kartoteke predstavljajo višek pregled- nosti. Prihranite Vam bodo mnogo časa, napora in denarja. Pišite po prospekte. Zastopniki se sprejemajo. „SOFRA“ - MARIBOR Alekandrova 43 Tel. 2510

HOTEL VILA LUCIJA Aleksandrovo - otok Krk

Z restavracijsko teraso nad morjem in ostalim komfortom. Stanovanje in hrana vključno takse od Din 50— do Din 59— dnevno. Rad: nižjih cen se priporoča bivanje v juniju. Prospekti pri »Putniku« in pri direkciji hotela.

Gospodarstvo

Borski rudniki bakra

Dne 13. t. m. je bil v Parizu občni zbor delničarjev francoske družbe borskih rudnikov bakra. Na tem obnem zboru podana poročila so zanimiva tudi za našo javnost, zato jih v izvlečku podajamo: Uvodno govori poročilo o ugodnem položaju svetovnega tržišča za baker, kjer so lani cene znatno narasle, pa tudi letos. Skupna produkcija bakrene rude je lani dosegla 609.490 ton, od tega na rudniku Tilva Mika 604.668 (1935 560.544) ton, v rudniku Čoka Dulkan 469 (6576) ton in na dnevnem kopu Čoka-Dulkan 4353 (51.420) ton. Preiskovalna dela so se nadaljevala in so odkrili nova ležišča v Ajvalji pri Prishtini (gre za svinec in cink). Seveda so potrebna za preiskovanje tega ležišča še velika dela, dosednji uspehi pa tako dela že opravčujejo. V topilnici je bilo natopljeno 39.400 (39.400) ton surovega bakra. Nova instalacija za elektrolizo bakra bo začela delati v začetku leta 1938. Število zaposlenega delavstva znaša 4553 (lani 2072), velik del je zaposlen pri gradbi električnih naprav. Poleg prodaje bakra običajnim kupcem je jugoslovanska vlada zahtevala od družbe, da ji odstopa 11.000 ton elektrolitičnega bakra, katerega naj dobavi Skodovim tvornicam. Do 31. decembra je družba dobavila Skodovim zavodu 4608 ton. Ta baker je plačan v dinarjih, toda družba lahko porabi del teh plačil za nakup in izvoz raznega blaga jugoslovanskega izvora, za katerega dobi plačilo v devizah. Lansko leto je družba producirala 1988 kg zlata v vrednosti 37.071.000 frankov.

Za nedeljske čitatelje

Ministrski svet je izdal novo uredbo o sanaciji rudarskega zavarovanja, po kateri se bodo nabirala stalno dovolj znatna sredstva za pokojnino rudarjem, ki so bili v nevarnosti, da radi premalih sredstev samih bratovskih skladnic, ne dobe niti zakonito priznanih pokojnin izplačanih v redu. Vsa rudarska in topilniška podjetja bodo morala plačevati v sklad za sanacijo bratovskih skladnic pol odstotka fiktivne vrednosti svoje produkcije, v Sloveniji pa še pol odstotka zraven za kritje pokojnin tako zvanim starim vpokojencem, onim, ki so bili vpokojeni pred 1. januarjem 1925. S tem je grozeča nevarnost za rudarje odstranjena po zaslugi slovenskih ministrov.

Znani statistični in zavarovalni strokovnjak g. Ivo Lah je napisal, da nam je pričakovati največje zapletitve našega delavstva v sredi leta 1937 in da se bo od tedaj naprej zaposlenost zmanjševala. To sklepa na podlagi dosedanjih izkušenj pred vojno in po vojni.

Molzna kontrola družbe Jugomontafor je pokazala, da je lani dale najboljša krava Kresta, last g. Nikole Jurkoviča iz Radvanja 8412 kg mleka.

V Sloveniji imamo 1620 zadrug (po stanju na koncu leta 1936), od teh 531 kreditnih, 195 nabavnih in prodajnih itd.

Zveza trgovskih združenj ima v nedeljo 23. maja v Slovenjgradu občni zbor. Ze v soboto dopoldne ob 10 je predkonferenca delegatov, občni zbor sam pa je v nedeljo ob 9. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil tudi razprava o izpremembi pravil.

Hranilnica savske banovine. V letu 1936 so se vlogi pri Hranilnici savske banovine povečale od 39,9 na 46,9 milij. Din. upniki pa so narasli od 54,3 na 57,65, posebno naložbe banke uprave in njenih ustanov. Hranilnica je lani odplačala svoj reeskont, katerega je imela leta 1935 še 0,125 milij. dinarjev. Med aktivni so posebno narasli dolžniki: od 41,96 na 51,9, od tega največ naložbe pri Narodni banki in Poštni hranilnici. Komunalna posojila so narasla od 39,96 na 42,5 milij. Čisti dobiček je narasel od 0,68 na 1,07 milij. Din.

Croatia in Nada. Na obnem zboru zavarovalnice Nada, ki je bil te dni v Sarajevu, je bilo sporočeno, da je Croatia prevzela ves življenjski in elementarni portfelj Nade. K tej vesti je pomembni, da je že itak Croatia bila glavni delničar Nade.

Napredek naše male obrti nam z najlepše strani pokaže na ljubljanskem velesejmu od 5. do 14. junija posebna razstava, ki jo organizira banovinski urad za pospeševanje obrti. Ta razstava nam bo spet dokazala, kako se naši najskromnejši obrtniki trudijo za svoj napredek in kako lepe uspehe dosegajo. Zato bo pa ta razstava zbujala pri gledalcih prav mnogo zadovoljstva in pohvale, ker bo vsekakor prepričala, da spreten obrtnik tudi z malimi sredstvi lahko doseže veliko polnost in prav s tem konkurira celo z veliko industrij.

Obrtniški splošni izobraževalni tečaj. Zavod za pospeševanje obrta Zbornica TOI v Ljubljani priredi v Ljubljani ob večernih urah in ob nedeljah dopoldne posebne splošne izobraževalne tečaje za obrtništvo in obrtni naraščaj. Namen teh tečajev bo, da nudijo strokovno izpopolnitev n. pr. v risanju, računanju, kalkulaciji, geometriji, korespondenci in drugih predmetih, ki jih mora poznati obrtnik za svoje poslovanje. Vabimo interese, da se prijavijo in poleg točnega naslova tudi označijo, v katerih predmetih bi se radi izobrazili.

Strokovni tečaj za mojstrske izpite. — Pri mojstrskih izpiti se je pokazalo, da kandidatom primanjkuje teoretičnega znanja iz njihove stroke, zlasti glede blagovnanstva, kalkulacije, poznavanja orodja in strojne opreme strokovnega risanja itd. Ker ni še na razpolago dovolj primernih knjig, bo priredil Zavod za pospeševanje obrta Zbornica za TOI v teku druge polovice letošnjega leta v Ljubljani in po možnosti tudi v Mariboru posebne tečaje, ki naj bi kandidatom nudili izpopolnitev v strokovni teoriji. Tečaji se prične v juniju in bodo dnevno v večernih urah, ali pa ob nedeljah in praznikih v dopoldanskih urah in sicer ločeno po posameznih strokah. Vabimo one, ki se nameravajo udeležiti mojstrskega izpita, da se prijavijo na naslov: Zavod PO, Zbornica za TOI, Ljubljana. V prijavi je treba navesti točno ime, poklic in bivališče. Tečaji bodo brezplačni.

Potirjeni poravnavi: Stermenszky Julij, ključavničar v Ljubljani, Tržaška cesta 46, Stermenszky Marija, trg v Ljubljani, Tržaška c. 64.

Občni zbor: Celjska posojilnica, d. d. v Celju 31. maja ob 17., Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah d. d. 11. junija ob 16. v pisarni dr. Leskova v Mariboru.

Tovarna verig, d. d. v Lescah pri Bledu je za 1935 izkazala brez prenosa 0.244 milij. Din izgube, kar je krila z odpisom rezerv. V letu 1936 pa je izkazala malenkosten prebitok v znesku 7.738,50 Din, pri nekoliko povečanih odpisih. Bilančna vsota 7.3 (7.16) milij. Din in glavnica 2,5 milij. Din.

Avstrijski izvoz železne rude in jeklenege surovega železa. Z Dunaja poročajo, da je Avstrija sklenila, da se bo v bodoče smelo izvažati železno rudo in surovo železo samo proti posebnemu izvoznemu dovoljenju. To pomeni, da je konjunktura v avstrijski železarski industriji tako dobra, da

se boje za domačo preskrbo z eurovinami. Največ je Avetrija izvažala rude v Nemčijo in Češkoslovaško.

Borza

Dne 15. maja 1937.

Denar

Ta teden je znašal promet na ljubljanski borzi 10.888 milij. Din v primeri s 5598, 6958, 9691 in 5488 milij. Din v prejšnjih tednih.

Curih. Belgrad 10, Pariz 19.60, London 21.6075, Newyork 437.50, Bruselj 73.675, Milan 23, Amsterdam 240.275, Berlin 175.30, Dunaj 81.75 (81.75),

Stockholm 111.40, Oslo 108.575, Kopenhagen 96.45, Praga 15.25, Varšava 83, Budimpešta 86, Atene 3.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.555, Buenos-Aires 132.75.

Živina

Mariborski sejum 14. maja. Na evinjski sejum je bilo pripeljanih 259 evinj, cene so bile sledeče: Prašiči stari 5-6 tednov 85-95 Din, 7-9 tednov 115-125 Din, 3-4 mesece 140-175 Din, 5-7 mesecev 200-290 Din, 8-10 mesecev 365 do 440 iDn, 1 leto 580-900 Din, 1 kg žive teže 5 do 7 Din, 1 kg mrtve teže 9-11 Din. Prodanih je bilo 134 evinj.

Sport

Pred lahkoatletskim srečanjem s Čehoslovaško

Danes ob 18. jutri ob 15.30, igrišče ASK Primorja.

Še dobrih 14 dni nas deli od revanšnega srečanja med čehoslovaško in našo lahkoatletsko reprezentanco v Zagrebu, naši atleti pa niso doslej imeli še nobenega resnejšega nastopa. Zaradi tega je v soglasju z JLAZ izbrala Zveza slovenskih lahkoatletskih klubov v Ljubljani nacionalni miting Primorja kot izbirni za atlete na teritoriji dravske banovine.

Zanimivo bo pač primerjati letos dosežene rezultate čeških atletov v onih disciplinah, za katere pridejo v poštev atleti iz teritorija Zveze, to so: teki 200 m, 400 m, 800 m, 1500 m, 5000 m, skok ob palici, skok v višino, met kladiva in stafeta 4 x 400 m.

Na 100 m in 200 m so določeni Hanč., Jahoda in Juranka; njihovi letošnji rezultati so 10,9, 11,3, 11,6, medtem ko v teku na 200 m ne beležijo še rezultatov. Od naših atletov težko, da pride kdo v poštev, kvečjem za stafeto 4 x 100 m, Kovarčič, naj najboljši sprinter, je pri vojakih in zaradi tega odpade naš najvidnejši v tekih na kratke proge. Za 200 m prideva vsekakor v poštev Pleteršek in Skušek, ki sta pred kratkim z doseženimi rezultati na 300 m (37 in 37,1) dokazala, da lahko od obeh pričakujemo rezultat okoli 23 sek.

Na 400 m bodeta nasprotnika naših atletov Rošleky (letos 51,8) in Kralcy (brez rezultata, beleži pa na 800 m 2 : 01,2). Vsekakor močna nasprotnika, toda Gabrška, Pleterška in Skuška je smatrati za precej enakovredne.

Tek 800 m je zaseden po Šalleju (1 : 59,8), Keimu in Hošku (oba brez rezultata). Vsi trije so sposobni za doseg rezultata pod 2 minuti, upamo, pa, da tudi naša kandidata Goršek in Gabršek.

Tek 1500 m je zaseden po istih (vsi trije brez rezultata), ki zamorejo doseči rezultat najmanj 4 : 10, naša reprezentanca bo morala staviti vse nade v Gorška in Krevsu.

Tudi disciplina 5 km je pri Čehih dobro zasedena! Hušek (sedaj najboljši dolgoprogaš v Čehoslovaški, ki je v cestnem teku na 10 km sigurno porazil Slavijaša Pivonko (19:46) in Bombik (ki je v minulnem letu moral kloniti Krevsu v teku na 3 km). Naša dva: po vsej priliki Kreva in Bručan, se bodeta morala precej potruditi, ako želite ponoviti dvojno zmago.

Pri metu kladiva se prikažeta na startu orjaka Knotek in Eliš, od katerih je prvimenovani koncem minule sezone dosegel rezultat svetovne znamenke: preko 55 m! Naš ing. Stepišnik je sicer precej napredoval, toda nahaja se pri vojakih in je zaradi tega veliko vprašanje, v kakšni kondiciji se nahaja.

V skoku ob palici je računati s sigurnim dejstvom, da si bo kot drugi priboril vstop v državno reprezentanco Zupančič Neli, ki je letos pridno pri delu in treningu! V skoku v višino nas je v lanskoletnem srečanju nadvse častno in zmagovito zastopal Martini, letos ga, žal, vsaj za dogledno čas ne bomo mogli pozdraviti na startu, ker je pred kratkim prestal težko bolezen, ni pa izključeno, da nas že na izbirnem mitingu prijetno iznenadita Zgur in junior Bratož.

Eno mogoče orodje v borbi proti Čehom bomo imeli v naših štiristometraših: Gabršku, Pleteršku in Skušeku! Zal nimamo četrtega atleta, ki bi njim bil enakovreden! Ako se do tekmovalnja ugotovi napredek še pri kakšnem štiristometrašu v naši državi, potem bi zamogla naša reprezentanca v tej

Park Tivoli - biser Ljubljane naj ostane v službi javnosti

Kdor prebira stare arhive in kroniko Ljubljane, ne more prezreti stalnega in stoletja trajajočega prizadevanja ljubljanske mestne občine po ureditvi primernega parka, ki bi mogel meščanstvu, zlasti ob vročih poletnih dneh, nuditi dovolj prilike za oddih in okrepčilo. Kar je bilo parkov oziroma senčnih vrtov v Ljubljani pred 19. stoletjem, so bili vsi zasebna last raznih močočnikov, kamor javnost ni imela dostopa. Veliki Zoisov vrt je bil prav tako privatna last, kamor so imeli dostop le zbrani krogi. Šele za časa francoske oblasti je prišlo do konkretnih načrtov, a realizirali so se šele po odhodu Francozov.

Prvi večji javni park je bil Lattermannov drevored na Celovški cesti. Ker je imel pri ustanovitvi tega parka nekaj zaslug tudi baron Lettermann, začasni upravitelj dežele Kranjske, so nazvali park po njem. Kolikšno veselje so imeli Ljubljanci s tem parkom, dokazujejo razni zapiski in poročila iz tistega časa. Ko je bilo nekoč nekaj drevov vandalso izrovanih in uničenih, je bilo razburjenje po vsej Ljubljani in pozvano je bilo vse prebivalstvo, naj pomaga izslediti krivce in čuvati mlade nasade. Čim bolj pa se je razvijalo prebivalstvo, tem bolj tesen je postal park za rastoče število prebivalstva. Na občinskih sejah se je ponovno poudarjala potreba po razširitvi parka, dokler se ni končno posrečilo magistratu odkupiti velik del obširnega sosednjega zemljišča Tivolija, ki je bilo cesarjeva privatna last.

V kupni pogodbi so bili navedeni pogoji, pod katerimi je bilo ozemlje Tivolija prodano mestni občini in katere se je mestno občinsko zastopstvo zavezalo vse čase izpolnjevati. Med drugim je bil pogoj, da se mora zemljišče ohraniti samo za javen park in izprehajališča, nikakor pa ne za zadržali ali porabi v kake druge podobne namene.

Mestna občina je te pogoje v preteklosti že nekajkrat prekršila, tako z zidavo Sokolskega telovadišča, z zgradbo kopališča Ilirije, z oddajo zemljišča v zakup društvu Ateni, ki ga je preuredilo za tenis-igrišče in za veleskijski prostor.

Zadnje čase je nastalo v vrstah ženskega telovadnega društva Atene neupravičeno razburjanje, ker mestna občina noče podaljšati najemne pogodbe z društvom Ateno, marveč zahteva, da mora ostati svet v Tivoliju ohranjen svojemu namenu, ljubljanski javnosti. Da bo javnosti jasno, za kakšno »krivico« gre tu, naj navedemo nekaj stvarnega pojasnila.

Leta 1920 je žensko telovadno društvo v Ljubljani, ki se je pozneje, leta 1925, preimenovalo v telesno-kulturno društvo »Atena«, prosilo mestni magistrat, da bi mu dovolil urediti na travniku ob Lattermannovem drevoredu prostor za telovadišče. Društvu je bilo leta 1921 na podlagi te prošnje dovoljeno uporabiti 4000 kvadratnih metrov sveta za telovadišče in to do nadaljnjega. Društvo si je potem svojevoljno prisvojilo v uporabo še več sveta, kot mu je bilo v odloku dovoljenega, namreč 8113 kvadratnih metrov. Društvo je plačevalo za to zemljišče določeno letno najemnino, zadnja leta po 1000 din letno. Leta 1925 je društvo znova zaprosilo za podaljšanje najemne pogodbe za dobo 10 let. Magistrat je tej prošnji ugodil, toda pod izrecnim pogojem: »da si mestna občina pridrži pravico, odvzeti prostor tudi pred potekom te dobe, ako bi se pokazalo, da mestna občina potrebuje prostor v kak svoj ali drug javni namen. Pri odvzemu prostora magistrat n prizna društvu »Ateni« nobene pravice do kakršnekoli odškodnine, ki bi jih imelo društvo se preureditvijo prostora v športne namene. Po končanem najemu je društvo Atena obvezano postaviti na zahtevo mestne občine vse najeto zemljišče v prejšnji stan na svoje stroške tako, da ga prejme mestna občina v popolnoma uporabnem stanju za namen, v kakršnega ga mestna občina potrebuje.«

Dne 24. februarja 1925 se je društvo »Atena« zahvalilo za ugoditev prošnji in izjavilo, da povsem soglasja z vsebino teh pogojev.

Če prejšnja leta ta prostor ni imel toliko pomena za ljubljansko občino, ga je pa tembolj pridobil zadnja leta vsled stalnega širjenja mesta v Rožno dolino, na Vič in pod Rožnik. Mestni gradbeni urad je hotel že ponovno urediti vprašanje dchoda v Rožno dolino, pa ga je oviralo zemljišče, ki ga je imelo v zakupu društvo »Atena«. Vprašanje ceste v Rožno dolino je postajalo čedalje bolj pereče. Zato je gradbeni odbor sklenil, naj se iz obeh koncev, iz glavnega vhoda v park pa od začeka Ceste v Rožno dolino zgradi 12 m široka promenadna cesta. Ker bo šla cesta preko igrišča Ate, je tedaj nujno potrebno in samo po sebi razumljivo, da se mora igrišče preseliti drugam.

Ker je najemna pogodba za prostor društva »Atena« s 1. januarjem t. l. definitivno potekla, je mestna občina prevzela zemljišče zopet v lastno uporabo, na kar je »Atena« tudi pristala.

Zato je nerazumljivo razburjenje v nekaterih krogih in krivičen očitke, da mestna občina društvo »Atena« kakorkoli preganja ali mu sicer dela kako krivico. Društvo »Atena« je moglo in moralo pričakovati, da se bo mestna občina poslužila svoje pravice in dolžnosti, zlasti, ker je gradnja omenjene ceste in preureditve spodnjega dela parka nujno potrebna. Mestna občina pa je vrhu tega obvezana varovati interese in zemljišče ohranjati tistemu namenu, za katerega je bilo od vsega početka določeno. Stori la bi pač nedopustno napako, če bi za interes enega društva žrtvovala interes vse javnosti, kateri je park od vsega početka namenjen.

Tuji, ki obiskujejo Ljubljano, ne štedijo s hvalo o krasoti tivolskega parka. Toda prav zaradi omenjenega igrišča ni bilo vsa leta mogoče urediti spodnjega dela parka tako, kot bi bilo z estetskih komunikacijski ozirov potrebno. Saj je bil spodnji del tivolskega parka prav zaradi omenjenega igrišča povsem odrezan od ostalega parka. Skrajni čas je bil, da se je mestna občina lotila tudi ureditve tega dela in ga določila svojemu pravemu namenu.

Kljub temu, da se je društvo »Atena« v najemni pogodbi zavezalo, da po poteku pogodbe odstopi svet občini na zahtevo v prvotnem stanju in da ne bo zahtevalo nikake odškodnine za investicije, bi rado zdaj dobilo od magistrata 400.000 Din za stroške, ki jih je imelo za ureditev prostora, da bi se mu tako omogočilo nadaljnje delo. Kakor da ima to društvo kak privilegij pred vsemi drugimi društvi v Ljubljani! Z enako pravico bi moglo zahtevati enako podporo tudi vsako drugo društvo v Ljubljani, ki se bavi s telesno vzgojo mladine. In če bi hotela mestna občina vsem ustreci v enaki meri, bi morala za to žrtvovati najmanj tretjino svojega proračuna! Zakaj naj bi prav eno društvo uživalo poseben privilegij naklonjenosti mestne občine? Ali druga društva kaj manj služijo javnemu blagru?

Če poudarja društvo svoje socialno poslanstvo s tem, da nudi prostor in priliko za razvedrilo otrokom revnih slojev, da bo občina sama v še večji meri, ker hoče urediti tudi v spodnjem delu parka otroško igrišče, kjer se bodo mogli otroci do mile volje nairgati in naučiti zlate prostosti. Ko so postavili otrokom klopi v ograjeni prostor igrišča, so si ti kaj hitro in rajši poiskali prostor in klopi zunaj ograje! Otroci ljubi prostost in svoboda na odprtem prostoru!

Vsi meščani bodo resnično hvaležni, če se Tivoli, biser Ljubljane, saj kolikor ga je sedaj še prostega, v celoti odloči namenu, ki ga ima to zemljišče od vsega početka, to je oddihu in razvedrilu vse javnosti in da tako končno preneha z vedno novim okrnjevanjem najlepšega dela našega mesta, s katerim se po pravici lahko ponaša Ljubljana.

disciplini slaviti krasno zmago in sicer v času novega rekorda.

Vsem tem našim kandidatom, ki smo jih imenoma našli, bodo mnogi novi taletni in razni dosedanjih njihovi resni konkurenti skušali ogrožati vstop v državno moštvo, zaradi česar se bo v vseh disciplinah izbirnega mitinga razvila ogrožena borba za zmago, enako tudi za ostale plasmene.

Prireditve bo zategadelj nadvse zanimiva za vsakega ljubitelja idealnega športa, poset tekme pa je tudi najširšim slojem omogočen zaradi propagando nizke vstopnine, stojišča 3, tribuna 4, di-jaki in vojniki 2.

Sportniki! Poselite oba dneva to nadvse zanimivo in prvo večjo lahkoatletsko prireditve v letošnji sezoni!

Nacionalni meeting ASK Primorja

Nadaljevanje danes ob 15.30, igrišče Primorja. Včeraj doseženi zelo dobri rezultati obetajo, da bodo danes nastopajoči atleti iz cele dravske banovine dokazali svojo polno zrelost, da zastopajo barve jugoslovanske lahke atletike v borbi z Češkoslovaško v Zagrebu.

Mnogi so že včeraj položili zelo dobro izpit, danes pričakujemo to še od raznih drugih. Sportniki! Pridite in boste zadovoljni!

Binkoštni brzoturnir SK Slovana

V NEDELJO:

Ob 9 Slovan : Mars.
Ob 9.30 Slavija : Reka.
Ob 10 Grafika : Mars.
Ob 10.30 Slovan : Reka.
Ob 11 Slavija : Grafika.

V PONEDELJEK:

Ob 9 Slovan : Slavija.
Ob 9.30 Mars : Reka.
Ob 10 Slovan : Grafika.
Ob 10.30 Mars : Slavija.
Ob 11 Grafika : Reka.

Binkoštni turnir SK Mladike

za pokal dr. Adlešiča v nedeljo dopoldne ob 9 in popoldne ob 15.30.

Ob 9 ZSK Hermes : SK Jadran, izločilno; ob 10.30 Ljubljana : Mladika, izločilno; ob 15.30 preimganica finale; ob 16 zmagovalca finale.

Dr. L. Trauner.

Sport in reumatizem

Sport kot smotreno gibanje telesa, oziroma posameznih udov si je pridobil v novem času tudi pri zdravljenju reumatizma važne vloge.

Ceprav bistvo reumatizma še ni popolnoma pojasnjeno, je vendar spoznanje, da tako razširjene bolezni v zadnjih letih toliko napredovalo, da ima medicinska znanost sedaj vsaj gotovo smernice tudi za zdravljenje. O vzroku reumatizma so mnenja še različna, ki pa imajo vendar nekaj skupnega: za postane reumatizma je potrebno priročno ali pa pridobljeno telesno razpoloženje, kateremu se pridruži še neki notranji ali pa zunanji vzrok. Ta neposredni vzrok je lahko infekcija, prehlad, telesna napornost. Tako nastopi lahko sklepani reumatizem po angini, trganju v ramenih po kakem prepihu, ali neznozne bolečine v križu po kakem naglem pregibu. Pogosto obole tudi živali kot n. pr. isijas. Tudi težka hoja je lahko posledica reumatizma, ki često nastopa pri starejših žedah, ki so zato dozvetne.

Protin se pojavi, če nastopijo motnje v prebavi in ni izključeno, da spadajo še mnoge druge do sedaj še nejasne bolezni v vrste reumatizma.

Revmatična obolenja so običajno dolgotrajna in tako tudi njihovo zdravljenje. Važen in pogosto glavni del zdravljenja je uporaba kopališč, pri vnetljivih oblikah se zdravljenje pospešuje z gotovimi mazali. Revmatična obolenja povzročajo sčasoma gotove izpremembe v sklepih in mišičevju, katerih posledica je otežkočeno in bolešno gibanje. Nekatere prirodne vroče vode imajo lastnost, da telo omehežajo in da iz se ne popolnoma znanih vzrokov zdravično vplivajo na revmatična obolenja. V vodi namreč izgubi telo na teži in vsled tega so gibi pod vodo lažji in manj boleči. To dejstvo je izrabila moderna medicinska veda in tako se gibanje, masaža in prhe pod vodo uspešno uporabljajo pri zdravljenju reumatizma. To moderni način zdravljenja je sedaj uveden v Krapinskih Toplicah. Seveda se mora ta zdravilni sport pravilno uporabiti in lahko se reče, da je za vsak slučaj reumatizma drug način zdravljenja.

Službeno iz zbornice lahkoatletskih sodnikov

Javljamo vsem gg. sodnikom in klubom, da naslavljajo svoje dopise za zbor na naslov dipl. jur. Bradač Franjo, Ljubljana, Gradisce 88 L. nadst.

Izpremembe obnega pravilnika za tekmovalnja:

Čl. 23. Neodločena tekmovalnja in urtni teki.
2. odstavek se izpušča, mesto njege se vstavlja: »Če dva ali več tekmovalcev pri skokanju v višino z ali brez zaleta ali ob palci doseže enako višino a) je zmagovalci oni tekmovalci, ki s manjšim številom poskusov preskoči zadnjo višino, pri kateri se je skakalo;

b) če se na ta način ne odloči, postane zmagovalec oni tekmovalci, ki v teku tega tekmovalnja napravil najmanj pogreškov;

c) če se niti na ta način ne odloči, postane zmagovalec oni, ki ima v teku telega tekmovalnja najmanj poskusov;

d) če zopet ne pri do odločitve, pa gre za preo mesto, naj se dovolj še en poskus na nepresekčni višini. Če se še ne odloči, naj se prečka postavi na preje preskočeno višino in dovolj še en skok. Prečka naj se še dalje dviga in spušča, dokler se ne doseže odločitve. Ako ne gre za preo mesto zasedajo tekmovalci isto mesto.

Protesti. Čl. 26. se črta in sledi tole besedilo: »Protesti, ki se tičejo pravice podineecev za udeležbo pri tekmovalnju, je treba dostaviti pred tekmovalnjem in rešiti jih je pred tekmovalnjem.

Protesti vsled dogovok na tekmovalnju samem se vlagajo med tekmovalnjem ali v roku z ur po zaključku tekmovalnja. Protest se prijavi ustmeno, toda potrjen mora biti pisмено, in to vrhovnemu sodniku s takso Din 25. Plačana vsota zapade po odločitvi osebe ali pravne osebe, ki odloči o protestu.

Če je protest zdravstvenega značaja, mora prireditelj skrbeti, da se izvrši zdravniški pregled. Tekmovalci se mora podvreči temu pregledu, kakor tudi pokorniti se odločbi, ki se sklene v zvezi z pregledom.

Čl. 29. Posebno za tekmovalnja v skokih.

Prvi in drugi odstavek se zamenjata s sledečim: »Pri skoku v višino z ali brez zaleta ali ob palci, mora prijeti tekmovalci skakati pri katerikoli višini, da je le višja od začetne. Skakati mora pri katerikoli sledeči višini. Trije zaporedni neuspeli poskusi izpuščajo od nadaljnjega tekmovalnja.

Podreti prečko med skokom ali preiti črto med stojalom se smatra za neuspeh poskusa.

Čl. 36. Splošno.

Zadnjemu odstavku se dodaja:

»Dovoljeno so pri metanju kladiva navadne ro-kavice za zaščitne roke.«

Čl. 42. Metanje kladiva.

Zadnji odstavek se izpreminja takole:

»Ako se glavna kladiva za črna pripravljalnega kroženja dotakne tal se ne smatra to kot napaka. Vendar, ako tekmovalci potem, ko se je dotaknil tal, preneha z kroženjem in prične z njeva se smatra ta poskus za neuspeh.«

Mali oglasi

V malih oglaših velja vsako beseda Din 1.—; ženitovanjski oglaš Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka petlinjska vrstica po Din 2.50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

* KINO * UNION

TEL. 22-21
Film o borbi mlade žene za svojo ljubezen
MANJA
Peter Petersen Marija Andergast
MATINEJA danes in jutri ob 11. uri
Ulica do raja
Hans Moser Peter Bosse
Dodatek: Slovenski film o kajaku sportu na Savi nad Kranjem.
Foto: prof. Ravnik.

TEL. 27-30 SLOGA

Simone Simon v prekrasnem deklirškem filmu
MATURA
MATINEJA danes in jutri ob 11. uri
Maia Shirley Temple v ljubki vlogi kot
Mali polkovnik

TEL. 21-24 MATICA

veliki Emil Janningsov film
Pred sončnim zahodom
Gernart Hauptman: „Der Herrscher“

== Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri ==

4000 Din
dam onemu, ki mi preskrbi v Ljubljani ali okolici stalno službo delavca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7661. (a)

Knjigovoz
prvo vrstna moč, prišel od vojakov, vajen tudi dela v tiskarni, išče službo za takoj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7690.

Službo sluga,
čuvalja ali kaj podobnega kjerkoli, išče pošten, trezen, priporočen od več uglednih oseb. Govori slovensko, nemško, srbohrvatsko. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« P 7695. (a)

Tisoč dinarjev
dam tistemu, ki mi preskrbi stalno službo v kakoli tovarni ali kaj sličnega v Sloveniji. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 7783. (a)

Mesto hišnika
v Ljubljani, iščem. - Naslov v upr. »Slov.« pod št. 7767. (a)

Gradbeni delovodja
z delovodskim izpitom in prakso židarske stroke išče službo pri boljšem podjetju. Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Delovodja« P 7818. (a)

Gospa
z večletno prakso, vajena vseh pisarniških del, išče službo. — V slučaju potrebe položi 20.000 Din kavelje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Dobra moč 30« 7823. (a)

Gospodična
z znanjem nemščine in vseh pisarniških poslov išče nameščenje. Dopise upravi »Slovenca« pod »Marljiva« 7824. (a)

Starejša kuharica
z dobrimi spričevali išče stalno mesto pri boljši družini. — Dopise upravi »Slovenca« pod »Prvo vrstna kuharica« 7825. a

Čevljarški pomočnik
išče službo. Vajen je opank, zbitega in šivaneja dela. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Čevljar« št. 7885. (a)

Vrtnarski pomočnik
mlad, pošten in priden, dobro izurjen, želi službo takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7883. (a)

Kmečki fant šafar
išče primerne zaposlitve na posestvo ali gostilno. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod št. 922.

Ženitbe

Boljše situiran trgovec
mlad, na deželi, se želi poročiti z istotak gospodično do 23 let staro, katera ima veselje do trgovine. Cenj. dopise v upr. »Slov.« pod »Poletje 1937« št. 7774. (2)

Ksilolitni tlak

je najidealnejši pod za kuhinje, kopalnice, lokale, trg, lokale, tovarne, hodnike i. t. d. Zahtevajte prospekte in cenike pri izdelovalcu

MATERIAL, Ljubljana
Telefon 27-16 Tyrševa cesta 36 e

Službe iščejo

Sprejem služkinjo
samo z dolgoletnimi spričevali, snažno in hitro, navajeno finih sob, za stalno. Več: Miklošičeva cesta 14, trafikla. (b)

Hlapca
vajenega kmečkih del — takoj sprejemem. Anton Avšič, Smartno ob Savi št. 48, Moste pri Ljubljani. (b)

Prodajalka
marljiva in prikupljiva mlajša moč, dobro vzgojena, ki bi pomagala po potrebi tudi v gostilni — se sprejme v meš. trgovino blizu Celja. Ponudbe nasloviti na: Poštni predal 55, Celje. (b)

Zakonski par
v starosti približno 40 let, zmogel gospodarstva in gospodinjstva, se sprejme na majhno posestvo v hribov. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7871. (b)

Klobučarskega pomočnika
le prvo vrstno moč, dobrega delavca za popravilo in nove moške klobuke takoj sprejemem. Mesto stalno, plača po sposobnosti. — Javiti se je: Milovanović, klobučar, Beograd, Kolarčeva št. 787b

Tri mizarske pomočnike
tako sprejemem. — Samo delazmožni za najboljša šperana dela pridejo v poštev. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7868.

Kuharico
mlajšo, dobro, stalno, pošteno, lahko je tudi iz privatne kuhinje, rabim takoj. Rajh, hotel-kavarna, Ormož. (b)

Prodajalko
priprasto, sprejemem za majhno trgovino na deželi. Poštene brezposelne imajo prednost. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »150«. (b)

Gradbenega inženjerja arhitekta

s prakso, ter prvo vrstne polirje za visoke in nizke zgradbe išče tvrdka »Slograd«, Ljubljana.

Šivilje
za drobno konfekcijo takoj sprejemem. Stalno delo. Povšetova ulica 35/II. — Kodeljevo. (b)

Hlapca
pridnega in poštenega — sprejemem. — Zapuže 4, št. Vid nad Ljubljano. (b)

Hlapca
pridnega in poštenega, za vsa kmetijska dela, sprejme Pečar, gostilna in trgovina, Črnuče. (b)

Ženska
z nekaj gotovine — se sprejme za vodstvo gostilne. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 883. (b)

Natararico
pridno, pošteno, z nekaj kavelje, ki ima veselje tudi za kuhinjo in druga hišna dela, ter učenca za trgovino mešanega blaga, pridnega, poštenega, zdravega, močnega in dobrega računarja (sin železničarja ima prednost), sprejme Anton Čok, Šostanj, Družmirje. (b)

Ključavničar in mizarski pomočnik
do 19 let star, dobi službo na Dolenjskem. Naslov pove uprava »Slovenca« pod 7593.

Majerja
sprejemem. Ponudbe z zahtevno plačo upravi »Slovenca« pod »Stalna služba« 7812. (b)

Iščem gospoda
zmoglega voditi informacijsko pisarno, ki bi pristojno eventualno tudi kot družabnik. Ponudbe upr. »Slovenca« pod »Družabnik« 7790. (b)

Zidarje
veščo zidanja v šamotu išče Sršen, Domžale. (b)

Fotograf. pomočnika (-co)
veščega vseh del, sprejemem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 7749. (b)

Uradnika
veščega vseh del, z mesečno plačo 2000 Din — sprejme večje podjetje. Ponudbe s priložo 10 Din v znakah upravi »Slovenca« pod »Pošten« št. 7753. (b)

Kuharica
se sprejme v župnišče s 1. junijem. Pogoj: dobra cerkvena pevka sopranistinja. Župni urad Stanja, p. Litija. (b)

Spretna prodajalka
se takoj sprejme. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje pod »Dobra moč«.

Šofer
s kaveljo, se sprejme za tovorni avto. — Ponudbe upravi »Slovenca« Celje pod »Izurjena«. (b)

Pletilja
izvežbana - dobi stalno delo, po potrebi tudi stroj na dom. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7769. (b)

Pomočnico
v gospodinjstvu, ki zna šivati in nekoliko kuhati, takoj sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7684. (b)

Mlinarskega pomočnika
poštenega, ki se razume tudi pri konjih, sprejemem. Plača po dogovoru. - Polanc, Radeče pri Zidanem mostu. (b)

Dekleta
za fino žensko delo — sprejme Josip Štirn, kovinska industrija, Dravljice. Osebn. prijave dnevno od 1. do 2. ure. (b)

Stenografinjo
za slovensko in nemško korespondenco, z znanjem srbohrvatsčine, urno strojejsko, ambiciozno, mlajšo uradnico sprejme v stalno nameščenje tvor. urad v Ljubljani. Lastno-ročno pisane ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod »Vestna uradnica« št. 7674. (b)

Pisarniška moč
(ženska), ne začetnica, zmogla srbohrvatsčine in nemščine v govoru in pisavi, se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ne začetnica« št. 7675.

Železninarja
iščem za takojšen nastop. Prednost imajo večji v prodaji barv, steklenic in porcelana. — Ponudbe na »Kovina«, železnina, Kranj. (b)

Mlada moč
za trgovski obrat, zmogla slovenske in nemške korespondence in stenografije, moški prednost, se sprejme. Ponudbe podružnici »Slovenca« Celje »105«. (b)

Hlapce
lahko tudi poročen, se sprejme v Savinjski dolini. Razumeti mora samostoj. obdelovanje hmelja, oskrbovanje živine in druga poljska dela. Nastop takoj ali pozneje. Pismene ponudbe poslati upravi »Slovenca« Celje pod »Samostojen«. (b)

Trgovskega pomočnika
ali pomočnico, ki bi samostojno vodil manjšo podružnico na deželi, takoj sprejemem. Potrebna kavelja 10.000 Din. Ponudbe s sliko in zahtevki plače ter znamko za odgovor je poslati upravi »Slovenca« pod »Agilna moč« št. 7689. (b)

Reg. br. 2007/32

Mesarski vajenec
se takoj sprejme. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7454. (b)

Mizarskega pomočnika
in žagarja sprejme Jožef Vengar, mizar, Slov. Javornik. (b)

Kleparja
za galanterijska dela — sprejemem. Josip Otorepec, Za gradom 9. (b)

Več mizarskih pomočnikov
prvo vrstnih - sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7707. (b)

Kmečko dekle
za hišna in vrtna dela sprejemem. Naslov v upr. »Slovenca« pod 7798. (b)

Hlapca
vajenega vseh poljskih del in krmljenja živine, sprejemem. Zg. Šiška 23.

Hotelsko kuharico
sezonsko, za obrat na severnem Jadranu, sprejemem. Ponudbe pod »Dobra moč« P 7854 upravi »Slovenca«. (b)

Idealno posestvo
bližnja Dolenjska, nujno rabi poštenega, podjetnega oskrbnika. Stanovanje, kurjava, soudeležba dohodkov. Prednost upokojenci sadjerejci, čebelarji. Ponudbe pod »Dom na gričku« 7839, znamka, upravi »Slovenca«. (b)

Družabnika
za tri nove iznajdbe — iščem. — Franc Grebenc, Trbovlje. (b)

Pekovskega pomočnika
mladega, in raznašalca peciva sprejemem. Nastop takoj. Stojan Josip, parna pekarna, Pišce 13 — srez Brežice. (b)

Dekle
za kuhinjsko delo — se sprejme. Florijanska 16.

Dva pečarska pomočnika
samostojna delavca sprejemem. Ivan Zaplotnik, pečarski mojster, Radovljica. (b)

Vajenci

Kovaškega vajenca
sprejemem. Hrana in stanovanje v hiši. — Janez Volc, Podkoren 78, pošta Kranjska gora. (v)

Vajenec
se sprejme za tapetništvo. F. Sajovic, Ljubljana, Stari trg 6. (v)

Učenka
za pletilsko obrt se takoj sprejme. Hrana in stanovanje v hiši. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod značko »Dolenjsko« št. 7653. (v)

Vajenca
krščanskih staršev, sprejme Ivan Habič, tapetnik, Poljanska 17. (v)

Vrtnarski vajenec
se sprejme. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Vrtnar« 7834. (v)

Vajenka
s poldrugo letno učno dobo išče mesto za nadaljnje učenje v modni ali kakršnikoli trgovini. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7804. (v)

Vajenca
poštenih staršev, dobrega računarja, sprejme trgovina z mešanim blagom Rednak Stefan, Teharje pri Celju. (v)

V pouk dam fanta
z dobrimi spričevali, dobremu mojstru mizarske obrti s stroji. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Na Gorenjsko« št. 7688.

Dve vajenki
za šiviljsko obrt se takoj sprejmeta. Hrana in stanovanje v hiši, proti odškodnini. — Konfekcija Sattler-Lesjak, Resljeva cesta 16. (v)

Kovaški mojster
(podkovski, vozni in pežarni) išče učenca v starosti 14—16 let, poštenih in krščanskih staršev. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7521. (v)

REMEC-CO
Tovarna upognjenega pohištva, parketov in furnirjev
Kamnik-Duplica

Platno, gradl, šifoni, najnovejša barvasto pralno blago za moško in damsko perilo, blago za postelne prevleke, velikanska izbira klotastih in svilenih odevi, pregrinjala, namizne garniture, predposteljniki, tekači, zavese, brisače, kuhinjske servete itd. Dalje velika izbira sraic in pidžam za gospode lastnega izdelka, damsko triko in batist perilo v najnovejših fazonah. Nudi še vedno po najnižjih starih cenah. Pri nakupu nad Din 100.— dobite primeren nameček!

Nova specialna trgovina s perilom
F. I. GORIČAR, LJUBLJANA
 SV. PETRA C. 30
 (Vis a vis stare trgovine SV. Petra c. 29)

Ker nikjer drugje ne do-
 bite tako ogromne izbire
 v teh predmetih, ter po-
 leg tudi ne tako nizkih
 cen, je v Vašem interesu,
 da nas v slučaju potrebe
 posetite.

Vajenca
 za soboslikarsko obrt —
 sprejme takoj Otorpeec
 Vinko, Domobrnska ce-
 sta 1, Ljubljana. (v)

Kleparskega vajenca
 sprejem. Butinar Josip,
 Ljubljana VII, Celovska
 cesta 65. (v)

Pekovskega učenca
 poštenih staršev — takoj
 sprejem z vsjo oskrbo v
 hiši. — Naslov: Vrečko,
 Piscece pri Brezicah. (v)

Zasluzek
 1000 dinarjev
 in tudi več lahko zaslu-
 žite s primerno majhnim
 investiranjem, mesečno z
 delom doma. Pošljem ma-
 terijal, prevzamem goto-
 vo izdelke. — Zahtevajte
 prospekte, priložite znam-
 ko. — »Hemlpa«, Pančevo
 Braće Jovanović br. 20.

Pouk
 Otroke poučuje nemščino
 uspešno gospodična v do-
 poldanskem in popoldan-
 skih urah. Gre tudi na
 dom. — Naslov v upravi
 »Slovenca« pod št. 7133.

šoferska šola
 I. Gabersčik
 bivši komisar za šoferske
 izpite, Slomškova ulica 6.
 Telefon 28-26.

Pouk v nemščini
 šolobveznim in odraslim
 daje gospodična. Konver-
 zacija in slovnica. Pri-
 prava na malo maturo
 meščanskih šol. Naslov v
 upravi »Slovenca« pod
 št. 7644. (u)

Prodamo
 Razmnoževalni aparat
 »Gestetner«, v brezhib-
 nem stanju, prodam. —
 Simandi, Kolodvorska ul.
 št. 11, tel. 2437. (1)

Ugodno naprodaj
 moško in žensko kolo —
 istotam tudi gnoj. Infor-
 macije: Skladišče »Figo-
 veec«.

Svetovnoznan
 nemško znamko
»BRENNABER«
DVOKOLES
 petkrat kromiranih in od-
 pornjem emaljiranih, z ne-
 zmotljivim okvirom dobite
 po ugodnih obročnih od-
 plačilih pri tvrdki

Kleindienst & Pesch
 Maribor
 Aleksandrova cesta 44

Cunje
 krojaške odrezke, stari
 papir, tekstilne odpadke,
 ovčjo volno, govejo dia-
 (aravco) — kupi vsako
 množino

ARBEITER - MARIBOR
 Dravska 15

Za Din 40.—
obličje dvojnike
 (Doppelhohel)
 od 42—61 mm
 ter razno drugo orodje
 po zelo nizkih cenah nudi

Stanko Florjančič
 Resljeva 3
 (Vhod skoz dvorišče
 Vis a vis Medic Zankl)

»NIKEL«
 Kovinski proizvodi,
 vijaki za zrcala,
 pulti za note,
 pohištveno okovje iz
 kosti.
LJUBLJANA
 Miklošičeva cesta 17

Sladko seno
 več 1000 kg. proda Hoče-
 var, Zg. Siska 11. (1)

Moško in žensko dvokolo
 izredno dobri, poceni na-
 prodaj. Frankopanska 21,
 I. nadstropje. (1)

Sveže najfinije norveško
ribje olje
 iz lekarn
 dr. G. Piccolija v Ljubljani
 se priporoča bledim in
 slabotnim osebam.

Modroce
 posteljne mreže, železne
 zložljive postelje, otoma-
 ne, divane in tapetneke
 izdelke nudi najceneje

RUDOLF RADOVAN
 tapetnik. Mestni trg 18.
 Ugoden nakup morake
 trave, žime, evliha za
 modroce in blaga za pre-
 vleke pohištva.

Kolesa
 najcenejša in najboljša
 samo pri Remec Oskar,
 Ljubljana, Dolenska ce-
 sta 5. (1)

KOLESA
 skoraj nova, moška in
 ženska, najboljših znamk
 ter večja izbira starih
 poceni naprodaj pri

»PROMET«
 (nasproti križan. cerkve)

Brivnico
 na prometnem kraju Ljub-
 ljane takoj ugodno pro-
 dam. — Naslov v upravi
 »Slovenca« pod 7830. (1)

Sportni tolin
 in ročni vozček z derco
 proda Ign. Mostar, Ižan-
 ska cesta 114. (1)

Brivsko-irizerski salon
 v Ljubljani ugodno pro-
 dam. — Ponudbe upravi
 »Slovenca« pod »Samo-
 stojen« št. 7870. (1)

Sportni vozček
 poceni prodam. Polzive se
 v Mostah, Pokopalska c.
 št. 8. (1)

Gradbeni inventar
 stroje, sesalke, modele,
 dvigala itd. proda tvrdka
 v likvidaciji. — Zagreb,
 Savska 118, tel. 35-35 in
 70-53. (1)

Lastniki vrtov!
 Navijačec za gumijaste
 cevi, praktičen, na ko-
 lesih, ugodno proda Faj-
 far, Ljubljana, Trnovska
 ulica 25. (1)

Motorna kolesa
 znamke »Presto« (z mo-
 torjem »Sachs« 98 ccm),
 nova in malo rabljena,
 po konkurenčnih cenah
 naprodaj. Nova trgovina,
 Tyrševa 36. (1)

Otroško dvokolo
 malo rabljeno, za 8—14
 let starega dečka, prav
 poceni naprodaj. Nova
 trgovina, Tyrševa 36. (1)

Kolesa
 moška in damska, v naj-
 večji izbiri naprodaj po
 neverjetno nizkih cenah.
 Rabljena kolesa jemljemo
 v račun. Nova trgovina,
 Tyrševa 36. (1)

Velika izbira
 najnovejših motorjev,
 dvokoles, otroških vozč-
 kov na olinatih ležiščih,
 igračnih vozčkov, šival-
 nih strojev in delov po
 najnižji ceni. Ceniki fran-
 ko! »Tribuna« F. Batfel,
 Ljubljana, Karlovska ce-
 sta št. 4. (1)

Halo! Halo!
 30 sodov dobrega jabol-
 nika proda in razposilja
 v lastni posodi po ceni
 2 Din liter s postaj št. III
 in Pesnica v Slov. goric-
 ah le proti povzetju. —
 H. Pistor, Maribor, Mlin-
 ska ulica 15. (1)

Najmodernejša in idealna barva za lasje!
IMEDIA No 2
 Hitra! Štedna! Zanesljiva!
 Nacavne barve v 22 niansah!
 IMEDIA pri vsakem frizeru!
 IMEDIA JE ODOBRENA PO MINISTARSTVU NARODNEGA ZDRAVJA ŠTEV. 20902 OD 16. XI. 1936

Za potovanje
 ročne kovčege, torbice,
 nahrbtnike itd. v veliki
 izbiri priporoča IVAN
 KRAVOS, Maribor, Ale-
 ksandrova cesta 13. (1)

Ko se pripeljem v Ljubljano
 mi ni treba več iskati
 po mestu
barve, lake, šelake, firnež, čopiče itd.
 ker vse to dobim po zelo
 ugodnih cenah tik pri
 kolodvoru:

Barve-laki: R. Hafner,
 Ljubljana,
 Miklošičeva cesta 36

Žage:
 remšcheidske gaterice —
 vodne, tračne, kakor tudi
 vse vrste orodja in okov-
 ja si nabavite ugodno pri
 »J E K L O«
 Stari trg.

Kolesa
 damska in moška, kupite
 najbolje pri A. B. C. v
 Ljubljani, Medvedova 8,
 tel. 24-44 (poleg gorenj-
 skega kolodvorā). (1)

Srajce, moške kravate,
 in nogavice dobite vedno
 najceneje pri I. Tomšič,
 Sv. Petra cesta 38. (1)

Zahtevajte povsod
 pristno »Jogourts« mleko
 od Prve ljubljanske mle-
 karne, Tyrševa cesta 17.

Pletilna stroja
 12/100 in 10/80 takoj pro-
 dam. — Naslov v upravi
 »Slovenca« pod 7815. (1)

Vodno turbino
 primerno za mlin ali za-
 go, ugodno proda Teh-
 nična pisarna, Ljubljana,
 Pražakova 8/I. (1)

Kleparski stroj
 nov, univerzalni, fabrikat
 »Kirheiss«, prodam. Franc
 Sauburger, Laško. (1)

Moško kolo
 ugodno naprodaj. Sluga
 Janko, Viš 160, nasproti
 gostilne Novak. (1)

Pletarstvo
 za pleteno pohištvo
 pripravoča po nizki
 ceni stole, mize in
 vse, kar spada v to
 stroko. Sprejemajo se
 tudi popravila.

Učakar Franc
 pletarstvo
 Dev. M. v Polju pri
 Ljubljani

Mnogo ceneje
 in boljše si nabavite vse
 vrste oblek in perila pri
 Presker, Sv. Petra c. 14.

Cenjeno občinstvo!
 V zalogi imam vzorce
češkega in anglešk. blaga!
 Za obilen obisk se pri-
 poroča

Miha Erjavec
 krojač, Igriška stev. 6.

Otroški vozček
 globok, dobro ohranjen,
 poceni naprodaj. Polzive
 se: Zurlini, Celovska ce-
 sta 50. (1)

šivalni stroji „Adler“
 raznovrstna **kolesa**
 najceneje
 pri **Petelinc, Ljubljana**
 ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Izredna prilika!
 Umetno sušeni parketni
 odpadki poceni pri F.
 Vertačnik, Masarykova 23

Kolesa
 prvovrstna, najceneje pri
 tvrdki Plevel v Preski pri
 Medvodah. (1)

Kose škroplilnice orodje specerijo
 kupite najbolje pri

J. Jagodič Celje
 Gubčeva ul. 2
 Glavni trg 14

Čevljarški čistilni stroj
 malo rabljen, poceni pro-
 da Salezljanski zavod —
 Rakovnik. (1)

KROJAČI in ŠIVILJE
 Krojne knjige po najno-
 vejšem sistemu za civilna
 in uniformska oblačila in
 damska za gornja in
 spodnja oblačila dobite pri

ALOJZIJ KNAPFELJ
 KRIZEVNIŠKA ULICA
 Zahtevajte prospekt!

Pianino
 pisalno mizo in kolo pro-
 dam. Golubič, Vrhovčeva
 ulica 3/I. (1)

Kolesa
 600 do 1600 Din, dve leti
 garancije. Šivalne stroje
 od 1900 Din dalje dajem
 na obroke. — C. Kmetič,
 p. Dob 110. (1)

Naprodaj:
 stroj za sladoleđ, stroj za
 drobljenje ledu, stroj za
 mletje kave, lončena peč.
 Hotel »Slone«. (1)

VINA
 Vam nudi
Centralna vinarna v Ljubljani
 v svoji posodi najugodnej-
 TELEFON ŠTEV 25-73

Aratek glasovir
 lepo doneč, električno
 hladilno omaro, veliko
 decimalno tehnično, pro-
 dam. Dobroje, Maribor,
 Tattenbachova 21. (1)

Ure za birmo
 nudi najceneje Pakiz
 Ivan, Ljubljana, Pred
 skofijo 15. (1)

MODROCE
 otomane, divane itd., do-
 bite najceneje pri Ivanu
 Habliču, tapetniku, Ljub-
 ljana, Poljanska cesta 17

Šivalni stroj »Singer«
 dva fotelja, veliko salon-
 ogledalo in razno pohišt-
 vo ugodno prodam. Ogled
 od 9 do 12. — M. Stuzij,
 Tavčarjeva ulica 4-I. (1)

Vrtno stole
 zložljive, poceni proda
 Tribuč, Glince, Tržaška 6,
 telefon 2605. (1)

Modroce,
 otomane, kauče, fotelje,
 zajamčeno solidno izde-
 lano, kupite po najnižji
 cenah pri tapetniku Koli-
 bilica Avgustu, Ljubljana,
 Tyrševa 36. Tel. 22-23

Zdraviliški in kopališki kompleks v Kamniku

Dražba sledečih zemljišč in zgradb po skupinah:

Dne 19. junija 1937 ob 10. uri se vrši pri sodišču Kamnik ad št. J 816/36 eks.

I. **vila** Dom sv. Antona z vrtno hišico, renovirana 1935, 12 velikih sob, elektrika, vodovod, površina 1057 m², zazidano 276 m², primerna tudi za penzijo ali gostilno, najnižji ponudek Din 130.490.— (varščina Din 19.578.50);

II. **moderno telno in zimsko kopališče** v obratu (rentabilno), pritlična 1935 povsem renovirana zgradba, zazidano 390 m², žrpalke, kotel, kadne kopelji, drug nov inventar, bazen, hidroterapija, ordinacija, buffet, prostor za parkiranje, skupaj 1920 m², najnižji ponudek Din 181.978.— (varščina Din 27.296.75);

III. **dvonadstropna zgradba** v surovem stanju dogotovljena (pod streho), na fasadah po 10, ob straneh po 3 okna v vsakem nadstropju, zazidano 424 m², cela površina 4683 m², s parkom, primerno za hotel, sanatorij ali industrijo, najnižji ponudek Din 262.988.— (varščina Din 39.448.—);

IV. **vila** enonadstropna »Neptune« v parku; zazidano 176 m², skupno 1274 m², najmanjši ponudek Din 66.778.— (varščina Din 10.016);

V. **park** (stavbišča) ob Kamniški Bistrici, 4.202 m², najmanjši ponudek Din 41.746.— (varščina D. 6.262.—);

VI. **travnik** (4 stavbne parcele) 3.356 m², najmanjši ponudek za vse Din 55.058.—, varščina Din 8.258.75; (proda se ev. vsaka parcela posebej po Din 12.218.—, 14.644.—, 10.148.— in 18.048.—, varščine Din 1.833.—, Din 2.197.—, Din 1.523.— oziroma Din 2708.—);

Skupini I. in VI. se domakneta najvišjemu ponudniku. Po dražbi posameznih skupin II. do V. se te dražbajo skupaj z najnižjim ponudkom Din 533.455.— (varščina Din 83.022.75) ter se domaknejo skupaj, če najnižji ponudek dosega svoto posameznih najnižjih ponudkov, prištevši najnižje ponudke za nedražbane skupine. Skupine II. do VI. so strnjene, razgled na Kamniške planine, ob reki. Dražba se vsekakor izvrši. Nekaj hipotek se lahko prevzame.

Informacije pri **sodišču Kamnik in Kopališki družbi v Ljubljani, Beethovnova 14**

Domačo lekarno
 dobro opremljeno, kom-
 pletni instrumentar za
 praktičnega zdravnika —
 proda dr. Marcius, Sv. Pe-
 ter, Vodole 28, p. Mari-
 bor. (1)

SEJMARJI!
 pridite po leet v Ljubljano
 k Dolencu, Wolfova ul. 10

Tračna žaga
 (Bandsäge) naprodaj. —
 Kordeš Anton, Zalog, Ko-
 menda. (1)

Prodam
 več m² brstovih hlodov.
 Franc Bokalič, kolar —
 Mengeš 37. (1)

Za birmo
 ročne torbice od 8 Din
 naprej v veliki izbiri pri
 Ivanu Kravosu, Maribor,
 Aleksandrova cesta 13. 1

Kompletna miza
 iz kraskega marmorja,
 zdrav vinski sođ, 152 l,
 šampanjske steklenice —
 prodam. Naslov v upravi
 »Slovenca« pod št. 7667.

»SINGER«
»PFAFF«
 skoraj novi šivalni stroji
 in kolesa, ki odgovarjajo
 novim, po izredno nizkih
 cenah naprodaj pri

»PROMET«
 (nasproti križan. cerkve)

Seno
 sladko, prvovrstno, v ba-
 lah stisnjeno, več vago-
 nov, poceni odda oskrbi-
 nostvo veleposestva Langental,
 p. Pesnica pri Mariboru. (1)

Jabolčnik
 prvovrsten, večjo mno-
 žino, proda oskrbnostvo
 veleposestva Langental,
 p. Pesnica pri Mariboru.

»KAPPEL«
PISALNI STROJI
 so najmoderneje konstru-
 irani, trajni in v cenah
 brez konkurence. Plačilo
 v ugodnih obrokih. Zahtev-
 vajte neobvezno predva-
 janje. Rabljeni pisalni
 stroji se vzamejo v za-
 meno. Samoprodaja pri
 tvrdki:

Kleindienst & Posch
 Maribor
 Aleksandrova cesta 44

Kadi
 po 1000 do 3000 litrov, in
 sode od 50—3000 litrov,
 mecesnove deske od kadi
 in vinski kamen po ugod-
 ni ceni naprodaj. Naslov
 v podružnici »Slovenca« v
 Celju. (1)

Frizerji!
 Samo »Saturn« aparat za
 trajno ondulacijo zadovo-
 lji vsako damo. Dobi se
 z notranjimi ali zunanji-
 mi greli na obroke pri:
 Lud. Heršič, Rimska 13,
 Ljubljana. (1)

Poročne prstane,
 ure, veržice, uhane, ka-
 kor tudi očala, kupite
 najbolj ugodno pri Josipu
 Janku, urarju v Kam-
 niku, Suta, naspr. farne
 cerkve. (1)

Lesena šupa
 zaprta, krita s cementno
 opeko, naprodaj v Ljub-
 ljani. — Ponudbe upravi
 »Slovenca« pod »Šupa«
 št. 7672. (1)

Kolesa!
 Trpežna za vsako vremo,
 najboljša nemške znam-
 ke »Brennabor«, pet-
 kratno kromirana, zato je
 rjavjenje popolnoma iz-
 ključeno. Cene brezkon-
 kurenčne! Prodaja jih
 tudi na obroke po zelo
 ugodnih pogojih samo pri

Radio Arčon
 Ljubljana, Celovska 28.
 Dve leti pisмено jamstvo.

SEJMARJI!
 pridite po leet v Ljubljano
 k Dolencu, Wolfova ul. 10

Tračna žaga
 (Bandsäge) naprodaj. —
 Kordeš Anton, Zalog, Ko-
 menda. (1)

Prodam
 več m² brstovih hlodov.
 Franc Bokalič, kolar —
 Mengeš 37. (1)

Za birmo
 ročne torbice od 8 Din
 naprej v veliki izbiri pri
 Ivanu Kravosu, Maribor,
 Aleksandrova cesta 13. 1

Kompletna miza
 iz kraskega marmorja,
 zdrav vinski sođ, 152 l,
 šampanjske steklenice —
 prodam. Naslov v upravi
 »Slovenca« pod št. 7667.

»SINGER«
»PFAFF«
 skoraj novi šivalni stroji
 in kolesa, ki odgovarjajo
 novim, po izredno nizkih
 cenah naprodaj pri

»PROMET«
 (nasproti križan. cerkve)

Seno
 sladko, prvovrstno, v ba-
 lah stisnjeno, več vago-
 nov, poceni odda oskrbi-
 nostvo veleposestva Langental,
 p. Pesnica pri Mariboru. (1)

Jabolčnik
 prvovrsten, večjo mno-
 žino, proda oskrbnostvo
 veleposestva Langental,
 p. Pesnica pri Mariboru.

»KAPPEL«
PISALNI STROJI
 so najmoderneje konstru-
 irani, trajni in v cenah
 brez konkurence. Plačilo
 v ugodnih obrokih. Zahtev-
 vajte neobvezno predva-
 janje. Rabljeni pisalni
 stroji se vzamejo v za-
 meno. Samoprodaja pri
 tvrdki:

Kleindienst & Posch
 Maribor
 Aleksandrova cesta 44

Kadi
 po 1000 do 3000 litrov, in
 sode od 50—3000 litrov,
 mecesnove deske od kadi
 in vinski kamen po ugod-
 ni ceni naprodaj. Naslov
 v podružnici »Slovenca« v
 Celju. (1)

Frizerji!
 Samo »Saturn« aparat za
 trajno ondulacijo zadovo-
 lji vsako damo. Dobi se
 z notranjimi ali zunanji-
 mi greli na obroke pri:
 Lud. Heršič, Rimska 13,
 Ljubljana. (1)

Poročne prstane,
 ure, veržice, uhane, ka-
 kor tudi očala, kupite
 najbolj ugodno pri Josipu
 Janku, urarju v Kam-
 niku, Suta, naspr. farne
 cerkve. (1)

Lesena šupa
 zaprta, krita s cementno
 opeko, naprodaj v Ljub-
 ljani. — Ponudbe upravi
 »Slovenca« pod »Šupa«
 št. 7672. (1)

Kolesa!
 Trpežna za vsako vremo,
 najboljša nemške znam-
 ke »Brennabor«, pet-
 kratno kromirana, zato je
 rjavjenje popolnoma iz-
 ključeno. Cene brezkon-
 kurenčne! Prodaja jih
 tudi na obroke po zelo
 ugodnih pogojih samo pri

Radio Arčon
 Ljubljana, Celovska 28.
 Dve leti pisμένο jamstvo.

Manufakturo
 po nizkih cenah in v ve-
 liki izbiri nudi zelo
 ugodno

Oblačilnica za Slovenijo
 Ljubljana, Tyrševa 29
 (hiša Gospodarske zveze)

Do preklica nudimo večjo
 količino blaga tudi na
 hranil

NOVA OBLEKA PRESKER, SV. PETRA C. 14
LEPO PERILO MNOGO CENEJE Telefon 38-83

Pohištvo

moderno, velika zaloga, izdelujem tudi po naročilu, cene solidne. Mizarstvo Andovlec, Komenška ulica 34.

VRTNO POHIŠTVO

ležalni stol Din 60', ležalni stol Din 90', vrtni fotelj zložljiv Din 60', veranda fotelj zložljiv Din 160', poletna postelja tapetirana Din 200', vse z dobrim strapacnim platnom prevlečeno.

WEKA MARIBOR

Pri odjemu nad 400 Din franco vsaka železniška postaja.

Jedilnica

črna, poceni napredaj. Poljanski nasip 34, Ljubljana.

Samska spalnica

čista - poceni napredaj. Streljska ulica 32/L.

Malenškovo pohištvo

je najkvalitetnejše in najcenejše! Prepričajte se! Najnovejši modeli kovarna in razstava: Dravnice, tik tramvajске postaje - »Slepi kanez« - Ustanovljeno v Švic. - Dolgoletna inozemska praksa! Zaradi dvajsetletnega jubileja 5% ekstrapopust!

Denar prihranite

Krasna jedilnica in vrednostni inventar skrajno poceni prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Družinske razmere« št. 7666.

POHIŠTVO

vee zajamčeno - že od 1700 Din šperarne spalnice 675 Din kuhinjske oprave 375 Din kuhinji, kredence 400 Din omare 150 Din postelje - itd. Oglejte si veliko izbero pohištva pri »OPRAVA« zaloga pohištva Ljubljana, Celovška c. 50

Češnjevo masiv. spalnico

poceni prodam mizarstvo Ličen, Celovška cesta 209

Kupimo

Polnojarmenik najmanj 65 cm - kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »777« P 7717. (k)

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

la drva

(cepanice) bukova in gabrova, kupujemo v vsaki količini in plačamo v gotovini. Ponudbe pošljite na: Miško Rosenberga, Zagreb, Vodnikova 12. - Telefon 45-41.

Tračno žago

600-800 m/m, in naravnalniki (Abrichter) 400 do 500 m/m širine, skobelnik na transmisijo ali elektr. pogon trofazne struje 350 voltov, 50 per., in mostno tehtnico okoli 7 ton nosilnosti - kupimo takoj. Ponudbe na: »Jelšingrad« družbo, Banja Luka.

Stare pile

kupuje »Pilarina«, Majstrova 10, na dvorišču Gorenjskih mlekarskih zadrug. (k)

Veakovrstno zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, ruvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Mlin

navadni ali mali valjčni, v prometnem kraju, kupim. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Mlin« 7793. (k)

Obrt

Gumbe, plise, entel, ažur predtisk in monogram hitro izvrši Matek & Mike, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. (t)

Botream in botrom

priporočam svoj foto-atelje. Najboljši izdelki po nizki ceni! D. Rovšek, Kolodvorska ulica 35. (t)

Vedno najnovejše modele

steznikov in nedrčkov, od najcenejše do najfinije izdelave, kakor tudi potrebne pasove in gumij nosavice - nudi tvrdka ADELA BESEDNIK, Selenburgova 6, Ljubljana

Kožuho vino

v shrambo čez poletje in ob tej priliki se na željo temeljito popravi pri: Josip Dolenc, krznarstvo, Sv. Petra cesta 19, Ljubljana. Telef. 22-62. (r)

Novost za dame!

Izvršujemo trajno ondulacijo na najnovejšem ter najlažjem aparatu, kar jih je do danes naredila moderna tehnika! Za vsake laze uspeh garantiran! Prepričajte se in boste presenečeni! - Frizerski salon »Rakars«, Prešernova ulica 9, dvorišče, nasproti slaščičarne Košak.

LETUVIŠČA

Cenene počitnice

na lepi kmetiji blizu Stične, dve zdravi sobi, uporaba kuhinje, kurjava: dnevno 10 dinarjev. Lep vrt, potok, gozdovi. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Prisojino, mirno«. L

P. n. turistom in izletnikom

na Kamniške planine in Bistrico, kakor tudi obiskovalcem prijazne Stahovice se najtopleje priporoča Erjavšek France, vodnik in vodja reš. eksp. v Stahovici, ki vam nudi v svoji gostilnici najboljše pijačo in odlično postrežbo, kakor tudi tujske sobe po zmerni ceni.

V Kaštelu Kambelovcu

pri Splitu nudim v najem dve trisobni stanovanji. Tik ob morju, elektrika, vrt, krasen razgled. Zelo poceni. - Bujas Vinko, Split, Markantunova 4.

Letovišče

okolica Moravč. Cena za osebo 40 Din dnevno. - Vprašanja nasloviti: Letovišče, Moravče. (L)

Gostilna »Ljubljana«

v Šibeniku (na obali). Dobra slovenska kuhinja, vsak dan sveže ribe, prvovrstna vina po 6 Din liter. Sobe za tučce. Pension 32-36 Din. Priporočata se Franja in Andrej Zuljan. (L)

GOSTILNA IN PENSION

»PRODNIK« STAHOVICA

na čistem planinskem zraku, krasna gorska izprehajališča, naravno kopalnišče, avto postajališče in izborna kuhinja. Pension od 30 Din. Širite »Slovenca«!

Denar

Vložno knjižico

Mestne hranilnice Kamnik, za 10.000 Din, Hran. in pos. Mengoš za 3000 Din - kupim in plačam v gotovini. Ponudbe s ceno upravi »Slovenca« pod »Mengoš - Kamnik« P 7926. (d)

Bančno kom. zavod

Maribor, Aleksandrova 40 Vam vnovči vloge vseh denarnih zavodov najboljšje. Plašite samo na naš naslov, nakar vam bomo poslali gotovino po pošti vnaprej. Za odgovor 3 Din znamk.

Posojila dajemo

državnim in privatnim namencem v Ljubljani v gotovini in blagovnih obnih Hermes. Informacije Tavčarjeva 2. (d)

Hranilno knjižico

okrog 200.000 ljubljanske Mestne hranilnice prodam proti takojšnjemu plačilu. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod 7929.

Denarne posle:

Posredovanje kreditov - Vnovčenje vlog pri denarnih zavodih - Naložbe kapitala - Poravnave - Upravo neprimitiv - Darčne napovedi - Informacije - Ureditve revizije, bilance in stanc kontrole knjigovodstva ter vse druge poslovne gospodarske posle izvede SVETOVALEC koncesionirana trgovaško-gospodarska poslovavnica v Ljubljani, Cesta 29. oktobra (Rimska cesta) št. 7

Hranilne vloge

raznih denarnih zavodov vnovčuje, denice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposižuje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana tvrdka AL. PLANINSEK, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I., telefon 35-10. (d)

Vrednostne papirje

vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Kre'ov trg 10, tel. 37-52.

Vnovčujem

hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnjemu gotovini zelo ugodno.

Rudolf Zoré

Ljubljana, Gledališka 13 Telefon 38-10.

Iščem družabnika

za dobro vpejano obrt s kapitalom 20.000 Din. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Bodočnost« P 7719.

Hranilne knjižice

prodam najboljšemu kupcu in sicer Hranilnice in posojilnice v Višnji gori 13.000 Din in Hranilnice in posojilnice v Čatežu 16.500 Din. Ponudbe pod »Zapuščina« 7789 upravi »Slovenca«. (d)

Ureditev dolgov

potom sodnih in izvensodnih poravnav. Nasveti v konkurznih zadevah in vseh drugih irgovsko-obrtnih poslih Strokovne knjigovodske revizije, sestava in sproba bilanc. Preskrba kreditov, vsi posli kmečkega saščite. Edina koncesionirana komercijalna pisarna: Lojze Zajc Ljubljana, Gledališka ul. 7 Telefon 38-18

5000 Din posojila iščem

na hišo, prva vknjižba, za dve leti. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošten plačnik« št. 7622

Posojilo

(polletno), 8000 do 10.000 Din - iščem. Plačam 50% obresti proti vknjižbi. - Ponudbe podružnici »Sl.« v Celju pod »Nujno« št. 7780. (d)

Tvrdka

A. & E. Skaberne LJUBLJANA, javlja, da jemlje do preklica v račun zopet

hranilne knjižice

Mestne hranilnice, Ljudske posojilnice.

Posestva

Lepa stavbna parcela sončna lega, lepa pozicija, se takoj prodajo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7850. (p)

V Brežicah

in okolici so napredaj hiše, krasna stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposestva. - Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Več lepih parcel

napredaj v Svetokriškem okraju. Poizve se: Pokopalska 36, Moste, Ljubljana. (p)

Napredaj hiša

lepa lega, pripravna za obrtnika ali upokojenca. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7552. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obraženi posredovalec, Cesta 29. oktobra 6, telefon 37-33 - ima napredaj večje številne parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovaških in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Dvonadstropna hiša

v bližini Mestnega trga v Ljubljani - napredaj za knjižice Mestne ali Ljudske posojilnice ljubljanske. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7872. (p)

Nova dvostanovanj. hiša

ob glavni cesti Tezno - ugodno napredaj. Vprašati: Zurga, Mlinska 7, Maribor. (p)

Dve moderni hiši

tristanovanjski, poceni, z vrtom, na periferiji Ljubljane, ugodno - tudi na kredit - prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7322. (p)

Stavbna parcela 748 m²

ob Vodovodni cesti napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7591. (p)

Dobičkanosno posestvo

lepo, z dvema obrtoma, na prometnem kraju večjega mesta Dolenjske - ugodno napredaj zaradi bolezni. Ponudbe podružnici »Slov.« v Novem mestu pod »Redka prilika« št. 7782. (p)

Prodaj hišo

takoj na mestni meji, s tremi stanovanji, velikim vrtom in sadovnjakom. - Franc Slavec, Pobrežje pri Mariboru, Aleksandrova cesta 6. (p)

Posestvo:

hiša, hlev, skedenj, svinjaki 10 oralov zemlje, kjer se redi 10 glav živine, na lepem prostoru blizu cerkve in postaje - napredaj. Ivana Gaber, Vnanje gorice 54. (p)

Proda se trgovina

mešanega blaga: manufaktura, železo, špecerija itd. Najstarejša v Podravini in največja v mestu. Zaloga zmanjšana. Potrebna gotovina 20.000 dinarjev, ostalo odplačilo. Vprašati: Ivan Matoničkin, Virje. (p)

Hiše, parcele

vseh vrst, kupite ali prodajte najugodnejše potom pisarne Adamič - Ljubljana, Gosposvetska 8-II. Telefon 32-86. (p)

Velik travnik na Viču

poceni prodam. Sprejemem tudi knjižice. - Vprašati: Ljubljana, Rimska 9-II., vrata 16. (p)

Trgovska hiša

z več stanovanji, donos 9%, v Ljubljani napredaj. Dopise pod »Center« 7801 upravi »Slovenca«. (p)

Nova vila

enonadstropna, moderna, napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Gotočina« 7809. (p)

Parcela

ob glavni cesti in kolodvoru Skofljica - poceni napredaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 7811. (p)

Hiša

s trgovskim lokalom napredaj. Naslov pove: G. Jožef Vostner, Slovenjgradec. (p)

Enodružinska hiša

z dvema sobama in tremi pomožnimi prostori, primerna za upokojenca, oddaljena 10 minut od postaje Videm-Krško, ob glavni cesti, napredaj za 15.000 Din. Ponudbe upr. »Ugodna prilika« 7814. (p)

Lepa stavbna parcele

v Vižmarjih in št. Vidu, poleg železnice in kolodvora, vodovod in elektrika poleg, zelo ugodno napredaj, tudi na obroke. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 7803. (p)

Hišica z vrtom

v lepem kraju zelo ugodno napredaj zaradi selitve. Gabrenja, Cesta v Rožno dolino 36, Ljubljana. (p)

Krasna nova vila

z lepim vrtom napredaj v Ljubljani za gotovino 130.000 Din. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7599. (p)

Hiša

sredi Vrhnike, s 4 sobami in pritliklami, električno razsvetljavo, vodovodom, parketom in vrtičkom, pet minut od kolodvora, napredaj za 36.000 Din. Poizve se: Kavčič, Gasliški dom, pri kolodvoru, Vrhnika. (p)

Mlin

s 4 orali posestva, sadonosnik, njive, gozd in nova vila z mladim sadonosnikom in njivo, zelo pripravno za upokojenca, prodam pod zelo ugodnimi pogoji. Simonič, Ziltečka vas 76, Duplek, p. Vurberg. (p)

Parcele za Stadionom

poceni napredaj. Vprašaj: Groharjeva 8. (p)

Nova hiša

dvostanovanjska, v Stozicah št. 114 a, se prodaja ali zamenja. - Več pove lastnik istotam. (p)

Prodaj hišo

na prometnem kraju. - Cerne Franc, Jesenice, Gosposvetska 28. (p)

Enostanovanjsko hišo

novi, prodam. Dalna vas št. 32, Laverca. (p)

Stanovanjsko hišo

novi, prodam v Rudniku št. 78 pri Ljubljani. (p)

Ugodno napredaj gostilna

na prometni točki - tereno posestvo. Pojasnila daje Občinska hranilnica v Krškem. (p)

Napredaj nova hiša

s tremi sobami, par minut od kolodvora Domžale. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7928. (p)

Kupim hišico

v Ljubljani. Nekaj gotovine in prevzem hipotek. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Upokojenec 514« št. 7522. (p)

Tovarna kisa

se prodaja eventualno odda v najem. Ponudbe pod »Kisarna« št. 7831 upravi »Slovenca«. (p)

Ugodno prodaj

hišo z vrtom ob banovalski cesti, Teharje 19 pri Celju. Mastnak Andrej, mlin, Sv. Jurij ob južni železnici. (p)

Hišo s pekarijo

prodam zaradi tega, ker nisem pek, po ugodnih pogojih. - Ponudbe na: Leskovšek - Ježica pri Ljubljani. (p)

Enonadstropno vilo

solidno zgrajeno, prodam po nizki ceni. Naslov pove Ivan Zalelet, buffet, St. Vid nad Ljubljano, p

Napredaj cca 20 oralov

zaraščenelega gozda, smreka, bukev, nad Stahovico pri Kamniku, po ugodni ceni. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stahovica« 7837. (p)

Stara gostilna

dobro vpejvana, in trgovina s hišo vred napredaj. Dvorišče, lepo urejen vrt s sočivjem in sadnimi drevmi. - Vse ob cestni železnici v Ljubljani. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Idealna lega« 7836. (p)

Napredaj:

4 stan. vila v Zg. Siskl za 120.000 Din, hipoteka Mestne 65.000 Din; 3 stan. vila v Rožni dolini za 140.000 D, hipoteka Mestne 65.000 Din; 6 stan. hiša na Glincah za 410.000 Din, hipoteka Mestne 60.000 Din; gostilna na Notranjskem za 300.000 Din, hipoteka Mestne 170 tisoč Din; 3 stan. vila na Crnučah za 130.000 Din, plačljivo s knjižicami Kmečke posojilnice; komfortna vila v Ljubljani za 900.000 Din; 5 stan. vila pri Sv. Jožefu za 750.000 Din, hipoteka Pokojniški 650.000; stavbna parcela v Rožni dolini, 450 m² po 62 Din; stavbna parcela na Viču 700 m² po 35 Din; vogalna stavbna parcela pri Sv. Krištofu 940 m² po 160 Din; več parcel svetokriški okraj, 700 m² po 85 Din; stavbna parcela za Artilerijsko vojašnico 500 m² po 75 Din; stavbna parcela na Kodeljevem 500 m² po 60 Din; cca 4600 m² sveta na Viču s hišo za 130.000 Din; 4400 m² sveta na Galjevičev 20 Din; vogalna parcela v centru za trinadstropno hišo po 600 Din, velikost parcele 800 m²; parcela ob Tyrševi cesti za trinadstropno hišo, 470 m² po 550 Din; vogalna parcela ob Tyrševi cesti za trinadstropno hišo 600 m² po 725 Din; 400 m² sveta v Štepanjovi vasi po 20 D. Realitetna pisarna KUNAVER LUDVIK, Cesta 29. oktobra 6, tel. 37-33.

Stavbne parcele

5 minut od remize ob Celovski cesti prodam po solidni ceni. Poizve se: Dravilje 2. (p)

Vrtnarsko posestvo

tristanovanjska hiša, velik zelenjadni vrt, z inventarjem, prodam. Cesta na Loko 22, Ljubljana.

Tovarna metla

napredaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Metlarna« 7832. (p)

Stavbišča

poceni napredaj, tudi na obroke. Pobrežje, Sokolska 3, Maribor. (p)

Stavbno parcelo

sončno, pečena lega, ca. 900 m², prodam ob Celovski cesti v Ljubljani. Izredno prometna točka. Informacije: Buffet »Nana«, Tyrševa cesta 12.

Nad 100 let

stara manufakturna trgovina v Ptuj, v najprometnejši ulici, z velikimi izložbami in velikim krogom strank, se zaradi družinskih razmer takoj prodaja. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zlata jama« št. 7610. (p)

V št. Vidu pri Ptuj

prodam enonadstropno, večstanovanjsko hišo, pravno za trgovino in obrt. Gospodarska poslopja, veliko dvorišče, vrt in dva in pol orala zemlje. Prometen kraj. Cena 180.000 Din. - Ponudbe: Matevžič, Kranj, ali: Dr. Sluga, Ptuj. (p)

Tovarniški objekt

iščem za uporabo tekstilne industrije. - Predpogoj ugodna električna ali vodna moč, eventualno se priključim k že obstoječi taki tovarni. Ponudbe se posilati upravi »Slovenca« podružnica Maribor, pod značko »Industrijsko poslopje«.

KAUČE najmoderneje oblike
kupite se vedno najugodnejše pri
EGON ZAKRAJŠEK
Ljubljana, Miklošičeva c. 34
Telefon 34-84

**Več kod 25. let
je Burgit**
obliž Vaš prijatelj uničujoč
milijonsko armado očes in
trde kože na podplatih.

Vnajem

ISČEJO:
Gostilno
eventuelno s trgovino, že
dobro vpeljana, vzamem
v najem. Ponudbe upravi
»Slovenca« Maribor pod
»Dobro dočea.« (m)

Gostilno
na prometnem kraju vza-
mem v najem ali na ra-
čun. Ponudbe pod »Kjer-
koli« podružnici »Sloven-
ca« Celje. (n)

ODDAJO:
Trgovina z meš. blagom
na prometnem kraju, sta-
ra, dobro vpeljana, blizu
kolodvora, se odda. Pon-
udbe upravi »Slovenca«
pod »Stara, vpeljana tr-
govina« št. 7557. (n)

Pralnico,
svetlokalnično in čistil-
nično oblek, kompletno s
stroji, v centru industrijs-
kega mesta, blizu leto-
višarskih krajev, brez
konkurence, oddam. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7632. (n)

Lokal
oddamo v pasaži Nebo-
tičnika. Pobliznje infor-
macije: »Gajeva ulica 5,
II. nadst., vrata 220, med
11. in 12. uro.« (n)

Pekarija v Ljubljani
stara, dobro vpeljana —
se odda. Ponudbe pošlji
do 20. t. m. upravi »Slo-
venca« pod »Pekarija« št.
7689. (n)

Delavnica
4x8,5, na dvorišču, Mest-
ni trg 9, se takoj odda
solidnemu obrtniku za
mirno in snažno obrt. (n)

Trgovski lokal
na prometni točki v Ljub-
ljani se odda s 1. junijem.
Dopise pod »Center«
7806 upravi »Slovenca«. n

Kmečko posestvo
v predmestju Ljubljane,
z njivami, se odda zaradi
selitve v najem. Redi se
12 glav živine. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Kmetovalec« št. 7890.

Gostilno »Pri Vitezu«
Breg 18, oddam v najem
za 1. junij. Pismene po-
nudbe: Starcova 16 —
Trnovo. (n)

Mesnico
dobro dočea, oddam v na-
jem zaradi odpotovanja,
s kavčji ali brez. Ponud-
be upravi »Slovenca« pod
»Takoje« št. 7924. (n)

**Naročajte in širite
»SLOVENCA«**

**Dobro vpeljana
strojarna kožuhovalna in usnja**
ki je edina v mestu, lepa, ugodna lega ob Dravi, se radi smrti
tako ugodno proda. Ponudbe na upr. »Slovenca« Maribor pod »P. 1000«

Vsak parni kotel brez razlike
bodisi v industriji ali centralni kurlavi
lokomobile, stabilne motorje, razne mlatilnice
avtomobilske ali acroptanske hladilnice
morete očistiti kotlova (Kesselstein) v obratu brez razkladanja in de-
montiranja z ameriškim preparatom »TEPALIN-om«, s katerim se tudi
ovira tvorba kotlova in usedin. Popola uspeh zamčen. Preizkusili so
ga in ga priporočajo najslavnejši strojniki in državne oblasti. Prihranek
na kurivju do 50%, instalacija in cevi pa trajajo mnogo dalje. — Vsa
pojasnila in prospekte z navodili pošilja generalno zastopstvo tvrdka
»HOBBY« A. R., Beograd, Uzun Mirkova 10. — Telefon 23-013.

Soba in kuhinja
se odda. Vodovodna cesta
št. 39. (6)

Stanovanje
blizu Ljubljane, soba in
kuhinja, poceni oddam. —
Tržaška c., Podsmreka,
Pečlaj. (6)

Dvosobno stanovanje
lepo, s kopalnico in pri-
tiklinami, se odda boljše
stranki. Stožice 170, ob
Tyrsevi cesti, 10 minut
od Stadionu. Ogleda se
od 3 do 5. (6)

Trisobno stanovanje
sončno, s kopalnico, plin-
om, elektriko, se odda
s 1. julijem oziroma ta-
koj. — Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 7830.

Trisobno stanovanje
lepo, čisto, s etažno kur-
javo, plinom in ostalim
komfortom, sončna lega,
v prvem nadstropju, od-
dam samo mirni dobri
stranki. — Ponudbe pod:
»Mirna ulica sredi mesta«
št. 7917 upravi »Sloven-
ca«. (6)

Štirisobno in trisobno
komfortno stanovanje od-
dam avgusta Dvorčakova
št. 3. Ogled: Štirisobno
popoldne, II. nadstropje,
trisobno, II. nadstropje,
med 10. in 12. uro. Vpra-
šati hišnika. (6)

Posteljne odeje
volnene, vatirane, puha-
ste, svilenne in klotaste, v
najmodernejši izdelavi, v
zaolgi ali po naročilu, res
dobro prešite, samo pri
A. Stuhcu, specialna tr-
govina in izdelovanje po-
steljnih odej. Zglavniki,
tuhne, izgotovljeno po-
steljno perilo, puh in
perje vedno v veliki iz-
bori. (r)

V oskrbo
ali starostno nego sprej-
mem starega državnega
upokojenca. Kraina soba,
kopalnica in vrt na raz-
pologu. Ponudbe upravi
»Slovenca« pod »Vila
Ljubljana« št. 7693. (r)

Podpisano
pogrebno podjetje vjudno
naznanja cenj. občinstvu,
da ima najmoderneje pre-
urejeno pogrebno opremo
s električnimi svečniki,
ki preprečujejo vsako ne-
varnost požara in so ve-
liko cenejši od sveč (v
48 urah porabijo le za
20 Din toka). Za slušaj
potrebe se vjudno pri-
poroča Kregar Jakob —
konces. pogrebno podjetje
Vižmarje 2, Št. Vid. (r)

Kupim ali zamenjam
star »Singer« za novejši
šivalni stroj. Razliko do-
plačam. Kupim tudi lepo
večje mizo in stole. Pon-
udbe upravi »Slovenca«
pod »Doplačilo« št. 7884.

Dvosobno stanovanje
poceni oddam. Stožice 126

Enosobno stanovanje
oddam. — Malavska 31,
Ježica. (6)

Enosobno stanovanje
parketirano, takoj oddam
v Prešernovi ulici št. 30,
Zelena jama. (6)

Samsko stanovanje
garson sončna lega, mir-
na ulica, v centru mesta,
se takoj odda. Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
»Udobno in čisto« 7916.

**Spomladi...
novo garnituro**

Champion
svečic

Glavno zastopstvo in zaloga Robert Weinberger
Zagreb, Gunduličeva ulica 16.

Stanovanje
obstoječe iz treh manjših
lepih sob in vseh priti-
klin takoj oddam manjši
družini. Rožna dolina, c.
X št. 23. (6)

Dvosobno stanovanje
sončno, parketirano, od-
dam s 1. junijem ob tram-
vajski progi v Dravljah
št. 191. Ferbar. (6)

Brezplačno stanovanje
nudim ženski, katere bi
opravljala nekaj hišnih
del. Slomškova 7, podpri-
tičje. (6)

Trisobno stanovanje
s pritliklinami, v vilski
detrli, oddam s 1. junijem
1937. Vprašati: dr.
Kieser Karel, odvjetnik,
Maribor, Aleksandrova c.

Komfortno stanovanje
s balkonom, sončno in
mirno, v bližni drame,
oddam s 1. avgustom. Na-
slov v upravi »Slovenca«
pod št. 7614. (6)

Trisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami in
kopalnico oddamo v hiši
Gledališka ulica 13, v II.
nadstropju. — Informacije
pri upravi Ljubljanske
Kreditne banke. (6)

Odda se
tri- in petosobno komfort-
no stanovanje v sredini
mesta s 1. junijem t. l.
Naslov v upravi »Sloven-
ca« pod št. 7681. (6)

Dvosobno stanovanje
s pritliklinami, blizu gim-
nazije, se odda 1. ali 15
junija mirni stranki. Na-
slov pove uprava »Slo-
venca« pod št. 7678. (6)

Razno
Lep travnik
za košnjo oddamo Pod
Rožnikom. — Polzve se:
»Elite«, Prešernova ulica.

Na dosmrtno oskrbo
se vzame starejši gospod.
Ponudbe upravi »Sloven-
ca« pod »Mirno življenje«
št. 7523. (r)

Parkete
naročila sprejema v Kolnikovi 14
Solidno delo. — Nizke cene.

Bokal Anton
dobavlja in polaga
hrastove-bukove
domače-slovenske

35-36
Tel.
LJUBLJANA

Prijatelji
dobre vinske kapljice,
piva ležaka in dobre je-
dače, vsi k Slovsatu v
Trnovo! Priporoča se
Slovša

ETIKETE
STANJILJE
GRAJ VER
LJUBLJANA & SVETI TIK
LJUBLJANA - MARIJIN TRG

Telefon 25-57

Diabetiki
V Vašem interesu je, da
glede Vaše prehrane ta-
koj javite z dopisnico
Vaš naslov na: tt. Z. An-
derle, spec. trgovina za
živila, Maribor, Gosposka
ulica 20. (r)

Pokromanje,
pontiklanje, posebrenje,
pomedenje, pobakrenje,
moderno patiniranje pre-
vzame po nizkih cenah in
dobri izvedbi

»Ruda«
Melje, Trstenjakova št. 5
(pri prevozniku) in zbi-
rališče: Trgovina Frank,
Frankopanova 16, Maribor

**Edinstveno priliko nudi
IZREDNA
PRODAJA**

**prvovrstnih JARA - čevljev
po silno znižanih cenah**

JARA ČEVLI:
Ljubljana: Sv. Petra c. 20
Zagreb: Ilica št. 61

Preklíc!
Nisva plačnika za mlado-
letnega sina Jožeta. —
Ivanka in Jože Mihelič, o

**V upravi »Slovenca« dvig-
nite sledeče ponudbe:**

Brez družine 7592
Delal bi rad 5150
Diesel 7346
Dobro ohranjeni 6437
Dobra plača 5317
Dva otroka 5327
Garancija 7308
Gotov denar
Gotovina takoj 7328
Kompletna ali posamez-
na 5736
Lastni dom 7326
Lep kraj 6516
Ljubljana 6434
Ljubljanska okolica 5508
Peč 7225
Pes 5297
Poštena 7364
Pridna in poštena 6419
Reden plačnik 6453
Soba 7600
Stalnost
Tajnost sigurna 6337
Tako 5340
Trgovski lokal — strogi
center
Tajnost sigurna 6337
Trgovina 5849
Voditelj 6038

Vrtnarski vajenec 6163
Začetnica 7597
Zastopnik 7327
Zdravje 6424
»Din 100.000« 7096
6557, 5858
»60.000« — 5108

Glasba
Brezplačen pouk v ipranju

MEINEL-HEROLD
»Vse memo v račun
tudi stare plošče!
elektrotip
PASAZA NEBOTIČNIK

Gramofon
nov, velik, z novimi plo-
ščami, kupljeno za 6200,
prodam za 2600 Din. Pot
v Rožno dolino 9. (g)

Harmonike
svetovnega slovesa, or-
glice za birmance, in druga
glasbila: M. Modic,
Ljubljana, Koptarjeva 4.

Klavir
dobro ohranjen, zvočen,
kratek, črn (Stutzflügel),
naprodaj. — Kolodvorska
ulica 35-II. (g)

Harmonije
evropski in ameriški si-
stem, dobite najceneje v
tvornici Ivan Kacin, Dom-
sala. Prodaja tudi na
obroke. Na zalogi ima
tudi prvovrstne pianine,
razni material za ome-
njena glasbila. Poprava
in uglasevanje cerkvenih
orgel po najnižjih cenah.
Veletna garancija. Za-
hlevajte cenik! (g)

**Oglašujte v edino
uspešnem dnevni-
ku »Slovenca«!**

Modni salon MOLAN
Krekov trg 11 naznanja cenj. damam, da so prispeli najno-
vejši pariški in dunajski modeli za kostime
in obleke. — Telefon 3893

Razpis

Mestno poglavarstvo mariborsko razpisuje v smislu razpisa Ministretva
financ M. F. Br. 32346/IV službo hišnika — upravitelja zgradbe carinske
pošte na glavnem kolodvoru v Mariboru. V poštev pridejo samo strokov-
njaki, ki se razumejo pri centralni kurjavi na kurjenje s premožem in so
spesobni opravljati manjša popravila pri električnih, plinskih in vodo-
vodnih instalacijah. Vešč mora biti državnega jezika v govoru in pisavi
Kvalificirani interesi dobe potrebna pojasnila v mestnem gradbenem
uradu mariborskem, Frančiškanska ulica št. 8/II. nadstr., soba št. 2 med 8.
in 9. uro od 20. do 27. maja 1937.

Pravilno kolekovane prošnje z dokazili o sposobnosti, pristojnosti,
nrvnosti in ostalih osebnih podatkih je vposlati mestnemu poglavarstvu
mariborskemu do 1. junija 1937.

Predsednik: dr. Juvan.

Zahvala

Ob prerani izgubi našega nad vse ljubljenega sinčka-edince

Ladka

učenca II. razreda meščanske šole M. Vilharja na Rakeku,
sno prešli od sorodnikov, prijateljev in zancev toliko oseb-
nega in pismenega sožalja, da se nam ni mogče vsakemu
osebno zahvaliti. Zato izrekamo slednjemu, ki nas je v dne
tuge in srčne bolesti tolažil, svojo najprišrenejšo zahvalo.

Posebno pa smo se dolžni zahvaliti domačemu zdravniku
g. dr. St. Pušenjaku za njegov trud pri zdravljenju, nadalje
se zahvaljujemo vsem gg. zdravnikom in čč. sestram sana-
torija »Slajmarjev dom« v Ljubljani, posebno pa še g. šefu-
primariju dr. A. Kramariču, ki so se vsi požrtvovalno trudili,
da bi našega ljubljence ohranili pri življenju; nadalje se
iskreno zahvaljujemo vlč. g. župniku iz St. Petra, ki mu je
podelil poslednjo dušno hrano. Zahvaljujemo se nadalje vlč.
g. Urbanu, kaplanu iz Cerknice, za tolažilne obiske.

Naša najgloblja zahvala vsem darovalcem krasnih vencev
in pomladnega cvetja, s katerim so obsuli njegov prerani grob.
Hvala tudi vlč. g. župniku Straharju za pogrebne obrede
in vsej ogromni množici, ki ga je spremljala k večnemu po-
čitku. Istotako se zahvaljujemo njegovemu sošolecu Antonu
Modcu, ki se je v imenu meščanske šole v ganljivem govoru
poslovil od njega, in pa g. Francetu Svigliju za njegov poslovi-
liti govor, s katerim se je poslovil od nepozabnega nam
Ladka v imenu Prosvetnega društva. Še prav posebna zahvala
pa naj bo izrečena celokupnemu učiteljskemu zboru meščan-
ske in ljudske šole ter vsem njegovim sošolecem, ki so ga
spremili na zadnji poti, ter pevskemu zboru meščanske šole
za gniljve žalostinke. Vsem tisočero Bog povrni!

Ti pa, dragi Ladko, spavaj mirno v domači slovenski
zemlji!

Svetila Ti večna luč!
Rakek, dne 15. maja 1937.

Globoko žalujoča rodbina
Faturjeva.

**Zanimalo
Vas bo,**
da ima tvrdka

R. Miklauc
»Pri Škofu«
na zalogi vse vrste

SVILE
kot crep de chine,
crep marocaine
itd. v najnovjših
modnih vzorcih.

Cene
zelo ugodne!

Eno mesto - troje pisem

Zeleli ste za praznik nekaj posebnega, ne čisto vsakdanjega, vendar tako, da človek rad posesti, prebere in se zamisli, morda o tem govori, malce razpravlja in mu je za hip prijetno, ali vsaj drugače kot sicer.

Pomlad je polna hrepenenja in sanj: iti daleč, daleč proč iz vsakdanjosti, tja, kjer so oblaki le ladjice na sinjem nebu in solnce samo boža in je vse drugače, kakor doma in je veter tak, da človeku tesno postane pri srcu.

Mogoče vam teh-le troje pisem ugaja, umetnost lepšega pisem se zdi, da je pri nas umrla. Zaman vsaj hrepenim po zbirki ne literarnih, ne zgodovinskih, temveč dočela osebnih pisem odličnih mož in žena — kako lepo je brati pisma Franciške von Altenhausen, angleška »Srce se vzdrami«, Hochejeva pisma iz Amsterdama, Haaga, Haarlena, ki nosijo skupni naslov: »Pot ene same ljubezni« — ki niso prav nič sentimentalna, ampak le globoko človeška. Vedo več o dolžnosti, kot o pravicah in so vendar vredna večkratnega branja, preprosta in ljuba, kakor so.

PRVA EPISTOLA je vtis Benetk prijatelja prijatelju. Pismo sem dobil v stari Tarteji o papirih, kjer so si vsi papeži zažuda podobni, kakor kažejo stari ovalni lesorezi. EPISTOLA SECUNDA je povzeta po Teodorju Fontaneju, ki je napravil osnutek za ptopis — in slika občutje in spomine dveh zlatopročencev. EPISTOLA TERTIA je sodobno pismo mladega zdravnika svoji zaročenki. Je zasebna last — seveda so imena spremenjena oprimoma izložena.

Benetke, 1935. — September.

CARISSIME AMICE & DOMINE!

Obljubil sem, da pišem, toda ne iz obljube, temveč iz notranje nuje pišem. Verjameš, da sem po treh dneh, kar sem tu, postal malone bolan — ne tako, da bi mi zdravnik pomagati mogel, temveč tako, da me vse boli, od radosti mogoče, da je na svetu toliko lepote, mogoče od desetletja starega hrepenenja, ki se je sedaj prvič moglo sprostiti, mogoče celo od zavisti in otožnosti, da je moj narod tako reven in ubog in ves neznan.

Poznam Te, zgodovinar zanikerni, da bi se danje začel deklamirati, o domačih tleh, in da je vse prav za prav naše, ker na borovcih in smrekah in hrastovih deblih Benetke zidane so. Saj prav zato — zmeraj smo spodaj in vedno hlapi. Seveda Tebi je lahko, vzameš zgodovino, odpreš stran x y in si že do vratu ves v ponosnih bojih in staroslavni preteklosti slovenskega rodu.

Meni je drugače. Gledam trge, ulice, mostove, palače, pročelja hiš, cerkve in stare prehode iz kanala v kanal, berem napise in imena hišnih stanovalcev, pa me vse tako čudno prevzame.

Najprej Tizian Vecellio — doma sem o tem s Teboj govoril in zdi se mi, če pomislim nazaj, da si bil večkrat hud kot dobre volje, če sem o tem začel. Toda pomisli, tu vidim te slike, in zame postane vse živo. Obiskal sem dosedaj le Palazzo Ducale, kjer so dož videli svoje močnosten sijaj, ki je zame zmeraj mračen in skoroda okrutni. Samo v Sala del Collegio sem se zamudil nam dve uri. Gledal sem namreč na zadnji steni sliko Pavla Veronese. Spominski dan bitke pri Lepantu. Če se ne motim, tebi zgodovinar so letnice kot dragocene rozine, meni pomenijo več ali manj le vajo spomina, se je to zgodilo 1571. Pravijo, da je ta slika ena njegovih najlepših. Jaz nisem videl vseh, kje le, samo nepopisen vtis je napravila name. Pa se le počasi zberem, le polagoma ti raste kot iz knjige lik za likom: mnogoslavni dož Sebastiano Vernier, pred Odršenikom kleči, ponižna pa ta kretanja ni, pač pa dekorativna, močnosta, na obeh straneh pa klečita sv. Justina in sv. Marko. Mimo mene je šlo nekaj Nemcev za Baedeckerjem v rokah, nekaj Angležinj, ki se zdi, da imajo vse lornjone tega sveta pokupljene. Pri meni sem jih opazil ravno troje. Tisto ponavljaje »yes, yes« me je motilo in jezilo. Pa sem se umaknil v drugi kot in gledal Tintorettovega doža Mocenigo, mar ne zveni slovensko, »Močnik« bi rekel naš bivši profesor P. B., ki je nagonsko iz ljubezni celo v grščini iekal slovenskih imen. Na jezo našega razrednega slavista in v veliko zabavo manj prevdarnih. Dož Mocenigo moli — ampak tu gre pa zares, mojstersko je izpeljana igra luči in senec. Kaj si misliš ob sliki, ki je dolga 25 metrov in 8 metrov široka? Pri nas je to skoro nemogoče, umetnik bi lahko do smrti v obrokih plačeval platno in barve, potem bi ga nesli mrtvega na ogled v dramsko vežo in bi tragedija postala prijetna senzacija. In tu je delat to sliko 72 letni Tintoretto in ji dal naslov »Il Paradiso — raj«. Pravijo, da je to delo največja oljnata slika sveta. Kako se barve prelivajo, kako čudoviti so obrzi, polni življenja, vsak zase drugačen, povelčan, rajsko lep. Dolgo moraš gledati sliko, šele potem jo vidiš zares.

Naročil si mi, naj Ti povem, kako je tu v cerkvah. Totaliter aliter — čisto drugače kot pri nas. Pri nas so cerkve dom, tu je cerkev ali mogoče Te Deum ali pa čisto skromen Oče naš. — — — Kako to mislim, skoro ne vem povedati, mogoče se ob priliki samo sprosti in se o tem pomeniva.

Popoldne grem kar tako na slepo po obrežju Canal Grande in izgubim se hočem v tem življenju malih uličic, kjer so skromne gostilne v grškimi in sicilskimi vini, skromne trgovine in še bolj ubožne zlatarske delavnice. Strašno rad berem imena trgov in malih uličic. Imena so kakor pesem: Poslušaj: Santa Maria del Carmine, Santa Maria Gloriosa, Santa Maria Dolorosa, Santa Maria Formosa, — ali ni lepo: Trg Svete Marije od pesmi, Trg Svete Marije Lepe, itd.

Samo eno pravim, da sem od tega mesta postal bolan in nikoli več ne bom zdrav. Mislim, da me je duh mesta — spiritus loci — vsega prevzel. Sedaj pred menoj ne boš imel miru. Že vidim pred seboj tvojo levo roko — srednji prst in kazalec zaničljivo strižeta in kakor v šoli zagodrnjaš — dejstva, dejstva.

To mesto je dejstvo, ampak ne samo zgodovina, je dejstvo srca in razuma, strasti in svetlosti, oblasti in krutosti. skratka: prečudno.

Ex toto corde

Tvoj Ioannes.

Venezia, Hotel Imperial.

LJUBA HELENA!

Kot veš, sva se hotela z očetom malce odmakniti vsemu hrupu in tako sva se znašla v Benetkah. Ne »znašlac«, ampak: hotela sva. To je bolj prav. Kar lepo je nama. Vse je še ostalo kot pred petdesetimi leti, Campanile, ura, zlati konji, umazani kanali, samo nama je sedaj lepše.

Sedaj mi oče narekuje: »Nama je lepše, sicer sva siva in nekoliko okorna, ampak sedaj je vse tako čisto in jasno. Naša mama je bila pred 50 leti te-le dneve silno sitna, nataknjena in jezna. Še veš, draga moja, ko sva golobčke krmila in sem samo rekel: »Poglej, kako je tieta-le Angležinja krasna!« Kako si bila huda in na jok Ti je šlo.

In potem sva obiskala Tintorettovo »Verolomniceo«. Tudi tam sva se sporekla prav zaradi izraza na sliki, sedaj mi je dala mama po 50. letih prav. Ali ni malo pozna, Helena?

Lepo nama je bilo pred Tizianovo »Assunto«, Vnebovzetje Marijino. Človek mora življenje vzeti kakršno je — in ne zabtevati preveč. Takrat slike nisva razumela. Preveč globoka je bila in že čisto onstranska. Sedaj razumem ta obraz in to čudovilo povečanje — s starostjo odpade od človeka toliko nasilnosti, vse se prečiščuje...«

Sedaj me je tata poljubil in odšel iz sobe; naročil je še posebej pozdrave za Tebe, ki si mu od vseh otrok najljubša. Sedaj vem, da bo razmišljal kje pred kako cerkvijo vse preteklo. Zares mi je drag in tako dober je bil. Veš, trudna sem in malo se mi roka trese. Lepo pozdravi vse, poljublja Te Tvoja stara mama.

P. S.

Nič ne daj drugim brati, da se morda ne bodo smejali. Drugi ne razumejo tako kot Ti.

Poljub D.

Benetke, Piazza San Marco, Restaurant »Edenc«, Maj 1936.

KOMU DRUGEMU, ČE NE TEBI! MEIN LIEBES DU!

Pred pol ure sem prišel na ta čudežni trg in ne moreš si misliti, kako mi je bilo srce. Kakor v pravljici je, vse drugače kot na slikah in vse je tako radostno, natakari mi je ljubeznivo prinesel pismo, ko sem mu s težavo dopovedal, kaj hočem in sem se naposled rešil z eno samo besedo »per mia carac«. Nasmehljaj se je in tako Ti pišem.

Da je tako čisto, posebno, prihaja odtod, ker gledam vse — zaeno s Teboj in ko bova poročena, greva semkaj in jaz Ti bom prvi pokazal vso lepoto tega nenavadnega mesta.

Ta hip, če verjameš ali ne, sem se ozrl, tako živo si mi pred očmi, tako tesno gre moja misel vedno s Teboj. Popoldne sem porabil za obisk kraljeve akademije in reči moram, da sem ves prevzet le lepote. Canal Grande, kamor te popeljem, mojo kraljico, s hitrim motornih čolnom, je pesem, za Tvoje ljube oči kakor ustvarjena. Vse živi, vse je staro in vmes nekaj pročelj patricijskih palač, da boš rekla: »Moj dragi, ustavi — samo za hip«, potem boš pa jezna, če bom po petih minutah rekel, da mi je malce dolgo. Ampak jaz poznam mojo Ursulo in vem, da je to zate del življenja. In tako Te ljubim, malce trmasto, malce svojško, vseš mi je Tvoj izbrani okus, in tu mi prihaja na misel, da sem bil dopoldne v »HISI SVILE« in sem Ti tamkaj kupil svilen šal, večjega kot ga nosijo zvečer žene in dekleta na promenadi, s krasnimi vikanimi rožami, si boš kupila kot žena.

Tako čudno vzradočen sem ob tej misli, četudi vem, da nama bo sprva težko. Rad bi Ti dal vse lepo, pa bo vse tako skromno. Toda prav zato Te ljubim, ker si kakor ustvarjena za lepoto in veselim se kot pobliž na to najino potovanje. Leto oborej! Da, Ursula, leto oborej — zemlja, pohiti e svojo potjo, da nad njo in menoj zasije južno nebo.

»Ponte Rialto« — to bo nekaj zate. Kakšno življenje, lepe trgovine in krasno izdelane srebrne in zlate umetnine. Lepši je seveda »Ponte Vecchio« v Firenzi, kjer sem Ti kupil oni zlati prstanček pred letom dni. Tudi to boš morala videti, da bodo Tvoje oči kot jezera do vrha napolnjena z lepoto.

»Piazza San Marco« — tu sedaj sedim in vidim seveda vsepovsod samo Tebe. Pa nikar ne bōdi nečimerna Evica, zakaj lepote je tu veliko in krasnih deklic in žena na izbiro. (Ali se Ti že bliskajo oči? Se že zbirajo meglice?) Tu sem videl v eni trgovini točno tako srebrno ogrlico, kot imaš že narokvico. Pa je cena tako visoka! Ti bi se zopet kregala, da zapravljam, ampak... Upam, da bo drugo leto veliko nedolžnih boleznih in da bom imel veliko dela — pa bo...«

Natakari je zopet prinesel »caffè nero« in povedal sem mu emje, da imaš krasne oči in lepe lase in da si sijajna deklica, trmasta kot vražek — pa me je začudeno gledal in se naposled z menoj vred smejal.

Popoldne grem na »Isola s. Elena«, da obiščem neko razstavo. Baj je sijajna. Veselim se že, samo rad bi bil s Teboj in upam, da me zvečer v hotelu čaka pismo. Prego, cara mial Vidiš, že znam!

Tizian, Tintoretto, Canova, Cimabue in Tvoj ljubljence Bellini — vse to Te čaka, deklica, kako bo lepo. In Ti boš resno vzdihnila ob meni — s Teboj pa res nič ni — ja zares nič ni brez Tebe.

Tvoj

D. E.

Priobčil: Dr-n-e.

Izseljenški praznik

Pariz, 15. maja. AA. Jutri priredi v Meribachu pri Metz tamkajšnje jugoslovansko pevsko društvo »Triglave« slavnostno posvetitev svoje zastave. To zastavo so si nabavili delavci sami s prostovoljnimi prispevki. Pevsko društvo obstoji že 15 let in ima okoli 100 aktivnih članov. Doselej je priredilo 40 javnih koncertov na Francoskem; enega izmed njih je prenašal tudi radio. Slavnostni posvetitvi zastave bodo prisostvovali tudi zastopniki jugoslovanskih oblastev. Trakrove zastavi so darovali jugoslovanski poslanci v Parizu dr. Božidar Purič, minister za socialno politiko Cvetkovič in Jugoslovanska skupnost v Franciji.

Kaj vse je dal imperij

Mussolini daje gospodarsko sliko Italije

Rim, 15. maja. AA. (Havas). Na današnji plenarni seji korporacijske skupščine je imel predsednik vlade Mussolini govor, v katerem je podal sliko tega, kaj se je storilo za zagotovitev gospodarske neodvisnosti Italije, in navedel, kaj je še treba storiti. Načrta za ureditev italijanskega gospodarstva, ki ga je Mussolini orisal preteklo leto, je bil cilj zagotovitev maksimuma gospodarske avtonomije države, kar je potrebno, je dejal Mussolini, za ohranitev politične neodvisnosti in moči naroda.

Najprej se je Mussolini ustavil pri rudarski industriji. Omenil je, da Italija nima premoška prve kvalitete, zato ima pa rezerve premoga, kar ji omogoča, da pokriva tretjino porabe. Italija pridobi na leto milijon ton premoga, in bo v kratkem pridobila 4 milijone ton. Dodal je, da niti tedaj, če elektrificira državo do največjih možnosti, Italija še zmerom ne bo mogla izvesti popolno avtonomijo na področju industrijske energije, toda poudaril je, da bo prav tako kakor je bilo za časa sankcij, zmerom ena ali več držav, ki bodo Italijo oskrbovale z gorivom.

Glede železa je Italija na milost in nemilost izročena zahodnim državam, ki so Italiji dobavljale 50% surovin. Toda Italija ima 30 do 40 milijonov ton rude, kar ji bo zadostovalo za dolgo vrsto let.

Glede bakra je stanje zadovoljivo, prav tako glede svina in cinka. Isto velja tudi za aluminij, ker ima Italija neomejene rezerve boksita.

Kemijska industrija je v Italiji v kar največjem poletu. Glede tekočega goriva je Mussolini navedel, da se je ustanovil poseben urad, in da so se zgradile tovarne v Bariu in Livornu, kjer rafinirajo albanski petroleji. Po Mussolinijevih trditvah bo Italija do konca leta 1938 avtonomna za stran sintetičnega kavčuka. Sploh so upi dobri. Glede celuloze je Mussolini omenil, da so se ustanovile tovarne za izdelovanje domačih izdelkov. Nacionalna tekstilna industrija je na nogah po za slugi italijanske podjetnosti.

Po kratkem popisu doseženega napredovanja na kmetijskem področju, je Mussolini pre-

ciziral kakšna je bila in kakšna ima biti vloga države v narodnem gospodarstvu. Mussolini odklanja vsak monopol, ker država ni, da bi posredovala, temveč naj to stori le tam, kjer to zahtevajo državne koristi in kjer je premalo zasebne pobude. Država posreduje na področju kreditov pri poslovanju velikih paroplovnih družb in pri gradnji ladij. Toda državno posredovanje bi bilo le delno in se ni raztezalo na celotno inicijativo na tem področju. Prav tako ne bo država posredovala v celoti tudi ne na drugih področjih nacionalnega delovanja. Država ne želi postati paralitika, ne želi hipertrofije, kakor se je to zgodilo v boljševiški državi.

Mussolini je nato prešel na delovanje 22 korporacij, katerih ustanovitev je dala povod za toliko polemik in skepsa. Korporacije so začele živo delovati in so že pokazale uspehe. Več njihovih ukrepov je postalo zakon. Dobile so nove naloge, kakor nadzorstvo nad cenami, določevanje mezd in nadzorstvo nad novimi industrijskimi napravami. Gospodarska odpornost Italije se je pokazala ne samo v abesinski vojni, temveč tudi pri napadu sankcijskih držav. Nato je nastopilo novo pomembno dejstvo: cesarstvo, gospodarsko in hkratu moralno dejstvo. Viri cesarstva bodo pomemben prispevek za ostvarene gospodarske avtarkije. Cesarstvo bo med drugim dalo bombaž, meso in rudo. To je gotovo. Toda ta eksploatacija cesarstva zahteva znatne naprave, posebno glede pristanišč. Težkoče, ki nas čakajo, so ogromne, toda Italijani jih bodo obvladali, a čeprav bodo morali delati 25 ur na dan.

Naposled je duce govoril o poskusih iz tujine, da se odstranijo poskusi avtarkije. Dejal je, da je nemogoče, da bi Italija opustila avtarkijo, ko je ves svet obožčen do zob. Opusti orožje avtarkije, bi za nas pomenilo, izročiti se na milost in nemilost tistim, ki imajo vse, kar jim je potrebno za proglaise vojne. Avtarkija je poroštvo miru. Tisti, ki so v nevarnosti, da jih zadusi, je rekel Mussolini, vedo, kako morajo delati in misliti.

Maciborsko gledališče

Nedelja, 16. maja ob 15: Rdeči nageljni. Znižane cene. Zadnjič. Ob 20: Na ledeni plošči. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 17. maja ob 15: »Dolarska princesa«. Znižane cene. Ob 20: »DR.« Znižane cene.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Nedelja, 16. maja: 8.00 Vesel nedeljski pozdrav (plošče) — 8.15 Telovadba: a) za dame, b) za gospode (vodi g. prof. Marjan Dobovec) — 8.45 Čas, poročila, spored — 9.00 Prenos službe božje iz stolnice v Ljubljani — 10.00 Verski govor (p. dr. Roman Tominec) — 10.15 Kvarter pozova — 11.00 iz pravilničnega sveta (plošče) — 11.30 Otroška ura: Teta Marička kramlja in prepova — 12.00 Operni zbori (plošče) — 12.15 Koncert operne glasbe. Sodelujejo g. Vekoslav Janko, gđ. Zvonimira Zupceva in Rad. ork. — 13.00 Čas, spored, obvestila (oddaja prekinjena od 14—16) — 15.00 O pravilnem zalivanju ločin in vrta (g. Jože Krucar) — 16.4 Ker imamo, to vam damo (plošče po željah) — 17.00 Kmet. gospodarstvo in produktivne zadruge (g. dr. Jože Basaj) — 17.30 Za naše birmance — pesmi in ure na izbiro, vmes vesela igrca. Sodelujejo: Radijski orkester ter mali in veliki igralci in pevci. Oddaja vodi gđ. Slavica Venceljova. — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Mednarodna razstava v Parizu (Ivo Pasarič, novinar) Bgd — 19.30 Prenos šmarin iz trnovske cerkve v Ljubljani — 20.10 Trnavska legenda. Za radio napisal Niko Kuret. Izvajajo člani rad. družine. Vodi Ivan Pengov. — 20.45 Ponočni gođba. 40. pp. Triglavskega — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Operet. venčki (plošče).

Ponedeljek, 17. maja: 9.00 Čas, poročila, spored — 9.15 Kvarter rogov — 9.45 Verski govor (p. Valerijan Učak) — 10.15 Prenos cerkvene glasbe iz Brežic — 11.00 Našim voljakom (sodelujejo: gđ. Mileva Boljarjeva in plošče) — 12.00 Vesel opoldanski koncert (Rad. ork.) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila 123.15 Kar želite, to dobite (plošče po željah — oddaja prekinjena od 14—17) — 17.00 Ing. O. Muck: Obisk iz mesta (zvočna slika), igrajo člani rad. igr. družine — 17.30 Prenos Cerkevnega mladina, pevskega zbora združenega z matičinsko proslavo v Brežicah — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.20 Nac. ura: Vladislav Petkovič — Dis — ob 20 letnici njegove smrti (Siniša Norlić, knjiž.) — 19.30 Prenos šmarin iz trnovske cerkve v Ljubljani — 20.15 K domači zabavi! Vabijo: Fantje na vasi, sestre Stritarjeve, Rad. orkester in plošče — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Bojan Adamič in njegovi solisti (ples, godba).

Torek, 18. maja: Soliska ura: Pokrajinska oddaja iz Kamnika. I. del — izvaja narodna šola (vodi gđ. Albina Ruppik) — 12.00 Baletna godba (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, spored, obvestila — 13.15 Radijski orkester — 14.00 Vreme, borza — 18.00 Pisana vrsta drobnih skladb (plošče) — 18.40 Poročje Sore III. del (g. prof. Fr. Planina) — 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura: Tuj kapital v jugoslovanskem gospodarstvu (dr. Jozo Tomašević) — 19.50 Zabavni zvočni tednik — 20.00 Koncert v spomin M. Hubada (govor, zbor Glasbene Matice, Rad. ork.) — 21.30 Radijski orkester — 22.00 Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Ruski sekstet.

Drugi programi

Nedelja, 16. maja, Belgrad: 20.00 Ljudske pesmi — 20.20 Radijski orkester — 22.20 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert — 20.30 Recitacije — 21.0 Naborni koncert — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 20.05 Lirične glasbene slike — 21.35 Klasični spevi — 22.30 Plesna glasba — Praga: 19.05 Laha glasba — 20.40 Radijski orkester — 21.55 Plošče — 22.35 Dva klavirja — Varšava: 19.20 Plošče — 21.00 Majniška revija — 21.30 Pester koncert — 22.15 Plesna glasba — Berlin: 20.00 Binkoštni koncert — Vratislava: 20.00 Opereta

»Doročaja« — Köln: 20.00 Operetna glasba — Königsberg: 20.00 Opereta »Ptičar« — Lipsko: 20.00 Berlin — Monakovo: 20.00 Madame Butterfly, opera, Puccini — Stuttgart: 20.00 Pester koncert.

Ponedeljek, 17. maja, Belgrad: 20.00 Operni prenos — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 19.25 Tosca, opera, Puccini — 22.20 Zabavni koncert — Praga: 19.05 Voj. godba — 20.05 Plošče — 20.10 Vojaske pesmi — 20.30 Arlečanka, sulta, Bizet — 22.25 Plošče — Varšava: 19.30 Pesmi — 21.00 Literarna ura — 21.30 Pester koncert — Berlin: 20.00 Rigoletto, opera, Verdi — Vratislava: 20.00 Radijski orkestralni koncert — Frankfurt: 20.00 Operna glasba — Hamburg: 20.00 Plesni večer — Köln: 20.00 Madjarska narodna glasba — Königsberg: 20.00 Pester večerni spored — Lipsko: 19.00 Aida, opera, Verdi — Monakovo: 20.00 Antea, sprevolgra — Stuttgart: 20.00 Frankfurt.

Torek, 18. maja, Belgrad: 19.30 Poljudne pesmi — 20.30 Beethovnova Missa Solemnis — Zagreb: 20.00 Klavirski koncert — 20.30 Vokalni koncert — 22.20 Plesna glasba — Dunaj: 19.20 Pester program — 20.40 Slušna igra — 22.20 Plesna glasba — Praga: 19.10 Radijski orkester iz Košice — 22.05 Pester koncert — 20.55 Koncert ruske glasbe — 21.55 Plošče — Varšava: 19.20 Valčki — 20.15 Simfonični koncert — 22.50 Laha glasba na ploščah — Berlin: 20.10 Pestra glasbena prireditev — Vratislava: 20.10 Pester koncert — Frankfurt: 20.10 Pester koncert — Hamburg: 20.10 Pester večerni spored — Köln: 20.10 Tedenski pregled — 21.00 Zabavni spored — Königsberg: 20.10 Poulične popevke, izvaja Radijski orkester — Lipsko: 20.10 Igra — Monakovo: 20.10 Zabavni koncert — Stuttgart: 19.00 Vesel koncertni večer — 21.15 Radijski orkester.

Velika angleška tovarna gladkih bombažnih tkanin, najbolje uvedena, s skladiščem v Zagrebu išče

ZASTOPNIKA

za Dravsko banovino s provizijo.

Samo v Sloveniji dobro znani gospodje naj pošljejo svoje obširne ponudbe. Prednost: sedež Ljubljana in potovanje z avtom. — Pismene ponudbe pod »Uveden« na PUBLICITAS D. D., Zagreb, Hlica 9.

Naznanilo otvoritve!

Cenjenemu občinstvu vljudno sporočam, da sem otvoril v Kocenovi ulici štev. 2 nasproti hotela Evropa v Celju

rarsko delavnico

Izvršujem vsa v stroko spadajoča dela strokovnjaško in po solidnih cenah ter se pripravčam za cenjena naročila.

Karl Dvoršak

Razglas

Mestno poglavarstvo v Ljubljani naznanja vsem interesentom, da se bo vršila javna dražba za košnjo potov in štradonov in treljenje jarkov

v nedeljo, dne 23. maja 1937. in sicer:

- a) za košnjo potov in štradonov na Barju ob 10 dopoldne po maši v šoli na Barju;
- b) za treljenje jarkov ob 1¹ istotam;
- c) za košnjo potov in štradonov v Rakovi Jelši ob 13 v gostilni pri Koscu na koncu Opekarske ceste.

Zahtevajte povsod naš list!

Oglašujte v »Slovencu«!

Dražba drv

Začasna državna uprava razlaščenih gozdov v Ljubljani, Cesta 29, oktobra št. 24/1, prodaja na ustenim in pismeni dražbi dne 3. junija 1937 približno 5.200 pram izdelanih bukovihi drv iz revirjev Log in Zetale pri Rogatcu. Drva se bodo prodala fro vagon Sv. Rok — Lupinjak ozir. Rogatec. Razglas in pogoji se na razpolago pri Začasni drž. upravi v Ljubljani, in pri revirnem vodstvu Log pri Rogatcu.

Razpis

Občina Ruše razpisuje do 4. junija štiri službena mesta: 1. pragmatično mesto občinskega tajnika, 2. pragmatično mesto občinskega blagajnika, 3. mesto občinskega sluga, 4. mesto občinskega gozdnega čuvaja. Več v Uradnem listu banske uprave.

+

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znanecm, da nas je naš iskreno ljubljni soprog, oče, brat, stari oče, stric in svak

Eleršek Jožef

strojevodja drž. žel. v pokoju in posestnik

danes dne 15. maja 1937 ob 6 zvečer nepričakovano zapustil.

Pogreb dragačega nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek, 18. maja ob pol treh popoldne iz Splošne bolnišnice v Ljubljani na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 15. maja 1937.

Marija, soproga, Ladislav, Iva, Ferdo, Milka, Jože, otroci
Marica David, sestra, in ostali sorodniki.

Rabim denar

zato prodajam

ČEVLJE

prvovrstnih znamk

deloma izpod nabavne cene

FRANJA SNOJ
Prešernova ulica št. 32
TRGOVINA ČEVLJEV

**ČATEŠKE
TOPLICE**

pošta Brežice železniška postaja Brežice in Dobova, najbolj vroči 55° C radioaktivni vrelec v Dravski banovini Sezona od 1. maja do 30. septembra — v pred in posezoni znatni popusti, zahtevajte prospekte. Z neprekosljivim uspehom se zdravijo bolezn: Visoki krvni pritisk, revmatizem, vnetje, protin, išias, nevralgčno trganje, kronični katarji, ženske bolezni i. t. d.

Velika trgovska hiša

s staroznano trgovino na prometnem kraju centra Ljubljane ugodno naprodaj. Hiša je s svojimi lokali primerna za najrazličnejše pridobitvene obrate. Informacije daje

Teh. biro, Ljubljana, Nunska ulica 17

Državna razstava

**Ljudstvo
na delu**

Düsseldorf

maj—oktober 1937

Največja kulturno-gospodarska in industrijska razstava v znamenju štiritletnega načrta. 60% popusta na nemških železnicah. Cenene marke za potovanje.

Prospekte, pojasnila daje:

Nemački saobraćajni biro, Beograd
Knežev spomenik 5.

Mostar Franc, livarna kovin

Ljubljana, Galjeviča št. 57

Izdeluje: Odlitke tehničnih predmetov, umetnin (kipov, plaket), dalje okovja za stavbe, okraskov itd. iz bronu, medu, rdeče litine, bakra, fosforjevega bronu in drugih specialnih bronov, cinka ter aluminija, silumina itd.

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjim očem som je mast **CLAVEN**. - Dobite v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz tvornice in glavnega skladišča **M. Hrnjak**, lekarnar, Sisak

Varujete potvorb

Zaščitni znak

POZOR KMETOVALCI!

Veliko je truda in trpljenja z Vašim žitom. Zato je najbolj potrebno v današnjem gospodarstvu, da si nabavite novovrstni IRUS mlin, s katerim se čisti nesnaga iz žita, meljejo vse vrste žitna zrna v poljubno fino moko in gris. Tako si prihranite trpljenje, žito, čas in denar. IRUS mlina bode razstavil na Ljubljanskem Velesesju, kateri se vrši od 5. do 14. junija. Mlin bode praktično v pogonu ter se bodo mlela razna žitna zrna v moko, da se bode vsak lahko osebno preprčal, kakšno korist mu nudi IRUS mlin. Za pogon mlina zadostuje ista moč, ki vam služi za pogon drugih gospodarskih strojev. Se priporoča

Turnšek Stefan - Ljubljana
Aleksandrova cesta 4 — Poštni predal 86

Elektroinženerja

samosojnega, izkušeneega, s perfektnim znanjem nemškega jezika išče beogradska firma. Navesti reference in plačo.

Ponudbe pod št. 15607 na

„Publicitas“ a. d. Beograd
poštni predal 60

Justin Gustinčič

MARIBOR

Tattenbachova ulica št. 14

prinoroča svojo *špecialno mehanično delavnico za popravila koles, gramofonov, otroških vozičkov, šivalnih strojev in vsa v to stroko spadajoča mehanična dela.*

Trgovina koles in njih sestavnih delov ter otroških vozičkov

Nakup in prodaja starega železa, kovin, strojev in vsakovrstnih predmetov po najkulantnejših cenah. Prepričajte se!

Vinotoč

v Graščinski kleti na Vurbergu otvorjen!

Točijo se samo prvovrstna lastna vina. Lep razgled. Avtobusna zveza Sv. Martin

110
142
10
99
40
68
52
Sternecki
117
CELJE 18

CENIK IN VZORCI ZASTONJ

**LJUDSKA POSOJILNICA
V LJUBLJANI**

reg. zadruga z neom. zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta 6
v lastni palači

obrestuie hranilne vloge najugodnejše.
NOVE VLOGE vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%.

**Modroce
otomane
divane**

poeni in solidno izdeluje

Ivan Habič, tapetnik
Ljubljana - Poljanska c. 17

Sprejemam popravila

„Hotel Bellevue“

najlepša razgledna točka v Ljubljani, priznana prvovrstna kuhinja, izborna vina in pivo; lepe čiste tujske sobe. — Pension od Din 50,- do 65,-. Krasne terase, lastni gozdni park, avtogaraže, kopeli v hiši, v seziji večkrat koncert vojaške godbe, sicer radio. Izreden užitek za letoviščarje. Zahtevajte prospekte. Telefon interurban 30-42.

Isto se priporoča cenjenim gostom

restavracija grand hotela „Union“

krasno urejen senčnat vrt, v seziji večkrat koncert vojaške godbe. Prvovrstna kuhinja, izborna vina in pivo.

Cene zelo solidne. Postrežba absolutno točna. Tel. 37-42

Vina imam samo prvovrstna, kupljena naravnost od vinogradnikov.

Priporoča se **P. STERK**, restavrater itd.

Rudolf Timmermans:

47

Junaki iz Alcázarja

»Stotnik Vela, lepo zahvaljeni, da prostovoljno prevzamete vodstvo izpada! Poskusite prodirati v smeri, kjer se vam dozdeva, da je vhod v rov! Toda ne za ceno niti enega človeka, ker je taka cena predraga za nas.«
»Na povelje, gospod polkovnik!«

Ura je dve ponoči; to je tista ura, ko streljanje skoraj odneha, da proti jutru spet prav močno naraste.

Pri zahodnih vratih Alcázarja stoji štirideset mož: vojakov, gvardij, kadetov, častnikov — samih prostovoljcev —, ki so pripravljeni za izpad. Stotnik Vela je že tu.

»Vse naréd? Ročne granate, karabinke?«
Naglo šine s pogledom po navzočih.
»V redu. Toré! Drugo veste.«

Tiho se odpro zahodna vrata Alcázarja, Puerta de carros.

Pet mož divje zdrevi ven, ročne granate v teku izprožijo in jih zadegajo v bližnje hiše, ki so v njih rdeči miličniki.

Ta hip prve sovražnikove zmedenosti izrabijo drugi, da zdrevijo za prvimi kar v hiše.

Preplašeni miličniki začno bežati — kar skozi hiše, ki imajo na vse strani izhode. Bojevniki iz Alcázarja se poženo za njimi.

V neki ulici, ki vodi zahodno od Alcázarja v notranjost mesta, stoji barikada rdečih oblegovalcev.

Teh štirideset mož iz Alcázarja jo v prvem, divjem jurišu skozi hiše obidejo z južne strani, nekaj ročnih granat sfrči v barikado in posadka pade ali pa pobegne.

Alcázarjevo dvorišče. Velika odprtina v ozadju je mesto, kjer je stal stolp, ki ga je rdeči odtrgala. Spredaj spomenik Karla V., ki ga je zračni prišlek vrgl s podstavka.

Tudi iz onih hiš, ki so na drugi strani ulice, je treba iztrebiti sovražnike, saj bi sicer mogli rdeči za hrbtom zgrabiti napadce, ne da bi mogle to preprečiti straže, ki pazijo pri oknih Alcázarja. Te straže ne morejo storiti drugega, ko da skrbijo za to, da kak sovražni oddelek ne pride neposredno do Alcázarja in ne preseka izpadnikom z veliko premožjo povratka.

V hišah onkraj ulice je sovražnik že zdavnaj opozorjen na izpad, vendar je njegova fronta obrnjena k Alcázarju. Zdaj je napaden na nezavarovanem krilu. Rdeči miličniki se v zadnjem hipu zama trudi, da bi spremenili fronto. Ker niso preizkušeni v takšnih potezah in ker nimajo strogo obrzdanega poveljstva, kar pobegejo, čim zahtevajo prvi strel in prve ročne granate žrtve med njimi.

V varstvu barikade prekorači zdaj neki oddelek izpadnikov ulico, zasede hiše, ki so jih miličniki zapustili in bojevniki se počasi zasedrajo v hišah na obeh straneh ulice.

Bitka je nevarna in huda.

Noč je temna. Stare hiše so sezidane ko škatllice, imajoč mnogo kotov in prizidkov in dohodov z vseh strani, kar omogoča miličnikom, da morejo naglo pobegniti, a se prav tako iznenada povrniti.

Stotnik Vela je povsod. On strelja, poveljuje, podžiga in takoj presodi, ali je položaj dober ali slab.

»Trije možje semkaj na levo za kritje!«

»Streljajte ves čas na ulico!«

Potem spet zdrevi z nekaj možmi naprej. Skozi dvoriščna vrata iz kake hiše v drugo hišo. Za neko okensko polico preži miličnik z napeetim petelinom. A Vela je za desetinko sekunde urnejši in prej se izproži njegova pištola, nego počel strel sovražnika.

Celoletna naročnina na:
Lepotstvo in Ljudsko knjižnico Din 23,-
Zbirko domačih pisateljev Din 11,-
Zbirko mladinskih spisov Din 9,-
3 vezane knjige mesečno Din 11,-
4 vezane knjige mesečno Din 9,-
JUGOSLOVANSKA KNJIŽARNA

Opozorilo!

Samo mi smo upravičeni v Jugoslaviji izdelovati visoko kvalitetne Original GOODYEAR čevlje, ker le mi posedujemo v državi originalne ameriške Goodyear stroje

Pristne Goodyear čevlje od Din 200-- dalje dobite samo v naših prodajalnah in pri naših engros odjemalcih širom naše države.

Ne nasedajte neresnični reklami konkurence, ki Original Goodyear strojev nima ter torej sploh ne more in ne sme izdelovati Original Goodyear šivanih čevljev.

Peko

Naprodaj je:

- ▶ 1. stanovanjska hiša s trgovskim in pekovskim lokalom v centru Smartna pri Litiji
- ▶ 2. stanovanjska hiša v centru Smartna
- ▶ 3. stanovanjska hiša na Kusovni
- ▶ 4. stavbne parcele na Ustju
- ▶ 5. vrt, sadni vrt, njive in travniki na Kusovni
- ▶ 6. posestvo in stavbne parcele na Loki
- ▶ 7. 2 gozdni parceli v Cerkovniku
- ▶ 8. 2 gozdni parceli v Poljanah

Posredovalci izključeni. Vsa pojasnila daje **Dr. Grašič Ivan**, javni notar v Litiji

Razpisujemo

sukcesivno dobavo večje količine zdravih, dobro suhih **bukovih drv (cepanic)**

brez okroglic in klad zimske sečnje 1936/37. Plačljivo takoj po prejemu. Ponudbe z navedbo množine, označbo kvalitete in najnižje cene za 100 kg, lco vaon nakladalne postaje poslati na: **Nabavljaina zadruga usl. drž. žel., Ljubljana, Masarykova cesta 17.**

Obhajilne slike

čez 50 različnih vzorcev po velikosti od Din 1-- dalje nudi trgovina

H. NIČMAN, LJUBLJANA
KOPITARJEVA UL. 2

Opozorilo!

Zadnje dni se je pojavil v Ljubljani neki potnik, kateri prodaja kolesa na naš račun, češ, da so ta kolesa najboljša in da se kupi pri Zajcu najboljšo kolo, ter da je to najbolj solidna tverdka.

Opozarja se vse cenj. občinstvo, da mi nimamo **nikakega potnika**, marveč sprejemamo le samo direktna naročila, katera so z nami v zvezi.

LOJZE ZAJC, trgovec in mehanik
Zg. Kašelj 105, p. Dev. M. Polje

Dne 16. maja t. l. - na binško nedeljo zopet otvoriva staro-znano

gostilno

pri „Rovšku“ v Senožetih

in se cenjenemu občinstvu za obilen poset in naklonjenost toplo priporočava.

Skrbela bo deva po najboljših močeh za dobro pijačo in okusna jedila ter zmerne cene.

Josipina in Franc Vesel

CELJSKA MESTNA HRANILNICA

CELJE, TRG KRALJA ALEKSANDRA (v lastni palači pri kolodvoru)

pristopa k polnemu obratovanju, ker ji je mestna občina vrnila več milijonsko posojilo. Podeljuje kratkoročna posojila na vrednostne papirje, nepremičnine in na menice s poroki. — Prevzema v shrambo in upravo vrednostne listine in daje v najem blagajniške predale. — Vse hranilnične posle, posebno tudi poslovanje v gotovini s hranilnimi vlogami opravlja brzo, vestno in kulantno.

ZA VLOGE JAMČI POLEG PREMOŽENJA HRANILNICE SE

MESTNA OBČINA CELJE

Zakaj neki poje...

ker si je prej ojačil kožo z NIVEA...

Pred namilanjem nadržite kožo dobro z Nivea, ker se potem lahko brijete hitro, ugodno in brez bolečin. — NIVEA onemogočuje, da bi Vam koža razpokala ali da bi Vas pekla. Toda samo krema NIVEA vsebuje EUCERIT, ki je najboljšo okrepevalno sredstvo za kožo. — Vedite, da ni ničesar, kar bi bilo „boljše“ ali vsaj „enako dobro“.

Zahtevajte

film,

ki garantira
100%ni uspeh
znamke

Vsem cenj. prijateljem, vaščanom, občanom itd. naznanjam, da bom otvoril

ново gostilno

na binško nedeljo popoldne 16. maja 1937 v Smartnem ob Savi št. 44.

Cenj. gostom bom nudil dobro kapljico z mrzlimi in gorkimi jedili. Da bo še boljše razpoloženje, sem pripravil plesni oder, pri katerem bo igrala godba pevskega društ. »Škerjanček«. Otvoritev se vrši ob vsakem vremenu. — Za obilen poset se priporoča

LOVŠE IVAN - Smartno ob Savi 44

Kje se kupujejo **kovinaste krste?**
Pri izdelovalcu! Zakaj? Ker se dobijo za 50% ceneje kot kjerkoli drugod!

Maks Ussar - Maribor

Vsem cenj. obiskovalcem romantičnega Vintgarja se toplo priporoča novo zgrajena restavracija

Vintgar

kjer boste dobro postreženi s prvovrstno kuhinjo in odlično kapljico

Alpeko

plošče za oblogo sten in tal v raznih barvah in vzorcih, sodobne kombinacije, primerne za kopalnice, kuhinje, veže, stopnišča, mesnice, mlekarne itd. izdelujemo v lastni tovarni za

50—75%

ceneje od inozemskih keramičnih in sličnih plošč

TERRAZZO KERAMIT MAJOLIKA MOSAIK

ALPEKO - INDUSTRIJA UMETNEGA KAMNA IN MARMORJA V LJUBLJANI